IOAN IANCU

Culoarea visului

EDITURA DACIA

IOAN IANCU

CULOAREA VISULUI

EDITURA DACIA
CLUJ-NAPOCA 1980
Coperta de IOAN HORVATH-BUGNARIU

Pentru
Mina şi Jo

E rândul meu. Sunt al treilea din cei cinci bărbaţi ce îşi aşteaptă hainele. Îmi vine să râd, fiindcă aşa goi cum suntem arătăm destul de jalnic. De fapt, ultimul cuvânt nu mi se potriveşte întru totul, deoarece chiar dacă coastele îmi împung pielea, în comparaţie cu ei sunt, cel puţin, bronzat. Mă întrece doar Spirea, tuciuriu din naştere; ba, nu, e gălbejit iar prin lumina ce se strecoară prin geamul prăfuit, vitraliu cu o singură culoare, am impresia că pielea lui are nuanţe ce bat în albastru. Ceilalţi sunt albi, albi precum caşul şi numai mâinile – de la coate în jos – gâtul şi faţa îi trădează că au fost alături de mine pe frig, pe arşiţă, când vântul ne răcorea sau ne zvânta de ploi şi nu arareori de sudoare.

— Zaharie Râpan! mârâi destul de tare şifonierul, care, întâmplător, avea şi chip de om.

Dacă nu luam în considerare greşeala, minoră după unii, nu mare după mine, dar pe care altădată n-o lăsam necorectată: Zaharia în loc de Zaharie, însemna că era vorba despre mine. N-am niciun chef să-i explic că doresc să mi se spună aşa cum sunt trecut în acte, căci după câte îl cunosc, ar fi capabil să mă întrebe dacă nu cumva o fi greşit cel de la primărie când m-a înscris în registrul noilor născuţi.

Adevăru-i că n-avem chef de nimic, îmi era lehamite de tot ce mă înconjura şi poate şi de mine, dacă aş sta să mă

gândesc. Or, tocmai asta nu voiam în acele momente. Am făcut-o, mai bine de un an – uneori simţeam că o să latru la stele – dar nicicând n-am reuşit să-mi lămuresc unele lucruri până la capăt. Ar fi prea frumos să am acum o revelaţie, fie ea şi dureroasă, însă ideea mă sperie, în adevăratul sens al cuvântului. M-am chinuit atât şi teama că în acele clipe aş putea afla adevărul mi se părea de-a dreptul şocantă, să nu-i zic, impudică. Gol pe dinăuntru, gol pe dinafară, mă temeam de adevăr, mă temeam să stau faţă în faţă numai cu el, fiindcă n-aveam ce-i răspunde, fiindcă nu exista certitudinea că nici cei cinci – iarăşi cifra cinci – nu l-ar cunoaşte odată cu mine, iar mâinile lor nu l-ar pipăi şi buzele lor nu l-ar lua în derâdere. Era al meu, adevărul meu şi trebuia să mi se înfăţişeze doar când o să fiu singur, să-mi pot râde sau plânge de timpul ce m-a terorizat cu implacabilele lui ore, pierdute pentru totdeauna.

Eram şi obosit, pentru că, trecuseră trei nopţi de când nu mai dormisem. Nu eram bolnov, însă emoţiile plecării au fost mai puţernice decât nevoia de somn. Au fost, numai că acum le resimţeam.

Fac doi paşi până ajung lângă cel ce nu ştia decât să mârâie şi îi întind biletul primit în camera cealaltă, acolo unde ne-am lăsat cazarmamentul şi hainele. Rămân cu mâna întinsă; cel din faţa mea găseşte de cuviinţă că-i mai important să-mi privească ochii şi cicatricea ce îmi brăzdează, în diagonală, pieptul.

Văd că ceva nu-i place; dealtminteri, nici mie nu-mi convine să stau cu mâna întinsă. Fiecare cu motivele lui. El să nu greşească şi să-şi piardă slujba, fiindcă dacă i s-ar face vânt, cu dramul de minte pe care-l are, n-o să-i fie prea uşor. Eu, dar ce

să mai vorbim de mine – o să mă cunoaşteţi de acum încolo – am suficiente cusururi ca să-mi aducă şi singure necaz după necaz. Dintre cei ce pretind că îmi sunt prieteni n-o să găsiţi măcar pe unul care să nu-mi reproşeze că nu ştiu să-mi aplec spatele, ori să mă ridic în două labe şi să aştept cuminte bucăţica de ciocolată. Numai că de data aceasta chiar că n-am ce pierde. Las biletul să cadă pe masa de stejar, lustruită de ani şi de hainele ce s-au şters de ea. Duc mâna la cap şi mă scarpin, exact aşa cum face şi „Mătreaţă", care se holbează la mine. Ceilalţi încep să râdă fără ruşine, iar cel imitat îşi duce mâna la spate. Mai bine s-ar aşeza pe ea că n-o să treacă minutul şi iar o să-şi chinuie pielea capului. Din cauza aceasta l-au şi poreclit aşa.

Mai verifică o dată pe fişa lui şi negăsind ceea ce căuta, păru de-a dreptul iritat.

— De când o ai? şi întinde un deget butucănos, cu o unghie îngălbenită de nicotină spre cicatricea mea.

— Din civilie, răbufnesc eu, satisfăcut că în tot acest timp păstrasem un secret, al meu, numai al meu pe care ei nu reuşiseră să mi-l treacă în acte.

— Nu se poate, nu se poate să fie aşa cum spui. La noi nu se omite nimic.

— Dacă vrei, facem pariu... O am din civilie şi încă de când eram mic. Nu mă contrazice că ştiu mai bine...

Abia termin fraza şi izbucnesc în râs, deşi nu era nimic caraghios în toată povestea asta; poate doar faptul că după mai bine de un an pot şi eu să am o părere şi să-l contrazic pe unul din plutonierii sau sergenţii majori reangajaţi, pe unul dintre cei care nu ştiau altceva decât să comande: „Încolonarea!", „ia

pe cinci", adică, să fim cinci într-un rând, „drepţi!", „la dreapta", „la stânga!" şi mai ştie sfântu' câte alte direcţii.

În singurătatea mea n-am încercat niciodată să-mi descarc sufletul faţă de alţii – se zice că ar fi o uşurare — încât, uneori, mă temeam că de atâta amărăciune am să înnebunesc. Acum râdeam fără să mă pot controla, râdeam isteric. O clipă mi-am spus că mi-am pierdut minţile, însă tot eu m-am contrazis, dându-mi seama că sunt în stare să judec. Văzându-mă cum fac eforturi să mă calmez, ceilalţi s-au molipsit şi ei. Îmi ţineau isonul şi se hlizeau fără să sesizeze că formam un grup de manechine jalnice care se comportă grotesc. Voiam să curm delirul, dar când credeam că sunt pe cale să-i potolesc, unul, sau altul o lua de la capăt. Aproape mi se făcea rău să-i văd goi, urlând sau behăind, tropotind sau, pur şi simplu, dansând ca într-o viziune de apocalips. Desigur, nervii mei au cedat, de vină trebuie să fi fost satisfacţia aceea copilărească, poate prostească, de a contrazice cu orice preţ. Lacătul cu care îmi ferecasem inima o fi plesnit şi în locul reproşurilor, în locul acuzaţiilor pe care aveam dreptul să le strig în gura mare, a răbufnit din mine — ca aburul dintr-un cazan sub presiune – râsul, în locul vorbelor, râsul, o fărâmă din zilele şi nopţile chinurilor mele. Cu ceilalţi, cu siluetele astea descărnate, s-o fi întâmplat la fel?

Încet, cu pauze, cu reizbucniri, ne potolim. Ne-am oprit apoi, un pic ruşinaţi. Cel puţin eu am lacrimi în ochi. Şi nu sunt singurul, dar mă feresc de ochii lor, fiindcă nu pot suferi să văd un bărbat smiorcăindu-se, chiar dacă o face de fericire. Cumplită treabă să-ţi fie ruşine şi să nu poţi face nimic. Încăperea-i prea

strâmtă ca să poţi face un pas într-o parte sau alta, de plecat nu poţi, gol cum eşti n-ai măcar posibilitatea să-ţi faci de lucru cu un buzunar, ori cu o batistă.

Ne scoate din încurcătură uşa ce se deschide. Intră un sergent care avusese grijă de instruirea mea. „Mătreaţă" îl trase deoparte, însă tot aud ce îi spune. Aiurea săracul. Cică, avea de-a face cu o substituire de persoană. A încercat să-i explice că eu sunt Zaharia Râpan şi nimeni altul, însă văzând că n-are cu cine vorbi, îl lăsă să se descurce cum l-o tăia capul. Ca să fie cu cugetul împăcat – dacă o fi avut aşa ceva – sau tocmai pentru că îi umblau şi alte bazaconii prin ţeastă, îl chemă pe căpitan la telefon. Acesta trimise pe altcineva şi până la urmă mă trezii cu hainele în braţe.

Mă îmbrac grăbit, cu furie chiar. Ştiu, fireşte, că nu de asta depinde momentul plecării. În ultimele trei zile am putut să-mi dau seama, uneori doar după zgomote numai de mine cunoscute sau după strigătele ce anunţau o nouă lansare. Îmi zic că m-am dezobişnuit să mă îmbrac ca un civil şi îmi dau seama că o fac alandala. Trag un ciorap, al doilea îl las ca să-mi pun ceasul la mână, apoi sar la cravată, dau jos pantalonii fiindcă am uitat altceva. Mai mult mă încurc.

Spirea a terminat şi doar atunci observ cât este de elegant. Caraghios de elegant cu melonul, vesta şi getrele lui albe. Scoate o pereche de mănuşi din piele de porc şi cu toate că afară-i iunie, bagă mâinile în ele. Totuşi, avem un lucru comun: hainele ne sunt şifonate, pantofii scâlciaţi şi răsuciţi de căldură şi asta datorită repetatelor deparazitări făcute în timpul cât purtam

uniformă. Am impresia că tot ce-i pe mine este cel puţin cu două numere mai mic.

Părăsim magazia şi ne oprim alături. Primim acte şi bani. Deschid buletinul ca şi cum aş vrea să mă conving că de acum înainte va trebui să am o altă identitate. Totu-i în ordine, numai că mai trebuie să aşteptăm. Răbdarea ne-am călit-o de mult, aşa că nu mai are nicio importanţă pentru noi, ce şi cât aşteptăm. Deocamdată, ştim doar că timpu-i mort şi cronometrul se va pune în mişcare odată cu lansarea. Cine ştie câţi dintre noi vor reuşi să reziste, câți se vor mai întoarce; bănuiesc că nu peste tot vom fi întâmpinaţi cu flori.

Căpitanul îşi făcu apariţia, voind probabil să ne dea un ultim sfat. Încă n-a deschis gura, dar sunt sigur că va începe cu una din plăcile lui preferate. Noroc că nu are prea multe şi nu cred să fie vreunul dintre noi care să nu le ştie pe de rost. Omul ăsta pare cocoşat de slab şi înalt ce-i. A fost mulţi ani paraşutist şi numai un accident l-a făcut să ajungă şef aici. Mult n-o să mai fie, fiindcă accidentul i-a atacat un ochi şi de atunci se uită, cum s-ar zice, cu unul la făină, cu altul la slănină. Gurile rele şoptesc că într-o bună zi nici doctorii n-o să-i mai poată înlătura albeaţa, dar asta chiar că nu mă interesează nici cât negru sub unghie. Nu ştiu cât de mult îşi iubea meseria, însă la fiecare două fraze vâră un termen din aviaţie, din paraşutism. Îşi umflă pieptul, dacă aşa se poate numi cutia de chibrituri pe umerii căreia au fost cusuţi epoleţii, pregătindu-se să ţină discursul. Pare plictisit, ceea ce înseamnă că vom avea noroc.

— Se apropie ora când veţi fi lansaţi. Individual, sau, cel mult, câte doi. Să nu uitaţi sfaturile noastre... Să fiţi...

Nu-l mai ascult, nu mai vreau să-l ascult şi uite că reuşesc. Lui îi este uşor să dea cu gura, să spună lucruri mari. Vorbeşte atât de searbăd încât nu s-ar putea convinge nici pe el, cu adevărat. De ce face pe mironosiţa când nici măcar nu crede în noi. Mai bine ne lipsea de discurs şi, dacă tot simţea nevoia, să se fi mulţumit să ne drăcuiască şi să ne azvârle din avionul lui. Lasă-ne singuri şi om vedea noi ce ştim... Ei, asta-i culmea. Ca semn suprem de preţuire ne strânge mâna la fiecare în parte. Oare de când nu mi-a mai strâns nimeni mâna?

Ne conduc la masă şi ne pun în faţă farfurii de tinichea pline cu nu ştiu ce. Ultimul prânz aici. De câte ori nu m-am gândit la el şi uite acum nu simt nevoia să-l ating, cu toate că sunt flămând. Ceilalţi păţesc la fel şi nimănui nu-i poţi băga o firimitură pe gât. Observaţi că, de câte ori îi amintesc, nu pronunţ numele lor? Sunt încă lângă mine dar nu-i mai cunosc, nu am voie să-i mai cunosc, iar dacă peste zile, săptămâni sau ani o să-i regăsesc, voi trece senin şi numai o strângere de inimă o să-mi amintească vremea când am fost instruiţi împreună. Şi ei vor face la fel! Ştiu asta de la Spirea şi pe el îl cred, fiindcă a fost lansat de mai multe ori. Dacă totuşi am pronunţat numele lui Spirea, să nu credeţi că am să mă abat de la cele hotărâte. Este ultima lui lansare, aşa am convenit, mi-a promis că se va linişti. Se va retrage lângă cine ştie el şi va aştepta să închidă ochii pe perna lui.

Iarăşi nu mai ştiu cât a trecut – minutele se contopesc într-un singur cuvânt, de care eram sigur, cuvânt ce însemna: azi sau cel târziu la noapte – până am păşit pe betonul încins. Soarele puternic mă orbea, obligându-mă să închid ochii.

Pornim pe fâşia de beton şi doar după câţiva paşi ne ajunge din urmă un subofiţer.

— Spirea rămâne! strigă el, dar mie mi se părea că a explodat tot cerul.

Fără niciun ordin ne oprim cu toţii şi din mâini vlăguite lăsăm să ne cadă lucrurile. „Până nu eşti lansat, nu poţi fi sigur de nimic. Nu ai nicio putere“, îmi amintesc de vorbele prietenului meu Spirea.

— Tu pleci altădată, explică subofiţerul, aşteptând ca Spirea să-l însoţească.

Mă apropii de el cu inima strânsă, citindu-i în ochi toată durerea pe care nici zâmbetul lui trist n-o poate ascunde. Ce să-i spun când orice cuvânt l-ar răni? Nu-l pot ajuta şi el ştie acest lucru. Ne îmbrăţişăm, parcă ferindu-ne să ne privim. Înainte de a se smulge din braţele mele îmi şopteşte atât de încet, încât mai mult intuiesc: „Caut-o, caut-o şi spune-i... ştii tu ce“. Ne întoarce spatele şi pleacă cu subofiţerul.

— Ia pe cinci şi după mine marşşş! comandă cel ce ne însoţea.

Întâmplarea cu Spirea a produs iritare; aud cum unul din grup bombăne ceva de „mă-ta... Nu vezi c-am rămas doar patru“ şi răspunsul pe care-l cunosc: „ai noroc că pleci, altfel te-aş învăţa eu minte“, îmi fluieră pe la urechi în timp ce calc pe urmele celorlalţi. Luându-l pe Spirea, parcă au mai rupt o bucăţică din mine. Întorc capul să-l mai văd o dată, însă în spatele nostru nu mai era nimeni.

Trebuie să mă gândesc la altceva şi asta cât mai repede până nu mă îneacă plânsul. Păşesc bezmetic şi reuşesc să trag spre mine amintirea primului salt cu paraşuta. Era tot într-o zi ca

asta, să mori de cald, nu alta... Urc câteva scări şi mă las să alunec în primul scaun de care mă împiedecasem. Curând capul îmi vâjâie de atâta zgomot, de parcă înauntru ar lucra o echipă de cazangii. Îmi îngrop faţa în palme şi aştept. La primul salt, da, îmi amintesc, n-am simţit frica de acum, eram chiar foarte vesel, iar pilotul se tot juca la manşă, incercind, prin „capacele" lui, să ne întoarcă stomacul pe dos. Se trudea zadarnic, fără să ştie că cei din aeronavă absolviseră de curând o şcoală de pilotaj. Mă uit pe geam şi văd undeva, sus, tare sus, nori grei. Îi cunosc şi-mi zic că nu peste mult o să plouă. Nu ştiu de ce, dar deodată îmi dau seama că suntem într-o zi de duminică. Şi cu toate că n-are nicio importanţă, mă străduiesc să ghicesc în ce zi am făcut primul salt. Nu reuşesc, dar în compensaţie îmi vine în minte un sfat de care, în niciun caz, nu am nevoie: „dacă întâlniţi în drumul vostru nori compacţi de furtună, încercaţi să-i ocoliţi..."

„O să mă aştepte careva?" mă încercă un gând nebun pentru a nu ştiu câta oară, cu toate că aveam certitudinea că aşa se va întâmpla. De sute de ori mi-am imaginat cum va fi revederea şi pare-se că nu m-a satisfăcut niciodată, mereu îi găseam câte ceva de reproşat. În ultimele trei zile, când ştiam că nu poate fi prea departe, nu mai aveam puterea să anticipez. Ştiam că, indiferent de ora când voi sosi dincolo, voi fi aşteptat, chiar dacă va fi noapte, ploaie, ori, printr-o minune, ar ninge în iunie.

Afară norii au îmbrăţişat tot cerul şi chiar dacă nu aud tunetele, fulgerele aprind norii, undeva la orizont. „În cazul în care condiţiile atmosferice s-au schimbat in ultimul moment, iar paraşutarea nu mai poate fi amânată, căutaţi să prelungiţi cât mai mult căderea liberă, apoi acţionaţi asupra suspantelor aşa

cum v-am învăţat. Imediat ce aţi atins pământul, descotorosiţi-vă de paraşută, fiindcă vântul vă poate târî sute de metri...” Fac un efort şi vocea instructorului care mi-a pus prima oară paraşuta în spate dispare, sau mie mi se pare că a luat-o furtuna ce s-a stârnit afară.

Cu încăpăţânare privesc doar pe geam pentru a nu observa ce se întâmplă în jurul meu. Desigur, se vorbeşte, dar ce anume... O idee, o singură idee mă preocupă şi am s-o realizez chiar de-ar fi să mănânc pământ, vorba preferată a tatii. Ajuns dincolo, am să rup orice legătură şi n-au decât să mă aştepte cât or pofti, pentru că înapoi n-am să mai vin! Mi-e gura uscată, aş cere apă. Rabd şi într-un târziu cineva îmi pune mâna pe umăr. Întorc capul, văd doar nişte ochelari fumurii şi buzele celui ce îmi vorbeşte. N-am ştiut niciodată ce-a vrut, cu toate că uneori am încercat să reconstitui acele clipe. Dădeam aprobator din cap, fără să-mi mai dezlipesc privirea de la uşa metalică ce urma să se deschidă în faţa mea. Bănuiam că sosise momentul lansării, moment de care căpitanul făcea atâta paradă. Mă apropii, legânându-mă, de uşă şi aştept. Iat-o cum se deschide, cu toate că nu-mi vine să cred. Soarele, scăpat printr-o fereastră, mă orbeşte. „S-a dus ploaia”, îmi zic prosteşte, de parcă n-ar fi pe lumea asta lucruri mai importante. Iarăşi mă bate pe spate, semn că trebuie să dispar. Nu ştiu cum am ghicit că lângă uşă se află un ceas. „Şaisprezece douăzeci şi cinci", a fost ultima imagine luată de acolo şi cu ea am trecut prin golul lăsat de poarta din fier şi duraluminiu.

Când mi-am revenit de-a binelea eram cu picioarele solid înfipte în pământ. Spre mine venea în fugă o femeie pe care n-o

mai văzusem niciodată până atunci. Pe măsură ce se apropia, îmi dădeam totuşi seama cine este şi ce vrea. Aceeaşi ţaţă, aceeaşi ochi, ba, chiar şi acelaşi păr roşcat ce acoperea un cap mic şi o frunte îngustă. Vreau să o ocolesc, femeia parcă simte şi mă prinde de mână.

— Băiatul meu, pe băiatul meu nu l-ai văzut? Pe Aurică, pe Aurel, ţipă femeia ca să se facă înţeleasă, fiindcă, între timp, fusesem înconjurat şi de alte întrebări.

Deznădejdea din ochii ei, deznădejde amestecată cu speranţă – dacă asemenea asocieri pot să existe, oricum, eu asta am văzut – m-a determinat să o cruţ:

— Vine, vine şi el în cel mult o zi două, dacă nu chiar azi. Credeţi-mă pe cuvânt.

Mai îndrug ceva, răspund şi altora, pe sărite, căutând să mă îndepărtez, să ies din cercul celor ce mă înconjurau cu necazurile lor. Trebuia să ajung cât mai degrabă la ai mei, pe care bucuria îi paralizase lângă un castan, ceva mai încolo. Alerg să-i îmbrăţişez, înciudat că mi-am călcat promisiunea făcută mie însumi, aceea de a păşi drept, de a spune numai adevărul. Şi asta doar la câţiva paşi de poarta penitenciarului. Aveam vreo scuză?

Simţisem că nu-i pot spune adevărul; suferinţa din ochii ei aştepta doar un singur răspuns, aşa cum sperase atâta amar de vreme. A fost o cruzime din partea mea, dar nu la asta m-am gândit atunci; legănindu-i speranţa, am amăgit-o cu bună ştiinţă, neîndrăznind să-i amintesc că de amnistie nu se bucură şi recidiviştii. Iertată fie-mi minciuna, iertat să fiu şi eu de tine,

femeie, pentru stropul de soare picurat perfid pe inima ta, fericire ce se va evapora, curând, ca rouă dimineţii.

Lumea toată dispare pentru mine când simt căldura cu care mă strânge mama la pieptul ei, lacrimile tatălui pe care nu l-am văzut plângând niciodată şi mângâierile celor doi fraţi mai mici, care mă pipăiau ca şi cum ar fi vrut să se convingă că sunt, cu adevărat, în mijlocul lor.

Oricât de meşteşugit aş încerca să redau întâlnirea aceea, ar fi o palidă reflectare a ceea ce am simţit atunci. De fapt, nici n-am prea vorbit şi doar după ce ne-am urnit spre casă am schimbat câteva fraze anoste. Aveam atâtea să ne spunem încât nu ştiam cum şi cu ce să începem. Eram fericit că nu mi-au înşelat speranţele, că m-au aşteptat şi poate, m-au iertat pentru câte avuseseră de îndurat de pe urma mea. Totuşi, undeva, într-un ungher al sufletului o presimţire mocnită, ce niciodată nu se lăsase stinsă, s-a înteţit din nou, transformindu-se, treptat, în realitate: Maria Imaculatta lipsea. Aş fi vrut s-o am alături, să fie părtaşă la bucuria mea, la bucuria noastră, încercam să mă ameţesc cu vorbe, să mă ascund după deget căutându-i tot felul de scuze, dar curând a trebuit să recunosc singur că ăsta-i începutul sfârşitului. Eram prea lucid să nu-mi dau seama că drumurilee noastre s-au despărţit cu luni în urmă şi toate jurămintele ei — nu le-am crezut niciodată, chiar dacă n-am contrazis-o — fuseseră apă de ploaie, poate mai puţin, fiindcă ploaia, în general, are şi ea un rost.

Seara, când am rămas singur, gândurile, gândurile ce m-au chinuit trei sute nouăzeci şi şase de zile au năvălit iarăşi peste mine. Am reuşit să le opresc doar atunci cind am stins lumina,

când întunericul ce m-a învăluit a şters de pe retină tot atâtea nopţi în care becul zăbrelit din tavan nu s-a stins măcar o dată. Din ghemul încâlcit am apucat la întâmplare o frază a căpitanului, a fostului paraşutist: „Veţi fi lansaţi în viaţă, vă reîntoaceţi în societate...“

Dacă ar fi să ne luăm după spusele celor ce s-au născut şi trăiesc aici pe litoral, aşa timp frumos în luna mai n-o mai fost în ultimii treizeci de ani. Era de-a dreptul cald, iar lumea se îmbrăca de parcă s-ar fi aflat în plină vară. De fapt, valul neobişnuit de căldură determinase luarea unei hotărâri oficiale – după dezbateri furtunoase şi consultări cu cei mai avizaţi meteorologi – ca sezonul estival să se deschidă cu toată capacitatea la cincisprezece mai.

Poate că lucrurile s-ar mai fi tărăgănat, iar oamenii descoperiră că îşi pot lua concediile şi primăvara. Am uitat să spun că şi în restul ţârii se instalase aceeaşi timpurie caniculă. Şi asta după ce, vara trecută, – cel puţin în prima parte – fuseseră zile când aveai nevoie de umbrelă, nu de costum de baie. Cei ce îşi amintesc or să înţeleagă de ce oficiile judeţene de turism erau, pur şi simplu, asaltate pentru un bilet la mare. Lumea voia să profite de zilele călduroase şi dacă vă mai amintiţi, seară de seară, la televizor se anunţa că toată Europa avea parte de ceaţă, de frig şi de ploaie. Să nu-ţi scoţi câinele din casă! Acesta-i şi motivul pentru care din străinătate cererile de locuri erau mai numeroase ca altădată, prilej ideal pentru suplimentarea contractelor. Grăbite, câteva agenţii din

ţările baltice instituiseră deja curse regulate cu aeroportul Kogălniceanu, altele bombardau cu telexuri cerând prioritate ofertei lor. Dar erau mulţi dintre cei obişnuiţi să-şi rezolve singuri treburile, iar aceştia au ajuns pe litoral pe cont propriu; nu exagerăm cu nimic dacă vom spune că plaja şi staţiunile făceau zilnic cunoştiinţâ cu nordice chipuri blonde.

Unii, firește, nu s-au prea bucurat de redeschiderea, atât de grabnică, a sezonului. Nu fiindcă ar fi fost ei ursuzi din fire, ci pentru că trebuiau să termine lucrările de întreţinere şi renovare până la jumătatea lunii. Cincisprezece zile în plus, sau în minus contează şi de aceea nu-şi mai vedeau capul de treburi. Au căutat şi adunat aproape toţi meseriaşii din judeţ şi cu disperare s-au apucat, uneori chiar în trei schimburi, să termine ceea ce mai era de făcut.

Dar să mai facem o precizare: suntem doar în 12 mai, ora şase şi treizeci de minute, deci cu trei zile înainte de amintitul eveniment.

La Inspectoratul judeţean Constanţa al Ministerului de Interne, telefonul din biroul ofiţerului de serviciu începu să sune strident. Să nu credeţi că ofiţerul de serviciu s-a repezit la telefon încă de la primul semnal şi cu mâna cealaltă a apăsat pe clapa unui magnetofon ca să înregistreze convorbirea. Trebuie să vă dezamăgesc, dar ofiţerul de serviciu nu era nici frumos precum Colombo, nici sprinten ca Mannix, nici nu avea zâmbetul subtil al lui Kojak. Era doar obosit după o noapte nedormită iar în

acele momente, mai mult ca sigur, se gândea la cel ce urma să-l schimbe.

Ridică receptorul şi o femeie se auzi ţipând:

— Alo, miliţia? Miliţia? Veniţi repede...

Un glas de bărbat se suprapuse şi din câte pricepu căpitanul, individul preluase receptorul, dar era preocupat mai ales de educaţia celei ce formase numărul, explicându-i că în asemenea cazuri nu... Legătura se întrerupse fără ca ofiţerul să afle ce anume i se reproşează femeii. Gândi că trebuie să fie vreun cuplu după o noapte de chef; odată cu zorile şi-au dat seama că nu se potrivesc – ori şi-au găsit tocmai atunci să-şi împartă ideile şi palmele – iar cel mai slab cheamă în ajutor. N-ar fi pentru prima oară când nişte nesăbuiţi formează numărul miliţiei şi până să se deplaseze cineva la faţa locului se şi împacă.

Telefonul sună din nou. Când ridică receptorul, căpitanul recunoscu vocea de bărbat de adineaori, înduclită cu un kilogram de miere:

— Alooo! Miliţia? Bună ziua, salută, la fel de afectat după ce primi confirmarea. N-am vrea să vă deranjăm, însă după a mea părere s-a ivit un caz care este de competenţa dumneavostră. Vă vorbeşte inginerul pensionar Mendi Avadic. Ştiţi, mai mult din plictiseală, în fiecare vară, atât cât permite legea sunt angajat ca recepţioner. Astăzi trebuia să-mi iau în primire serviciul la ora şase, dar, independent de voinţa mea, am întârziat. Când am venit...

— Dragă tovarăşe, te rog, opriţi numai o cilpâ povestirea ce mi se pare foarte interesantă şi spuneţi-mi de unde se telefonează şi la ce număr vă pot suna. Bine, mulţumesc!

Simţise că mult n-o să se mai poată abţine şi o să ridice tonul dacă nu va întrerupe convorbirea, în noaptea ce doar trecuse avusese parte de un pisălog, mai bine zis, de un nevropat de care nu putuse scăpa cu una cu două. Îi tot telefona, plângându-se că aude prin casă şi pe afară zgomote, că vede lumini ciudate, că are presimţiri şi alte prăpăstii de acest gen. Când s-a întors primul echipaj din patrulare a trimis maşina la adresa respectivă, dar omul n-a vrut să le deschidă, din contră, l-a sunat tot pe el, urlând că au venit să-l prade. Degeaba au încercat cei de la uşă să-i explice cine sunt, degeaba s-a străduit căpitanul să-l liniştească, să-l facă să înţeleagă că el i-a trimit ajutoare. Omul ştia una şi bună şi cu asta-i toca nervii, ameninţând chiar că a doua zi se va plânge inspectorului şef dacă nu i se acordă atenţie. Maşina s-a întors iar subofiţerii au raportat că aflaseră de la vecini că şi ei păţesc acelaşi lucru cu maniacul ce se teme de hoţi. Ziua doarme, iar noaptea deranjează cu telefonul. Şi-a pus în gând ca după ce va preda serviciul, să meargâ la respectivul şi să-i spună, aşa de la obraz, câteva vorbe.

Recepţionerul cu vorbă lungă i-a amintit de celălalt şi oboseala şi-a spus cuvântul. Mai ştia că atunci când se întâmplă lucruri grave, de regulă, oamenii se grăbesc să-ţi

comunice, cât mai scurt posibil, ceea ce i-a determinat sâ se adreseze miliţiei.

„Poate câ m-am pripit cerându-i să se oprească, dar dacă n-o fâceam, cine ştie când ajungea la subiectul propriu-zis. Şi-apoi, era de datoria mea să verific dacă nu cumva este vreo farsă", căuta căpitanul să-şi motiveze decizia în timp ce răsfoia cartea de telefon.

— „Alo, hotel „Zalis"? Da, tovarăşe Avadic, suntem de la miliţie. Vă ascult. Despre ce este vorba?

După ce termină convorbirea, ofiţerul de serviciu se uită la ceas, ridică din umeri ca şi când ar fi vrut să se scuze faţă de cel pe care urma să-l deranjeze şi formă un număr de telefon.

— Colonelul Anghel, se auzi la capătul celălalt al firului.

— Ofiţerul de serviciu, căpitanul Timiraş, raportează...

Cel chemat îşi trase lângă telefon un scaun pe care se aşează cât mai comod posibil. Nu pierdea niciun cuvânt din ceea ce i se raporta, cu toate că părea preocupat doar de nasturii pijamalei ce se dovedea pe zi ce trece tot mai neîncăpătoare.

— Bine, Timiraş, pe maior îl găsesc eu. Mergem direct acolo. Tu ai grijă să-i anunţi pe locotenenţii Chita şi Comloşan, pe doctorul Ionescu Valentin şi procuratura...

— S-a întâmplat ceva? îl întrebă soţia.

— Mai nimic, ofiţerul de serviciu se interesa cum am dormit. Simpatic, căpitanul Timiraş, nu găseşti? schimbă Anghel Dorel vorba.

— Pentru că ştiu ce urmează după asemenea telefoane, scoală-te şi comunică-i vestea lui Pollux, până îţi pregătesc ceaiul.

— E maior...

— Ştiu, dar cum voi doi sunteţi mereu împreună, nici că vi se potrivea altă poreclă.

Acum nu-l mai supăra, însă cu ani în urmă când colegii i-au botezat, în glumă, Castor şi Pollux, tare s-a mai înfuriat. Amintindu-şi unde trebuie să meargă, gândi că era mai indicat să nu mănânce nimic. O să se eschiveze pretextând cura, altfel numai el ştie ce-o să pătimească. Nu-i vina lui şi orice ar face nu se putea obişnui. Îl sună pe maiorul Miloş Ceorgevici, care nu întâmplător locuia în acelaşi bloc.

— Dacă ai un loc în maşină îţi fac companie până la Mamaia.

— Peste zece minute, răspunse maiorul, bănuind ce poate însemna telefonul şefului său.

Pe drum, în câteva cuvinte – mai multe date nu cunoştea nici el – colonelul îl informă pe maior unde şi de ce se grăbesc. Au rămas tăcuţi, fiecare gândindu-se la cazul ivit, încercând să găsească cele mai viabile puncte de plecare în cercetarea ce va urma. Era greu, absurd, vor afirma unii, să-ţi faci un plan până n-ai ajuns măcar la locul faptei. Totuşi, acesta-i adevărul, fiindcă cei doi ofiţeri nu lucrau de un an sau doi în miliţie şi din experienţa dobândită ştiau că punctele de plecare sunt aproape aceleaşi în oricare din cazuri; ordinea lor de aplicare

urmează să fie hotărâtă de cel ce întreprinde cercetarea, bineînţeles, după ce va poseda acea sumă de informaţii adunate la faţa locului.

Parcară în faţa hotelului „Zalis", apoi intrară la recepţie, împingând uşa turnantă ce se învârtea scârţâind în jurul axei sale. Locotenuntul Chita Ovidiu le ieşi în întâmpinare raportând că sosise împreună cu locotenentul Comloşan, care se urcase la etajul nouă. El adunase personalul de serviciu ce se afla la ora aceea în hotel.

Maiorul Georgevici întoarse capul şi în semiobscuritatea holului, în unul din colţuri, descoperi două femei îmbrăcate în halate albastre şi un bărbat ce nici în zilele lui bune nu părea să fi depăşit cincizeci de kilograme. Observând că sunt priviţi se ridicară din uriaşele fotolii în care aproape se pierdeau. Stăteau spăşiţi de parcă ei ar fi fost vinovaţi de cele întâmplate.

— Dacă nu aveţi nimic împotrivă, propun să aprindeţi vreun candelabru ori să daţi la o parte draperiile astea din pluş ce acoperă geamurile, se adresă colonelul celor trei.

Se făcură prezentările, iar când lumina zilei inundă încăperea, colonelul îi rugă să nu plece nicăieri, urmând ca peste câteva minute să povestească fiecare ce a făcut până s-a telefonat miliţiei. S-a mai interesat dacă şi altcineva a fost încunoştinţat de cele petrecute la hotel. Răspunsul negativ l-a mulţumit pe colonel. Se îndreptară apoi spre lift Ajunşi la etajul nouă, locotenentul Chita îi conduse spre partea de vest a imobilului, acolo unde se afla scara de serviciu. Au deschis o uşă metalică cu ochiuri

mari de sticlă, adevărate vitrine şi au trecut în balcon de unde se vedea o bună parte din staţiune. Acolo l-au întâlnit pe blond-şatenul Comloşan, preocupat cu aparatele lui de fotografiat. Tocmai înlocuia filmul consumat, ceea ce însemna că se şi apucase de treabă.

S-au apropiat de zidul ce închidea balconul, zid ce nu depăşea în înălţime optzeci de centimetri şi peste care constructorii – pentru a-l face mai funcţional, mai estetic, ori poate pentru a mări siguranţa vizitatorilor – au montat şi o bară metalică, orizontală, ce se sprijinea pe nişte picioare, tot din metal, bine înfipte în beton.

— Proaspăt vopsit, îi avertiză Comloşan, ferindu-i, în felul acesta să constate pe propriile lor haine cât de frumoasă este culoarea albastră ce se asemăna atât de mult cu cerul din ziua aceea.

Atenţi să nu distrugă eventualele urme din locurile însemnate de locotenent cu cretă albă, s-au aplecat peste balustradă, privind spre planşeul holului de acces ce făcea legătura între restaurant şi hotel. Fiecare a reacţionat in felul lui, reuşind să-şi mascheze repulsia. Jos, la câţiva zeci de metri, se afla corpul unei femei cu aspect de cadavru ars prin flacără, prezentând resturi carbonizate de îmbrăcăminte.

— Crimă? Sinucidere? vorbi maiorul, mai mult pentru sine, dar suficient de tare ca să fie înţeles, poate dând glas şi întrebărilor celorlalţi.

— Ai exclus accidentul şi cred că bine ai făcut, reluă colonelul ideea. La prima vedere se exclude aproape în

totalitate... Doar dacă-i vorba despre cineva din personalul hotelului Dar chiar dacă ar fi de-al casei, presupunând că a umblat cu materiale inflamabile care s-au aprins, nu-mi vine să cred că de groază să-şi fi pierdut într-atâta stăpânirea de sine încât să caute salvarea aruncându-se în gol, când şi numai din instinct s-ar fi putut refugia spre interior, spre locuri atât de bine cunoscute. Şi-apoi, recepţionerul a precizat ofiţerului de serviciu că este vorba de o persoană necunoscută... Pe de altă parte, urmele lăsate de foc, distanţa de la care a privit, emoţia.. Ar fi tot atâtea motive să nu mai recunoască pe nimeni.

— Admit ipoteza doar teoretic. Practic, nu cred în accident, deoarece dacă el s-ar fi întâmplat, nimic nu ar fi împiedicat victima să ţipe, să urle de disperare; or nu s-a auzit nimic.

— Ai dreptate, maiorule, dar când te cuprinde groaza, totul este posibil iar lucrurile cele mai elementare, fireşti în alte împrejurări, îşi pierd sensul, se transformă sau se anulează dând naştere la cele mai diverse reacţii. Nici eu nu susţin accidentul, dar până nu ne lămurim complet, zic să nu-l pierdem din vedere. Vrei să spui ceva?

— Dacă era cineva din personal, cel puţin la terminarea programul i s-ar fi observat lipsa, căci, după cum aţi văzut, sunt prea puţini în clădire, completă locotenentul Chita. Până să veniţi dumneavoastră am aflat că şi ieri au fost în hotel doar cele două femei care sunt acum în hol. Mâine vine şi restul personalului.

— Şi eu am un argument împotriva accidentului, declară Comloşan. Am măsurat înălţimea până la bara metalică. O sută treizeci de centimetri nu este un fleac pentru o femeie când este vorba să-i sară.

— Se vede că nu eşti însurat, locotenente, se auzi din spate o voce groasă, bărbătească. Însoară-te şi o să te convingi cum sare şi peste tine şi face numai ce vrea ea.

Remarca o făcuse doctorul Valentin Ionescu, şeful serviciului medico-legal al judeţului. Ca de obicei, bine dispus, voi să descreţească frunţile celor cu care colaborase în atâtea rinduri. De data aceasta nimerise puţin pe de lături, dar se vede treaba că acest lucru nu-i deranja prea mult. Îşi făcu loc spre balustradă, aruncă o privire şi numai după aceea se decise să-i salute.

— Continuă, dragul meu, spune ce ai de spus, altfel simt că eşti în stare să mă mănânci pentru că te-am întrerupt, îl sfătui pe Comloşan, în timp ce îi strângea mina. Renunţă, pentru altădată, la răzbunare, fiindcă azi şi poate încă mâine şeful tău are nevoie de mine.

Nu te puteai supăra pe el şi locotenentul îi urmă sfatul.

— Vă rog, priviţi aici pe bara metalică unde vopseaua, insuficient uscată, a fost ştearsă. Urma atestă categoric că este vorba de o impresiune palmară. Înclin să cred că victima şi-a proptit braţul ca să dobândească mai multă forţă în momentul când şi-a făcut vânt, dincolo, arătă el spre exterior. Gestul ar fi firesc şi îl întâlnim destul de des la bărbaţii care sar un obstacol nu prea înalt. De ce n-am admite că l-ar folosi şi femeile?

— Până la proba contrară n-avem motive să infirmăm spusele tale, dar dacă le acceptăm mai putem deduce două lucruri. Femeia trebuia să fie, cel puţin teoretic, tânără şi să fi practicat vreun sport, precizează maiorul. O să coborâm şi doctorul o să aibă cuvântul hotărâtor.

La parter s-au întâlnit cu procurorul Gradl Ferdinand, criminalist şef la procuratura judeţului, care tocmai sosise. I s-a spus pentru ce a fost chemat apoi, conduşi de recepţioner, au urcat la etajul întâi, de unde printr-o fereastră au ieşit pe planşeul holului de acces.

Apropiindu-se de cadavru au rămas surprinşi de chipul victimei, care chiar şi după moarte păstra o frumuseţe rar întâlnită.

— Vai de capul ei, amărâta, rupse tăcerea doctorul, exprimându-şi în felul acesta dezaprobarea. Nu pare să fi avut mai mult de douăzeci şi cinci de ani. Putea să se bucure de viaţă, să iubească, să facă fericit un bărbat şi dintre toate astea a ales cea mai proastă soluţie, ireparabilă.

— Crezi că s-a sinucis? vru să ştie colonelul.

Doctorul nu răspunse imediat, preferind să studieze – numai el ştie de ce – resturile carbonizate de îmbrăcăminte ce lăsau complet descoperită regiunea abdominală. Apoi se aplecă spre mâna stângă pe care se afla o legătură de sârmă în formă de brăţară. Tot fără să scoată vreun cuvânt le arătă palma mâinii drepte pe care se observa un depozit superficial de vopsea albastră sub forma unei dungi orizontale. Sub această dungă, în plan

vertical, se aflau alte două linii paralele, dar de culoare roşie.

— Dunga albastră din palmă ar putea arăta că s-a sinucis. Aşa cum spunea locotenentul, adică, s-a prins de bara aceea proaspăt vopsită şi a sărit. Credeam că am aflat şi cauza... dar... deocamdată... nu mă pot pronunţa; poate că abdomenul e puţin proeminent ca urmare a focului ce a învăluit-o.

— Nu-i exclus să ai dreptate, dar vă rog să priviţi balconul de la etajul nouă de unde presupunem că s-a aruncat, ceru colonelul.

Pe peretele exterior al balconului, vopsit în alb, erau vizibile urme de afumare, chiar în dreptul poziţiei în care se afla victima. Puţin mai jos de pata afumată, o linie de culoare închisă, un arc de cerc ce câştiga în intensitate spre partea inferioară. Dacă ar fi să judecăm logic, trebuia admis, de la bun început, că victima ardea ca o torţă când a trecut peste balustrada balconului.

— Urmele de afumare nu se explică decât dacă acceptăm că femeia a zăbovit, cel puţin câteva clipe, în dreptul zidului, a fost de părere Chita. În cazul acesta trebuie să răspundem cum anume a trecut balustrada. De voie, sau...

— Vreţi să spuneţi că ar fi aruncat-o cineva? deveni mai atent procurorul.

— Tot ce afirm este că, în această variantă, lucrurile se puteau petrece astfel: hotărâtă să se sinucidă, îşi dă foc, se prinde de bară şi sare. S-ar fi putut ca instinctul de

conservare să fie totuşi mai puternic decât voinţa ei, şi atunci, în disperare, rămâne agăţată. Prea târziu, deoarece propria-i greutate, arsurile, slăbiciunea o vor împiedica să se redreseze.

Maiorul Georgevici, fără să se atingă de ceva, dar atent la ceea ce se vorbea, stătea îngenuncheat lângă unul din pantofii victimei. Găsise ceea ce căutase şi în mintea lui îşi imagina scena petrecută acolo sus.

— Cealaltă alternativă ar fi, într-adevăr, crima, continuă locotenentul. Numai că şi aici, după mine, lucrul se complică. Nu-mi vine să cred că victima a stat liniştită până ce criminalul a vărsat pe ea benzină sau alt lichid inflamabil.

— Putea s-o imobilizeze dinainte, s-o lege, de exemplu.

— Nu vă contrazic, numai că atunci nu s-ar mai fi obosit s-o descotorosească de legături. Îi dădea foc şi o arunca.

— Dar dacă a vrut să însceneze o sinucidere?

— Aveţi dreptate, tovarăşe colonel, nu m-am gândit la o eventuală regizare. Vă asigur că nu mi-ar fi scăpat, dar cred că am descoperit un adevăr de care va trebui să ţinem seamă. Anume: victima n-a fost moartă în clipa când a fost aruncată – dacă admitem această variantă. Putea fi ameţită, printr-o lovitură, să zicem, pentru ca respectivul să-şi pună în aplicare planul.

— Te referi la urma rămasă pe balustradă?

— Da. O face inofensivă, o stropeşte cu acel lichid inflamabil, îi dă foc şi apoi o aruncă. De ce n-am admite că durerea arsurilor o trezeşte şi, conştientă de pericol, sau

instinctiv, se prinde cu mâna dreaptă de balustradă încercând să se salveze? Nu reuşeşte şi îşi continuă căderea. Iată deci că şi în cazul acesta putem explica provenienţa impresiei palmare de pe balustradă, confirmată de vopseaua albastră rămasă pe mâna victimei, precum şi urmele de afumare de pe zid.

— Urma cealaltă, interveni maiorul, acel arc de cerc, de-abia schiţat, întăreşte ipoteza că victima a rămas agăţată câteva secunde de balustradă. Urma provine de la pantoful drept, mai precis, de la bombeul pantofului, unde pielea este bine roasă. Privind mai atent, veţi observa că au mai rămas urme uşoare de var sau vopsea, exact nu pot să-mi dau seama de la distanţă cu ce a fost acoperit zidul balconului, dar analiza cred că va confirma spusele mele. Corpul, reţinut de mâna încleştată şi-a oprit căderea şi a fost tras înapoi spre zid. Urma arată că a fost o mişcare de pendulare, de sus în jos, fiindcă spre baza balconului ea devine mai lată, mai vizibilă şi asta se explică prin mărirea forţei de frecare dintre bombeu şi zid, viteza crescând odată cu forţa de gravitaţie. Frecarea trebuie să fi fost mare şi, în momentul în care pantoful a întâlnit muchia de la baza balconului, el a fost smuls din picior. Numai astfel se explică distanţa actuală dintre locul unde se află pantoful şi victimă.

— Mergând mai departe cu presupunerile în varianta omuciderii, să încercăm să ne imaginăm începutul, intră în vorbă procurorul. Criminalul prezumtiv putea fi, tot atât de bine, un bărbat sau o femeie. Dacă a fost femeie,

trebuia să fie mai vânjoasă ca să poată ridica victima, cu toate că acest lucru nu-i chiar obligatoriu, încercă procurorul să-i convingă. Totuşi, pentru că o femeie n-ar avea prea multe motive să ucidă o altă femeie, să cedăm rolul unui bărbat. Motive? O sută dacă vreţi, sau niciunul. Când s-a hotărât să scape în acest fel de femeie, individul trebuie să fi cunoscut căile de acces spre interiorul hotelului. Cu siguranţă, el ştia şi faptul că hotelul nu şi-a deschis încă porţile pentru turişti; nu-i exclus să-şi fi procurat o cheie falsă cu ajutorul căreia a pătruns în clădire. Era riscant să folosească intrarea principală aşa că, bănuiesc, a recurs la cea de serviciu. Cunoscând situaţia din hotel, oare n-ar trebui să ne gândim la cineva care are, sau a avut, vreo tangenţă cu „Zalis”? Mă refer la personal, la muncitorii ce s-au perindat în ultimul timp, cum ar fi: zidari, zugravi, instalatori şi, de ce nu, chiar la cunoştinţele acestora, cărora ei ar fi putut să le povestească – cu totul întâmplător – despre hotelul pe care-l renovează...

— Dacă nu vă supăraţi, v-aş ruga să vă daţi puţin mai încolo, ceru locotenentul Comloşan care îşi desfăşura netulburat munca.

În tot acest timp făcuse zeci de fotografii ale cadavrului şi ale obiectelor din jur. Căuta cele mai potrivite unghiuri şi colegii ştiau că planşele ce vor fi ataşate la dosar vor fi ireproşabile, ajutând vizual materialul scriptic. Mânuia cu atâta dexteritate aparatele „Extra Varex II B“ şi „VX-1 000“ acesta din urmă cu obiectiv Tessar, încât mai că te tenta

să-l rogi să-ţi facă şi ţie o poză, chiar numai pentru plăcerea de a-l vedea cum se agită. Ba se urca la etaj, ba trecea pe blocul alăturat, imortalizând hotelul „Zalis” în fel şi chip. Trebuia să se grăbească, fiindcă urmau celelalte faze când intrau în acţiune doctorul şi colegii din echipă şi când trebuia să fotografieze oricare urmă depistată.

— Pretextând cine ştie ce, continuă procurorul, bărbatul aduce femeia la hotel, urcă cu ea la etajul nouă unde îşi pune în aplicare planul. Cam aşa văd eu că s-au petrecut lucrurile, încheie el.

Colonelul oftă şi zâmbi îngăduitor.

— La teorie nu ne întrece nimeni, dar după cum observaţi, au rămas în picioare aceleaşi două întrebări: crimă sau sinucidere? Doctore, crezi că ai putea descoperi eventualele urme de violenţă, dacă ele s-au produs înainte de moartea victimei?

Doctorul Ionescu îl privi cu reproş, parcă imputându-i întrebarea.

— Bănuiam că nu te îndoieşti de acest lucru, dar se vede treaba că degeaba colaborăm noi doi de atâta vreme.

— Fiecare cu resortul lui, glumi Anghel. Sincer să fiu, cu medicul legist îmi place să colaborez mai mult la o bere decât pe teren. Uite, Vali, despre ce a vorba: mă gândeam că impactul cu planşeul a produs o seamă de fracturi...

— Dacă ştii şi singur, de ce mă mai întrebi? Vrei să-mi testezi perspicacitatea? Ei, bine, ca să fii cu sufletul împăcat, urmele despre care te interesai ar putea fi

localizate, dar... numai în anumite condiţii. Aşteaptă până fac necropsia.

Maiorul Georgevici îşi cunoştea prietenul şi după ticul colonelului, după acea frâmântare mecanică a buzelor își dădea seama că ceva îl nemulţumeşte.

— Care dintre întrebări te supără?

— Crima! Încă nu o exclud, dar toţi am scăpat din vedere un amănunt. Admiţând crima, închipuiţi-vă ce s-ar întâmpla cu cel care a pus-o la cale. Toarnă, să zicem, benzină pe victimă – acum nu mai are importanţă cum – îi dă foc şi o aruncă. Aţi uitat însă cum arde benzina? Oricât de îndemânatic ar fi cineva, tot i-ar trebui câteva secunde până să treacă victima peste balustradă. În mod normal ar însemna ca şi criminalul să fi suferit arsuri destul de grave. Oricâtă imaginaţie aş avea, nu-mi vine să cred că cineva ar putea accepta aşa ceva, deoarece trebuie să recunoaştem că şi-ar risca propria viaţă. Impresia palmară de pe bară, singura dealtminteri, arată cât se poate de clar că victima n-a fost urcată întâi pe bară şi după aceea i s-a dat foc. Nu pot merge nici până acolo încât să presupun că respectivul s-ar fi echipat cu un costum, mănuşi şi cască – precum pompierii – pentru a se proteja de flăcări.

Se părea că argumentele colonelului n-au făcut altceva decât să încurce şi mai tare lucrurile. Procurorul a fost primul care să-l susţină, până la un punct, însă maiorul Georgevici, cu toate că le dădea dreptate nu era de acord să se neglijeze pista omuciderii. Când locotenentul Comloşan a raportat că echipa poate intra în acţiune,

luaseră deja hotărirea să acţioneze în ambele direcţii, chiar dacă primele semne erau destul de evidente şi înclinau spre sinucidere. Oricum, tot trebuia ca victima să fie identificată şi să fie lămurite cauzele ce au generat începerea anchetei.

Cu ocazia cercetării la faţa locului s-a mai constatat că înălţimea victimei nu depăşea 1,59 centimetri. Cadavrul parţial ars prezenta semnele unei morţi reale, iar rigiditatea parţal instalată. Părul oxigenat – ars în bună măsură – manichiura şi pedichiura, cu unghiile acoperite cu un strat de lac violaceu, precum şi resturile arse din vestimentaţie arătau că femeia era o persoană îngrijită, că îi plăcea să se îmbrace cochet, poate chiar extravagant. S-a putut dovedi câ înainte de oxigenare avusese un păr şaten.

Resturile de îmbrăcăminte scăpate de foc proveneau dintr-o vestă din stofă cu carouri albe, maro şi roşu închis, căptuşită cu şaten gri-fer. Bluza fusese ţesută din fire artificiale de culoare muştar, pe buret de culoare verde cu dos de jerse galben. Se mai distingeau resturi dintr-un pulovăr din jerse de culoare verde-închis, dintr-un pantalon din acelaşi material cu vesta, precum şi câteva petice din desuu-rile din material supraelastic cu floricele verzi pe un fond bleumarin. Procedându-se la răsucirea cadavrului s-au descoperit în locurile de contact cu suprafaţa planşeului, acolo unde lipsa aerului n-a permis flăcărilor să mistuie îmbrăcămintea, resturi de material textil bine conservat.

— Îmbrăcămintea asta modernă în componenţa căreia intră tot felul de materiale sintetice a ajutat substanţial la ardere, remarcă procurorul, făcându-şi schiţa ce urma să fie ataşată procesului-verbal.

Le mai sosi în ajutor un subofiţer şi echipa îşi extinse cercetările. Chita cu subofiţerul coborâră să cerceteze în jurul hotelului. Maiorul Georgevici şi locotenentul Dan Comloşan pornesc să cerceteze scara de serviciu a hotelului „Zalis" pe unde se presupune că a urcat victima, iar procurorul şi colonelul Anghel se reîntorc la cei trei care-i aşteaptă la recepţie.

Era doar o părere personală, sau poate avea, într-adevăr, dreptate, dar strada pe care locuia – în aprilie – numai în luna aprilie se transforma în cea mai frumoasă dintre sutele ce se aflau în oraş. Departe de zgomotele obişnuite unei aşezări urbane, aveai impresia că păşeşti pe strada unui sat maramureşan, când merii, bătrânii meri înfloriţi îşi întind ramurile dincolo de uluci, mult dincolo, peste capetele trecătorilor. Era luna când îndrăgostiţii îşi făceau drum pe acolo, atraşi de ineditul locului, de parfumul gingaşelor flori de măr sau de zăpada petalelor când sorocul le încredinţează vântului ce le răsfiră prin părul fetelor, ori le aşterne covor neţesut, purtând în el, încă proaspăt, sărutul infidelelor albine.

Casa lui era undeva pe la mijlocul străzii şi nu făcea excepţie de la amplasarea celorlalte: retrasă câţiva metri spre interior, cu grădiniţă în faţă. Tocmai intra când

telefonul începu să sune. Soţia, profesoară de limba română, era, desigur, plecată, fiindcă preda ore şi la seral. Mai mult din obişnuinţă se uită la ceas: 16,45. Cu toate că nu-i erau de trebuinţă, dintr-un vizor al ceasului-brăţară, ochiul citi şi alte două date: aprilie, 13.

Încercă să ghicească cine poate fi; fu tentat să nu răspundă, murmurând un „ia mai lăsaţi-mă şi singur”, după care se reîntoarse în vestibul să-şi lase haina. Telefonul continua să sune, transmiţând încăpăţânarea celui ce formase numărul. „Dar dacă, totuşi e un prieten?” Îi surâse gândul şi parcă uitând de supărare se grăbi să ridice receptorul.

— Bungescu, ascult!

— Tovarăşe procuror-şef, Savii vă deranjează...

— Dacă singur o spui, nu-mi rămâne decât să te ascult.

— Am mai telefonat de două ori. La cinsprezece minute după plecarea dumneavoastră am fost sesizaţi că într-un imobil situat pe strada Republicii s-ar fi comis o crimă. Poate, chiar două, completă procurorul de serviciu, pe un ton mai puţin sigur.

— Dane, când ne-am despărţit erai treaz, ce-mi faci? Pune-ţi frâu imaginaţiei! Suntem la Satu Mare, nicidecum pe un platou de filmare. Un cadavru nu-ţi ajunge?

— Radule... tovarăşe procuror, nu glumesc, se corectă Savii. Am verificat personal şi din spusele celui care a sesizat procuratura se pare că este vorba de doi bătrâni. Lângă uşa închisă, ba chiar şi lângă una din ferestre se simte un miros puternic de cadavru.

— Măsuri?

— Am anunţat miliţia, iar după dumneavoastră...

— Mulţumesc, a şi sosit. O aud cum claxonează. Am plecat.

Ajuns la adresa indicată, procurorul şef intră în curtea imobilului: aici constată că o să aibă parte de spectatori, deoarece pe lângă chiriaşii celorlalte apartamente, stăteau gură-cască şi o parte din funcţionarii birourilor I.L.L.-ului, despre care ştia că se află la etajul apartamentului cu pricina.

Apropiindu-se, îl zări acolo pe Dragoş, comandantul miliţiei municipiului şi pe locotenentul major Ştefan Crăciun din formaţiunea tehnico-ştiinţifică. Lângă ei, procurorul Savii şi un bătrân, îmbrăcat destul de ponosit, însă, cum arătau gesturile ce-i însoţeau vorbele, încă vioi. Fără să-şi dea seama mări pasul, cu toate că, oricum, câteva secunde mai devreme, ori mai târziu nu foloseau la nimic.

— Urâtă treabă, îl atenţionă Dragoş, ieşindu-i în întâmpinare. O să avem de lucru şi teamă mi-e că nu vom şti ce să răspundem.

— De fapt, ce s-a întâmplat?

— Doar acum am sosit şi noi; n-am apucat să ascultăm prea mult din relatarea bătrânului ce pretinde că este înrudit cu femeia din apartamentul opt.

Între timp, ajunseră lângă Savii şi lângă bătrânul cu pricina.

— Aţi început cercetările? se interesă procurorul şef, fără să se adreseze cuiva anume. Însă întrebarea suna, evident, a reproş.

Dragoş care cunoştea meticulozitatea procurorului, găsi agasantă bănuiala acestuia. „Adică, ce, noi coacem castane la colţ de stradă şi nu avem habar în ce condiţii trebuie să înceapă cercetarea câmpului infracţional?”

Ca să preîntâmpine vreo „împunsătură”, Savii se grăbi să-i asigure că totul a rămas neatins.

— Atunci, de unde suspiciunea de crimă?

— După miros, după miros, dragă Bungescule, răbufni comandantul miliţiei, mai mult în glumă.

— Te rog, repetă în câteva cuvinte ceea ce mi-ai povestit mai înainte, se adresă Savii, bătrânului.

— Mă chiamă Hortoban Mihai, pensionar. Sunt un fel de nepot al bătrânei. Din când în când trec pe la mătuşa să văd ce mai face. Joia trecută a fost baba mea dar n-a găsit pe nimeni acasă. Azi, am venit eu şi tot nu i-am găsit.

— Vorbiţi de două persoane?

— Da. Mătuşa Marta şi soţul ei nelegitim Ghedeon. Sunt oameni în vârstă şi nu aveau obiceiul să plece de acasă. Am încercat să privesc pe geam şi atunci am simţit miros greu. Neştiind ce să mai cred am telefonat la procuratură...

— Femeia aceea grasă, care stă în uşa apartamentului alăturat, zicea că nu şi-a mai văzut vecinii de cinci zile. Se mira şi ea de dispariţia lor. Susţine că în data de opt sau nouă aprilie bătea un vânt, ceva mai aspru, iar ea, ca să nu

se tot lovească uşa de perete, a proptit-o cu pietroiul ce se află şi acum în aceeaşi poziţie.

Mulţumit, pare-se, de primele explicaţii, Bungescu ceru să înceapă cercetările.

Locotenentul major Crăciun fotografiase deja intrarea apartamentului, apoi la ordinul procurorului şef îndepărtă pietroiul şi deschise o primă uşă de lemn. În spatele acesteia, se afla o a doua, în care era încastrat un ochi de sticlă. Cea de-a doua uşă era închisă, la rându-i cu un lacăt aplicat pe dinafară, lacăt ce se sprijinea în două solide belciuge „ţigăneşti". Mirosul, de-a dreptul greţos, se accentuă, însă Crăciun era mai preocupat cu fotografierea a două urme de sânge, în formă de picături mici, aflate pe tocul uşii, în partea stângă. Făcând măsurătorile de rigoare, notă distanţa de 152 centimetri.

Peste alte câteva minute, lacătul a fost înlăturat iar locotenentul major, atent să nu strice vreo eventuală urmă, dispăru în apartament.

Când aerul deveni mai respirabil, intrară şi ceilalţi. La prima privire nu se observă niciun deranj, toate obiectele părând să fie la locul lor firesc. O încăpere obişnuită, încăperea unor bătrâni.

La vreo trei paşi de uşa plasată aproape în colţul încăperii, puţin în faţă, se afla o masă dreptunghiulară, acoperită cu un şervet peste care tronau în diagonală trei vaze cu flori artificiale. Lipit de peretele din dreapta se afla un bufet vopsit grosolan în verde; lângă el o noptieră iar în faţa ei un scaun. Urmau două paturi alăturate, de

modele diferite, apoi o altă noptieră, alt scăunel. O sobă de tuci masca unghiul făcut de zidul din dreapta cu cel din faţa intrării. În colţul opus un scrin vechi cu trei sertare şi, perpendicular pe peretele din dreapta, trei dulapuri desperechiate.

Se trece în bucătăria sărăcăcios mobilată: o masă, o sobă şi un pat de fier. Din bucătărie se ajunge într-o altă încăpere, cândva cămară de alimente, transformată în cameră de locuit; în cei vreo şase metri pătraţi, se afla o dormeză, un scrin şi un cuier pom.

De la intrare şi până la masa cu flori artificiale, pe podea, aceleaşi picături cafenii; după aspect nu puteau fi decât de sânge. Petele reapar lângă pat, în parte acoperite cu preşuri ţărăneşti. Paturile au cuverturile puse. Sunt puţin prea înalte, însă asta nu spunea nimic, deoarece este obiceiul – şi prin partea locului – ca gospodinele să-şi încarce patul cu multe perne, apoi să pună o cuvertură. O privire sub primul pat descoperă, din nou, urme de sânge şi un ziar cu care s-a încercat ştergerea acestuia. Pe prima noptieră o pipă afumată tare, pe cealaltă două cutii de chibrituri, una goală. Pe scăunelul de lângă pat, alte pete cafenii.

Cercetarea dinamică începe cu ridicarea preşurilor. Ele avuseseră rolul de a acoperi o altă pată mare de sânge. Lucrurile păreau destul de clare, avându-se în vedere şi mirosul pestilenţial ce nu dispărea. Se ridică cuvertura, apoi pilotele. Deşi obişnuiţi cu atrocităţile, cei din echipa de cercetare se simt, totuşi, depăşiţi. Întinse în paturi,

două cadavre, peste care cineva aruncase propriile lor haine, zăceau cu capetele mutilate de mai multe plăgi adânci. Aşternutul plin de sânge, precum şi tabloul putrefacţiei completau scena de neînchipuit.

— Lovituri de topor, conchise Bungescu, întorcându-şi dezgustat privirea.

— Numai un sadic a putut proceda astfel, completă Dragoş.

Mai puţin afectat se dovedi locotenentul major Crăciun. Învârtindu-se printre aparatele sale începu să-şi facă meseria, stăpân deplin al câmpului infracţional. Bătrânul Hortoban recunoscu victimele, dar fură nevoiţi să-l scoată pe braţe, aproape leşinat. A fost dat în primire căpitanului Han, chemat, între timp, de comandantul miliţiei prin radio-telefonul din maşină.

— Încearcă să-l pui pe picioare şi vezi ce mai poţi afla de la el. Continuă investigaţiile şi la vecina de apartament. Cum afli ceva deosebit, mă anunţi, ordonă Dragoş şi reintră la victime.

Se terminase fotografierea cadavrelor. Pe scrinul verde se afla o casetă încrustată cu scoici în care găsiră buletinele de identitate.

— Nouă beţe de chibrit arse, precizează procurorul Savii, aplecat lângă patul femeii. Nu cred că victima s-a folosit de ele, fiindcă dacă ar fi făcut-o, nu le arunca pe jos, ci le aşeza pe noptieră. Asta mă face să cred că omorul s-a petrecut noaptea. Bănuiesc că ucigaşul le-a aprins, după comiterea dublei crime, căutând ceva anume.

— După tine, înseamnă că a operat pe întuneric, replică Bungescu. Mă îndoiesc totuşi să fi acţionat aşa, orbecăind. Loviturile arată limpede că a ţintit numai partea superioară a corpurilor. Lumina trebuie să fi fost aprinsă. Cât despre chibrituri, eu ştiu? Poate bătrâna obişnuia, totuşi, să le arunce pe jos...

— Dar de ce să le fi aprins? Pe noptieră nu era niciun ceas. Ai auzit dumneata vreun om normal să se scoale noaptea şi să aprindă chibriturile, aşa, degeaba? Ş-apoi, cu lumina aprinsă criminalul putea fi văzut de afară, fiindcă geamurile nu au rulourile trase.

— Le-a putut ridica după comiterea faptei. Dacă eşti atât de bine informat, explică-mi cum de a reuşit – pe întuneric – să acţioneze cu atâta precizie?

Dragoş ieşi din locuinţă şi, după niciun minut, se reîntoarse.

— Cred că tovarăşul Savii are dreptate. Omorul s-a produs fără ca făptaşul să aprindă lumina electrică. Aşa cum bănuiam, afară străjuieşte – chiar lângă intrare – deasupra scărilor ce duc la birourile I.L.L.-ului, un bec cu vapori de neon. Noaptea rămâne aprins şi în cazul acesta criminalul a avut suficientă lumină, prin fereastră şi prin ochetele din uşă.

În scrin, prin dulapuri nu se observau urme de scotocire. După ce termină cu prăfuirea obiectelor lucioase la care, eventual, făptuitorul a avut acces, Ştefan Crăciun descoperi mai multe urme latente.

— În vederea expertizării şi stabilirii grupei de sânge, am să decupez părţi din pernele de sub capul victimelor, anunţă el, scoţându-şi din trusă cele necesare.

Cercetând bucătăria, atenţia le-a fost atrasă de o pereche de cizme aruncate sub patul acela din fier. Ceea ce părea de neînţeles era faptul că cizmele, deşi noi, din piele, cu carâmbii tari, erau tăiate pe la căpute.

— Tăietură recentă, atenţionă locotenentul major, introducându-le, separat în nişte pungi de plastic.

Pe sobă o cratiţă mică păstra mâncare alterată. Pe masă, mai multe vase şi un pahar răsturnat. În spatele uşii, un suport în care se afla un lighean albastru ce conţinea un lichid roşiatic-brun. Crăciun umplu o eprubetă pentru analiză.

Căpitanul Han îl chemă afară pe comandant.

— Bătrânii ţineau în gazdă un chiriaş. Un bărbat mai tânăr. Lucru confirmat din două surse: vecina şi bătrânul. Prima afirmă că nu l-a mai văzut de vreo săptămână.

„Să fie el făptaşul?" se întrebă Dragoş, încercând să găsească vreun motiv ce l-ar fi putut determina pe acesta să curme viaţa unor oameni.

— Situaţia materială a victimelor?

— Săraci lipiţi, susţine Hortoban

— Să te ajute Petru Rada. Trimite maşina după el. Trebuie să aflăm cine a fost chiriaşul şi asta urgent de tot!

Adevărata surpriză le-a fumizat-o cămăruţa, unde se ştia de acum că locuise o persoană străină. Când Dragoş odronase identificarea chiriaşului, nici nu bănuia că doar

după câteva minute avea să rămână uimit. Uimit de simplitatea cazului, uimit de prostia evidentă ori de înscenarea grosolană, prea ţipătoare ca să nu bată la ochi. Oricum, chiriaşul trebuia găsit şi lucrurile lămurite.

— Te bucuri prea devreme cu personajul ăsta nou, declară Bungescu, nevenindu-i să creadă că ar putea ieşi ceva din audierea lui. Ascultă-mă pe mine, prea seamănă a lucrătură ca să nu mă tem că cineva a vrut să-l împingă în apă pe chiriaşul bătrânilor. Judecaţi şi voi...

Asta cam aşa era, dar deocamdată probele existau – bune sau false, vor constata ulterior. Cel puţin una părea autentică: toporul era sub dormeză, cu partea fieroasă plină de sânge. Tot acolo se mai aflau o mulţime de cutii de conserve.

— Se pare că individul se hrănea doar cu conserve, mai ales de peşte, constată Savii, preocupat să le numere. Douăzeci şi trei!

Agăţată într-un cui deasupra dormezei, o cămaşă albastră, bărbătească, curată, călcată, având piepţii scrobiţi, era singurul lucru ce odihnea privirea în dezordinea şi mizeria din cămăruţă. În cuierul-pom, printre alte vechituri se descoperi o cămaşă flanel, tricotată, având la nivelul pieptului un ac de siguranţă, iar pe mâneca stângă stropi de sânge. Dând deoparte pătura ce acoperea dormeza s-a putut constata că cineva îşi ştersese mâinile de cearşaf, lăsând uşoare urme ce se bănuiau a fi de sânge.

— Cel ce a comis dublul asasinat s-a clătit pe mâini în ligheanul din bucătărie, apoi s-a şters de cearşaf. După cum a procedat, aş zice că nu-i era străin locul, declară Crăciun.

— Totul pledează împotriva chiriaşului, cel puţin până în acest moment. Dacă se dovedeşte că şi cămaşa flanelată este a lui, sincer să fiu, nu mai ştiu ce să cred. Rareori mi-a fost dat să întâlnesc asemenea bicişnici, cu mintea cât o nucă. Comite fapta şi lasă probele ce îi pot fi fatale. Vă întreb atunci, ce a urmărit? Să fie prins, în niciun caz, altfel n-ar fi dispărut de la domiciliu. E oare chiar atât de mărginit? Nu ştiu de ce, însă persistă în mine ideea că altcineva este autorul. Prea evidente sunt urmele astea, încheie Bungescu, terminându-şi şi schiţa ce urma să fie ataşată la dosar.

Cercetară apoi o bucată de hârtie, decupată dintr-un sac în care fusese ciment. Hârtia încă păstra urmele toporului: probabil, fusese învelit în ea când a fost adus în casă. Dar, pe de altă parte, de ce să păstrezi în casă un topor învelit în hârtie? Dacă el aparţinuse victimelor iar acestea îl aveau la îndemână – temându-se de ceva, lucru absolut credibil – cu atât mai mult nu l-ar fi ţinut împachetat, fapt dovedit de urmele sforii imprimate pe hârtia de sac şi de sfoara propriu-zisă, găsită şi ea lângă cuierul-pom. Urmează la rând un borcan ce conţinea un lichid ce părea a fi urină, precum şi o sticlă cu spirt, sticlă pe care şi cu ochiul liber se disting urme de desen papilar.

— Tovarăşe procuror, părerea mea este că porniţi de la ceva preconceput, reluă Dragoş discuţia. Este părerea mea şi luaţi-o ca atare. Vă lăsaţi antrenat pe o posibilă pistă falsă, eliminându-l, de la bun început, pe chiriaş. Ştiu că nu-i ceva definitiv, totuşi în sinea dumneavoastră înclinaţi să avansaţi posibilitatea unei înscenări. De ce? Fiindcă, în majoritatea cazurilor alergăm, ne zbatem, ne enervăm până găsim fărâme de probe, nu probe concludente ca acestea. De aceea, pare de neconceput să te trezeşti cu probele vinovăţiei la îndemână, rămânând doar să le ridici. Restu-i floare la ureche.

— Asta se vrea o prelegere?

— Nicidecum: Ascultă Radule, noi lucrăm împreună nu de ieri-alaltăieri. Când aveai dreptate recunoşteam fără fasoane şi era bine, chiar dacă, uneori, nu mă convingeai de la bun început. Am păţit şi eu ceva asemănător, mai demult. Căutam de îmi stâlceam creierii, fiindcă mă încăpăţânam să admit un lucru simplu, la îndemâna oricui.

— Dar nici nu m-am gândit că este vorba numai de o înscenare.

— Poate, dar îi acorzi mai multe procente. Hai, mai bine, să aruncăm o privire atentă în jur.

— Să cazi şi tu în greşeala de care îmi vorbeai, trecând în cealaltă extremă, aruncând totul pe umerii chiriaşului.

— Nicio teamă, Bungescule. Priveşte şi ai să-ţi faci o imagine despre cel ce locuia aici. Un individ care se respectă, cât de cât, nu admite să trăiască în asemenea

condiţii, bineînţeles dacă nu urmăreşte ceva anume. Şi ce putea urmări în casa aceasta? Sărăcia bătrânilor? Poate se ascundea aici până să-şi găsească un alt loc, mai sigur.

— De ce mai sigur? Cine îl căuta? Şi de ce?

— Ştiu eu... Miliţia, procuratura, de ce n-am admite? De ceea ce sunt însă sigur este că, locuind aici, mulţumindu-se doar cu conserve, comportându-se ca şi când ar sta într-o cocină, individul pare nu numai strâmtorat cu banii, dar, mai ales complet needucat. Poate fi vorba de un parazit ori de un declasat. Nu trebuie să ne mire că am găsit probe în cămăruţa închiriată. De câte ori ne-am întâlnit cu indivizi ce comiteau o faptă oarecare, urmărind doar ţelul propus, negândindu-se niciun moment la corpurile delicte ce îi vor duce în faţa judecătorilor? Am impresia că şi aici ne aflăm în faţa unui caz oarecum asemănător. Că nu e complet tâmpit o dovedeşte grija cu care a căutat să ascundă cadavrele, lucru ce după a lui gândire i-ar fi permis să se îndepărteze cât mai mult de locul faptei şi ar fi întârziat cercetările...

Nu ştiu cum, se face, însă – de când mă ştiu – cele mai importante lucruri, cele mai semnificative, mi se întâmplă după-amiaza, pe la ora cinci; câteva minute înainte, ori. După, desigur, nu mai contează..

„Trebuie să ai ceva de englez în tine", şi-a dat un amic cu părerea, explicându-mi foarte erudit că vreun strămoş de-al meu o fi participat la dresarea leului britanic, fapt ce a făcut ca viaţa lui să capete alt curs, lucru ce mi-a fost transmis prin gene.

(Voiam să-l întreb dacă sprincenele n-au niciun amestec, numai că timid cum sunt am renunţat). Adică, după teoria lui (sunt sigur că era numai a lui), un lucru ce îţi intră în sânge, rămâne acolo nu ştiu câte generaţii. S-ar fi putut ca strămoşul ăla al meu să-şi fi făcut un mod de viaţă din a servi ceaiul la amintita oră, fiindcă se ştie că five o'clok-ul nu-i vorbă goală, ci ceva real. Asta să fie substratul întâmplărilor mele? Toată ziua nu intervenea nimic, dar când ne apropiam de five o'clock, belelele şi, mai rar, satisfacţiile găseau teren prielnic. Dar ce au comun toate acestea cu ceaiul?

Nu mai avea niciun rost să ne încrâncenăm la bani mărunţi, să-i amintesc de diferenţa de fus orar dintre noi şi insula aceea cu „iarbă verde, verde de acasă", demonstrându-i, la rândul meu, că după teoria lui, bucuriile şi restul ar fi trebuit să-mi cadă în cap la cu totul altă oră. Mi-ar fi explicat din nou, dar atunci ar fi făcut-o tehnico-ştiinţific, că tocmai în asta constă toată chichiţa. Gena, el pronunţa geana – fiindu-i mai uşor – a rămas aceeaşi (oare cum o fi: blondă sau brună?), însă din cauza depărtării, neavând ce să o susţină pură, s-a adoptat folclorului local, deci şi după ora Bucureştiului.

M-am prefăcut, oricum, că îi sunt recunoscător şi m-am grăbit să-mi văd de treburi, cu toate că de câteva zile nu făceam nimic, dacă nimic se poate numi frecventarea bodegilor şi a restaurantelor, nicicând mai nobile decât a treia categorie. Nu amicul era prost, ci eu care-l ascultam. Poate că mă temeam de puterea lui de convingere, fiindcă mereu am avut parte de aşa ceva, încât mă şi miram uneori că nu-mi plesneşte capul de atâta „prelucrare". Ce rost ar fi avut să-i dau apă la moară,

recunoscând cât de puţine lucruri ştiam despre cei ce întemeiaseră, cândva familia Zaharia? Să mă privească apoi chiorâş, cu neîncredere?

Aşa obişnuieşte când află asemenea treburi, uitând că neam de neamul lui n-a făcut altceva decât să potcovească cai. Minte mai multă nu are nici acum şi dacă nu s-ar fi descoperit tractorul ar fi rămas să bată caiele. Împuţinându-se caii, a plecat la oraş să-şi caute un rost. Un concurs de împrejurări – când cu bună ştiinţă se scria pe ciomege „ucideţi caii, sunt nerentabili" – a făcut ca întreaga lui viaţă să se schimbe. Mult mai târziu lumea şi-a dat seama de prostia făcută şi aruncând cât colo ciomegele, punându-şi cenuşă în cap, aşa de formă – adevăraţii vinovaţi muriseră, între timp, de moarte naturală, adică colesterol, trai bun, se pensionaseră, ori fuseseră trecuţi în alte munci – încerca să mai salveze ceea ce a mai rămas din vestitele herghelii de altădată.

„Vino acasă şi continuă tradiţia familiei" i-a trimis vorbă bătrânul lui înainte de a închide ochii. Nu l-a ascultat, dar nici nu l-a contrazis pe bătrân, lăsându-l să moară fericit cu gândul la exemplare pursânge. Ştia el ce ştia, iar dacă e să bată cuie, o putea face şi la oraş, mai elegant, mai eficient, renunţând definitiv la şorţul de piele. Norocul i-a pus mâna în cap şi când s-a răsturnat şareta cu care făcea teren; şi-a zis că a venit momentul să se pensioneze. A reuşit şi de atunci, din lipsă de ocupaţie, a devenit specialist de necontestat în toate domeniile.

Răsturnarea şaretei – gurile rele zic că ar fi fost beat, el susţine cu totul altceva – a avut un efect neaşteptat prin şocul produs. Amicul a uitat definitiv de unde a plecat. Amnezia pare

gravă şi în plină evoluţie, deoarece acum el nu mai concepe să-şi trăiască viaţa decât printre titraţi şi tipi bine înrădăcinaţi material. Se pare că făcea o excepţie cu mine, dar mă lasă să înţeleg că-mi face o favoare. Unui astfel de om să mă destăinui? N-avea decât să afle pe alte căi, nu din gura mea, că lipsa de documentare se datorează faptului că acasă nu avem o galerie cu portretele strămoşilor. Singura amintire scumpă pentru mine o constituie o poză de-a bunicului – îngălbenită de timp – de pe vremea când era tânăr şi se mândrea cu o pereche de mustăţi ce îi ajungeau până aproape la urechi; mai era şi ceasul de aur al cărui lănţişor, atârnat de vestă, se observă clar în fotografie.

Atât în ceea ce priveşte fotografiile; tablouri vedeau, săracii, numai în biserici. Dacă i-aş fi spus că n-am moştenit decât câteva blide pe care preabunii mei le ţineau agăţate sub grindă, n-aş fi avut siguranţa că a doua zi nu le-ar fi cerut, să le plaseze vreunui turist străin. Cât despre sângele meu corcit, nici nu poate fi vorba, îmi spune mie inima că nu-i aşa. Pe unul dintre bunici l-am mai apucat, deci am mai aflat câte ceva. A plecat din Ardeal să se îmbogăţească în America. A ajuns acolo după optsprezece ani, fiindcă a încercat mai întâi să-şi facă un rost angajându-se în marina comercială franceză. Dorul de casă nu-l lăsa să se stabilească prea departe – amărâtul mai mult colinda mările – tot sperând că astfel o să ajungă mai des la căsuţa de sub poalele lui Codru-Moma. Şi când ajungea, în sfârşit, rămânea exact atâta cât că aducă banii, cu ţârâita, băncii Marmorosch ce ameninţa cu ipoteca şi să-i facă mult-răbdătoarei lui soţii câte un prunc. De trei ori a revenit, trei feciori i-a născut Mina.

Dar în America a făcut bună treabă. La Detroit a ajuns cineva, angajându-se la o sucursală de-a lui Ford. În fiecare dimineaţă punea ţara la cale cu directorul, un bărbat „pita lui dumnezeu" de bun ce era, mare iubitor al semenilor săi şi al florilor. Nu scăpa măcar odată ocazia să se consulte cu Zaharia şi din invariabilul: Hallo, boy! nu-l mai scotea, atât de mult îi plăceau florile pe care bunicul, în calitatea lui de grădinar, i le punea pe masă.

Dar cum omului îi este dat să trăiască lângă ai lui, s-a gândit bătrânul că o fi vremea şi s-a întors acasă. Avea în buzunar cetăţenia americană şi paşapoarte pentru restul familiei. Atât s-a foit Mina – „cum să-mi las eu căsuţa şi să merg la marginea pământului?" – până a început cel de-al doilea război mondial. Americanii încă nu debarcaseră când bunicu' s-a stins, nu de inimă albastră, ci de tuberculoză. L-au dus la groapă cu patru boi albi, care purtau în coame colaci şi ştergare – pomană pentru sufletul lui, fie-i ţărâna uşoară şi amintirea cât lumea, că nimic din ce-ar fi vrut nu i-a reuşit.

Spuneţi-mi, aţi descoperit până acum ceva de englez în mine? Dar cum mie îmi place să joc cu cărţile pe faţă am să vorbesc şi despre tatăl bunicului, adică, despre străbunicul. Şi el a fost un om umblat, a ajuns chiar până la Fiume, unde i-au şi rămas oasele, luptând pentru imperiul cezaro-crăiesc. Că n-a mers de bună voie, asta-i altă poveste.

Iată că nici din partea lui nu putea să mi se transmită nici măcar un fir de păr, darămite o „geană". Dacă încerc să merg mai în urmă pe crengile arborelui genealogic, n-am de ce mă prinde. Nu cred că vreunul dintre ai mei să fi colindat prea des

mai departe de marginea satului. Însă, dacă accept că în mine se află o părticică din ei – după cât sunt eu de aprig – atunci cu siguranţă l-au urmat pe Horea. Or, până acum nu ştiu să se fi descoperit că ţăranii lui Horea s-ar fi amestecat cu vreo armată de cruciaţi, care la întoarcere spre casele lor să fi ademenit la ei, la huzur, pe vreunul cu gace de cânepă şi clop de paie...

Mendi Avadic nu se desmintea. Mic şi stafidit, cu îmbrăcămintea croită după vreun jurnal de pe la 1900, cu piepţii cămăşii scrobiţi şi guler tare, cu un papion enorm ce îi acoperea o parte din reverele înguste ale hainei – tăiată rotund la poale – părea o arătare din vremea cinematografului mut, rămasă acolo prin cine ştie ce minune.

Se vede că le pândise întoarcerea, fiindcă numai astfel se explică promptitudinea cu care îi întâmpină. Vorbea atât de mult, dar mai ales se învârtea atât de abil în jurul colonelului şi al procurorului, încât aceştia aproape că nu şi-au dat seama când ajunseseră în două fotolii. Gazda îşi însoţea frazele cu gesturi de orator, amestecate – când nici nu te aşteptai – cu ceva ce putea semăna, tot atât de bine, cu un ritual păgân sau cu mişcările unui dirijor ce maltrata o simfonie. Împungea aerul cu braţele, sau mângâia o boltă închipuită, cântărea pământul şi lua ca martor Zenitul, ori Nadirul, degetele-i claviau pe roza vânturilor şi toate acestea pentru a dovedi ce nenorocire se abătuse asupra reputaţiei hotelului.

Vorbea cu atâta patimă încât colonelul Anghel avu convingerea că tot ce-i mai rămăsese bătrânului era plăcerea slujbei de recepţioner. De fapt, întredeschidea atât de puţin gura încât aveai impresia că vorbeşte mai ales prin gesturi şi că mişcarea buzelor, glasul sunt numai un ados.

Le pregătise cafele şi nu putea concepe să fie refuzat. Aproape că au trebuit să-l reţină cu forţa să nu trimită femeile de serviciu cu tava celor ce continuau cercetările afară şi pe scara de serviciu.

Colonelul zâmbi, imaginându-şi o scenă în care locotenentul Chita umblă aplecat prin iarbă, căutând, în timp ce, alături, stă cineva cu tava.

În cele din urmă, au aflat cum a fost descoperit cadavrul:

Femeile sosiseră primele. Cu câteva minute înainte de ora şase, Mendi Avadic apăruse cu cheile, după care fiecare îşi văzuse de treburi. Cele două îngrijitoare se pregăteau să pună lenjerie curată la ultimele etaje. Atât mai rămăsese de făcut până la deschiderea sezonului. S-au schimbat şi, după puţină pălăvrăgeală, se porniră la lucru. Deoarece hotelul fusese zugrăvit, pe coridoare mai stăruia acel miros specific de var şi vopsea. Una din ele, Neacşa, care era gravidă, a început să deschidă toate geamurile de pe culoar. Întâmplarea a făcut să iasă pe acel balcon şi dacă n-ar fi auzit un clacson ce insista, undeva jos, nici nu s-ar fi uitat peste balustradă. A scos un ţipăt şi aproape a leşinat. A venit colega ei, a văzut şi ea, apoi au coborât la

recepţie. Recepţionerul era afară cu un şofer. L-au strigat şi până să vină, colega mai curajoasă a dat un telefon la miliţie. Tocmai se întorcea Avadic; i-a luat receptorul din mână, mustrând-o apoi pentru felul ei pripit de a vorbi. Le ceruse să fie calme, dar după cum reacţiona când se aducea vorba de femeia de pe terasă se vedea că nici el nu stă mai bine la capitolul curaj.

Cum era şi firesc, toţi trei au fost rugaţi să urce pe terasă pentru o eventuală identificare a victimei. Avadic a acceptat, relativ uşor, însă femeile se lăsară greu înduplecate. După o scurtă privire recepţionerul îşi ceru scuze că nu le poate fi de niciun folos. În schimb, femeile se dovediră de data aceasta mai inimoase. Ţinându-se de mână, şuşotind între ele, dădură de vreo două ori ocol victimei. Păreau totuşi nehotărâte. În cele din urmă, voiră să plece.

— Cunoaşteţi cumva pe această femeie? întrebă procurorul?

— Am... Cred că am mai văzut-o, declară Neacşa, rugându-se apoi să i se permită să intre în hotel, fiindcă, după cum singură mărturisea „i se muiau picioarele”.

Coborâră din nou în holul de la recepţie şi, după ce se mai linişti, colonelul o rugă să-şi amintească tot ce ştia despre persoana respectivă.

— Multe lucruri n-aş avea de povestit, le ştie şi colega. Ieri, să tot fi fost ora unsprezece dimineaţa, în niciun caz mai mult, mă pomenesc cu ea la etajul şapte. Acolo lucram eu. Urca pe scara de serviciu şi cânta ceva, destul de tare.

Altfel nici n-aş fi observat-o fiindcă eram ocupată prin camere.

— Cânta? Ce anume?

— Păi, asta de unde să ştiu eu? Zicea şi ea acolo ceva pe limba ei. Lălăia de parcă ar fi făcut o slujbă. M-am dus spre scări şi când am văzut-o am crezut că am de-a face cu o nebună. Ţinea mâinile departe de corp, până la înălţimea umerilor, capul în piept şi urca. Când a dat ochii cu mine a început să râdă. Făcea gropiţe în obraji şi tare frumoasă mai era. A început să-mi vorbească în italiană, n-am priceput nimic. Atunci a venit colega, atrasă de vocile noastre. În cele din urmă am înţeles că vrea să urce pe terasă, să admire de acolo staţiunea. Ica a zis s-o lăsăm că aşa-s străinele astea, ce-şi bagă o dată în cap...

— De unde ştiţi că vorbea italiana şi nu altă limbă?

— Apăi, tovarăşe ofiţer, la atât ne-om pricepe şi noi. Să am eu atâtea sute câţi italieni au fost cazaţi la „Zalis" şi, zău, că n-ar mai trebui să lucrez până la pensie.

— Mi-am dat seama că nu poate fi o hoaţă şi de aceea i-am zis Neacşei s-o lăsăm, interveni Ica, cealaltă femeie de serviciu. Ştiam că la etajele superioare toate camerele sunt încuiate, aşa că n-am văzut nimic rău... După vreo zece-cincisprezece minute a coborât, a mai boscorodit ceva şi la plecare ne-a mulţumit cu un „graţia". Aşa-i Neacşo?

— Poate vă amintiţi, ducea ceva cu ea?

O clipă femeile se consultară din priviri, de parcă ar fi vrut să se pună de acord.

— Avea în mână o sacoşe verde, destul de încărcată.

— Şi pe umăr o geantă din alea ce îţi ajung până la şold – tot verde – o completă Ica.

Din discuţiile care au urmat s-a înfiripat o primă imagine a victimei, insistându-se în mod deosebit asupra semnalmentelor sale.

Cercetările efectuate în jurul hotelului descoperiră în spaţiul verde, pe o suprafaţă de aproximativ şapte sute metri patraţi, prin iarbă şi tufişuri, resturi carbonizate de hârtie. Şi aceste posibile urme au fost ridicate şi conservate prin metodele clasice folosite de criminalistică. Făcându-se asocierea dintre focul ce a cuprins victima şi hârtia carbonizată, era absolut necesară examinarea în condiţii de laborator.

Continuându-se cercetările în exterior, la rădăcina unui arbust ornamental s-au găsit două toarte din material plastic; prevăzute cu capse metalice, ele purtau şi urmele topite ale unei materii de culoare verde.

Cei care au început căutările pe scara de serviciu au avut o primă surpriză găsind uşa neîncuiatâ. Recepţionerul susţinea că o încuiase şi de la plecarea ultimilor meşteri – cu patru zile în urmă – n-a mai deschis-o. Probabil, omul crezuse doar că a zăvorât-o. Numai astfel putuse victima să urce cu o zi în urmă. Femeile de serviciu au recunoscut că, prinse cu treaba, au uitat curând de italiancă şi nu i-au spus recepţionerului că cineva a urcat pe scara de serviciu. Neexistând nicio urmă de violenţă asupra uşii sau a broaştei metalice, era de presupus că victima n-a trebuit decât să apese pe clanţă. S-

au relevat unele amprente, însă locotenentul Comloşan era prea sceptic în privinţa utilizării lor.

Etaj după etaj cercetările continuară fără niciun rezultat. La cinci, pe palierul scării un prim rest – cât unghia de la degetul mare – de hârtie scrumizată. De aci în sus, urmele scrumizate se înmulţesc şi, după părerea locotenentului, par a proveni din acte de identitate şi de la bani. Tot la cinci au mai fost descoperite două beţe arse de chibrit.

La etajul nouă, pe ultima treaptă a scării se observă un loc de focar. Acolo unde treapta făcea corp comun cu zidul exterior se mai distingeau uşoare urme topite de material plastic, iar dacă le studiai cu lupa, printre culoarea maronie dată de foc se întrezăreau firişoare de culoare verde. Din nou se găsesc beţe arse de chibrit, de data aceasta, curios, zece bucăţi.

— După părerea mea, declară maiorul Ceorgevici, arătând spre locul de focar, focul a fost foarte iute, o vâlvătaie de câteva momente, altfel zidul ar fi avut mai mult de suferit. Se vede clar că cineva a împrăştiat apoi cu piciorul ceea ce a mai rămas. Dungile arată că a făcut-o de mai multe ori, cu intenţia vădită de a distruge orice posibilitate ulterioară de identificare. Astfel se explică cum au ajuns resturile scrumizate la etajele inferioare.

La câţiva metri depărtare, în spatele unei vaze enorme în care se afla un fel de tufiş ornamental – parcă intenţionat ascunsă privirilor – a fost găsită o sticlă goală, de culoare alb-verzuie, având o etichetă ce făcea reclamă vinului de Murfatlar. Înăuntru, un rest infim de lichid cu

miros de benzină. Pe suprafaţa exterioară a sticlei se observau, chiar şi cu ochiul liber, urme digitale şi palmare. Dincolo de vază s-au mai găsit doi nasturi îmbrăcaţi în stofă ce părea că au fost smulşi de la locul lor. Cu aceştia numărul nasturilor găsiţi se ridica la trei. Stofa era asemănătoare cu cea din vesta victimei.

Pentru o verificare completă s-a trecut la cercetarea tuturor camerelor şi dependinţelor de care dispunea hotelul „Zalis". Se căutau urme care să ateste dacă, pe ascuns, victima – singură, ori însoţită – nu şi-a petrecut acolo o parte din timp, urme care trebuiau să întregească celelalte descoperiri. Niciunde nu s-a observat vreo forţare a uşilor, iar camerele au rămas la fel de mute, ascunzând între pereţii lor tainele atâtor sezoane estivale. Dacă vom aminti că au fost cercetate aproximativ trei sute de încăperi, vă imaginaţi, desigur, câtă muncă s-a irosit.

— Am avut măcar noroc că hotelul nu şi-a deschis încă porţile. Gândiţi-vă ce ne-am fi făcut peste trei zile, bâjbâind, cerându-ne scuze pentru deranj şi asta de câteva sute de ori, fără să mai punem la socoteală atmosfera creată în jurul cazului, îi tot îmbărbăta colonelul.

Cadavrul a fost de mult ridicat şi trimis la morga cimitirului pentru necropsie. Procurorul putea nota în procesul-verbal că cercetarea la faţa locului a început la ora 8,30, pe timp senin şi a luat sfârşit la ora 14.

Căpitanul Han Dorinei ceruse paznicului ce avea grijă de birourile I.L.L. să-i deschidă unul. Se retrase acolo cu

bătrânul Hortoban reluând de la zero audierea. Moşul repeta mecanic aceleaşi fraze pe care le rostise în faţa procurorilor, puţine şi sărace în informaţii. Afectat puternic de ceea ce văzuse, vorbea ca şi cum ideile i-ar fi fost imprimate – cândva, hăt, demult, pe o placă de patefon ce, între timp, se hodorogise.

Pe chiriaş nu-l văzuse la faţă şi în afara faptului că ştia că locuieşte acolo, altceva nu putea spune. Demnă de reţinut i se păru căpitanului afirmaţia că victimele nu deţinuseră niciun fel valori ce ar fi putut constitui mobilul dublei crime.

Bătrânul îşi scrise declaraţia, timp în care căpitanul coborî în apartament să raporteze comandantului. Personal, n-avea nimic cu Hortoban, însă, fără voia lui, simţea cum se înverşunează împotrivă-i. „Dacă tot susţine că îşi vizita mătuşa, îi mai făcea şi unele servicii, cum se poate să nu fi discutat, măcar în treacăt despre chiriaş? Un lucru firesc la vârsta lor, că doar nu tocau numai subiecte cu sfârşitul lumii. Din câte afirmă, victimele închiriaseră pentru prima oară o cameră; or, evenimentul trebuia să producă mulţumiri sau regrete. Şi cui să fie împărtăşite dacă nu rudelor?" Gândindu-se ce bine i-ar prinde acum câteva date, Han îi reproşa, în gând, lipsa de orientare. Se feri din uşa apartamentului, lăsând să treacă pe cei ce urmau să transporte cadavrele.

„Nu mai fă pe scorţosul că nu se ştie dacă la vârsta bătrânilor ăstora n-o să ai altă preocupare decât că nopţile ţi se vor părea totdeauna prea lungi. Ai să uiţi şi anul în

care te-ai născut şi acum pretinzi altora să gândească ca un veritabil poliţist, să le ştie pe toate, aşa, pentru orice eventualitate", se simţi dator să completeze căpitanul.

— Continuaţi cercetările! decise Dragoş, după ce află că de la Hortoban nu se mai putea scoate nimic.

La cererea procurorilor, bătrânul a fost rugat să reintre în apartament pentru a vedea dacă lipsesc oarecari obiecte. Uşor de spus, greu de înfăptuit. A fost nevoie de intervenţia vecinei care puse în mâna lui Hortoban un sfert de ţuică. S-a învârtit moşul prin casă, s-a uitat prin sertare şi dulapuri, ştergându-şi mereu obrajii brăzdaţi de lacrimi, dar n-a putut spune dacă lipseşte ceva.

Vecina, în schimb, era o „mină" de informaţii. Îşi băga nasul peste tot, pipăia lenjeria, o răsucea, o cântărea din ochi, ca şi când ar fi vrut să o cumpere. Aveai impresia că dintr-o clipă în alta o să înceapă să se tocmească la preţ. Uneori, părea chiar intrigată, când descoperea câte un lucru despre care, cu siguranţă, nu avusese habar.

Edificându-se, Dragoş îi mulţumi pentru bunăvoinţă şi discret îi făcu semn lui Han să o scoată afară.

Căpitanul pricepu ce i se cere şi o rugă pe Şarolta Cnoblo să-l însoţească.

— Cum adică, să las totul baltă şi plec cu dumneata? Păi nici n-am început să mă uit bine şi vrei să mă iei. Poate că tovarăşii mai au nevoie de mine, fiindcă eu ştiu multe despre bătrâni. Din '40 de când suntem vecini...

— Tocmai de aceea am eu nevoie de dumneavoastră.

— Las' pe mai târziu, acuma-s curioasă cum o să-l prindeţi pe ăl ce i-o omorât.

Cunoştea dinainte funcţia, sau a bănuit că Dragoş are un cuvânt de spus în cazul respectiv, cert este că i-a întors spatele căpitanului şi s-a năpustit asupra comandantului, prinzându-l graţios de reverul hainei şi rugându-l să n-o expedieze de la locul cercetărilor.

„Scapă-mă, altfel nu ştiu ce îţi fac", ameninţau ochii lui Dragoş căutând să se facă înţeles de Han. Să râzi cu lacrimi, nu alta, văzând disperarea şi zădărnicia manevrelor comandantului de a se desprinde de scaiul ce i se agăţase de piept. S-o bruscheze, fie şi cu un cuvânt, nu putea, iar timidele lui încercări de a se face înţeles n-aveau niciun ecou la inima dezlănţuitei martore.

Bungescu se simţea pe deplin „răzbunat", Savii zâmbea şi el şi cu cât căuta să se abţină, cu atât faţa i se schimonosea în grimase dintre cele mai caraghioase; bine dispus şi el, procurorul şef se exterioriza ca un tractor lăsat să meargă la relanti. Ştiind că şefii nu uită, Ştefan Crăciun îşi luă trusa criminalistică şi dispăru ca mânat de uragan. Han reuşi, în final să o determine pe Şarlota să lase reverul şi să-şi aşeze mânuţa grăsuiţă pe braţul său, oferit, dacă nu cu tandreţe, cel puţin cu deosebită eleganţă.

„Daţi-mi un punct fix şi vă răstorn pământul" se lăudase cineva, cândva. Şarlota Cnoblo avea acum un sprijin, numai că nu s-a apucat să facă minuni. Fie că nu auzise de declaraţia respectivă, fie că nu-i displăcea lângă

bărbatul ce o întrecea în înălţime cu cel puţin un cap. Poate că amintirile au readus lângă ea un alt bărbat, din tinereţea ei, lângă care se simţise tânără, frumoasă şi, de ce nu? iubită. Făcu ceea ce fac majoritatea femeilor primei pasiuni, adică, întoarse spatele lui Dragoş şi se lăsă condusă spre ieşire.

Din prag Han mai avu timp să-l audă pe comandant blagoslovind.

Afară îl aştepta locotenentul major Rada, chemat să-l ajute. Îi făcu semn să-i urmeze, iar el şi femeia mică, bondoacă s-au îndreptat spre apartamentul alăturat. Noroc că şoferul îndepărtase curioşii din curte, altfel trecerea lor ar fi prilejuit felurite aluzii la Pat şi Pataşon. Rada, oricum, aflat la vreo doi paşi în urmă, nu pierdu ocazia să fredoneze în surdină marşul nupţial.

Intrând în locuinţa ei Cnoblo refuză să spună chiar şi un singur cuvânt despre victime. Cine pretinde că există pe lumea asta martori de rea-credinţă, dispuşi să mintă, să jure în fel şi chip, să încurce, sau să tergiverseze aflarea adevărului, are perfectă dreptate. Dar Şarlota neni nu putea fi asemuită cu acei încurcă-cercetări, fiindcă ea dorea „din tot sufletul” să ajute miliţia şi de aceea se oferi să le servească o îngheţată. La slabele proteste ale viitorilor beneficiari puse piciorul în prag:

— Întâi îngheţata, apoi tot ce doriţi!

Au încercat să se eschiveze.

— Îngheţata, sau nimic! glumi, amabila gazdă, trecând să-şi pună în aplicare invitaţia. Şi ca să-i dea gata îi anunţă că i-a mai rămas şi ceva tort prin frigider.

Zicându-şi că scopul scuză mijloacele, căpitanul acceptă. Nu voiau să se întindă la vorbă. Aveau atâta experinţă ca să-şi dea seama ce înseamnă o conversaţie cu o persoană în vârstă, apăsată de singurătate.

Curăţenia precară din apartament, dar mai ales cele două pisici tolănite la întâmplare prin toată camera, adevăraţi pui de tigru, – după zgomotele ce se auzeau de sub o dormeză, numărul jivinelor trebuia să fie mult mai mare – erau motive suficiente pentru Han şi Rada să se întrebe dacă n-ar fi mai înţelept să renunţe la martor în favoarea aerului primenit de afară.

De ce s-au temut au avut parte; constatară, de pildă, numaidecât, că holurile în care le era servită îngheţata făceau parte din vesela doamnelor mâţe, fapt dovedit de apartenenţa la aceeaşi garnitură a farfurioarelor de pe masă şi a celor răspândite prin odaie. Cine i-a pus să-şi închipuie că asemănarea dintre acele castronaşe poate fi o certitudine că se folosesc de-a valma şi că pisicile şi-au virât, ieri-alaltăieri, botul în obiectul în care se afla mult lăudata îngheţată?

Aţi mâncat vreodată îngheţată din iaurt, amestecată cu dulceaţă de prune şi miere de stup? Dar tort de căpşuni cu gust de scrumbie afumată şi înecată în ulei dietetic, totul preparat după reţeta 1 la 1, adică, un pui şi un cal! Deci, douăzeci la sută căpşuni, restul: „doamne, dacă mor

acuma, ai grijă de copilaşii mei că de nevastă s-o găsi cine“. Ei bine, Han şi Rada se puteau lăuda cu o asemenea performanţă, iar Şarlota neni cu musafiri ce nu mai pridideau să-i laude priceperea. Topită de complimente, bătrâna nici nu vru să audă când Rada declară că suferă de diabet, şi-l servi cu o altă felie de tort.

„Ce, diabetu-i boală? Putea să inventeze altceva. E sănătos ca un urs“, gândi căpitanul, căutând o oglindă în care voia să-şi vadă albul ochilor, să afle dacă făcuse icter.

Toate-s trecătoare pe lumea asta, lucru de care aveau să se convingă şi cei doi când înghiţiră, în sfârşit, ultimul strop de îngheţată. Între timp reluară discuţia.

Dar Şarlota ştia multe şi dacă ar fi lăsat-o de capul ei n-ar fi epuizat subiectul despre husari nici într-o săptămână, căci, oricum, primul război mondial a fost o grozăvie, fiindcă numai ea...

— Vă cred şi sunt convins că pe cineva mai autorizat n-am să găsesc în tot oraşul, declară Han, blestemându-şi în gând norocul. Am să revin altădată, dacă nu vă deranjează. Acum poate ne spuneţi câte ceva despre chiriaşul ce locuia la vecinii dumneavoastră.

— Păi, am spus cam tot ce ştiam, declară ea senină, fără să se supere că i se impune alt subiect.

Căpitanul simţea cum cravata se transformă într-un veritabil ştreang, nu unul oarecare, ci un adevărat odgon ce se strânge în jurul gâtului. Inima se zbuciuma neputincioasă, accelerându-şi bătăile. „Sunt prea nervos şi într-o bună zi n-ar fi de mirare să mă pricopsesc cu un

infarct”, gândi Han punând palma în dreptul inimii ca şi cum s-ar fi temut să nu-i cadă afară. Făcu un adevărat efort ca să se stăpânească:

— Haideţi să repetăm ce cunoaşteţi în legătură cu persoana în cauză.

Văzând că bătrâna părea descumpănită, Rada vru să o ajute:

— Încercaţi să vă amintiţi, de pildă, cam de cât timp au închiriat vecinii dumneavoastră cămăruţa.

— Cum arăta chiriaşul, ce obiceiuri avea, cine-l vizita, completă Han. Poate îi cunoaşteţi şi numele, reveni el, apropiindu-şi scaunul de aceea care în acel moment era singura lor speranţă.

Şarlota neni le zâmbi recunoscătoare, dar după felul timp în care se hlizea se vedea că mai degrabă avea nevoie de o greblă ca să-şi adune dezlânatele gânduri, de n-or fi pentru totdeauna pierdute. Îşi lăsă ochii pe mâinile-i zbârcite şi, odată cu buzele, începu să-şi mişte şi degetele. Numai ea ştia ce bolborosea, ce anume socotea. Încerca, probabil, prin analogie, prin asociere cu alte fapte, să ajungă la un răspuns. Indiscutabil, făcea un adevărat efort şi chiar dacă trecuseră câteva minute bune de când în încăpere nu se rostise niciun cuvânt, ofiţerii nu o mai zoreau, lăsând-o să ajungă singură la liman.

O nouă întrebare putea să strice ceea ce bătrâna se străduia cu atâta trudă să clădească, să scoată din caierul amintirilor. Nu erau în faţa primului caz când o persoană îşi amintea foarte bine, chiar cu lux de amănunte,

evenimente petrecute cu mulţi ani în urmă, însă despre cele mai recente nu putea relata mare lucru. Trebuia să-i laşi timp, uneori zile-săptămâni, până să-şi amintească. De asta se temea Han. Unde ar mai găsi ei un martor care să le furnizeze date despre chiriaş? Acesta era, mai mult ca sigur străin de oraş; venise, probabil, să se angajeze pe vreun şantier. După crimă şi-o fi luat tălpăşiţa. Şi acum caută-l dacă ai unde. Amprentele descoperite n-au nicio valoare, cel puţin deocamdată, dacă individul n-a mai avut încurcături cu miliţia... E drept, tot atât de bine putea rămâne în oraş, convins că nimeni n-o să-i dea de urmă...

Bătrâna se scutură dintr-o dată, ca şi cum s-ar fi trezit din transă, inspiră zgomotos şi aşa, din senin, îi trase un ghiont locotenentului major, făcându-i complice cu ochiul.

— Mi-am amintit, declară ea, mai mult decât bine-dispusă. Ei, ce mai ziceţi acum? Exact nu mai ştiu, dar trebuie să fi venit de o lună, o lună jumătate, fiindcă la câteva zile după aceea am primit eu lemnele. Mişca le-a adus după ce i-am dat banii, că cele cumpărate anul trecut erau pe terminate şi mă temeam de iarnă lungă. El are un carnet în care scrie transporturile, deci vă poate spune. Cam tot atunci au închiriat şi vecinii mei camera. Da, acum îmi amintesc foarte bine cum Marta mi-a anunţat noutatea. M-am şi mirat, dar să ştiţi că i-am spus că o sută cincizeci de lei nu-i chirie. Prima dată l-am văzut pe chiriaş în ziua când m-a ajutat să bag lemnele în pivniţă. Singur s-a oferit, frumos din partea lui, nu credeţi?

— Cum arăta? se grăbi Rada.

— Credeţi că el e? încercă bătrâna să-şi satisfacă curiozitatea.

— Asta o vom stabili dacă ne ajutaţi dumneavoastră.

Şarlota îşi reluă rolul de persoană bine informată:

— Drept mulţumire pentru gestul lui, mie mi-ar fi trebuit trei zile să le bag în pivniţă, l-am servit cu o bucată de tort...

„Sărmanul!" gândiră cei doi ofiţeri, amintindu-şi de supliciul prin care trecuseră.

— Aproape că nu vorbea, continuă Şarlota lăsându-se în voia aducerilor aminte. Era un bărbat roşcovan cu pielea cam gălbejită. Zicea că a fost bolnav şi că lucrează, sau a lucrat la aur, controlor parcă. Se mişca el încet, da asta nu mă supăra. De obicei era toată ziua plecat şi numai seara venea acasă. L-am văzut doar de câteva ori, după aceea.

— Ştiţi cumva cum a ajuns să locuiască aici? Au dat vecinii dumneavoastră vreun anunţ? A fost recomandat de vreo cunoştinţă?

Han avea impresia că bătrâna îşi cam deşertase sacul şi nădăjduia să-i îndrume spre altcineva, ceea ce l-ar mulţumi întru totul.

— Habar n-am, recunoscu bătrâna, răspuns de care se temea cel mai mult căpitanul. Am întrebat-o pe Marta, numai că ea a schimbat vorba.

— Nu se poate ca dumneavoastră, aşa din întâmplare – bineînţeles fără nicio intenţie – să nu fi băgat de seamă dacă îl vizita cineva. Mă gândeam că, poate din plictiseală, privind pe fereastră...

Şarlota făcu ochii mari, mari de tot, căutând să ghicească ce-i în mintea celui ce o întrebase. O clipă, păru chiar revoltată dar asta numai o clipă, deoarece în momentul următor îşi plecă privirile, ceea ce putea să însemne un reproş pentru căpitan: „Bine, omule şi de asta te legi? Oare nu ştii că bătrânilor atât le-a mai rămas – să privească?" Murmură, abia auzit:

— Femei.

— Îl vizitau femei? se arată neîncrezător căpitanul, de parcă acesta ar fi fost lucrul cel mai grav auzit la viaţa lui. Câţi ani să fi avut chiriaşul?

— Cel mult patruzeci, însă părea mai bătrân. Poate că nici atâta.

— Când anume îl vizitau, dacă spuneaţi că era mai toată ziua plecat? Veneau multe, ce ziceau bătrânii, erau de acord cu aceste vizite?

Femeile se dovediră, până la urmă, una singură. Bătrânii o tolerau, pentru că, ziceau ei, venea să-i facă chiriaşului un tratament.

— Aţi putea să ne spuneţi şi altceva despre femeia aceea?

— Despre Niculina? Nu, nu prea am ce spune că doar eu n-am avut nevoie de ea. Marta, ea ar fi putut...

— Cum adică? Ştiţi cumva, de unde anume o cunoştea?

— Asta nu, dar cred că de la spitalul ăl mare. Acum un an a fost internată acolo şi când a ieşit a venit Niculina asta ca să-i mai facă nişte injecţii.

Gestul ar fî fost deplasat, dar Şarlota merita o îmbrăţişare. Nu ştia nimic precis, dar jalona, totuşi, nişte poteci spre ceea ce urmăreau.

— Cum am putea-o recunoaşte pe Niculina?

— Păi, nu-i deloc greu aşa mică şi slabă cum îi. Poate-i cu ceva mai înaltă ca mine, dar nu mult tare. De slabă ce-i, umblă oleacă aplecată, dar nu-i urâtă, mânce-o amarul, cu păru-i ei blond cu tot – lung cum îl poartă – în loc să-l strângă cond aşa cum îi stă bine unei neveste.

— Căsătorită?

— Bănuiesc că la vârsta ei şi-o fi găsit petecul.

Rada se ridică, fără ca Han să-l privească a doua oară.

— Iau maşina şi îl caut pe administratorul de la Spitalul judeţean. Dacă nu mă descurc, apelez la vreo soră-şefă şi la alte surori, iar dacă nici ele n-o cunosc voi încerca să aflu la ce secţie a fost internată victima de azi. Poate că astfel... Unde te găsesc?

— După ce termin aici, vin şi eu la „judeţean". Dacă pleci în altă parte, lasă-mi vorbă la portar, ori anunţă ofiţerul de serviciu...

Asta-i nu ştiu a câta săptămână de când lucrez numai în schimbul de noapte. Dacă aş face un efort, cît de mic, v-aş putea spune, dar sincer să fiu prefer să-mi continui somnul, dacă somn se poate numi ceea ce fac eu în dulapul din vestiar. Înghesuit din toate părţile, cu capul proptit pe genunchii ridicaţi, trebuie să am poziţia unui pui înainte de a ieşi din ou. Şi, totuşi, patruzeci şi cinci, de minute mă odihnesc în felul

acesta, iar dacă n-ar veni afurisitul ăla de Puia, aş zice că somn mai dulce nu poate exista pe pământul ăsta. Că uneori trebuie să mă tragă afară – într-atât sunt de amorţit – asta-i altă mâncare de peşte.

Acum m-am trezit singur, fiindcă punctualitatea jandarmului meu mi-a creat un reflex. În noaptea asta întârzie, numai dumnezeu ştie de ce; lucru nemaiîntâmplat până acum, cu toate că o dată l-am blestemat în gând, dorindu-i ca atunci când s-o îndrepta spre refugiul meu, la primul pas să-şi rupă amândouă picioarele. De nu s-o putea, m-aş fi mulţumit şi cu unul, ori, să-i cadă o grindă în cap şi să rămână leşinat până se termină schimbul.

A mai trecut un minut şi aproape îmi vine să cred c-am scăpat de el. Dacă-i aşa, nimeni nu mă mai scoate din dulap. Am să ies tocmai când o suna sirena la „Industria lânii", că urlă de scoală şi morţii.

„Un puturos"! vor zice unii şi alţii. Puţin îmi pasă ce gândesc aceste persoane-moralizatoare când este vorba de altcineva. Sunt sătul, sătul până în gât de ifose şi vorbe. Probabil că niciunul dintre ei n-a lucrat măcar o singură noapte ca să ştie ce înseamnă să ajungi la capătul puterilor, să te cuprindă toropeala şi să cazi de-a-n-picioarelea peste strungul al cărui cap se învârteşte ameţitor. Mă poate condamna oricine, dar adevăru-i că pe la ora patru dimineaţa nu mai rezist. De câteva ori era să adorm, ba odată mâna mi-a alunecat spre cuţit. Nici nu ştiu cum am scăpat numai cu o zgârietură. De atunci Puia a venit cu ideea dulapului.

„Cum îşi permite dumnealui să frustreze statul de munca individului aceluia aflat la periferia societăţii?" Bineînţeles că eu sunt acel individ, însă – aşa, pe gratis – le-aş da sfatul să nu-l vorbească de rău pe Puia. Să nu zică apoi să nu i-am prevenit. Mie pot să-mi spună, într-un fel sau în altul, au dreptate, aproape că m-am obişnuit sau, poate, m-am înrăit şi nu-mi mai pasă. Cezar Puia o fi el mic şi îndesat, cu mersul legănat de raţă şi totdeauna cu priviri întrebătoare, cu vorbă blândă, însă asta nu înseamnă că-i un neisprăvit. Că uneori îmi vine să-l strâng de gât pentru cât mă bate la cap, nu-i totuşi un motiv să dau cuiva voie să-l vorbească de rău. Cred că am fost cât se poate de clar iar ca să le vină inima la loc celor ce sunt preocupaţi numai de producţia netă, am să-i liniştesc, dacă ajunge cuvântul unui fost puşcăriaş, actualmente încadrat pe post de om de serviciu.

Văzând că nu rezist nopţile, Puia a recurs la acel lucru nepermis, sperând că încet, încet mă voi obişnui. Sincer să fiu, nu-i tot ceea ce-mi doresc de la viaţă. Vreo lună m-a lăsat să dorm câte o oră, apoi mi-a redus porţia la patruzeci şi cinci de minute. Dacă ar fi să-l cred, din păcate n-am motive să-mi fac iluzii, va veni curând şi noaptea când mă va înţărca. Ce-i drept, plecând de la întreprindere aş scăpa de toate şi, poate că m-aş descurca mai bine. Am reluat gândurile astea de atâtea ori, era, chiar să le înfăptuiesc, numai că afurisita mea de încăpăţânare a fost mai tare. Ce vreau să dovedesc rămânând? Nimic! Ba da, dar, deocamdată nu îndrăznesc nici să mă gândesc, fiindcă am de suportat – strâng din fălci şi pumni – scuipaţii şi balele veninoase ce mi se aruncă din când în când în obraz.

Dar să revin la dulapul cu pricina, precizând că Puia a aranjat în aşa fel încât, tot eu recuperez timpul dormit: mă ţine lângă strung după ce schimbul nostru pleacă. Regret că tocmai strungul pe care lucrez eu este liber încă o oră. „Altfel nu se poate", mi-a explicat Puia, numai că bănuiesc, n-ar recunoaşte, să-l tai, că ăsta-i un aranjament de-al lui cu directorul, alt căpos. S-au găsit ei doi să-mi poarte de grijă, rău am ajuns!

Cum am ajuns aici asta-i treaba mea, dar mă întreb de ce nu mă lasă în pace? Ce speră de la mine? Recunoştinţă? S-aştepte mult şi bine! Uneori, nu sunt în stare să-mi plâng de milă, darămite să mă prefac că îi iubesc pe alţii. Atunci de unde o vorbă bună, un gând? Poate din cele primite pe la şedinţele de sindicat, când se găseşte câte unul să sară coarda cântând despre armonie, agăţându-se de si bemol la refrenul ce se vrea tril de privighetoare, despre întreprinderea care este a doua noastră familie? Aş face-o, numai că familie mai e aia când nu toţi au drepturi egale?

La frumoasele reuniuni despre care vorbeam, subsemnatul avea dreptul să stea cât mai retras, să-şi ţină gura ferecată cu cel puţin patru lacăte. Dacă din prostie, hai să fiu indulgent: din nesăbuinţă, consideram că fac şi eu parte din cea de-a doua familie, propunând ceva, indiferent ce, sau aduceam vorba despre un lucru, folositor tuturor, o sugestie, nici nu mă băgau în seamă. Da, majoritatea considerau că-i firesc să se poarte aşa, întrucât domniile lor nu erau „pătaţi".

Între noi trebuia să fie o linie clară de demarcaţie, încât să-mi pot vedea lungul nasului şi niciodată să nu uit de unde am venit. De la ei „plecasem" – până atunci fusesem un tânăr cu

perspective pe care se străduiau, teoretic, să-l ajute toţi – însă, odată intors mă vedeau altfel: fără caracter şi fără pic de inteligenţă, de parcă zeghea ar fi putut să ţi le răpească. Nu mă aşteptam să fiu considerat buricul pământului, ci doar egal cu ei. Or, tocmai asta se străduiau, din răsputeri, să-mi scotă din cap. Nu aveam nevoie de mila lor, de „favoarea" lor, atâta timp cât mă bizui pe două braţe cu care să-mi câştig pâinea.

Puţini au fost, în secţie, aceia care nu s-au străduit să mă lase să pricep că dacă am revenit mă acceptă numai fiindcă n-au dreptul să decidă în privinţa desfacerii contractului de muncă. N-am să uit câte zile voi avea ce frumos s-au purtat cu mine în prima zi când am revenit. Nu mă aşteptam să-mi iasă cu flori în întâmpinare, chiar dacă, personal, n-am deranjat pe nimeni din cei de acolo, cu nimic. N-am adus nimănui vreun prejudiciu şi din toată afacerea eu am ieşit singurul păgubit. Totuşi, îmi crăpa obrazul de ruşine, gândindu-mă cum voi fi privit, compătimit. Şi? Tocmai împingeam un cărucior cu materiale, când cineva strigă: „Păziţi buzunarele?" Hohote deşănţate s-au revărsat în hală, cu atât mai dureroase pentru mine, cu cât chiar atund se întrerupsese curentul şi maşinile amuţiseră. Am rămas ca paralizat, înţepenit lângă cărucior.

Adică, cum? Dacă am fost „acolo" însemna că am ajuns manglitor, spaima oamenilor cinstiţi? Închid ochii şi-i strâng până simt că dor. Încerc să nu reacţionez violent,dar de efort am senzaţia că îmi vuieşte capul, că cineva bate înăuntru ca într-un cazan cu aburi. Dangăt dureros ce se transmite şi în urechi, care pocnesc de parcă cineva m-ar fi ridicat brusc pe un munte. Tâmplele nu suportă nici ele mai bine schimbarea asta de

altitudine. Nu ştiu cum arătam când am ridicat capul, nu mă interesa, dar mi-au spus mai apoi că am făcut-o după vreun minut şi eram cu faţa golită de sânge, desfigurat, cu părul zbârlit – câine turbat. Se lăsase o tăcere dintre acelea ce nu prevesteau decât furtună.

— Nu sunt hoţ şi o ştiţi prea bine. Am greşit, mi-am primit pedeapsa. Lăsaţi-mă în pace...

N-am vorbit prea tare, aşa cum aş fi dorit-o, n-am fost nici dur, aşa cum o meritau, am încercat să fiu cuviincios, dar cred că plângea sufletul în mine şi vocea mă trăda.

— Hoţule, lasă gargara şi treci la măturăă! mă îndemnă, dintr-un colţ, unul ce se credea glumeţ.

„Ia pe cinci, hoţilor!“ Îmi răsună în minte refrenul pe care l-am auzit de atâtea ori la sculare, la mâncare, la culcare, cu orice ocazie, ba până şi în somn şi asta nu o zi sau două, ci trei sute nouăzeci şi şase de zile şi de nopţi.

Fier înroşit să-mi fi picurat pe creier şi nu m-ar fi ars mai rău ca vorbele ăluia. Mă întorc spre locul de unde venise vocea şi în întoarcere smulg din cărucior o piesă pe care o azvârlu într-acolo, cu disperarea celui ce nu se poate face altfel înţeles. Mişcarea a fost atât de neaşteptată, încât nimeni n-a putut interveni, iar cel vizat – spre nenorocirea lui, dar şi a mea – n-a mai apucat să se ferească. Afurisită precizie, să-mi muşc mâna, însă faptul era consumat şi omul urla cu capul spart. Distanţa şi bascul ce-l purta atenuaseră lovitura, altfel, cine ştie, l-aş fi omorât.

O clipă de stupoare generală, apoi se dezlănţui vacarmul: „Huliganul”, „criminalul”, „aşa-i trebuie”, fluierături, râsete

(ce or fi găsit amuzant în toată treaba asta n-am priceput niciodată), zburau din toate părţile. Distingeam că s-au făcut două tabere, mie ţinându-mi partea doar câţiva. Prietenii victimei, sau ce or fi fost, se apropiară ameninţători, hotărâţi să-şi arate vitejia. Mai aveam timp să fug. N-am făcut-o. Îmi ziceam că nu-i drept să fiu batjocorit şi tot eu să plec cu coada între picioare. Ochesc o rangă lângă un strung şi o iau în mână. Avântul celor ce voiau să-mi administreze o lecţie se evaporă. Le declar că eu n-am ce pierde şi ca să mă fac mai bine înţeles ridic ranga. Ezită câteva clipe, însă încurajaţi de binevoitori îşi reiau înaintarea. Cu toate că doi dintre cei ce mă încolţesc au feţe ameninţătoare, nu mai sunt atât de convinşi că fac bine apropiindu-se. Totuşi înaintează, încet, dar sigur, iar pe măsură ce pasul lor pierde din lungime, cresc în intensitate sudălmile şi ameninţările. Au fost clipe ce mi s-au părut nesfârşite, clipe în care mi-am spus că nu trebuie să-i lovesc, chiar dacă se vor repezi la mine.

Şi asta, nu de frica urmărilor, ci fiindcă eu, dacă încep un lucru îl duc până la capăt. Dacă nu se opresc mă obligă, îmi forţează mâna, cum s-ar zice. Ripostez cu gura, caut să-i bag în sperieţi, îi implor să nu se apropie, să nu iasă vreo dandana, ba chiar mă străfulgeră gândul să mă las bătut. Vorbăria mea i-a încrâncenat; au luat-o drept semn de slăbiciune. Prea târziu să las ranga din mână, fiindcă, între timp, s-au înarmat şi ei, care cu ce a apucat. Numai pentru faptul că i-am înfruntat, „ăştia mă mănâncă cu pene cu tot", vorba lui Spirea când dădea de câte un necaz.

Pare incredibil ca într-un timp atât de scurt să te poţi gândi şi la altceva şi mai ales să ai pretenţia că judeci lucid. Zice-se că, cei ce au fost la un pas de moarte, în rătimp de câteva clipe, şi-au revăzut cu ochii minţii întreaga viaţă. Eu am avut mai multe clipe la dispoziţie înainte de a aduce moarte. Paradoxal sau nu, filmul meu se derula doar din momentul când am părăsit penitenciarul. Am făcut un efort ca să-l alung, însă imaginea cinematografică începea cu aceleaşi secvenţe. Clare, foarte clare, dureros de clare, mult mai intense, mai dureroase şi mai umilitoare decât mi s-au părut în realitate; bucuria eliberării întunecată curând, de casa părintească pustiită de multe lucruri, vândute pentru a plăti avocaţii care pretinseseră că mă vor scăpa; şi apoi, despărţirea de Maria Imaculatta ce nu voise să schimbe un post de perspectivă cu un individ ce nu putea fi decât un balast pentru dosarul ei. Am înţeles-o, iar în gând am sfătuit-o să sustragă o anumită filă, s-o distrugă, să uite că atunci când rămăsese singură, eu urcam deja pe scară, hotărât să n-o fac fără ea. Imaginea se deformează şi – ceea ce nu s-a întâmplat în realitate – vrea să suplinească o explicaţie. Maria Imaculatta îmi zâmbeşte cu ochii şi buzele subţiri pe care de atâtea ori le-am sărutat, buzele ei catifelate îmi şoptesc: „credeam că te iubesc". Senină, fără regrete, se întoarce şi dispare fredonând.

Şi iată reîntâlnirea cu cei pe care îi credeam prieteni. Mă privesc de parcă pe chip mi-ar fi rămas întipărite dungile hainelor de penitenţă. Iarăşi mă revolt în tăcere, fiindcă ei ştiu că n-am omorât, n-am furat, n-am trădat. Şi totuşi, totuşi nu mai sunt cei de altă dată. Atunci se prefăceau, nu acum. Îi

alung, pe rând din inima mea, lăsând pustiul să-şi poarte nisipul pe aripile vântului iscat de singurătate. Să n-am oare pe lumea asta niciun prieten? mă întrebasem adeseori, fără să-mi pot răspunde.

Dacă toţi te privesc cu neîncredere, dacă ai ajuns să bei până la fund din cupa amărăciunii, ce-ţi rămâne de făcut? Să devii un individ nesimţitor şi să te întorci în mocirlă? Rotind ranga desupra capului îmi aminteam de crizele făcute, când preferam să fiu întemniţat – unde nu mă ştia nimeni – decât să suport meschinăria şi neostoita aducere aminte a oamenilor ce nu pierd niciun prilej să-ţi amintească că eşti pătat. Nu-i cuvântul potrivit, dar nici de un ciumat nu s-ar feri mai rău. Nu interesează pentru ce, când – dacă erai necopt, sau, pur şi simplu, ai fost tras pe sfoară – pentru ei era de ajuns să afle că ai fost închis. Nimeni nu-ţi întinde o mână şi dacă o face, alţi zece, poate douăzeci te suspectează.

Am convingerea că nu toţi cei ce au fost cândva după gratii sunt iremediabili pierduţi. În nopţile mele de nesomn vă imploram să mă ajutaţi să dovedesc că am rămas cinstit, că n-am să-mi plec ochii la soare şi copiilor mei n-o să le fie ruşine să spună cine le este tată.

Dar cine să înţeleagă toate astea? şi, mai ales, de ce să se complice vreunul pentru un ostracizat? Nu omul contează, ci trecutul lui, însăilat într-o fişă scrisă cu tuş, dintr-acela ce nu se şterge la intemperii şi nici din mintea celor ce pretind, dar, în fond, poartă numai pe buze iubirea de oameni şi echitatea. Desigur, greşesc, neamintindu-i pe cei ce rămân simpli spectatori şi pe puţinii, foarte puţinii, dispuşi să privească cu

alţi ochi viaţa celor ce au călcat pe alături. Nu de pilde, precum bunul samaritean, au nevoie cei hotărâţi să-şi refacă viaţa, nu pâinea şi apa de la gura ta, omule, ci învăţă-l – dacă nu ştie, dacă şovăie – să calce drept, să-şi câştige cinstit existenţa...

Pas de melc să fi avut cei ce se apropiau şi tot ar fi ajuns. Aşa-mi trebuie dacă am încercat să schimb orânduirea lucrurilor, să ies din balta în care nepriceperea m-a aruncat. Mai bine îmi înmormântam sub şapte brazde ceea ce consider că se cheamă demnitate şi mă apucam de altceva. Sunt destul de inteligent ca să nu mă las prins cu mâţa în sac. De idei nu duc lipsă şi, mai mult ca sigur, mi-aş fi organizat o întreagă reţea. Când mi-am „completat studiile", am deschis bine urechile şi fiecare caz auzit l-am analizat temeinic. Învârtindu-mă în aceaşi ciorbă mi-am dat seama unde sunt punctele lor slabe. Un băiat ca mine ar putea face carieră – scuzaţi-mi cuvântul, dar tot „urci", chiar dacă o faci prin dos, pe scara de incendiu – punând pe alţii să „muncească". Dumnezeule, de câte ori n-am fost tentat să mă las pradă nebuniei ce-mi înceţoşa simţurile. Dulce nebunie, sau poate o răzbunare împotriva celor ce deliberat refuză să-ţi dea posibilitatea să te aşezi cu ei la masă, mâncând din merindele pe care singur, cu sudoarea frunţii, le-ai obţinut.

Nici atunci nu mi-a lipsit curajul, însă cred că Spirea avea dreptate când afirma că nu pot să devin de-al lor până nu ucid în mine omenia. Dacă o făceam, nu mă aflam azi aici, batjocura oamenilor ăstora care nu ştiu, nu-şi închipuie măcar cum se poate jindui după un petic de cer şi o carte poştală. Dacă o făceam, aş fi organizat cele mai fabuloase furturi, aş fi pus la cale cele mai răsunătoare escrocherii. Dacă o făceam nu eram

aici printre strungari unde am încercat să rămân cinstit cu mine însumi. Dacă o făceam, azi nu trebuia să omor ca să mă apăr. Poate mă omoară ei...

Era o idee, în orice caz, mult mai fericită decât reîntoarcerea la penitenciar. Astfel scăpăm şi de „înţelegerea" de care mă izbeam la tot pasul. Adineaori m-am lăudat când ziceam că aşa şi pe dincolo, fiindcă am ştiut-o dintotdeauna că nu pot depăşi o anumită stare. Sunt un visător, chiverniseala nu-i de mine şi mai ales niciodată n-am să mă pot întoarce în mediul celor schilodiţi sufleteşte.

Urlu dement, în timp ce mă arunc spre cel mai hotărât dintre agresorii mei. La niciun pas distanţă mă opresc şi las să-mi cadă ranga din mână. Iarăşi am închis ochii, nu cumva instinctul de conservare să-mi joace festa şi să-mi dea ghes să mă feresc. Îi deschid contrariat că nu sunt încă pe lumea aialaltă. Adevăru-i că mă temeam de durere şi aşteptarea mă exaspera. Nu ştiu ce s-o fi petrecut in mintea celor pe care i-am înfruntat, însă se pare că nici ei nu erau pregătiţi să facă moarte de om.

Mult mai târziu mi-am dat seama că voiseră doar să-mi dea o lecţie, o chelfăneală; metodele educative, trebuie să recunoaşteţi, sunt variate. Văzându-mă că nu sunt dispus să primesc pomană, s-au ambalat şi ei, numai să nu arate altora că se tem. Poate că ar fi ripostat, însă surprinşi de gestul meu au rămas înlemniţi. Nu-i mâna vreo patimă care să le întunece mintea. În clipa aceea de derută apăru directorul în secţie.

— Ce dracu' se petrece aici? ţipă el, înroşindu-se tot. Unde-i maistrul?

„Aiurea sau în altă parte”, mă mânca limba să-i spun; mă lăsai păgubaş ascultând pe cei din jur cum mă pictează. Directorul, am să-l descriu altădată cum arată când este calm, parcă era o minge ce se înfoaie. Pe măsură ce vorbeau – iubiţii mei strungari – el creştea în volum şi fălcile începură să mestece mărunt.

— Marş la mine în birou! Mă aştepţi acolo. Auzi? La mine în birou!

Nu eram surd şi o asemenea invitaţie politicioasă nu poate decât să mă umple de încântare. Părăsesc, fără grabă, locul ostilităţilor, târşindu-mi pantofii pe cimentul ce scrâşneşte amuzical. Ceea ce însemna că plec doar aşa ca să-i fac plăcere directorului. Ajung totuşi şi la etajul doi.

— La şefu', zic secretarei şi pun mâna pe clanţa uşii capitonate.

— Tovarăşul director lipseşte, aşteptaţi afară! îmi aruncă ea din vârful buzelor.

Săraca fată, degeaba se uită cu ochi critic la pantalonii mei ieşiţi din modă şi răriţi pe la genunchi. Mi-aş răci gura de pomană dacă i-aş spune că n-am apucat tncă să-mi scot echipamentul de protecţie şi, ce-i mai important, că nici nu va mai fi nevoie după ce se întoarce boss-ul din secţie. Nici restul de pe mine nu miroase a nou, că nu era să încep slujba cu ţoale de ginerică. Pe lângă ea, încliftată foc, par în haine de căpătat. Văd eu că cel mai mult o deranjează pantoful meu stâng, cu bombeu julit şi puţin descusut – de mi se văd patru din cele cinci degete, numărate de la dreapta spre stânga. Îi plac atât de mult, încât mă lasă să-i citesc gândurile pe faţă. Păi, dacă-i aşa,

ştim şi noi să criticăm şi i-o arăt deschis, lăsându-mi privirea să alerge peste genunchii ei bine dezveliţi, până ajung să mă visez grăjdar fruntaş, mângâindu-şi favorita pe...

— Dumneata, eşti surd?

Crupă, am vrut să spun, dar pasă-mi-te, în biroul secretarei critica nu-i binevenită, cel puţin din partea mea, neînţelegându-se ce rol...

— Am spus să aşteptaţi afară!

Mereu mă întrerupe. N-am s-o cer de nevastă că are gură rea şi îmi distruge personalitatea.

— Dar tovarăşul director a insistat să-l aştept în biroul domniei-sale. Mi-a spus-o de două ori! Din câte am priceput, n-o să întârzie, fiindcă-i dornic să bem împreună un ceai de mentă. Pune, te rog, apă să fiarbă, că n-aş vrea să-l supărăm.

O las ca la dentist şi intru la director. Ce mai tura-vura, plictiseală mare de unul singur, mai ales când mă gândesc la discuţia cu „Taurul". O să mă împungă cât o să mă împungă, apoi o să mă întrebe dacă cunosc singur drumul până la poartă, ori am nevoie de însoţitor. Dacă tot îmi dă un picior în fund, să mă scutească măcar de dădăceală. „Element declasat, antisocial, ta-ta-ta", parcă-l aud. De-mi face una ca asta, îl enervez cerându-mi să-mi plătească cele patru ore lucrate.

Trec douăzeci de minute până apare. Intră în birou, însă înainte de a închide uşa în urma lui, îi spune secretarei:

— Nu laşi pe nimeni la mine.

Mă ridic din fotoliu, cu toate că avusesem intenţia să n-o fac. Pare calm şi simt că într-un minut am isprăvit. Părul albit îi luminează şi mai mult ochii verzi, lucru de care abia acum îmi

dau seama. Păşeşte spre scaunul lui iar eu mă întreb dacă între el şi secretară...

Ce-a fost asta? îmi sunt necesare câteva momente până să pricep că mă pocnise directorul cu un dos de labă şi, drept urmare, mi-am schimbat poziţia. Din biped am ajuns în genunchi, proptit cu mâinile pe covor. Dau să mă ridic, numai că, zdruncinat cum sunt, nu realizez altceva decât o întoarcere în cerc, de parcă în poziţia de care vă spusei aş fi căutat Mecca la ceas de rugăciune. Oare, de asta i se spune „Taurul"? mă străfulgera un gând. Grea izbitură mai are! Când m-am documentat îndeajuns cu privire la covorul din birou, m-am ridicat scârbit, concluzionând că persanul nu-i de mână, ci veritabil Cisnădie. Era şi timpul, fiindcă intră secretara cu o tavă pe care abureau două pahare.

— Am cerut să nu fiu deranjat, se răsti directorul, de parcă bibilica şi nu eu am întors secţia pe dos.

— Ceaiul dumneavoastră, precizează secretara, cu un ton ce încerca parcă să-l asigure că nu încălcase consemnul şi niciun străin n-o să-i tulbure liniştea scumpului tovarăş director. Cât despre ea, doar nu-i o străină.

— Ceaiul?

— De mentă, încercă scretara să-i împrospăteze memoria, aruncând spre mine un zâmbet dintr-acelea despre care se susţine că topesc până şi icebergurile.

Îi eram recunoscător pentru strădanie, aş fi vrut s-o răsplătesc în acelaşi fel, dar când am încercat să-mi pun sentimentele pe buze mi-am dat seama că n-o să reuşesc nici pe sfert să fiu tot atât de drăgălaş. Şi asta nu pentru că trădam

vreun jurământ făcut alteia, însă n-am zâmbit pentru simplul motiv că în locul unde, de regulă, maxilarul inferior se leagă cu cel superior, la mine s-au copt nişte prune ce nu-mi permiteau să am decât mimica unei măşti mortuare. Ca imaginea să vă fie completă, luaţi o minge de tenis, îndesaţi-o în gură şi veţi simţi douăzeci la sută din euforia ce mă năpădise. Bucuria dumneavoastră ar fi deplină dacă aş putea să vă ofer şi reţeta după care aţi obţine un tremur al genunchilor, aidoma celui cunoscut de un individ ce n-a mâncat două săptămini nimic. Regret, nu mai am idei. Poate încercaţi o cură de slăbire. Nu mai am chef să fiu nici grăjdar-şef. Singura dorinţă este să mă las îmbrăţişat de fotoliu. Alunec în el ca un butuc. Purtarea mea, desigur, a mâhnit-o pe secretară şi sunt gata să fac prinsoare că mă considera un dur. Aşa-i trebuie; în plus, de la mine n-o să afle nicicând câţi muşchi sunt antrenaţi cand vrem să zâmbim.

— Mentă? îşi reveni contrariat directorul. De când beau eu ceai de mentă? Nu-l pot suferi.

— Dar, tovarăşul...

Urmărind degetul acuzator, ochii verzi ajung la mine. Directorul nu pricepe, însă grimasa mea satanică îl ajută. În sfârşit, îi pică fisa.

— Da, uitasem. Lasă-l aici, mulţumesc.

Rămaşi singuri îmi împinge în faţă amindouă paharrele. Iau unul şi îmi umplu gura. Încă o dată şi apoi din nou. Nu cald, nici rece, adevărat balsam. Îmi face bine şi sunt gata să mă jur că tot restul vieţii n-am să mai pun altceva în gură. Când eram

pe terminate cu cel de-al doilea pahar, aproape să-l muşc de surprins.

— Bine i-ai făcut. Şi eu îi spărgeam capul nenorocitului.

Ăsta îşi bate joc de mine sau... Nu, n-a fost aşa şi timp de două ore nu am scos nicio vorbă, mie nevenindu-mi rândul să bag în coş. Ce nu mi-a spus, ce nu mi-a fost dat să aud! În concluzie trebuia să-mi bag minţile în cap, să arăt că puşcăria a fost un accident.

— Să nu-ţi închipui că de mâine n-o să mai ai parte de răutăţi. Se va mai găsi câte unul să-ţi facă zile amare, însă dovedeşte-le că eşti mai inteligent ca ei. La mine să nu vii să te plângi, să-mi ceri să-ţi ţiu parte. Am s-o fac de data aceasta, din convingere, dar şi pentru că Puia zice că eşti brânză bună în burduf de câine. Ce ai de gînd?

— Să-mi cer scuze pentru capul ăla.

— Şi să-i plăteşti concediul medical! Auzi?

— Bine, dar...

— Ar cam fi timpul să ştii că prostiile se plătesc. Ai înţeles?

Ba bine că nu. Aş vrea să-i mulţumesc, dar afurisita mea de mândrie, încăpăţinarea asta a mea nu mă lasă. Dar poate că dacă aş încerca m-ar podidi plânsul ale cărui gheare simt că mă zgârie în piept.

— N-am să vă fac de râs, îi promit eu şi mă grăbesc spre uşă, pentru a fi sigur că n-o să afle ce vreau să ascund.

Degeaba; numai ca să nu par învins, bag capul pe uşă şi îl rog, încruntat:

— Să nu-mi mai spuneţi niciodată: marş!

M-am convins încă o dată că-i iute de mână: n-am apucat bine să termin şi a zvârlit scrumiera după mine. Dar fulger să fi fost tot nu m-ar fi ajuns: aveam aripile bucuriei prinse la picioare.

Parcă am amintit de Puia? Mă chinui să adorm şi gândurile mă răscolesc tembele. Unde o fi afurisitul? Nici vorbă să fi uitat că trebuie să mă scoale. Dar altă explicaţie nu găsesc; sau, poate, s-a îndurat cerul de mine şi i-a răsturnat grinda aia în cap?

Iar mă străduiesc să alung ce n-am chemat, da' nu-i chip. Acum mă hârâie piesele alea pe care le tot fac de trei luni. Nişte inele, pare-se pentru ţesătorii, sau filaturi, naiba să le poarte de grijă. Rotunde, lucioase, în fiecare noapte câteva sute. Cine să aibă nevoie de atâtea că, după a mea socoteală, chiar dacă le-am exporta şi tot am ghiftui piaţa pe cinci continente. Am devenit specialistul numărul unu în făcut inele. „Dacă te pricepi, continuă, suntem mulţumiţi". Am ajuns să nu mai suport tot ce este rotund şi cred că din acelaşi motiv nici verighetă n-am să port.

Nu, nu-i cazul să vă miraţi. Dreptu-i că m-am reîncadrat să fac minuni cu mătura, numai că ăsta-i un truc. Dacă mă calificam la locul de muncă, primeam, acolo, câţiva bănuţi. Postul cu mătura era liber, l-am luat, că pe spatele bătrânilor mă săturasem să stau. De fapt, era mai mănos ca prima variantă, iar de lucrat, încă de la început am trecut ca ucenic. Şi apoi, a văzut cineva vreun ucenic să nu se joace cu mătura? Câştigul era reciproc, numai că deocamdată balanţa se înclina de partea întreprinderii: avea pe cineva la cărat materiale, la şurluit, iar cândva se va alege şi cu un meseriaş. Bun, zic eu,

ă fiindcă, oricum aveam alte gânduri. Dar, „până la cer te mănâncă sfinţii“, vorba ceea.

Să nu-şi închipuie cineva că după incidentul din prima zi lucrurile s-au desfăşurat şnur. Şnur o fi fost numai că prea era plin cu noduri care mi se opreau mereu în gât. Fărâme, ba pulbere ar fi trebuit să se aleagă din Puia dacă s-ar fi împlinit numai pe jumătate din ce-i dorisem în acest răstimp. Şi cum să nu-i doresc de vreme ce din cauza insistenţei lui am revenit? De câte ori nu m-am întrebat unde mi-a stat capul când l-am urmat? Se ţinea de mine mai rău ca scaiu' de oaie, iar năravul ăsta-l are şi acum. Ce-i drept, o face mai voalat, da' până la urmă tot am să-l trimit la plimbare.

La început, adică la vreo lună după ce am fost „paraşutat”, mă trezesc cu el lângă mine. M-am bucurat când l-am văzut, deoarece, între noi fie vorba, de la el am învăţat multe. Nu pricepeam însă ce caută în bomba aia şi am rămas surprins când îl auzii:

— Dai o drojdie?

Dau, că-mi era simpatic. Are bunul simţ să nu mă compătimească şi din generalităţi n-o mai scoteam. A doua zi mă găsi tot acolo, fără să ne fi dat întîlnire. „Dai o drojdie?” De ce nu. Iarăşi ne întinserăm la vorbă. Ce mai faci, cum o duci, ce ai de gând? După a treia sau a patra întâlnire mă cam săturasem, mai ales că doar cu o zi mai devreme, ameţit fiind, i-am cântat câte ceva din off-ul ce mă năpăstuise. Îmi era necaz că lăsasem pe cineva să vadă ce port în mine şi de aceea m-am hotărât să-l evit. Mi-am schimbat reşedinţa, însă fără folos.

— Greu te-am mai găsit, mărturisi candid Puia, înainte de a începe cu refrenul cunoscut.

Încă o săptămână ne-am tot jucat, de-a pisica şi şoarecele până când prezenţa lui începuse să-mi calce pe nervi.

— Ascultă, Puia, tu nu ai altă treabă decât să colinzi, cât îi ziulica, birturile?

— Sunt în concediu şi m-am gândit că nu te supără dacă mai schimbăm o vorbă.

— Treaba ta, dar te-am prevenit că unui om bătrân nu-i şade bine. Pleacă undeva la odihnă, văruieşte-ţi casa, mută-ţi mobila, sau plimbă-te cu nevasta. Ce vrei de la mine? N-am nevoie de nimeni, de absolut nimeni.

Mă ambalasem şi chiar dacă în secunda următoare regretam că l-am repezit, treaba era consumată.

— Soţia mi-a murit acum şase luni.

— Iartă-mă, mă bâlbii eu, n-aveam de unde şti.

Încercam să-l înţeleg şi mi-am zis că ăsta trebuie să fie motivul pentru care îmi caută compania. Nu puteam să-i înlocuiesc pierderea suferită, da, parcă nici inimă să-l încurajez nu aveam. N-aveau nici măcar pentru mine. La despărţire mi-a spus, mai mult în glumă:

— Poţi să faci pe scorţosul cât pofteşti. Cu mine n-o să te poţi certa.

Nu l-am crezut.

Trecuseră două săptămâni de când mă tot racola, jovial şi totdeauna lăsându-mi impresia că nu-i el omul care să colinde crâşmele pentru o gură de alcool.

— Dai ceva?

— Îmi pare rău, dar am ajuns la fundul sacului.

Nu minţeam, nu mai aveam o lescaie. Tot ce-mi băgase bătrâna prin buzunare s-a topit. La asta mă gândisem, până să se aşeze Puia la masa mea. Aveam şi motive să nu fiu vesel, deoarece nici nu întrezăream vreo perspectivă cât de cât rozã. Să cer de acasă nu mai puteam. De fapt, puteam şi sunt sigur că nu m-ar fi refuzat, însă tăcerile şi privirile lor, când soseam seara acasă mă deranjau cumplit. Mă lăsau să hotărăsc singur pe ce drum voi apuca, temându-se să nu mă supere cu vreo vorbă, tremurând, în sinea lor, pentru ce aş putea face. Uneori aş fi vrut să se răstească la mine, să-şi impună un punct de vedere – oricare ar fi fost el – însă dragostea cu care mă obişnuiseră îmi conferise, de mult, un fel de independenţă. Şi, iată nu ştiam ce să fac cu ea.

Trecusem şi pe la forţele de muncă, dar spre ghinionul meu am întâlnit acolo un cunoscut de-al familiei. De ruşine, m-am întors de la uşă, preferând să nu mai ştie şi ăla pe unde am fost. Am mai bătut la porţile a două întreprinderi unde scria cu litere de-o şchioapă că fac angajări şi peste tot s-au bucurat că i-am ales tocmai pe ei să-i fericesc cu prezenţa mea. La prima uşă n-am reuşit să trec mai departe de portar, care văzându-mă tuns după o anumită modă mi-a spus-o verde că n-am nimerit-o. Însă nu l-am crezut. Am avut norocul să mă vadă şeful personalului; tocmai pleca în oraş şi în cei doi metri parcurşi împreună (lungimea asta o avea ghereta de la poartă), a fost foarte categoric: Nu au nevoie de puşcăriaşi!

Dincolo, adică la întreprinderea mecanică, au fost mai omenoşi şi după ce m-au ţinut în picioare – să vadă cât sunt de

frumos şi ce caracter am – după ce s-au tot chiorât la diploma mea de bacalaureat, suspectându-mă de fals, m-au întrebat cum este „acolo”, aproape nevenindu-le să creadă că n-am omorât pe cineva. Le-am făcut impresie bună şi m-au sfătuit să încerc, ca zilier, la fabrica de conserve, ori să descarc noaptea vagoane în gară. Le-am mulţumit şi, în gând, le-am dorit să aibă parte de binele pe care-l ofereau. Altundeva n-am mai fost, îmi era lehamite, mai ales că de la alţi amnistiaţi am aflat că situaţia-i cam aceeaşi. Nimeni nu vrea să te primească; toţi se gândesc că n-au nevoie să se lege la cap dacă nu-i doare.

— Cred că glumeşti, insistă Puia, neştiind ce mă frământase până atunci. Sau te zgârceşti la câţiva lei?

— Aş putea să-ţi spun că m-am săturat să-ţi tot fac cinste. N-am şi bună pace!

— Vrei să-ţi împrumut? Fără cămătă...

— Schimbă subiectul!

— Credeam că, de vreme ce stai toată ziua cu ţoiul în mână, ţi-o fi picat vreo moştenire. Dacă ştiam... îmi plăteam singur băutura, murmură el, destul de tare ca să fie înţeles. Te pot împrumuta...

— N-am nevoie de mila nimănui.

— Dar până acum de unde ai avut bani? se interesă Puia, mai cârpănos decât era cazul.

Ar fi fost mai bine să plec, însă impertinenţa lui mă făcu guraliv:

— De la ai mei, de la bătrânii mei am avut banii. Acum că ai aflat-o, sper să dormi liniştit.

— Şi asta nu tot pomană se cheamă?

Era prea de tot şi durea cu atât mai tare, fiindcă avea dreptate. Asta nu m-a împiedicat să-l apuc de rever. Eram gata să-i bag vorbele la loc, în gură, cu pumnul.

— Ascultă, mă, ia mâna de pe mine că te fac de râsul lumii. Aici am vrut să ajung, animal nesimţitor ce eşti. Nu te-ai săturat să umbli teleleu? Ce eşti tu, om sau gunoi?

Puteam să-l zdrobesc dintr-o singură lovitură şi azi mă crucesc cum de n-am făcut-o. Am slăbit strânsoarea şi până la urmă l-am lăsat de tot. Am ieşit amândoi afară, că începuse lumea să se cam uite la noi.

— Te plângi că n-ai bani, continua Puia. Nu de bani duci tu lipsă, ci de cap. Ce ai de gând, unde vrei să ajungi? Dacă o duci tot aşa o să cerşeşti după o gură de răchie şi or să se spele toţi pe picioare cu tine. Nu-ţi dai seama: ce a fost a trecut şi nu-ţi rămâne decât să-ţi refaci viaţa? Unde, mă? În birturi, haimana?

Cum încercam să-l opresc, ridica tonul. Am intrat într-un parc că doar-doar n-o să fie atâta lume ca pe stradă. Era dezlănţuit şi nimic nu cred să-l fi putut opri. Într-un fel, dar numai într-un fel, avea dreptate. Ce ştia el de neîncrederea ce mi se zvârlise în faţă, de umilinţa acelor întrebări fără sfârşit?

— De ce nu ie grăbeşti să dai vreo lovitură ca să faci rost de bani? Înhăitează-te cu cine ştie cine, nu mai pierde timpul, fiindcă tot acolo ai să ajungi.

S-ar fi cutremurat, desigur, dacă mi-ar fi putut citi gândurile din acele nopţi de nesomn, când eram gata-gata să alunec pe toboganul fără întoarcere.

Dar să nu-mi mai chinui amintirile de pomană. Până la urmă – recunosc, au mai trecut câteva zile – cu Puia, alături, mergeam să-mi fac formele de angajare.

Mă hotărăsc să părăsesc dulapul şi, amorţit, ies afară. Intru în hală şi nu-mi vine să cred. Mai sunt zece minute până se termină schimbul, iar Puia viu şi sănătos. Chiar îmi zâmbeşte când mă apropii.

— De ce nu m-ai sculat?

— Te-am lăsat să te odihneşti mai mult. Te duci acasă şi după-masă te prezinţi pentru proba de lucru. După aia, mai vedem noi...

Mi se părea că n-am auzit bine. Sosise momentul să intru în rândul celor calificaţi şi asta nu era puţin. Oare cum o fi învins Puia ranchiuna şefului de secţie care se lăudase că am să ies la pensie cu mătura în braţe?

Maiorul Vaida fusese detaşat, în interesul serviciului, la inspectoratul din Constanţa. La început crezuse şi el că totul se va rezolva în cel mult două săptămâni, dar iată că se împliniseră, alaltăieri, două luni de când ducea nostalgia oraşului de pe Bega. În compensaţie, avea marea pe care o mângâia cu privirea, ori de câte ori se ivea o clipă liberă. Lăsase să-i crească mustaţa, iar părul, cândva negru, parcă înspica în alb mai repede decât acasă.

Printr-un concurs de împrejurări, dosarul ce s-a deschis pentru identificarea cadavrului găsit pe planşeul hotelului „Zalis”, deci chiar a doua zi i-a fost repartizat lui spre

rezolvare. Întreaga acţiune a trecut sub conducerea colonelului Babeu, adjunctul inspectorului şef.

Doctorul Ionescu telefonase să întrebe dacă poate veni cu raportul necropsiei.

— La ora aceasta, eşti singurul binevenit, îl asigură Anghel, invitându-l să le facă o vizită.

După o bună jumătate de oră sosi şi invitatul. Colonelul i-l prezentă pe maiorul Vaida, rugându-l apoi pe doctor să le expună, în mare, concluziile la care s-a oprit. Bineînţeles că vor citi raportul, dar o discuţie directă îl va lămuri pe deplin.

— Nu vă spun nicio noutate când afirm că moartea a fost violentă şi s-a datorat şocului traumatic, arsurilor de gradul doi şi trei, apoi şi precipitării, începu doctorul, domol şi rar, ca şi când ar fi vrut să lase timp suficient interlocutorilor să noteze aceste date. Asupra succesiunii leziunilor, se poate preciza că mai întâi au fost produse leziunile de lovire şi comprimare a regiunii cervicale. După aceea au intervenit leziunile produse de arsură, prin flacără, urmate la scurt interval de precipitaţie. Personal, consider leziunea de precipitaţie ca fiind cea mai gravă.

— Aş vrea să cunosc dacă în categoria leziunilor de lovire s-au putut diferenţia unele anterioare impactului cu terasa? se interesă Vaida.

— Îmi pare rău, sincer îmi pare rău, însă nu vă pot ajuta. Este şi firesc dacă ne gândim la forţa de coliziune care trebuie să fi estompat urmele produse victimei cu un timp oarecare înainte de deces, dacă într-adevăr ele au

existat. Chiar şi o enumerare parţială a celor constatate – hematoame dispersate în grosimea pielii capului din regiunea fronto-parietală dreaptă, infiltrate sanguine la nivelul părţilor antero-laterale şi superioare ale gâtului, multiplele fracturi de coaste, hemoragia internă pleurală şi abdominală, rupturile, ori contuziile pulmonare, hepatice şi renale, la care se adaugă fractura oaselor bazinului – ar fi arhisuficientă pentru a motiva imposibilitatea unui răspuns sigur.

— Te-ai gândit la omucidere?

— Da, tovarăşe colonel, recunoscu Vaida. Ca să-şi pună în aplicare planul, criminalul putea maltrata victima, sau, pur şi simplu, printr-o lovitura putea s-o aducă în imposibilitatea de a se apăra. Urmele ne-ar fi permis...

— Chiar dacă a fost aşa, timpul scurs între lovire şi aruncarea victimei trebuie să fi fost foarte scurt, insuficient ca urmele să se instaleze cu acele caracteristici biologice, specifice.

— Poate că au existat totuşi, iar contactul corpului cu betonul le-a distrus, tocmai printr-o lovire mai puternică, presupune maiorul, notându-şi ceva în agendă.

— Posibil, continuă legistul, numai că în părţile neafectate ale corpului, adică spatele necuprins de flăcări n-am observat semne care să dovedească vreo altă violenţă. Nicio urmă, nici măcar o cât de mică zgârietură sau altceva.

— Ar fi avut vreun motiv să se sinucidă?

— Dacă vă gândiţi la vreo sarcină, nu! După câte cred... Doctorul făcu o pauză mai lungă, căutându-şi parcă cuvintele, avem de-a face cu un caz tipic de sterilitate feminină, lucru pe care l-am şi descris în raportul meu. Ar mai fi ceva... Dar asta, cum să spun? semioficial...

Se opri o clipă, nehotărit; apoi văzând că nimeni nu-i vine în ajutor, parcă jenându-se, mărturisi:

— Se zice că pe morţi să-i vorbeşti de bine, dar am impresia că tânăra de care ne ocupăm şi-a trăit din plin viaţa. Chiar prea din plin...

Aluzia era prea străvezie ca să nu se înţeleagă ce a vrut doctorul să spună şi cei doi n-au mai comentat bănuiala acestuia. Vaida îşi făcu încă o însemnare pe agendă.

După ce au fost elucidate şi ultimele detalii din raportul său, doctorul îşi luă rămas bun şi părăsi încăperea.

În scurtă vreme, sosi şi locotenentul Comloşan, care încă de dimineaţă, raportase că a terminat prima expertiză. Colonelul Babeu îl mai chemă şi pe locotenentul Chita, fiindcă trebuia întocmit un plan de măsuri – inerent oricărui început – cu ipoteze şi sarcini, cu primele responsabilităţi pentru echipa de cercetare. Colonelul Anghel, aşa cum se stabilise la adjunctul inspectorului şef, va ţine legătura cu maiorul Vaida şi atât cât o să-i permită celelalte cazuri aflate în lucru – asta însemna, evident, în puţinul lui timp liber – o să-i dea tot concursul. Chemat urgent în altă parte, colonelul îi ură şi el succes lui Vaida promiţându-i, încă o dată, sprijinul lui.

Cine zice că Vaida jubila de plăcere se cam înşeală. Munca nu-l speria, fireşte, dar faptul că va lucra cu alţi oameni nu putea să-i fie indiferent. Cât n-ar fi dat să-şi aibă oamenii „lui" acolo, sau cel puţin pe Bandu. În oricare domeniu, până se sudează o echipă este absolut necesar să treacă o bucată de vreme. Cu ai lui se înţelegea, adesea fie şi dintr-o privire. Era de-ajuns o frântură de vorbă, un gest făcut într-un anumit fel. Sunt multe asemenea mărunţişuri ce, de obicei, par nimicuri, dar al căror sens şi eficacitate le simţi când trebuie să te lipseşti de ele. Era neliniştit, fiindcă dorea să reuşească. Reuşita înseamnă măiestrie profesională şi chiar dacă Vaida n-ar recunoaşte, pentru nimic în lume, era totuşi vorba, hai să-i zicem, de puţin amor propriu. De-a lungul anilor a rezolvat el cazuri şi mai complicate, însă de data aceasta se întreba îngrijorat când anume va ajunge la potou. Considera că meseria lui – lăsând la o parte latura socială, umană, rolul ei de prevenire, de educare, de apărare a ordinei publice – este o permanentă cursă. Cursă contracronometru, luptă cu timpul, goană către adevăr, cursă a inteligenţelor. O grabă nesfârşită din care învingător va ieşi numai acela ce va putea fi mereu cu cel puţin un pas în faţa adversarului.

Maiorul Georgevici sosi şi el la consfătuirea lor de lucru, întrerupându-i pentru o clipă gândurile. Deci, iată-i pe toţi patru, viitoarea echipă. Vor rămâne împreună până vor lămuri cazul. Vaida îşi dădea seama că nu singur, ci numai cu ajutorul lor va reuşi să câştige aceea cursă

imaginară. Munca în echipă este atuul principal în activitatea criminaliştilor. Ei au, bineînţeles, de partea lor şi celelalte elemente caracteristice, dintre care două sunt obligatorii: ajutorul primit din partea populaţiei şi, aşa cum este firesc, cuceririle tehnice, adaptate muncii lor.

A trecut vremea când un singur individ le putea face pe toate. Chiar dacâ nu ne produce nicio plăcere, trebuie să recunoaştem că mulţi dintre cei ce comit infracţiuni sunt oameni ca şi noi, au primit o educaţie, au absolvit şcoli, ba, uneori, au avut posibilitatea să se superspecializeze într-un anumit domeniu. De ce aceşti indivizi au alunecat pe panta ce duce la comiterea unei infracţiuni? Cauzele sunt nenumărate, aproape fiecare din ei are un motiv, numai al lui, Vaida îşi formulase o teorie, clasifica motivele în diferite grupe. Nu vă sfătuiesc să aduceţi vorba, atunci când îl veţi întâlni, despre propria-i părere cu privire la cauzele care generează un climat infracţional. Este doar o recomandare, şi fiecare poate proceda cum crede de cuviinţă; dar dacă nu v-a lăsat să vă odihniţi până spre dimineaţă, mie să nu-mi reproşaţi nimic, deoarece v-am prevenit.

Şi, pentru ca să fiu cinstit până la capăt, trebuie să recunosc că Vaida are dreptate de cele mai multe ori. L-am mai prins că mă „trimite după ţigări”, ca să scape de mine, dar nu sunt eu omul care să se supere pentru atâta lucru. Mă dai afară pe uşă, îţi intru pe fereastră şi până nu aflu ce mă interesează nu plec. Poate de aceea mă şi agreează; suntem la fel de încăpăţânaţi. Cred, apoi, că,

vorbăreţ cum este, simte o adevărată satisfacţie lângâ „muţenia” mea. (Nevasta îmi spune că asta-i singura mea calitate.) Dar să nu vă faceţi o imagine pe care s-o puneţi apoi în ramă, vă asigur că maiorul nu mă refuză niciodată când îl îmbii cu câte o tărie, fumează ca un şarpe (eu unul n-am văzut şerpi fumând, dar de colegi am fost muşcat) şi nu o dată Maria, soţia lui, a fost „înţelegătoare”, bănuind că face „ochi-dulci” vântului.

Aşadar, în biroul inspectoratului din Constanţa, frământările maiorului Vaida erau cât se poate de fireşti. Despre oamenii colonelului Anghel aflase multe şi multe le observase şi singur. Nici măcar o singură clipă nu punea la îndoială francheţea celor cu care urma să lucreze, era convins că vor face totul pentru ca misiunea să fie îndeplinită. Dar mai ştia că în acest răstimp, fiecare vorbă de-a lui, orice decizie, va fi comparată cu cea a şefului lor. Inevitabil, se vor întreba cum ar fi proceda. Anghel în cutare, sau cutare situaţie. La rându-i, maiorul, oricât de obiectiv va încerca să fie – în nopţile când somnul îi va alerga cal-nălucă – gândurile vor chema zadarnic pe cei din câmpia timişană.

Când şi ultimele obiecte – ridicate la faţa locului – au fost aduse în birou, locotenentul Comloşan îşi începu expunerea, întărindu-şi spusele cu ajutorul unor fotografii mărite. Urmele digitale şi palmare găsite pe sticla de monopol s-au dovedit a fi ale victimei. Unsprezece puncte de referinţă erau mai mult decât grăitoare.

— Fiind vorba de aceleaşi urme, altele străine nu s-au putut releva, putem admite că femeia şi-a turnat singură benzina pe haine, deci întregul act îi aparţine, încheie locotenentul scurtul lui raport.

— Părerea tovarăşului Comloşan ar fi un argument în favoarea sinuciderii. Însă, atâta timp cât nu suntem convinşi că a făcut-o de voie şi nu de nevoie, nu putem să-i dăm prioritate. Propun totuşi sî-l consemnăm, zise maiorul Georgevici, adresându-se lui Vaida.

— De acord, declară maiorul, aşteptând apoi ca locotenentul Chita – care făcea pe secretarul – să noteze ideea. Aş vrea să atrag atenţia, reluă Vaida, asupra nasturilor ce au fost ridicaţi odată cu celelalte probe materiale. După cum aţi putut să vă daţi seama, sunt chiar nasturii de la vestă. Şi din fotografii se poate constata că doar unul a fost găsit lângă victimă. Este vorba de acest nasture metalic, acum de culoare galben-brună, semn sigur că focul l-a atins şi pe el.

— Ceea ce atestă că nasturele se afla încă cusut la vesta victimei...

— Aici am vrut să ajung, tovarăşe locotenent. Nu vi se pare curios că doar un singur nasture se găseşte lângă victimă, iar ceilalţi au fost descoperiţi la etajul nouă? Au fost găsiţi acolo trei, având aceeaşi mărime, dar din câte se poate observa aceştia au fost rupţi, sau mai corect spus, au fost smulşi cu forţa, dovadă aţa care-i lega de vestă. Aceşti nasturi sunt îmbrăcaţi în acelaşi material din care a fost croită şi vesta.

— Dacă ţinem cont de locurile unde au fost găsiţi – maiorul Georgevici punctă cu vârful unui creion schiţa făcută cu o zi în urmă – bătătoare la ochi pare distanţa ce-i separă. Faptul că au rămas întregi ar putea fi un indiciu...

— Că ei au fost smulşi înainte ca victima să fie îmbibată cu benzină, hotărî Vaida, susţinându-şi afirmaţia cu datele din raportul locotenentului Comloşan. Primul nasture îmbrăcat a fost găsit pe palierul scării, iar ceilalţi doi la vreo zece metri depărtare, unul pe culoar, celălalt chiar lângă uşa balconului. Putea să-i rupă chiar victima, cu toate că nu-mi vine să cred că atunci când te-ai hotărât să renunţi la viaţă, te mai preocupă nişte nasturi. După opinia mea, tot atât de bine se putea întâmpla ca respectivii nasturi să fie smulşi într-o luptă dată între victimă şi agresor.

— Consemnez la rubrica omucidere! decise locotenentul.

— Cu toate că rămâne valabilă şi într-un caz şi în celălalt, trebuie remarcată. Grija cu care s-a încercat să se spulbere orice urmă care ne-ar fi putut duce mai repede spre identificarea victimei.

— Dacă a făcut-o altcineva, motivul este cât se poate de limpede. Identificarea rapidă a victimei ne-ar fi adus prea devreme în apropierea făptaşului.

— Vă gândiţi că, victima fiind străină, criminalul să fi fost cineva din anturajul ei? Poate au venit împreună şi până să aflăm noi adevărul, el să fie, hăt, departe, îşi spuse Comloşan părerea.

— Cam ce populaţie are Italia? întrebă maiorul Georgevici, mai mult în glumă, lăsându-i să înţeleagă ce muncă ar urma dacă ei ar descoperi un fir, şi ar face apoi apel la colaborarea cu Interpolul.

— O nimica toată, câteva zeci de milioane, îi răspunse Vaida, cât se poate de serios. Dar să nu uiţi că cei de acolo mai au şi obiceiul să-şi petreacă vacanţele cu un partener, chiar şi din altă ţară, aşa că Interpolul n-o să se poată plânge că nu are cum să-şi cheltuiască fondurile. Cu puţin noroc inspectorii lor ar putea vizita până şi ţările nordice, dacă ne gândim că diferenţa de temperament e obligatorie în asemenea împrejurări.

— Şi, mă rog, de ce n-am accepta că a venit la noi pentru acelaşi motiv? N-ar fi primul caz când o italiancă...

— Într-adevăr, mai rar, ce-i drept, dar s-au mai văzut situaţii de acest fel. De obicei „onoarea" asta ne-o fac bărbaţii lor, unii dintre ei destul de nepretenţioşi. Aventură să fie!

— Oricum, trebuie să aflăm cum şi pe unde şi-a petrecut ultimele zile frumoasa italiancă, interveni maiorul Georgevici. Era prea frumoasă ca să treacă neobservată la braţul unui bărbat.

— Desigur, numai că s-ar putea să ne grăbim cu naţionalitatea victimei. Am oarecari îndoieli în privinţa aceasta, mărturisi Vaida.

Privirile lor vorbeau de la sine şi maiorul intui ce gândesc despre el. Nu era nimic gratuit în ceea ce spusese, chiar dacă avea împotriva lui declaraţiile femeilor de

serviciu de la hotelul „Zalis”. Din documentaţia întocmită până atunci, descoperise un amănunt ce nu trebuia pierdut din vedere. Dacă se dovedea exact, multă muncă şi alergătură ar putea fi evitate. Se grăbi să-i lămurească:

— Victima a fost auzită vorbind italiana, sunt de acord cu dumneavoastră. Dar vă întreb eu, sunt puţini la noi cei care vorbesc această limbă? Se învaţă în licee, în învăţământul superior, în universităţile populare. Dacă mai punem la socoteală pe cei ce învaţă singuri – înrudirea de limbă înlesneşte intenţia – vom avea o privire de ansamblu asupra numărului celor ce pot întreţine a conversaţie, cât de cât acceptabilă. Spun acest lucru, deoarece femeile de serviciu nu sunt în măsură să aprecieze şi cât de corect vorbea italiana. Poate că nu-i momentul să argumentez cu o copilărie, dar îmi amintesc de vremea când eram la gimnaziu. Începusem să învăţăm latineşte şi ca să ne dăm importanţă scandam tot timpul din Ovidiu. De fapt, cât ştiam noi, abia ajungea pentru patru-cinci fraze. În schimb, profesorul ne obligase să memorăm câteva poeme, iar noi am găsit soluţia. Unul spunea un vers, celălalt al doilea, urma al treilea vers şi astfel „conversam”. Dând versurilor diferite intonaţii, arătam celor pe lângă care treceam cât suntem noi de deştepţi. Aveam doar doisprezece ani şi totuşi ne-am „descurcat”. Tocmai de aceea să nu uităm că victima era mai în vârstă şi, probabil, cu mai multă fantezie.

— Adică, să fi monologat?

— Poate da, poate nu. De fapt, nu numai în felul acesta voiam să-mi susţin bănuiala cu privire la naţionalitatea victimei. Cam cât timp credeţi că ar putea sta la noi un turist venit, să zicem, pentru început, într-o vizită de curtoazie sau de afaceri?

— Câteva zile, o lună, cel mult două... Dar sunt şi excepţii.

— Aşa am gândit şi eu, spuse Vaida. Cu toate că sunt însurat, trebuie să recunosc că n-am idee în ce răstimp ar putea o femeie distruge o pereche de pantofi. Aveţi habar?

Dacă întrebarea s-ar fi pus la un examen, cu siguranţă că niciunul dintre ei n-ar fi promovat. Bănuind că maiorul pregătea vreo explicaţie, referindu-se la pantofii victimei, ce se aflau în acel moment într-o pungă transparentă din material plastic, toţi şi-au oprit privirile asupra lor. Locotenentul Comloşan dezlegă punga şi puse la îndemână încălţămintea. Erau pantofi negri de lac, cu cataramă mare, nichelată, având şi opt nituri – patru de o parte, patru de alta – aşezate paralel.

— Toc italian, bombeul are contur patrat, în interior se disting foarte slab, imprimate cu aur, cuvintele „per Lux”, comunică maiorul Georgevici observaţiile sale, răsucind pantofii pe toate feţele. Sunt pingeliţi, nu prea recent, tocurile sunt puţin tocite spre exterior. Va trebui, deci, să ţinem seama de acest lucru când vom descrie, pentru identificare, mersul victimei. În afara căptuşelii uzate şi a urmei lăsate de zidul balconului, nu ar mai fi nimic de semnalat.

— Pantofii indică, într-un fel, situaţia materială a victimei, aprecie locotenentul Chita.

— Formidabilă constatare, răbufni Comloşan, persiflându-l. Află dumneata, că nu totdeauna-i valabilă teoria asta. N-am pretenţia că mă scald în bani, dar vezi pantofii ăştia ai mei? Când s-or toci, am să-i pingelesc, fiindcă, pur şi simplu, mă simt foarte bine în ei. Aş avea cu ce să-mi cumpăr alţii, dar mie ăştia îmi plac. Înseamnă atunci...

— Înseamnă că nu cunoşti deloc femeile, amice. Unde ai văzut tu femeie să aibă gusturile tale? Arată-mi măcar una şi sunt în stare să o iau de nevastă dacă preferă un pantof vechi, unuia nou.

— Lasă că te însori altădată, interveni Vaida amuzat. Eu voiam să atrag atenţia asupra fabricii care a confecţionat aceşti pantofi. După părerea mea, au fost fabricaţi în ţară. Marca fabricii, imprimată la cald cu folio-aur, pare a fi „Super Lux”.

— Două cuvinte ce pot face reclamă în orice ţară, fu de părere maiorul Georgevici. Am întâlnit, ce-i drept, alte produse cu marca „Super”, provenind din Anglia, ori Japonia sau cu marca „Lux” din Australia şi din Canada. Ba chiar „Super Lux”, dacă-mi amintesc bine, am văzut la unele produse. Dacă avem noi maşini de spălat „Super Lux”, nu-i exclus să aibă şi italienii o fabrică de pantofi cu aceeaşi marcă.

— Nu contrazic pe nimeni, dar vedeţi dumneavoastră, la noi la Timişoara, produsele fabricii Olimpia „Super

Lux” Oradea sunt mai des întâlnite decât aici pe litoral. Din această cauză marca îmi este mai familiară; reţin până şi caracterul scrisului. Iată de ce afirm că pantofii din faţa noastră sunt româneşti.

— N-ar fi primul caz când străinii cumpără produsele noastre, l-a văzut, i-au plăcut şi gata.

— Păi tocmai aici e cheia. Admiţând că este o străină, imaginaţi-vâ cât timp a trebuit să treacă de la cumpărare până la uzarea şi pingelirea pantofilor. Adineaori, parcă am stabilit durata unei vizite. Nu pot crede că pantofii provin dintr-o vizită anterioară şi că după o vreme a revenit cu ei, purtaţi îndelung, vechi şi pingeliţi.

— Vorba locotenentului, femeile sunt prea cochete ca să-şi permită extravaganţe de genul acesta. Priviţi fotografiile color ale resturilor de îmbrăcăminte. Totul denotă o oarecare excentricitate şi gust. Cred că doar de nevoie umbla cu încălţăminte pingelită.

— O clipă, tovarăşe Vaida, s-ar putea să nu fie chiar aşa. Din câte cunosc eu, noi exportăm şi pantofi, ba chiar există contracte cu mari firme. Putea să-i cumpere la ea acasă.

— Desigur, nu-i exclus, însă mai ştiu câ multe din firmele comerciale au o clauză în contract prin care cer fabricilor noastre, indiferent că sunt din Bucureşti sau Jimbolia, Timişoara, ori Cluj, să imprime numele firmei pe produsul livrat. Şi-apoi, când pleacă în străinătate, o femeie îmbracă vechituri?

Discuţiile au continuat mult timp, materializându-se în câteva sarcini concrete. O primă urgenţă: multiplicarea

fotografiei victimei, pregătită în acest scop de specialiştii institutului medico-legal.

Întors la sediul procuraturii, Savii nu s-ar putea spune că ar fi fost mai fericit, însă, cu ajutorul direct al procurorului şef, deveni mai bogat. Se pricopsi cu dubla omucidere, adică cu cazul în speţă, caz ce – între noi fie vorba – nu-i trezise interesul într-un mod deosebit. La faţa locului, mai mult tăcuse, făcându-şi totuşi o părere proprie, apropiată până la un punct de aceea a lui Bungescu. Dar existau şi diferenţe. Or, tocmai aceste neconcordanţe ar fi putut conţine cheia misterului.

Lucrând împreună, având aceleaşi principii şi concepţii, aceeaşi şcoală criminalistică, colegii de echipă se cunoşteau bine şi se apreciau reciproc. Fiecare îşi formase un stil propriu în ceea ce priveşte munca pe caz, astfel încât el putea să prevadă cu destulă siguranţă cum vor reacţiona. Metodologia trebuia, firește, respectată, însă – procuror sau ofiţer de miliţie – fiecare avea particularităţile sale de acţiune. Şi cel mai rapid dram spre final îl constituie îmbinarea ingeniozităţilor în munca de echipă. Nu făcea excepţie nici procurorul şef, numai că de data aceasta avusese dreptate Dragoş; prea se cramponase de ideea regizării. Iar lui Savii i se păruse că, atunci când i-a făcut „darul”, speriindu-i odihna viitoarelor zile – poate luni şi săptămâni de-a rândul – o făcuse în mare grabă, dornic să se „spele” cât mai repede pe mâini.

„Fie şi aşa“, conchise Savii aşezându-se la birou şi orânduindu-şi notiţele. Vreme avea suficientă, fiindcă, dacă vă amintiţi, era procuror de serviciu în după-amiaza aceea. Curând scoase o filă cu antetul procuraturii, tipărit sus în stânga, sub care caligrafie nervos: Dosar nr. 18/B.

Ştia prea bine ce trebuia să facă, formula se menţinea aproape aceeaşi şi, totuşi, întârzia. De fapt, fără să-şi dea seama, proceda în acelaşi chip de fiecare dată când deschidea câte un dosar. Era ca şi cum şi-ar acorda un ultim răgaz – poate se mai răzgândeşte – înainte de a scrie cuvintele ce vor pune în mişcare maşina atât de complicată, dar în acelaşi timp simplă, precisă şi neiertătoare a justiţiei.

Procuror Savii Dan – se decise el să scrie – de la procuratura judeţeană Satu-Mare, având în vedere procesul-verbal de cercetare a locului faptei din 13 aprilie privitor la moartea violentă a numiţilor Komadă Ghedeon şi Matias Marta; din verificările prealabile rezultând suficiente date cu privire la infracţiunea de omor calificat, prevăzută şi pedepsită de articolul 464/1, aliniatul 2, Codul penal, infracţiune săvârşită de autor necunoscut; văzând dispoziţiunile articolelor 195, 196 şi 198 din Codul de procedură penală, dispun: Pornirea procesului penal cu privire la infracţiunea de crimă de omor calificat, care constituie infracţiunea prevăzută şi pedepsită de articolul 464/1, aliniatul 2, Codul penal, urmărirea penală efectuându-se de Procuratura judeţeană Satu Mare.

Iscăli şi, în mare, ordonanţa de pornire a procesului penal era gata. Se gândi apoi că n-ar trebui să lase pe a doua zi ordonanţa pentru efectuarea unei autopsii medico-legale. Şi pe cine să numeşti expert când altul mai bun decât Marcu Mihai, medic şef al judeţului, nu puteai găsi? Cu vorba-i domoală, parcă-l auzea sfătuindu-l:

— Măi, Savii, de ce te-ai mai obosit cu scrisul? Era de ajuns un telefon şi te serveam. Mai bine făceai rost de o sticlă cu vin bun, o topeam cât mă asistai. Te cunosc cum îmi cunosc buzunarele; ştiu de pe acum ce te interesează; cauza morţii, data instalării ei, precum şi grupa sanguină a victimelor. Este?

— Este! se recunoscu procurorul învins. Dar ce faci, Marcule, îmbătrâneşti? Altădată, înainte de a mă dădăci, obişnuiai să-ţi scoţi ochelarii de soare, să-i vâri tacticos în buzunarul de la piept şi să zmuceşti gânditor de bretele. Ai uitat?

Zâmbind aducerilor aminte, Savii îşi deşurubă, decis, stiloul.

Sosit de mai bine de douăzeci minute la spitalul judeţean, căpitanul Han întrebase în răstimp de trei ori portarul dacă nu avea vreun mesaj pentru ei. După calculele lui, trecuse cel puţin o oră de când se despărţise de Rada. Nu putea pricepe de ce întârzia atâta. Pe de altă parte, ofiţerul de serviciu, exasperat de insistenţele căpitanului, care-i telefonase de câteva ori, răspundea invariabil: „Nimic nou. N-a dat niciun semn“.

Lucrau împreună de destulă vreme şi aşa ceva nu se mai întâmplase. Îl trimisese să lămurească un lucru simplu, accepta că administratorul n-are ţinere de minte sau că descrierea lui e prea sumară pentru o eventuală identificare; însă în cazul acesta de ce n-a revenit la spital? O femeie frumoasă ca Niculina nu putea trece neobservată într-un colectiv de femei. Ar fi de ajuns una, măcar dintre cele „atente" or pizmaşe şi identitatea Niculinei s-ar limpezi.

Dacă Rada ar fi revenit şi-ar fi împărţit etajele, iar investigaţiile... Portarul era nou în postul lui, aşa că nu-l putea ajuta cu nimic. Avea o figură atât de speriată de parcă doar în dimineaţa aceea a fost urcat cu forţa în primul tren şi adus la oraş. Desigur, aparenţele înşeală, aprecie Han, gândindu-se că un neajutorat nu pupă un asemena post. Era atâta ignoranţă întipărită pe chipul portarului, încât te întrebai, fără să vrei, ce-ar face dacă oarecine l-ar duce două-trei coridoare mai încolo. Ar şti oare să se întoarcă la locul lui?

Când luă hotărârea să nu se mai plimbe atâta în lung şi-n lat, apăru şi locotenentul major.

— Când mi s-o face dor de moarte pe tine am să te trimit după ea, declară căpitanul, cu obidă.

— Administratorul, de fapt, este o femeie...

— Lasă prostiile că asta nu schimbă cu nimic problema. De ce ai întârziat? Dar mai bine spune-mi ce veşti aduci?

— Nu-s prostii şi dacă un bărbat-administrator ar fi realizat cea ce a reuşit femeia-administrator, cu siguranţă

că Premiul Nobel – sau altul, special constituit – i-ar burduşi buzunarele. Raportez că negăsind-o acasă, am dat o fugă la maternitate unde dumneaei, m-am convins personal, a născut o fetiţă. Am vorbit de una, de alta, ba am adus vorba şi despre ploaie. Deci o bună vreme am vorbit singur, legitimaţia mea nici n-a fost luată în seamă, eu asemenea până s-au terminat minutele de alăptat. Cum ăia mici nu cunosc ceasul, am cam stat pe afară.

— Şi?

— Treaba grea am rezolvat-o în câteva fraze. Are femeia asta o memorie ce mă înspăimântă. Pentru nimic în lume n-aş vrea să-i fiu soţ, fiindcă şi-ar aminti şi la nunta de argint că am ciupit un pol din banii de coişniţă, doar la câteva zile după ce ne-am petrecut luna de miere la mătuşa Cecilia...

— Dovedeşte!

— Niculina Burmaz, soră medicală la secţia ortopedie, domiciliată în strada Vişinilor.

— Haidem! sări căpitanul, îndreptându-se spre ieşire. În maşină îmi spui şi restul.

Nu mai avea ce să-i spună, pentru că, imediat ce i-a aflat numele şi adresa, s-a grăbit să-l întâlnească. În maşină au constatat că niciunul dintre ei nu aveau habar unde vine strada aia a vişinilor. Şoferul făcu legătura cu inspectoratul prin radio-telefon şi, până să primească informaţiile cerute, tăcură chitic.

Afară se întunecase demult când au bătut la uşa Niculinei. Se culcase şi nu voia să deschidă, motivând că-i

singură, bărbatul fiindu-i plecat să lucreze în schimbul de noapte. Parlamentările au trecut de la uşă la geam şi dacă şoferul n-ar fi fost în uniformă, dar mai ales dacă întâmplarea nu l-ar fi proţăpit în faţa farurilor – faza mică – rămase aprinse, nu ştiu cum s-ar fi descurcat.

Intrară şi constatară că Şarlota avusese dreptate: pizghirită era, foc de frumoasă, cu păr blond ce-i împodobea halatul – îmbrăcat în pripă – mai abitir ca orice blană ce i-ar fi acoperit spatele.

După scuzele de rigoare, Han o întrebă imediat cum se numeşte persoana ce a închiriat o cameră la Marta Matias. Pentru a o putea pune se zbuciumaseră atâta, adică pentru posibilitatea de a ajunge la cineva, care prin două vorbe să dea un sens mai concret cercetărilor. Tăcerea femeii, vădita închistare, ostilitatea cu care îşi privea musafirii arătau însă că întrebarea căpitanului lovise corzi tainice şi că – în mod inexplicabil – din pricina ei, dialogul ameninţa să eşueze.

Ce se întâmplase oare? De ce se comportă astfel? Căpitanul îşi aminti, subit, de un amănunt care, neglijat, le-ar putea aduce oarecari discuţii cu procuratura.

— Nu-i o oră la care se fac vizite şi aveţi dreptul să refuzaţi a ne răspunde. Dacă credeţi necesar, ne retragem şi, cu voia dumneavoastră, vom relua discuţia mâine, la inspectorat, unde veţi fi invitată.

Femeia le arată scaunele din jurul mesei, fără să scoată o vorbă. Au ascultat-o, numai că, nici după aceea, lucrurile nu s-au îmbunătăţit. Desigur, întrebarea îi produsese un

şoc ale cărui urmări nu le putea depăşi. Ar fi fost nevoie mai degrabă de un medic şi nu de prezenţa ofiţerilor. Rada se gândi să caute un pahar de apă, doar i-o ajuta, şi dădu să se ridice. Mişcarea lui a fost greşit înţeleasă.

— Nu plecaţi, scânci femeia, disperată.

„Se teme. Oare ce o îngrozeşte? Să fie complice cu acel individ? E vorba doar de remuşcări? Asta ar însemna că ştia într-un fel de crimă. Îi spusese el? În cazul acesta, Niculina trăise o aşteptare chinuitoare, pândind sosirea autorităţilor, ştiind ce o aşteaptă", încercă Han să interpreteze ciudăţenia acestei primiri.

— Sunteţi căsătorită, parcă aşa spuneaţi, zisd el, urmărind cu privirea portretul unui bărbat ce privea din rama lui de sticlă, destul de crunt.

Răspunsul veni sub forma unei cascade de plâns:

— A doua... a doua oară... şi dacă află... Mă scoate în stradă.

Deci, acesta era motivul.

— Nu-i ceea ce bănuiţi, căuta ea să se dezvinovăţească, parcă ghicind gândurile celor ce îi trecuseră pragul. Nu am ajuns până acolo şi nici nu ajungeam... Soţul meu este mai în vârstă, nu-i pot reproşa aproape nimic, însă-i de o gelozie de-a dreptul bolnăvicioasă... Ce mă fac, ce mă fac acuma? se smiorcăi femeia, parcă mai uşurată după mărturisirea făcută.

„Pe noi ne întrebi? Trebuia să-ţi pui întrebarea la timpul potrivit".

— Numele chiriaşului, vă rugăm, insistă Rada, fără să spună ce gândise cu o clipă mai înainte.

— Este absolută nevoie?

— Dumneavoastră nu înţelegeţi că n-am venit să ne târguim? interveni Han. Dacă nu aveţi alt motiv decât cel amintit, de ce refuzaţi să ne spuneţi numele acelui om?

— O să-i spuneţi soţului meu...

— Avem şi aşa destule pe cap Şi, deocamdată, nu suntem plătiţi să...

— Păziţi nevestele altora, asta aţi vrut să spuneţi? Nu trebuia să vă opriţi. Loviţi, loviţi în cei fără apărare, doar sunteţi bărbaţi.

„Ia te uită, are şi colţi, ştie să muşte!"

— E atât de important să ştiţi cum îl cheamă? De ce nu-l lăsaţi în pace? Ce-a făcut?

— E foarte important. Când aţi fost ultima oară pe strada Republicii?

— Cu trei zile în urmă, însă n-am găsit pe nimeni acasă.

— Bătrânii au fost ucişi! Cum îl cheamă pe chiriaş?

Femeia îşi duse brusc mâna la gură pentru a-şi înăbuşi un ţipăt. Faţa i se goli de sânge, de parcă ea ar fi fost una dintre victime. Începu din nou să plângă şi fără să mai fie rugată, recunoscu:

— Eu l-am dus acolo. Nu se poate, nu... Dumitraşc Aurel...

— Cine este şi unde l-aţi cunoscut?

— La spital, a fost internat la noi...

— Continuaţi, ceru Han, văzând că tăcerea se prelungeşte.

— Locuia în oraş... însă soţia nu-l primea în casă. L-am ajutat... spunea că a fost ofiţer de securitate, aici...

Han şi Rada îşi aruncară o privire, parcă nevenindu-le să creadă că auziseră bine. Întâi, controlor la aur, acum ofiţer. Numele nu le spunea nimic. Lucrau în Satu Mare de când absolviseră şcoala de ofiţeri, dar un astfel de nume nu întâlniseră.

— ... a fost închis, aşa zicea, fiindcă a scăpat nişte spioni şi de aceea a fost pedepsit.

Categoric, asta-i cea mai mare cacialma auzită în ultimii ani. Când s-o fi întâmplat aşa ceva? Gândul li se întoarse la cămăruţa aceea mizeră, la ambianţa în care locuise individul. Totul se lovea cap în cap, nimic nu se lega încă într-o ordine cât de cât logică.

— A fost internat anul ăsta la începutul lui ianuarie. Suferise cândva un accident, ceva la coloana vertebrală. Nu se simţea prea bine şi a fost împachetat într-un corset. Fiind la mine în salon, era firesc să discutăm mai multe în zilele ce au urmat internării. Deseori, îmi ţinea tovărăşie noaptea când eram de gardă. Spunea că nu poate dormi. Aşa am ajuns să-l cunosc mai bine. A fost totdeauna cumsecade, simpatic. Mi-a spus povestea vieţii lui — tristă, vă asigur – şi mi s-a făcut milă de el. Cum să nu-ţi fie când după atâţia ani nu mai are pe nimeni? Până a mă recăsători am fost şi eu singură şi ştiu ce înseamnă... Mă purtam frumos cu el, fără să bănuiesc ceva... Am fost

surprinsă când mi-a dat nişte scrisori înfocate, l-am certat, aşa de formă, dreptu-i că nu-mi displăceau, dar asta a fost tot.

Ştiind că nu are unde merge i-am căutat gazdă, l-am ajutat cu bani şi de câteva ori i-am făcut injecţii pentru întremare, în camera închiriată. A vrut şi altceva, dar n-am cedat. Ştiind că pleacă la Bucureşti, i-am dat un pacheţel pentru o verişoară şi de atunci nu l-am mai văzut...

Le-a mai povestit şi alte amănunte. La plecare, Han o preveni:

— O să vă invităm la inspectorat pentru o declaraţie scrisă, cât de curând...

Îndreptându-se spre sediu, după cele aflate, era greu de spus dacă simţeau un sentiment de triumf, ori doar o mare oboseală.

Mai deprimat ca mine nu cred să găsesc pe cineva în lumea asta mare şi, aproximativ, rotundă. Oare pentru ce m-am chinuit, pentru ce am renunţat la atâtea plăceri? Mă uit pe geam şi de la înălţimea celor trei etaje ale Institutului politehnic îl văd pe Puia şi pe ceilalţi doi colegi din secţie cum discută, aşteptându-mă. Par liniştiţi, dar numai eu, care-i cunosc, ştiu că-i doar o aparenţă. Dacă-mi sunt prieteni? N-are niciun rost să-mi pun asemenea întrebare, însă de luni şi luni sunt alături de mine şi nu greşesc dacă afirm că oricare dintre ei a făcut tot ce i-a stat în putinţă ca să-mi recapăt încrederea în oameni, în mine.

Când am intrat în examen erau mai nervoşi decât mine şi nimeni, niciodată, nu ar putea descrie bucuria ce i-a cuprins când s-au afişat rezultatele de la scris. Obţinusem nota maximă; numai că eu, unul, aproape nu mai aveam putere să mă bucur. Nu ştiu dacă am avut noroc sau a fost răsplata zilelor mele de trudă, oricum nu asta interesa. Urma oralul şi speram că peste câteva zile să pot spune că sunt student. Era un vis pe cale să se înfăptuiască şi tot nu-mi venea a crede.

Au ţinut să mă însoţească şi la oral, iar după ce am intrat, au coborât în curte, să-mi ţină pumnii, cum s-ar zice. Nu-mi puteam reveni din uimire după ce am tras biletul, findcă totul mi se părea atât de simplu. Nu mai era nevoie nici măcar să-mi fac o ciornă, într-atât de bine cunoşteam subiectele. Calmul a pus stăpânire pe mine, ba mă gândeam chiar şi cu ce ton să vorbesc. Frică îmi era doar să nu mă bâlbâi, că aşa mi se întâmplă când sunt bucuros.

Toată lumea ştie cum se desfăşoară un examen; în încăperea respectivă se află, de obicei, cei ce urmează să răspundă şi examinatorii. Până aici totul este clar. Profesorul purta ochelari foarte moderni, avea o aluniţă pe obrazul stâng şi buzele parcă trasate cu linia. Stăteam chiar în faţa lui şi nu ne despărţeau decât vreo optzeci de centimetri, hai să zic, nouăzeci. Asistentul tocmai părăsise sala.

— Dumneata n-ai să-ţi notezi nimic?

Priveam pe geam şi simţeam că plutesc peste acoperişurile pe care le bănuiam acolo jos – un zbor planat, asemănător aceluia al berzelor ce îşi făcuseră cuibul pe casa bunicilor; spirale largi, spre pământul înverzit sau, purtate de căldura verii, spre

soarele molcom din zare. Eram fericit cu adevărat. Îmi mai puteam oare dori altceva? Aveam certitudinea că păşeşc pe poteca năzuinţelor mele, că peste cinci ani mă voi întoarce la cei ce mi-au dat recomandarea şi îmi vor plăti o bursă. Poliţe, propriu-zis, nu mai aveam cui plăti şi dacă cei din mijlocul cărora muncisem au uitat povestea mea, de ce n-aş uita-o şi eu? Nu s-a întâmplat într-o zi sau două, nici in nouă, ci multă sudoare a trebuit să-mi şterg de pe frunte până am învăţat să surâd.

— Ascultă, domnule, eu îţi vorbesc iar dumneata zâmbeşti pereţilor?

Surprins, privesc ochii celui din faţa mea. Dioptriile reflectă răutate. Cu ce să-i fi greşit? Nu pot pricepe ce vrea, e adevărat că nici nu mă străduiesc. Încă nu mi s-a şters de pe buze dulceaţa visării.

— Cum te cheamă?

Îi spun. Se uită pe foaie şi după cum tresare îmi dau seama că-i rândul lui să fie surprins. Neplăcut, bineînţeles, dar numai cerul putea şti de ce îl indispun notele trecute acolo. Mă priveşte insistent, prea insistent ca să nu pricep că l-am supărat cu ceva. „Dacă şi ăsta are motiv de supărare, atunci lumea-i cu susul în jos, pârdalnică şi nebună", gândesc eu, simţind cum mă apucă dracii. „Cu ce drept mă suspectează, ce vrea să vadă la mine de îşi mijeşte atâta farurile alea de ceaţă?"

Îmi dau seama că am luat-o razna şi mă grăbesc să-mi caut altă ocupaţie. De acord, numai să nu uităm că suntem la un examen. Să-mi fac de lucru prin buzunare, ar zice că umblu după fiţuică. Să-mi piaptăn coama pe care o simt cum se

— Eu... Ce anume?

— Ai terminat cu examenul. Ieşi afară! *zbârleşte, nu-i decent. Poate, să-mi tai unghiile? Nu se cade, şi-apoi n-am cu ce. Chiar dacă aş avea, mâna spre buzunar n-am s-o întind. Acolo am stiloul, ar fi o soluţie să-mi fac de lucru cu el. Nu-i bine şi hotărăsc că pentru tot aurul din lume nu-mi schimb poziţia. Atât ar mai trebui! Parcă s-ar juca de-a pisica şi şoarecele, atât de pofticios mă urmăreşte. Şi-a încrucişat mâinile sub bărbie şi mă priveşte ţintă. Ca să nu fac vreo prostie îmi mut privirea în tavan şi aştept să răspundă primul din serie. Apoi, din nou, pe geam.*

Părea că doarme, dar eu ştiam că nu-i aşa. Candidatul din dreapta mea îşi ia inima in dinţi şi prin semne discrete vrea să-mi atragă atenţia. Rezist cât rezist. Nu-l cunosc şi nu-l pot ajuta cu nimic chiar să fi vrut. Îndrept ochii spre el, mă încrunt, lăsindu-l să înţeleagă că n-am pic de inimă. Disperatul n-o fi vrut să priceapă şi deschise gura. Pe buze i-am citit că vrea o formulă. Aşa-i viaţa, unul vrea un cal, altul o formulă, eu să fiu lăsat în pace. Duc degetul la gură semn că nu avem ce discuta.

— Dumneata, părăseşte imediat încăperea! Ai terminat cu examenul!

Nu dormise şi văzuse tot. Îmi părea sincer rău pentru vecinul meu. N-au ajutat la nimic explicaţiile şi în cele din urmă ieşi. Parcă savurându-şi victoria, dascălul se întoarse spre mine:

— Şi dumneata!

Arătătorul lui împungea de-acum, victorios, aerul la câţiva centimetri distanţă de pieptul meu.

—Eu... ce anume?

— Ai terminat cu examenul. Ieși afară!

— Glumiți, desigur, n-aveți niciun motiv. Stați la mai puțin de un metru de mine și ați văzut că nu l-am încurajat în niciun fel.

— Cum? Îndrăznești să mă faci mincinos?

Acesta a fost doar începutul. A urmat criza de isterie. Un alt candidat îmi confirmă spusele, dându-și foc la valiză. S-a dezlănțuit un întreg circ, dumnealui părăsind ostentativ sala și lăsându-ne numai cu asistentul, venit în grabă.

— Dacă individul nu părăsește sala, refuz să continui examinările!

Ce era să fac? M-am încăpățânat și curând apăru decanul. Acesta, ascultă părțile. Toți candidații declarară că n-am nicio vină. Încercă să aplaneze lucrurile, dar parcă turnă benzină în foc.

— Ori el, ori eu! declară ultimativ profesorul și se postă deoparte, sfidător, cu mâinile încrucișate pe piept.

Aveam dreptatea de partea mea, martori care-mi confirmau spusele. Totul se dovedi plnă la urmă zadarnic. Din nou am fost cel sacrificat pentru un capriciu. Soarta se înverșuna să-mi arate inutilitatea eforturilor mele. Probabil am supărat-o, cândva, prea tare și de aceea mă vrea numai în genunchi...

Vaida plecă de la inspectorat fără să aibă vreo țintă precisă. Toată după-amiaza îl obsedase un anumit gând. Întâi, mai rar, apoi din ce în ce mai des; gândul cu pricino apărea mereu, iar în cele din urmă se instalâ temeinic, încât n-a mai putut să-l neglijeze. Ce-i drept, el venise cu

ideea că victima putuse să aibă şi altă naţionalitate. Cele câteva argumente puteau fi considerate un „cap de pod”, un punct de pornire. Însă, de aici şi până la celălalt mal, la enervantul lui gând, era un gol pe care nu-l acoperea cu nimic. Cu atât mai sâcâitor cu cât maiorul nu putea explica cum ajunsese să fie aproape convins că victima, sau ceva în legătură cu ea îi amintea un anumit lucru. Dar, ce anume, nu reuşea să stabilească, oricât se frământa.

Şi când se îndeletnicea cu supoziţii, maiorului îi plăcea să păşească cu picioarele pe pământ; de aceea răsucea şi învârtea în fel şi chip orice presupunere şi până nu se convingea că nu se hazardează, nu o împărtăşea nimănui. Acum s-a trezit, aşa deodată, la celălalt capăt de pod, fără să ştie cum a ajuns. A mai încercat să compare, să asocieze unele fapte şi persoane cunoscute în ultimul timp, dar fără rezultat. Voia să scape de gândul acela ce devenise aproape o certitudine, tocmai pentru că îşi dădea seama de absurditatea lui. N-avea de unde cunoaşte victima; şi totuşi...

Rătăci o vreme prin oraş, apoi se îndreptă spre Cazino. Înserarea l-a ajuns pe o bancă, contemplând marea cu umbrele, zgomotele şi mireasmele ei. Când dispărură la orizont şi ultimele lumini ale unui vapor ce pleca, numai el ştie unde, maiorul se întoarse în oraş. Îi făcea plăcere să cineze într-o bodegă ce se învecina cu piaţa mare, fiindcă acolo găsea în permanenţă peşte proaspăt. Nu-l deranja nimic, chiar dacă uneori îi rămânea doar atât loc cât să-şi ţină farfuria în faţă. Se hotărâse să profite cât va fi pe

litoral şi să se sature de peşte. Venea cât putea de des aici, să savureze saramura sau plachia, amestecat în fumul şi zarva localului. În jurul bodegii mişuna seara o lume de un pitoresc deosebit. Chemări peste mese, căutări prin fum, râsete neruşinate, miros de mujdei, soţii venite prea devreme, unele prea târziu, ca să-şi urnească spre casă bărbaţii, înainte ca aceştia să-şi întoarcă buzunarele pe dos sau să adoarmă chirciţi pe laviţele lustruite.

Căută, ca de obicei, din priviri, un loc la vreo masă, unde să se „lipească". Slabe speranţe, dar maiorul nu era omul care să facă cale-ntoarsă pentru atâta lucru. „Oricât de plin ar fi un sac, loc pentru o boabă tot se mai găseşte", îşi zise el şi porni să-şi încerce norocul. În încăperea alăturată, chiar lângă stâlpul central ce susţinea tavanul, zări un spătar de scaun gol. Se grăbi într-acolo şi când ajunse lângă masă, mai să nu-şi creadă ochilor. Locul era liber, dar nu asta era important. Lipită cu spatele de stâlp stătea o tânără. Pe masă se aflau două perechi de halbe în care mai rămăsese doar spuma. Fata îi trânti un acru: „ocupaţ!" şi nu-l mai luă în seamă. Vaida avea în faţă temeiul gândului ce l-a maltratat toată după-amiaza. Dintr-o dată îl apucă voioşia. Nu-i exclus să fi zâmbit când s-a aşezat pe scaunul de lângă fată, numai că ea a înţeles cu totul altceva.

— Dacă nu vă supără, aş vrea să stăm puţin de vorbă, îi explică Vaida, aplecându-se peste masă ca să se facă înţeles în vacarmul din local.

— Vezi-ţi domn'le de treabă şi nu mă plictisi!

Amuzat de situaţie, Vaida continuă:

— Sunt un om cât se poate de serios şi intenţiile mele...

— Las' că vă cunosc eu! Toţi spuneţi aşa până vă cuibăriţi. Ai greşit adresa, babalâcule, nu-s din alea. Uşchelă la babă să-ţi încălzească reumatismul.

Nu mai apucă să răspundă căci se simţi prins de ceafă şi o voce bărbătească îl povăţui:

— Vira ancora şi umflă pânzele până ai vânt din spate!

Îi simţise răsuflarea la ureche, ceea ce însemna că s-ar putea zmunci înainte şi, printr-o întoarcere fulgerătoare, i-ar putea arăta cum se plasează un croşeu. Rămase totuşi liniştit, întrebând, la rându-i:

— Şi dacă nu?

— Te ajut, pentru început, cu un picior şi-apoi mai vedem noi.

Încurajat probabil de părul cărunt al celui ce-i ocupase locul, începu să-l tragă pe Vaida de guler ca să-l ridice de pe scaun. Dar Vaida îl scuti de efort, fiindcă-i prinse mâna peste umăr, sculându-se singur. Surprins de repeziciunea gestului şi de faptul că mâna îi rămase imobilizată, tânărul îmbrăcat cu un tricou de marinar, se holba, nevenindu-i să creadă, că cel din faţa lui îl întrecea mult în înălţime. Văzând că agresorul nu-i decât un tânăr ce se umflă în pene, e drept că bicepşii erau gata să-i rupă maioul, Vaida îi lăsă mâna liberă.

Poate pentru a se grozăvi în faţa fetei care îl privea cu admiraţie, tânărul încălecă scaunul de parcă s-ar fi urcat într-o şea, aruncând peste umăr:

— Pe corabia asta, eu sunt căpitan! Şi ca să fie înţeles cum trebuie, prinse fata de după gât şi o sărută. Mai vrei ceva?

— Iartă-mă căpitane, dar după grad eu sunt maior şi ar trebui să mă asculţi, îi zise Vaida întinzându-i legitimaţia ţinută în palma-i mare.

— N-am ştiut... a fost doar o glumă, se scuză, bolborosind glumeţul.

— Unde lucrează tovarăşul căpitan?

— La siloz, mecanic...

— Deci, om serios şi nicidecum un pierde-vară, se prefăcu maiorul mirat. Ca să vezi ce ţi-e şi cu aparenţa, domnule, cum te poate înşela. Şi eu care credeam, după limbaj, că am de-a face cu un derbedeu!

Tânărul se ridică fără să i se ceară, îmbujorat la faţă. Împinse apoi scaunul spre maior şi se pregăti de plecare.

— N-am de gând să vă stric seara, aşa că nu e cazul să te grăbeşti. Voiam doar să mănânc ceva şi tocmai căutam un loc când am găsit-o pe domnişoara. Am o fiică, aproape de aceeaşi vârstă – aici Vaida nu spunea adevărul – şi mă gândeam că nu i-ar sta rău o vestă asemănătoare, fabulă maiorul.

— Nu-mi rămâne decât să-mi cer scuze, declară tânărul, insistând apoi ca maiorul să se aşeze pe scaunul lui.

— Şi dumneata?

— Găsesc eu, nu-mi purtaţi de grijă – şi porni în căutare.

Maiorului i-ar fi plăcut să creadă că s-a schimbat nu datorită faptului că s-a înfruntat cu un ofiţer, ci pentru că aşa ar fi fost firesc să se poarte un om civilizat. Dar poţi să ştii ce mai gândeşte un tânâr? Era totuşi mulţumit că incidentul n-a trecut dincolo de masa lor. Cei din jur chiar dacă au observat ceva, şi-or fi zis că n-a fost decât o întâmplare oarecare, de vreme ce n-au apelat la pumni. Şi-apoi, în viermuiala aceea fiecare trăieşte pentru plăcerea lui. Greu de crezut că pe meseni i-ar mai interesa şi altceva.

Ţinând deasupra capului o ladă dintre acelea în care se transportă băutură, tânărul îşi făcea loc spre ei. Se aşează pe ladă, mai mult decât mulţumit.

— Am chemat şi chelnerul, aşa că o să facem două lucruri deodată: serviţi cina, iar noi vă spunem ce vă interesează.

Îi mulţumi pentru amabilitate, apoi o întrebă pe fată de unde şi-a cumpărat vesta, făcându-i galant şi un compliment. În timp ce ea îi răspundea, Vaida nu-şi lua ochii de la ţesătură. Era acelaşi material din care fusese croită şi vesta victimei de la hotelul „Zalis”, numai dispunerea culorilor era alta. Modelul acela în carouri, nasturii îmbrăcaţi în stofă dovedeau originea comună a celor două veste. Fără să facă vreun efort anume, maiorul găsise explicaţia logică a gândului ce nu-i dăduse pace toată ziua. Se întâmplase acolo, la Timişoara, cu puţin înainte de a pleca spre Constanţa; cu o zi sau două înainte, poate chiar cu o săptămână, dar asta nu mai avea nicio

importanţă. Ochiul reperase pe stradă, din întâmplare, din pură întâmplare, o vestă asemănătare. Chipul femeii nu l-a interesat şi dacă memoria a perceput culorile, a făcut-o probabil, din pricina noutăţii modelului. Informaţia s-a depozitat iar când memoria a fost stimulată de rămăşiţele carbonizate ale unui material asemănător, complicatul mecanism al creierului a încercat s-o smulgă uitării. De aici şi vaga impresie că ceva anume îi este cunoscut la victimă.

Apăru şi chelnerul, adevărat acrobat şi contorsionist, demn să-şi prezinte numărul în oricare mare circ al lumii. Era de mirare cum putea să se mişte cu atâta uşurinţă prin pădurea de trupuri şi picioare, adevărat hăţiş, în care tu, biet consumator, trebuia să îţi faci loc cu coatele sau să calci precum cocostârcii porniţi în baltă la vânătoare. Vaida făcu cinste şi când omul cu haina, cândva albă, le puse halbele în faţă, ciocniră mulţumiţi. Maiorul pentru veste, tinerii pentru chilipir.

Povestea fetei se dovedi atât de simplă încât aproape să n-o crezi. Era vânzătoare la cel mai mare magazin din Constanţa şi de vreo săptămână le intrase spre vânzare vesta respectivă. Nu ştia prin ce împrejurare a sosit doar una, şeful raionului spunea că vor mai aduce, l-a plăcut şi a cumpărat-o voind să aibă ceva ieşit din comun, fie chiar şi numai câteva zile.

A doua zi Vaida relată cele aflate echipei, precizând chiar faptul că compleul purtat de victimă fusese făcut la

fabrica de confecţii din Craiova. Oare, putea asta să însemne că victima nu-şi avusese domiciliul în Italia?

Dimineaţa de 14 aprilie începu cu griji pentru cei ce doar cu o zi înainte cercetaseră cazul cu dublă omucidere.

Procurorul Savii avu o discuţie mai lungă cu Bungescu, şeful său, apoi, de nevoie, merse să-l asiste pe Marcu la autopsia cadavrelor, aşa cum cerea procedura. După câteva ore se întorcea frânt cu toate că el nu ridicase un pai. Ambianţa în care fusese obligat să-şi petreacă acele ore, fie şi presărate cu glumele legistului, l-a copleşit în aşa măsură, încât avea impresia că n-o să mai fie bun de nimic câteva zile. Avea în buzunar rapoartele medico-legale de autopsie numărul 53 şi 54. Dar din păcate, ele nu conţineau prea multe date; atât la examenul extern, cât şi cel intern n-au fost lucruri relevante în legătură directă cu moartea propriu-zisă. Existau, desigur semne de violenţă – loviturile de secure... Nu s-au găsit leziuni de apărare, fapt ce întărea convingerea că victimele au fost surprinse în somn.

Trecând prin faţa unui bufet, fu cât pe ce să fie doborât de un consumator, prea zelos, care era „ajutat" de un ospătar să părăsească localul. Trezindu-se în braţele procurorului, omul i se plânse: „Nu mai vor să... mă servească". Savii îl conduse lângă primul pom, îl sfătui să-l ţină bine, iar el merse să facă dreptate.

— Un turţ dublu, ceru ospătarului, convins că era singurul lucru ce l-ar pune pe picioare (pe el, nu pe beţiv).

La rându-i, căpitanul Han, cum ajunse la inspectorat, alergă la colegii de la evidenţă. Le comunică ce-l interesa şi aşteptă acolo nerăbdător până îi înmânară o fişă.

Toată noaptea se frământase, negăsind un răspuns, depănând şi iar depănând firul amintirilor, al ipotezelor şi al incertitudinilor. Şi, pentru ce? Pentru ca acum să constate că Dumitraşc Aurel – „controlor la aur“, „ofiţer de securitate” – inventase o profesiune, uzurpase un titlu; el, care nu era altceva decât un cunoscut client al penitenciarelor, un recidivist.

Comunică toate astea locotenentului major Rada. Era furios şi, cu fiecare nouă frază se aprindea şi mai tare. Când îşi vărsă nemulţumirea, îl înştiinţă.

— Am să caut să aflu de prin dosare şi alte date, apoi îl anunţ pe şef. Ultima lui adresă oficială a fost pe strada Căprioarei. Tu du-te la amicul Ovidiu Weiss – dă-te bine pe lângă el, spunei că are o soţie frumoasă, că dansează ca nimeni altul, că niciodată n-o să fie chel, că eşti întru totul adeptul bombeurilor lustruite, inventează ce vrei, – numai verifică dacă nevasta lui Dumitraşc, Mara, mai locuieşte acolo. Dacă da, dă o fugă şi stai de vorbă cu ea. Poate aflăm lucruri noi.

A găsit-o, într-adevăr, la adresa indicată şi după primele cuvinte şi-a dat seama cât de pornită era împotriva lui Dumitraşc. Când a fost arestat, ea tocmai aştepta să nască. A tot sperat să se facă om de treabă, dar el venea acasă numai când nu mai avea cu ce trăi. Stătea câteva zile, punea mâna pe ce apuca şi iar dispărea. Din

când în când primea câte o carte poştală, prin care soţul îşi anunţa adresa: penitenciarul cutare şi cerea pachet. Cât a putut, i-a trimis. Copilul l-a crescut singură, dar aşa nu mai merge. S-a recăsătorit, nu, nu oficial, dar a găsit un om care ţine la ea, la copil.

— În ianuarie m-am pomenit cu Dumitraşc. Avea neobrăzarea să intre în casă. Cum adică? l-am întrebat eu. După tine e normal să pleci când vrei, să te întorci când n-ai altceva mai bun de făcut, că proasta te aşteaptă. Află că mi-am găsit alt bărbat, pe ăsta ce stă la masă, – am uitat să vă spui că Pavel, Pavel Cutigaru, aşa-l cheamă pe omu' ăsta al meu, era acasă. Ce credeţi că a făcut Aurel? A sărit la bătaie? Nici vorbă, lui nu-i păsa că-s a altuia, se mulţumea să-l lăsăm să doarmă în bucătărie. Ploaţă, nu bărbat cu acte la primărie era Aurel. L-am poftit să-şi vadă de drum şi dus a fost pentru mine.

Pe la începutul lui martie mi-a zgâriat iar la uşă. Să nu-l recunosc aşa mândru era îmbrăcat. Se lăuda că are bani, că a fost pensionat şi că a venit să mă roage să nu-i fac greutăţi că vrea să divorţeze. Mama amarului să-i aibă de grijă, nu eu. Să plătească divorţul şi să meargă unde şi-a dus mutu' iapa. O plâng numai pe aia ce şi-o lega viaţa de-a lui. Mie nici pensie pentru copil nu-mi trebuie de la un aşa om.

A mai zis ea multe, Rada a ascultat-o şi printre picături s-a interesat de prietenii lui Dumitraşc, ce fac, unde l-ar putea găsi? Nu i-a spus pentru ce anume îl caută, numai

că a rugat-o să-l anunţe dacă vine acasă, ori îl vede prin oraş.

Obţinuse o singură adresă, dar până să ajungă în „Balta blondă”, trebui să îndure soarele, ce părea că numai pe el îl urmăreşte. Acolo, deziluzie: familia Ciopor nu era acasă. Pe când se pregătea să plece, sosi fiul lor, un puşti de vreo cincisprezece ani. Intrară în vorbă şi Rada constată că şi băiatul îl cunoştea pe Dumitraşc. De groaza zăpuşelii, ofiţerul mai întârzie sub umbrar.

— Când se întoarce tata, spune-i că l-a căutat cineva de la miliţie. Să-mi telefoneze, fiindcă trebuie să ne întâlnim.

Îşi scrie numărul pe un petec de hârtie şi îl înmână puştiului.

— Vă interesează nenea Dumitraşc?

Halal întrebare! Şi el care îşi închipuise că vorbise „beton”.

— Ce te face să crezi asta?

Puştiul zâmbi obraznic, se ciocăni cu degetul în tâmplă, dând de înţeles că nu-i deloc un prostănac.

Era ora când comandantul Dragoş comunica procuraturii numele chiriaşului bănuit de dublă omucidere.

14 aprilie se nimeri să fie o „zi lungă”, adică, cu program şi după-masă. Abia începuse a doua ei jumătate, când sună telefonul, Han ridică receptorul şi află de la centralistă că un copil cere insistent să vorbească cu tov. Rada.

— Te sfătuiesc să nu-ţi rezolvi problemele legate de pensia alimentară în timpul serviciului. Dacă află Dragoş că ocupi firul, te pune să plăteşti adiţionale.

„Ce să plătesc?“ vru să întrebe Rada, însă auzind ce i se comunică, îi făcu semn căpitanului să se ridice. Aproape că trânti receptorul şi din doi paşi fu lângă cuier de unde îşi luă chipiul.

— Fă rost de o maşină, Dumitraşc este în parc, aşa mi-a comunicat puştiul lui Ciopor, despre care ţi-am vorbit.

Ieşiră în goană. Numai că, afară, nici urmă de maşină. Îşi continuară fuga şi doar după vreo cinci minute le ieşi în cale una dintre maşinile de intervenţie reţele electrice. Nu era momentul să facă nazuri şi, având consimţământul şoferului, se înghesuiră în cabină.

— Puştiul zicea că Dumitraşc a trecut pe la ei, însă părinţii nu veniseră încă de la serviciu. Au schimbat câteva vorbe şi afurisitul a plasat poanta că îl caută miliţia. Individul s-a cam pierdut cu firea, începuse să dea semne de nervozitate, şi, de unde până atunci declarase să o să-l aştepte pe Ciopor cel bătrân, se grăbise să plece. „Detectivul” l-a urmărit, pe drum şi-a luat ca ajutor un băiat din vecini. Acesta îl păzeşte în parc, iar „omul nostru” s-a repezit la telefon.

— Din nenorocire nici nu prea ştim cum arată...

Ajunşi în parc s-au repezit buluc spre locul unde zicea puştiul că l-a lăsat. Sperau să descopere întâi pe Ciopor-junior şi cu ajutorul lui să termine treaba. N-au apucat să-

şi realizeze intenţia, deoarece la vreo optzeci de metri, în faţa lor, un bărbat se ridică de pe o bancă şi o luă în goană.

— El este! zise Rada, cu toate că nu avea nicio certitudine.

Han se gândi o clipă ce s-ar întâmpla dacă urmăritul nu era cel căutat, ci un găinar oarecare, cu motive temeinice de a se feri din calea lor. Totuşi nu se opri din fugă, alergând cot la cot cu locotenentul major.

— Ca înălţime se potriveşte, şuieră Rada, dovadă că şi el gândise ceva asemănător. Dumitraşc! Staai! slobozi el o somaţie ce se voia autoritară.

Ca un făcut, în parc se aflau numai femei şi copii, niciun bărbat care să întretaie calea fugarului. Şi cu femeile e mai bine să n-ai de-a face în asemenea treburi. În loc să se ferească din drum, ele se îngrămădiră pe alee, care singure, care strângându-şi copiii lângă ele. Cele ce nu aveau ce ocroti se simţeau datoare să le sară în ajutor urmăritorilor, cu vorba şi uite aşa, dacă nu toţ parcul, cel puţin o pătrime se transformă într-un vacarm de nedescris.

Am fi nedrepţi dacă nu am recunoaşte că opinia publică a avut totuşi un reprezentant printre derutatele mame, viitoarele mame şi bunici. Se pare că bătrânica aceea aţipise în scaunul ei, la umbră. Când s-a trezit nu s-a pierdut cu firea şi s-a repezit la Han care era în civil cât pe ce să-l nimerească cu o sacoşă.

Fuga le era îngreunată şi de criblura ce aluneca sub tălpi, de parcă lipsa de antrenament şi vârsta n-ar fi fost

suficiente. Distanţa dintre urmărit şi urmăritori nu se micşora. Aproape de ieşirea din parc îi ajunse din urmă fiul lui Ciopor, fugi câţiva metri alături de Rada, atâta cât să-i comunice că cel din faţă este chiar nenea Dumitraşc. Apoi, ca şi cum până atunci se odihnise, se desprinse cu o uimitoare uşurinţă şi ţâşni după fugar. L-au strigat, însă antilopa aia blondă parcă ar fi avut ceară în urechi.

Lăsară în urmă parcul şi cu Dumitraşc în frunte alergau spre gara Ferăstrău. Puştiul se apropia din ce în ce mai mult de fugar şi, numai el ştie din ce motive, începu să-l strige, să fluiere şi să huiduiască. Urmăritul întorcea din ce în ce mai des capul, ceea ce antrenorii de atletism nu recomandă, fiindcă susţin ei, fuleul îşi pierde din lungime şi ritm. Dar, probabil că Aurel nu deţinea aceste elementare noţiuni: dovadă că nu era sportiv de performanţă. După alţi câţiva zeci de metri, începu chiar să parlamenteze, peste umăr, cu băiatul. Încă o greşeală capitală pentru că înjurăturile şi drăcuielile – adresate din adâncul inimii – obosesc, duc la pierderea suflului şi întăritã pe cel căruia i le adresează. Puştiul îl ajunse din urmă. Dansa acum în spatele lui Dumitraşc, tot încercând să-i pună piedică, aşa cum văzuse el la jucătorii de la „Olimpia” când voiau să-şi distreze oaspeţii veniţi cu gândul să câştige.

Niciunul dintre ofiţeri n-a scos pistolul, fiindcă, pur şi simplu, nu purtau aşa ceva asupra lor. La Satu Mare nu se alerga în fiecare zi după prezumtivi criminali, nu se schimbau amabilităţi prin intermediul gloanţelor, iar

bandele rivale îşi respectau sectoarele şi numai arareori se uitau cruciş – unele la altele – când se întâlneau cu prada la centrele I.C.V.A. Delictele nu erau, aşadar, prea grave şi în consecinţă se rezolvau cu alte metode.

Acest lucru nu l-a cunoscut Titus Ţârnea, cândva proaspăt absolvent şi căra, sărmanul, bucata de fier până şi la baie. A tot perseverat până a făcut vânătăi la şold, că nu voia să strice fazonul buzunarului de la piept unde purta nelipsita-i batistuţă, asortată şic cu cravata. I-a explicat un coleg cum vine treaba, dar nu l-a convins. Şi-a făcut un ham din curelele ce-i ţinuseră băiatul în cărucior şi cu pistoletul subţioară umbla cu stânga depărtată de corp de ziceai că îl dau muşchii afară din casă. A tot aşteptat ocazia să-l folosească, dar norocul i se strecura printre degete, mai ceva ca apa prin ciur. Când s-a plictisit (gurile rele afirmă textual: când i-a venit mintea la cap), l-a azvârlit în fişet şi nici la tragerile de antrenament n-a mai vrut să pună mâna pe el.

Ajutorul-voluntar reuşi una dintre acele piedici despre care se spune că te ajută să nu mai calci pe gazon două-trei etape. Asta a fost impresia ofiţerilor, dar văzându-l pe Dumitraşc cum se ridică şi-au dat seama că puştiul nu fusese legitimat la amintita echipă. Încă un argument – şi ultimul – avea să confirme că cel ce se aduna de pe jos nu avea pic de sportivitate în el; ridicându-se, Dumitraşc îi arse lui Ciopor-junior o asemenea scatoalcă încât îl năuci de-a binelea. Prin urmare: primo: – puştiul se puse pe plâns, renunţând la lăudabila-i intenţie de a mai face pe

viteazul; secundo – degeaba îşi reluă Dumitraşc goana, fiindcă singur s-a exclus din viaţa sportivă, iar dacă continua să alerge o făcea pe riscul lui; terţio – adică ce-i mai important, altercaţiile şi chelfăneala dintre primii doi au necesitat un oarecare timp, ceea ce a permis ofiţerilor să se apropie de fugar.

Încăpăţânarea îi mâna în aceeaşi formaţie; când intrară, pe la ace, în staţia Ferestrău distanţa se micşorase la vreo cinci metri.

— Plesnesc! declară căpitanul şi feri din drum.

Era şi timpul, căci cei de la C.F.R. nu se gândiseră că pe lângă şine s-ar putea organiza frumoase şi, mai ales, instructive alergări, ba, chiar şi jocuri de-a hoţii şi vardiştii, mărginindu-se să lase doar atâta loc cât calcă un om, fără pretenţii la pistă de tartan şi drum neted.

„Şi eu“, încercă Rada să fie sincer, continuând urmărirea. Nu mai ştia pe ce calcă, nu-l mai interesa nimic altceva decât silueta din faţă. Avea simţământul că niciodată n-o să se poată apropia de ea, măcar cu un centimetru. Înaintea lor, un marfar se urni. „Oh, de s-ar împiedica, afurisitul!” îşi zise Rada, dându-şi seama că dacă miracolul nu se va întâmpla în următoarele patruzeci de secunde, Dumitraşc se va agăţa de bara ultimului vagon, iar el va rămâne mofluz, pentru că n-o să mai aibă putere să se măsoare cu trenul ce prindea viteză din clipă în clipă.

Văzând că-i gata să rămână cu buza umflată (pe vremuri, când era încă elev, participase la antrenamentele

unei echipe universitare de ruygbi, ce voia, sau trebuia să-şi facă şi o echipă de juniori. Îşi amintea vorbele de adevărat părinte ale antrenorului: „mă, tu eşti prea bleg, n-ai pic de forţă, nu eşti percutant – meri la şah"), Rada placă decisiv. A făcut-o cum n-o să vedeţi nici în „Cupa celor cinci naţiuni". Dumitraşc a rămas întins, iar Rada prăvălit peste picioarele lui. Fiecare cu ce-l durea. Primul cu nostalgia trenului pierdut, omul legii cu pantaloni rupţi şi juliturile de rigoare.

— În numele...

— Ce-s manierele astea, dom'le?

Învârt ilustrata pe toate părţile. Constat că nu-mi produce nicio impresie. Dintr-o ochire i-am recunoscut scrisul. Altădată, pentru un cuvânt de la ea aş fi alergat şi în miez de noapte. Acum nu simt măcar nici curiozitate. Oricum, a sosit prea târziu pentru a-mi fi mângâiere şi încurajare. Avusesem nevoie de amândouă, numai că atunci n-a găsit de cuviinţă să se deranjeze. Iasmina, căci despre ea este vorba, avea să-mi comunice ceva.

Dacă n-aşi fi avut calorifer în cameră, cu siguranţă că ilustrata s-ar fi mistuit în flăcările domoale ale bătrânului şemineu, cu care mă mândrisem până să-mi spargă instalatorii casa cu ţevile lor incapabile să te ajute la visare. După toate cele întâmplate, ce-ar putea să-mi mai spună? Fraze anoste, eventual, de complezanţă, pe care nici cel ce le trimite nu le crede. Mototolesc ilustrata şi o arunc acolo unde consider că îi este locul.

Întâi, Maria Imaculatta, apoi Iasmina. M-am aruncat în joc – căci joc s-a dovedit a fi din partea ei – cu cele mai curate sentimente. Avea ceva greu de definit, acaparator, aproape sălbatic în gesturile ei, în întreaga ei fiinţă. Trecuse anul şi nu aveam totuşi motive să cred că nu vom ajunge soţ şi soţie. Unele nepotriviri existau, e drept, dar îmi ziceam că sunt inerente pentru început şi că timpul...

N-a apucat să-şi spună cuvântul fiindcă, ghinionist cum sunt, am avut un accident. Stupid, incredibil de stupid; nici azi nu pot înţelege cum s-a întâmplat. Lucram, bineînţeles, tot în schimbul de noapte, când mi-am dat seama că nu mai am cuţite. Opresc strungul, iau cuţitele tocite şi mă îndrept spre polizor, operaţie făcută de sute, dacă nu de mii de ori până atunci. Era o îndeletnicire ca oricare alta şi, fără modestie, eram un as în ascuţitul sculelor. Dau drumul la polizor şi apropii cuţitul; sar scântei, puzderie, în colorit de curcubeu. O clipă, încă o clipă şi, piatra se sparge în pocnet de tunet. O parte îmi zboară pe sub braţ, fără să mă atingă, altele, în cele patru vânturi. Mă duc spre perete să ridic cuţitul şi, când mă ridic, mă lovesc cu tâmpla de talpa unui extinctor agăţat în acel loc. Se făcuse ziuă când mi-am revenit. Capul mă durea îngrozitor. Zece concasoare aveam în el. Parcă ştiind că am oroare de fotografii – de ale mele, se înţelege – medicii se grăbiseră să-mi facă o seamă de clişee Roenttgen, aşa pentru plăcerea lor, în timpul cât nu putusem protesta. S-au delectat cât s-au delectat, au mai zis şi câte un „Hâmm!", iar spre seară au consimţit să părăsesc spitalul!

Noaptea durerile au revenit şi mai puternice, trezindu-mă cu senzaţia că am ajuns pe rug. Beznă să rătăceşti furculiţa până la gură. Întind mâna să aprind veioza. Declicul îmi spune că s-a făcut contactul, numai că lumina nu se aprinde. Blestem în gând defectul şi ameţit mă ridic de pe sofa. Pornesc spre întrerupător răstumând tot ce găsesc în cale. Parcă aş fi în casă străină, atât pipăi pereţii până găsesc întrerupătorul. Acelaşi rezultat. Aud cum se deschide uşa în spatele meu şi vocea bătrânului:

— Ce s-a întâmplat?

Mă întorc cu faţa spre el fără să-l pot distinge în păcura ce ne învăluia. Dacă-i atât de curios de ce n-o fi aprins lumina? Se teme să nu mă găsească cu vreo femeie? Îmi vine să râd, sau să urlu, dracu mai ştie ce era în capul meu.

— Lasă, tată, nu-i ceea ce crezi. N-ai pe undeva o lumânare?

— La ora asta? La ce îţi trebuie?

— Să zicem că vreau să mă uit în oglindă, îndrug eu primul lucru ce îmi trece prin minte.

Mă întorc spre locul unde ştiu că se află sofaua, hotărât să încheiem discuţia. După doi paşi mă prăvălesc peste masă. Auzi, mă mai şi întreabă de ce aveam nevoie de luminare...

— Mă băiatule, tu eşti beat?

Beat? Eu, beat? De unde a mai scos-o şi pe asta când bine ştie că detest băutura? Mă întorc spre locul de unde venise vocea.

— Dragă tată, dacă dumneata ai însuşiri deosebite, dacă ai ceva de nictalop în tine, află că nu te-am moştenit. Ereditatea m-a văduvit de capacitatea de a mă orienta in nopţile fără lună, stele şi curent electric. Rătăcirea mea prin beznă nu trebuie însă

să te ducă până acolo încât să-ţi faci gânduri, că n-aş fi copilul tău.

N-am simţit că se apropie, ci numai palma primită.

— Suflă!

E formidabil bătrânul. Mă încrâncenez şi expir de aş fi putut strica pe vecie o duzină de spirometre.

— Lasă-te de prostii, zise el, deziluzionat, dar parcă totodată bucuros că bănuiala nu i s-a confirmat. Cât despre mobile, lasă-le în pace. Cheltuieşte-ţi altfel energia, iar de n-o fi chip, treci zilele astea pe la mătuşă-ta, că are nişte butuci de spart.

— Oare nu-ţi dai seama că m-am împiedicat din cauza afurisitului ăsta de întuneric? Mă străduiesc eu să-l fac să înţeleagă situaţia.

— Zaharie!

Glasul sunase a reproş şi nu mai pricepeam nimic.

— Tată, nu vreau să ne certăm, du-te la culcare... Nu-mi mai trebuie nici lumânare. Vorbim mâine, bine?

Îl aud cum pufăie şi cum lipăie în papucii de casă, bătând, probabil, pasul pe loc, nehotărât. Din partea mea nu mai aveam ce ne spune. Stau locului şi aştept să plece. Nu pleacă, ci se îndreaptă spre mine, oprindu-se foarte aproape. Trece un minut fără să ne mai spunem nimic şi asta mă intrigă.

Când mă aşteptam mai puţin, bătrânul mă prinde de cot şi mă roagă:

— Fii calm, fii calm, băiatule! Vino să te aşezi nu te speria.

De uimire nici n-am apucat să-i răspund, lăsându-mă purtat la sofa. Ne aşezăm, pe întuneric. El mă sfătuieşte:

— Nu ţipa, nu-i nimic grav... Să n-o trezim pe mama. Are să cheme tata un doctor, acuşica o să-l cheme...

— N-ar fi mai bine un electrician, glumesc eu, amuzat, de-a binelea de comportarea bătrânului.

Săracul, o fi ajuns totuşi la concluzia că sunt băut. Simt că îmi pune mâna pe faţă, mă mângâie stângaci, cu degetele tremurinde, asprite de muncă şi vreme. Mi se pare nefiresc ce face, nu mai sunt un copil, aproape mă jenam de efuziunea aceea târzie. Poate are el vreun necaz? mă străfulgeră o clipă.

— Spune tată, ce s-a întâmplat? Hai, s-auzim şi-om descurca-o noi.

— Chem imediat un doctor, imediat...

Dă să se ridice dar mă agăţ de el.

— Mama? şi gândul îmi zboară spre inima ei bolnavă. Cum de n-am priceput? Haidem!

Bătrânul mă obligă să mă reaşez ca şi când i-ar fi fost teamă să intrăm în camera lor. Presupunând că s-a întâmplat o nenorocire, zvâcnesc în picioare. Vreau să spun ceva, însă bătrânul îmi astupă gura cu palma.

— Zaharie, lumina-i aprinsă, şopti el cu durere în glas.

Ridic reflex capul spre tavan fără să observ vreo schimbare. O fracţiune, o fracţiune de secundă şi eram cu mâinile la ochi. Înţelegeam, doamne, cât de bine înţelegeam ce s-a întâmplat cu mine. Ţineam ochii deschişi fără să văd ceva. Orbisem, iar eu credeam...

Două luni le-au trebuit medicilor până să se pronunţe. Nu mi-au spus-o direct, dar eram prea muşcat de minciună ca să nu disting falseturile din îmbărbătările lor. Într-o după-amiază, de

la un student în practică – fără experienţă, însă cinstit – am aflat adevărul: nevindecabil. Bănuisem, bănuisem tot timpul în lunga mea noapte că aşa se va întâmpla şi de aceea nu îndrăzneam măcar să ascult până la capăt pâlpâirile speranţei ce încolţeau, uneori, în adâncul ascuns al sufletului meu.

A doua zi am cerut să mi se facă formele de ieşire. Am fost atât de categoric încât s-au bucurat, sunt sigur, când am părăsit spitalul. M-au dus acasă. De mână m-au dus ca pe ultimul neputincios. Eram sănătos, dar parcă mă îngropaseră de viu. Totul în jurul meu căpătase dimensiuni, se înstrăinase, parcă se răcise. Altădată, da, altădată îmi bucuram ochii cu fiecare obiect din cameră. De când nu mai exista decit noapte, mă înfiorau, fie şi numai gândul la ele.

Îmi puneam întrebarea, firească, ce anume trebuie să fac? Nu mi-a plăcut să fiu niciodată povară cuiva. Dar nu găseam nicio rezolvare care să mă mulţumească. Să împletesc coşuri sau să confecţionez perii la vreo cooperativă a invalizilor era o soluţie ce mă scârbea de la bun început. Să fiu dus şi adus de mână, până voi reuşi să mă orientez, dacă voi reuşi vreodată, prin oraşul care, pentru mine, nu mai exista decât sub forma unor amintiri? Să aştept mila trecătorilor să mă treacă strada? Uneori înclinam, totuşi spre această soluţie. Mă mai întrebam cine va avea grijă de mine, ştiut fiind că nici părinţii nu-ţi pot trăi o veşnicie. Fraţii? Vor creşte şi se vor împrăştia pe la casele lor, te vor pasa unul-altuia şi în cele din urmă tot la vreun azil ajungi.

Desigur, mai era şi Iasmina, însă nici ea nu avea loc în socotelile mele. Poate că iubirea ei e atât de puternică încât să

reziste acestei încercări, numai că de sacrificii nu aveam nevoie. Chiar nemărturisit ar regreta totuşi pasul făcut şi cine ştie dacă va rămâne până la capăt. Mai târziu ar fi o adevărată tragedie să-mi întoarcă spatele. N-ar fi exclus, apoi, să avem copii. Şi atunci? Gândindu-mă la ei mă apucau adevărate crize de tristeţe, fiindcă, după mine, nimic nu poate fi mai înfiorător decât să ai copii şi să nu-i poţi vedea. Gelozia mea turbată era încă un motiv care-mi destrăma gândul unei căsnicii.

Nu i-am spus nimic din ceea ce aş fi vrut, amânam de la o zi la alta şi cu toate că mă acuzam de laşitate, nu mă puteam hotărî. Vorbeam zilnic la telefon, dar am oprit-o să mai vină la mine. De fapt, nu mă vizita nimeni. Câţiva colegi de la întreprindere doar, care au intrat aproape cu forţa. Pe Puia nu-l puneam la socoteală, devenise de-al casei.

M-a vizitat odată şi „Taurul", însă era atât de emoţionat încât vorbea numai prostii. Norocul lui că majoritatea timpului tăcea. La plecare s-a interesat dacă mă poate ajuta cu ceva.

— Mă primiţi ca portar? Am auzit că, acolo, e la modă să se închidă ochii. Dacă mai am norocul să şi surzesc, sunt omul ideal.

Îl auzeam cum se înfoaie şi dacă n-aş fi fost în starea în care nu poţi trezi decât milă, cu siguranţă că m-ar fi altoit.

A mai trecut o lună, timp în care îmi cam terminasem calculele. Pe toată linia, eşec. Orice om cu judecată mi se părea că n-ar fi luat o altă hotărâre. În sinea mea mă şi împăcasem cu gândul. Mă gândeam că, după ce le-o trece supărarea, chiar cei apropiaţi vor înţelege că alesesem calea cea mai rentabilă pentru toată lumea. Ce rost ar fi avut să mă chinui toată viaţa? Să mai

am parte şi de o bătrâneţe de corb... Să ajung să rog moartea să vină după mine? „Ajută-te singur”mi-am zis. Şi m-am pus pe treabă, elaborând totul până în cele mai mici amănunte. N-a fost prea uşor. Când eram mai sigur de reuşită, îmi dădeam seama că un fleac ar putea da totul peste cap. O luam de la început fiindcă nu-mi puteam permite să greşesc. Au urmat, în sfârşit, zilele de după pregătiri, zile cărora le-am pierdut numărătoarea. De un singur lucru eram conştient: că va veni clipa când mă voi trezi din amorţeală, şi apoi, veşnicia, neantul.

Pe neaşteptate, m-am pomenit cu Iasmina. S-a repezit la mine şi m-a îmbrăţişat, lung, lung, parcă temându-se să nu ne despartă cineva. Ce-i drept, nu m-a sărutat decât pe frunte, apoi şi-a îngropat faţa la pieptul meu. O ţineam în braţe simţind-o cum tremură; părul pe care-l ştiam fân cosit, mă îmbată cu miresmele amărui ale începutului de toamnă, adus de afară. Fără să vrea îmi făcea rău, amintindu-mi de câte lucruri trebuia să mă despart.

— De ce nu aprinzi lumina? întreabă copilăreşte, desprinzându-se uşor.

„Mie tot nu-mi mai ajută”, am vrut să-i spun. Dar m-am oprit la timp. Şi-a dat şi ea seama de gafa făcută şi poate tocmai de aceea discuţia noastră se lega anevoios. Nu mai era cea de altădată, nu mai era nici măcar cea de la telefon. Ce să-i reproşez când şi eu mă schimbasem? Aveam senzaţia că ne aflăm fiecare pe spinarea unui alt animal ce se depărtează încet, dar sigur, în direcţii opuse, iar între noi se cască o prăpastie din ce în ce mai adâncă. Încercam să dau vina pe infirmitatea mea, zicându-mi

că sunt prost, că n-am minte; „Uite, doar îţi vorbeşte frumosa, „o fi emoţionată de întâlnire", „dragostea ei rezistă"...

— Iasmina, de ce ai venit? dau glas brutal gândului ce se zbătea înfricoşat.

Tace. Tace şi priveşte în jos, aşa cum avea obiceiul.

„Am pus degetul pe rană" şi dintr-o dată îmi dau seama că nu-i decât inima mea.

—Te-ai hotărât?

Tace din nou. E atât de aproape încât e de-ajuns să întind mâna pentru a o atinge. M-am ferit totdeauna când era cineva prin apropiere să fac vreo mişcare care să-mi trădeze şi mai mult suferinţa. Nu-mi mai pasă şi ridic mâna, bâjbâind după faţa ei. Nu ştiu ce simte dar nu se fereşte. Simt lacrimi pe obraz. Parcă m-ar fi ars.

Aşa am aflat că s-a hotărât să se mute la Bucureşti, numai – băgaţi bine de seamă – pentru că acolo are alte perspective, va putea să... Bineînţeles, între noi nu se va schimba nimic şi nu peste mult timp mă va duce acolo şi pe mine.

— Nu pleca Iasmina, am rugat-o fără voie, trădându-mă.

Au reînceput jurămintele. La fiecare declaraţie de-a ei îi răspundeam, în gând: „Nu ştii să minţi, Iasmina, nu ştii să minţi. Deacum vei învăţa".

— Trebuia să-ţi spun adevărul, să nu care cumva...

N-a mai terminat şi grăbită şi-a luat rămas bun.

— Mulţumesc, oricum. Adio.

Aud cum se închide uşa, cu rezonanţe de capac de sicriu. Imbecil să fi fost şi tot pricepeam. În loc să-mi oblojesc durerea, mă cuprinde o asemenea furie că numai cu greu o puteam

stăpâni. Nu pentru că m-a părăsit, adevăru-i că mă aşteptam la aşa ceva, ci pentru finalul siropos de care am fost în stare. Mai ceva ca la „Century Fox". Nu-i nicio tragedie şi, cinstit să fiu, îi dădeam dreptate. Ce era să facă cu mine? Au trecut vremurile din „Venera oarbă" şi nici eu nu sunt actorul să înghită un asemenea rol. Nu-i port pică, numai că, ei bine, n-am să-i las iluzia că m-am sinucis fiindcă m-a părăsit. Putea să mai întârzie puţin cu vestea asta grozavă şi n-ar mai fi trebuit să se prefacă. Blestemată soartă. Câtă dreptate îi dau ăluia de-a zis că femeile mai rău încurcă treaba!

Ce-a urmat e lesne de înţeles. Nici duşmanilor mei nu le-aş dori o asemenea viaţă. Într-un cuvânt, decepţie pe toată linia. Aşteptam în neştire, dar ce anume n-aş putea spune. Zilele, care pentru alţii aveau vreun rost, dădeau un sens vieţii, pentru mine nu mai însemnau nimic. Scurgerea timpului o percepeam după cafeau cu lapte, după masa de prânz, ori de cină, după „bună dimineaţa", sau „noapte bună, copile".

Mai târziu, când am dorit pe cineva lângă mine, căruia să nu-i pese de toanele mele şi căruia, oricând să-i pot închide gura, mi-am făcut tovarăş radio-casetofonul. Ajunsesem un erudit în toate domeniile. Bunăoară, după gimnastica de dimineaţă mă prăpădeam după „sfaturi în agricultură". Eram mândru de mine. Presupuneam că sunt printre puţinii ascultători cu voinţă – voinţă de a nu schimba postul – şi înghiţeam alandala preţioasele date despre rolul dunător al râmelor roşii în culturile de soia, despre irigaţii, viermi de mătase, buhaiul de baltă şi cânepă ca factor stimulator în creşterea ridichilor de lună, precum şi multe, multe alte asemenea lucruri fără de care,

ţăranul – ce se afla deja la ora aceea la câmp, însă aceasta n-avea, absolut, nicio importanţă – ar fi rămas în continuare să creadă în porcul cel cu paiul în gură. Urmăream şi toate concertele, cu manontropo, opus nu ştiu care, tocatta, ori scherzzo în fa diez, chiar întrebându-mă cum de n-am băgat de seamă – făcând proporţia între muzica transmisă şi numărul locuitorilor – că tot al treilea şi jumătate cetăţean compune muzică simfonică.

N-am mai apucat să-mi exprim în scris entuziasmul către radioteleviziune, poate şi fiindcă puştiul vecinului ce îmi ţinea companie, când avea chef, nu ştie, închipuiţi-vă, nici la cei patru ani împliniţi, să scrie. Dar, mai ales, fiindcă a intervenit ceva nemaipomenit.

Într-o dimineaţă, când m-am trezit, am simţit că mă sfârşesc. Afară era un soare anemic, dar nu asta conta, ci faptul că-l vedeam. Aşa din senin, fără niciun semn premergător, mi-am recăpătat vederea. Brusc, aşa cum am şi pierdut-o. Bucuria a fost de nedescris în casa noastră, l-am rugat să nu spună deocamdată, la nimeni. Vroiam să ies în stradă, trebuia să ies, altfel nu ştiu, zău, de ce aş fi fost în stare. Mult am mai stăruit pe lângă ai mei să nu mă însoţească. Le-am promis că primul drum am să-l fac la medic.

Nu vă închipuiţi ce simţeam, cu câtă ardoare întoarceam capul după oameni, cum priveam locurile atât de bine cunoscute şi care în mintea mea începuseră să se estompeze, să se uniformizeze într-un gri mort, apăsător. Eram eu, şi parcă, totuşi, altul. Plecasem de acasă cu un gând ascuns, aşa că am

schimbat traseul. Mergeam la întreprindere, la prietenii mei. Luasem cu mine şi radio-casetofonul.

Portarul sări de pe scaunul lui şi nici dacă aş fi fost director nu mi-ar fi dat atâta atenţie. De uimit ce era, nu m-a întrebat cum am ajuns până acolo. S-a oferit să mă conducă. L-am refuzat politicos, asigurându-l că am să nimeresc şi singur. Nu s-a lăsat până nu m-a dus în secţie. Acolo, ce să vă spui, s-au strâns ca la urs.

— Ce cauţi aici? mă întrebă unul, după ce am terminat cu strânsul mâinilor.

Mă priveau cu tristeţe, mulţi şopteau pe de lături – compătimindu-mă, bineînţeles – încă nepricepând adevărul. Ar fi fost şi greu, fiindcă, măgar cum sunt, mi-am jucat rolul, cu mare artă: ţeapăn, fără măcar să clipesc, întorcându-mă cu tot corpul spre cel ce vorbea. Credeau că îi recunosc doar după voce.

— Am venit să vă dau înapoi cadoul şi să vă mulţumesc că v-aţi gândit la mine, la singurătatea mea.

Întind aparatul, numai că niciunul nu vrea să-l ia. Mă privesc de parcă mi-ar lipsi o doagă. Adică, ei au pus mână de la mână, mi-au luat ce a fost mai scump, iar eu vin şi-i scuip în obraz.

— Bine, măi, „nenorociţilor", nu v-aţi dat seama să mi-a fost dor de voi? Asta-i primire sau prohod? Văd. Văd iarăşi...

Mă reped la ei, îi îmbrăţişez, le spun pe nume, mă las testat în fel şi chip, pentru a-i convinge. S-a încins o hărmălaie nemaipomenită. Să mai zică cineva că bărbaţii sunt lipsiţi de tandreţe! Ăla, precis, o să aibă o vorbă cu mine.

Iată-mă, aşadar, a treia oară printre ei, la rosturile şi năzuinţele mele. Au trecut de atunci luni şi luni. Şi, dintr-o dată, Iasmina cu ilustrata ei. Ca să fiu sigur că ispita n-o să fie mai puternică, mă aplec şi o scot din coşul de hârtii. O pun în scrumieră şi ii dau foc.

Capitolul cu Iasmina s-a terminat şi terminat trebuie să rămână.

— Tovarăşe maior, am completat lista. Am aici toate hotelurile ce s-au deschis cu ocazia sărbătoririi zilei de 1 Mai, raportă locotenentul Chita, aşteptând să-i fie apreciată, cum se cuvine, strădania.

— Bine că Georgevici şi-a amintit de amănuntul acesta, recunoscu Vaida. Într-adevăr, în fiecare an, în cele două zile de sărbătoare, turiştii năvălesc pe litoral, chiar şi când soarele nu-i atât de darnic cu razele lui.

Cercetă lista şi constată că la Mamaia n-ar fi chiar atâta de umblat. Oficiul judeţean de turism numise şapte hoteluri, ceea ce ar putea însemna cel mult o zi, bineînţeles, dacă audierea personalului decurge normal şi nu se ivesc complicaţii.

— Am vorbit cu locotenentul Comloşan să ne mai facă un rând de fotografii în culori după filmul pe care-l are. Nişte poze mărite ale resturilor vestimentare ar putea să amintească cuiva de victimă. Treci pe la el. Îl iei şi pe plutonierul adjutant şi începeţi cu hotelurile din Constanţa. Continuaţi, dacă-i nevoie, până la Vama Veche.

— O să cam dureze, oftă locotenentul, mai mult ca să-şi explice absenţa din zilele ce vor urma.

— Dacă ai altă propunere, te ascult bucuros, acceptă maiorul, surprins de tonul necăjit al subalternului.

— N-am şi tocmai asta mă deranjează. Unde-s butoanele alea, descrise prin cărţile de aventuri, pe care-i suficient să apeşi – doar puţin – că se şi pune în mişcare o complicată maşină electronică. Tu stai iar ea îţi dezleagă misterul prin tot felul de cartele perforate.

Se opri o clipă, vizibil preocupat de idee, apoi izbucni:

— Tot pun eu odată mâna pe unul din ăştia. O să-l învăţ ce-i aia muncă de rutină. Hm! calculator electronic! Băşici la tălpi o să facă, atât am să-l plimb. Să vadă şi el cât alergăm noi şi de câte ori o facem degeaba. Pardon, nu degeaba, ci să constatăm că pe cutare l-a apucat pandaliile, iar dumneaei, sau altcineva a tras cu tunul, încercând ghiuleaua cu otravă, calomnii, puţină bătaie, gelozie şi alte chestii din astea de care te vindeci la balamuc cu duş rece. Dacă aş avea putere...

— Poate-mi spui altădată? îi sugeră Vaida, încă binedispus.

— Promit! acceptă Chita, ducându-şi dreapta spre locul unde, în mod normal, oamenii îşi poartă inima, voind să confere, desigur, mai multă greutate cuvântului dat. Mai promit că la fiecare două ore am să sun inspectoratul, poate aveţi nevoie de mine.

Duse două degete la tâmplî, salutând, şi în clipa următoare maiorul se pomeni singur. Era şi timpul.

După cercetarea la faţa locului şi cele ce i-au urmat, nemijlocit, investigaţiile trebuiau neapărat extinse. Victima putea fi chiar o localnică, numai că până la acea oră nimeni nu-i anunţase absenţa. Poate că se va întâmpla chiar în ziua respectivă, poate mâine, peste o săptămână sau niciodată dacă nu are familie, prieteni, cunoscuţi. Dar până atunci să stai cu mâinile încrucişate? Iar dacă acceptăm că fata venise din altă parte, cel mai bun lucru nu era tot căutarea?

Poate că venise pe litoral doar cu o zi înainte ca sufletul ei plăpând, ori plin de păcate, să se înalţe spre ceruri, sau să pornească spre alte direcţii. Dar cine să garanteze că marea – să zicem, numai marea – n-a atras-o în preajma ei cu multe zile mai devreme? Dacă-i aşa, cu atât mai bine, fiindcă neobservată nu putea trece în vestimentaţia ce se dovedise, până la proba contrară, unicat. Ar fi fost cu totul altceva dacă dumneaei s-ar fi îmbrăcat cu lucruri de duzină şi la fiecare colţ ai fi văzut o vestă asemănătoare. Să se mai spună că acolo sus – degeaba vă uitaţi la blocul de vizavi, etajul şapte, a patra fereastră, fiindcă-i căsătorită, v-o spun eu – cineva nu are grijă de miliţieni. Şi dacă tot vine omul la mare, de ce n-am accepta că undeva trebuie să şi doarmă? Corturile încă nu s-au instalat, deci rămân hotelurile.

Când vine omul la mare? Când vrea, când poate şi când mai sunt alte o sută de motive. Putem verifica registrele chior şi cu un an în urmă, dar, pentru că nimeni nu ne opreşte, de ce să nu presupunem, deocamdată, că victima

a fost printre cei sosiţi la începutul lui arminden? Avea două zile libere, nimic mai firesc. De ce n-a plecat? Asta o vom lămuri noi, sperăm. Ce a făcut până la 12 mai? Ne vom strădui să aflăm.

Putea fi şi străină, însă până nu verificăm toate hotelurile... Nu uităm că şi prin O.J.T. se închiriază camere, numai că asta-i arma noastră strategică, o ţinem în rezervă, iar la momentul oportun, când o să ne uităm lung şi întrebător unii la alţii, când cei mai puţini căliţi dintre noi vor da semne de oboseală, atunci şi numai atunci aruncăm în luptă artileria grea. O să alergăm cu limba scoasă de la o adresă la alta, făcând bătături de atâta ciocănit pe la uşi. Ce vreţi să insinuaţi? Sunt eu omul să contrazic pe cineva dacă are dreptate? Nuuu! Desigur şi după treaba asta nu-i exclus să fim tot acolo de unde am pornit, puteţi să verificaţi dacă aveţi vreo rudă sau vreun prieten miliţian.

Cam aşa ar fi explicat cazul Chita, după prima operativă, când s-au împărţit sarcinile. Cam aşa gândea şi Vaida, deşi el s-ar fi exprimat cu mai mult optimism. În fond, esenţa rămânea aceeaşi, oricum ai prezenta-o.

Cei doi maiori, Vaida şi Georgevici urmau să se ocupe de staţiunea Mamaia, deoarece acolo se întâmplase evenimentul şi, în consecinţă – cel puţin teoretic – acolo era de aşteptat o complexitate a datelor. Porniră şi de la faptul că victima fusese văzută în hotel cu o zi înaintea nefastului ei sfârşit. Se presupunea că, singură ori însoţită de criminal, umblase de colo-colo prin staţiune căutând –

împreună? — locul cel mai potrivit... Potrivit pentru ce? Crimă, sinucidere?

— Sunt de părere să nu vizităm hotelurile în ordinea in care sunt trecute pe listă, sugeră Georgevici. O luăm pe îndelete, întrebând în dreapta şi-n stânga.

— De acord, numai că am şi eu o propunere. Nu ne despărţim, ci mergem împreună în fiecare loc. Deşi pare mai greoi, în felul acesta câştigâm totuşi timp. Întrebăm ce ne interesează şi, dacă-i cazul, trecem la audieri, împărţindu-ne martorii.

— Ne ocupăm şi de formaţiile ce lucrează prin exterior, de cei ce îngrijesc spaţiul verde, ne oprim la tonetele şi chioşcurile deschise până acum, chestionăm personalul celor şapte hoteluri...

— O să fie o adevărată plăcere dacă ne gândim că mai trebuie să-i întrebăm şi pe eventualii pescari ce îşi petrec o parte din zi pe mal. Nu-i exclus ca persoana căutată să se fi plimbat pe lângă ei. Doctorul Ionescu specifica în raportul lui că victima consumase alcool, deci n-o să ocolim nici locurile unde se serveşte aşa ceva...

După câteva ore de efort, oboseala începuse să se facă simţită. Cercetările se dovediră infructuoase. Cei doi aveau senzaţia că au pornit pe urmele unei năluci. Cum altfel, când nimeni, dar absolut nimeni dintre cei chestionaţi nu putuse să le dea măcar o rază de speranţă. Oricât s-au învârtit, n-au dibuit nici cea mai firavă urmă care să le aducă o undă de mulţumire pe chipurile încruntate. Telefonară la inspectorat în speranţa că vor

afla veşti mai bune. Răspunsul ofiţerului de serviciu n-a schimbat cu nimic situaţia. Locotenentul Chita întrebase, de două ori, acelaşi lucru.

De obicei, în asemenea împrejurări de exuberantă vivacitate, asociată cu cel mai viguros optimism, nu unul oarecare, ci luat la cel mai sănătos mod, când mai că îţi vine să-ţi scoţi buletinul, să vezi dacă nu cumva te cheamă Irimia – explicându-ţi ţie şi altora, de vor să asculte, de ce nimereşti mereu alături – există o singură soluţie ce se recomandă ofiţerilor mai tineri: continuaţi cercetările!

Vaida şi Georgevici aveau lecţia învăţată, fie şi pentru că erau ceva mai în vârstă. Nerămânându-le altceva mai bun de făcut, cei doi optimişti disperaţi, sau dacă credeţi că sună mai frumos, ziceţi-le disperaţii optimişti, şi-au reluat îndeletnicirile.

Cam la vremea când omul întors de la serviciu îşi face siesta, o echipă de săpători care lucrau la îngroparea unui cablu telefonic ce şerpuia prin toată staţiunea le-a dat primele informaţii. Erau nişte băieţi veseli şi, după pălăriuţele de pai cu panglică înflorată, arătau celor din jur că veniseră tocmai din Oaş. Pare-se că tocmai vârsta – numai şeful de echipă era cu armata făcută – a fost hotărâtoare. Cum să nu remarci o cucoană îmbrăcată cam tărcat, ce se învârteşte fără treabă prin apropierea şanţului lor? Cam pe unde erau ei atunci? Nu-i greu de spus, numai să se uite în carnetul cu socoteli... Să fi fost acum patru sau cinci zile, atunci săpau. Unde anume? „Vă spun şi asta... Cam pe la hotelul ăla «Zalis», pare-mi-se”.

— Vreţi să o descrieţi, aşa cum aţi văzut-o? îi îndemnă Vaida, aşezat alături de ei pe buza şanţului.

Georgevici se aşează şi el, fără să-l intereseze ce ar putea zice cei ce se perindau prin apropiere. Aveau un fir şi asta era mai important decât orice. Nu l-ar fi dat din mână nici măcar în schimbul unui Oscar veritabil. Cu informaţia ştiau ce vor face. Pe când cu premiul ar fi avut numai necazuri: nu vitrină pentru trofeu, invidia colegilor...

— Era tare fainã! se grozăvi un puşti, care, mai mult ca sigur, încă lăcrima seara, pe ascuns, după cei lăsaţi acasă. Avea păru' ca grâu', vara.

— S-o fi văzut cum mai mişca din pantalonii ăia mai mult roşii, se grăbi să-l completeze altul, sprijinindu-se în lopată.

— Pantalonii mai mult roşiii? Cum adică? Ce vrei să spui cu asta? Hai să ne înţelegem. Aveau deci pătrăţele de mărimea celor pe care le desenezi mata, acum, cu degetul direct pe pământ. Şi peste toate astea afirmi că roşul curgea ca apa când o împinge primăvara din urmă. Adică, cum? Fiindcă trebuie să-ţi mărturisesc că n-am prea fost, să fiu cinstit n-am fost niciodată primăvara la munte. Nu-s greu de cap, n-ai de ce să te ruşinezi că o spui aşa direct cum obişnuiţi acolo acasă. Culoarea aia roşie parcă curgea şi cu cât se apropia de pământ se învolbura, se tulbura, zici tu, acoperind restul culorilor. Ducea ceva cu ea? Un fel de geantă mai mare, interesant, desigur, vouă pot să vă spun, chiar pe ea o căutăm, dar să nu spuneţi la nimeni ce vorbim noi acuma. Verde, de bună seamă o fi fost dacă

toţi spuneţi acest lucru şi se vede că nici grea nu era dacă o vântura după ea. Vă cred că nu aveţi de unde şti ce era înăuntru, nu-i bai, mai întrebăm şi noi pe ici-colo şi poate ne dumirim. Oricum, mulţumim şi pentru atât. Cum să nu prindă bine, ba e chiar important să ştim că umbla, aşa ca şi cum ar fi lovit-o vreunul cu leuca, fără să audă sau să vadă pe unde calcă.

La bilanţul din acea seară, cei doi maiori puteau adăuga la informaţiile obţinute, următoarele: Personalul ce deserveşte hotelul „Select" din Mamaia îşi aminteşte de victimă. A fost acolo în zilele de 1 şi 2 Mai. Cei întrebaţi i-au completat cu amănunte chipul, şi-au amintit că vorbea italiana, dar, din păcate, s-au împotmolit când a fost să continue. E de necrezut, dar nici măcar femeile de serviciu – tocmai ele care ştiu totul, nu le scapă o mişcare – de data asta nu i-au putut ajuta. Pur şi simplu, nimeni nu îşi amintea în ce cameră a locuit. Recepţionerul? să nu mai vorbim. Holba nişte ochi de parcă el punea întrebările.

Eu unul, dacă eram în locul lui Vaida, îi scăpăm câteva perechi de palme, amneziculuí. Pe lângă faptul că datorită lui se pierdea posibilitatea de a afla numele victimei, mai avea şi neruşinarea să facă pe circarul. Se scuza, arătând registrul unde, la datele respective, erau nu mai puţin de cincisprezece femei cu nume italian. El nu poate preciza care este cea căutată. Mereu invocă aglomeraţia şi acel du-te vino, atât de tipic pentru un hotel. Nimeni nu pretindă să ai o memorie formidabilă, dar nici chiar aşa, să uiţi doar în câteva zile, de la mână pân' la gură, cum s-ar zice.

— O fi fost atent să nu-i scape cumva bacşişul, sau intenţionat nu-şi aminteşte, e de părere maiorul Ceorgevici, sugerând că individul n-a trecut în registru pe toţi cei cazaţi. Contra unei sume frumuşele, bărbatul care a luat camera putea foarte bine cumpăra tăcerea mototolului de la recepţie.

— Tovarăşe locotenent, continuaţi cercetările în direcţia începută, hotărî Vaida. Oricum, trebuie aflat cum şi-a petrecut celelalte zece zile...

— Mă numesc Aurel Dumitraşc, născut în satul Prăjeşti, judeţul Bacău, patru clase, diferite locuri de muncă, diferite penitenciare, căsătorit, un copil...

— Te-a întrebat cineva? îl întrerupse Dragoş, mult mai răstit decât ar fi vrut.

— Nu, dar cunosc obiceiul...

— Puţin îmi pasă ce cunoşti şi ce nu. Vei vorbi numai când vei fi întrebat. Ai înţeles?

A fost suficient să dea ochii cu individul acela veştejit, cu „buza lui de iepure", cu maxilar de rozător îmbătrânit, când masticaţia devine o problemă, pentru a se indispune. Poate că au contribuit şi privirile lui strecurate mereu pe delături, ca şi cum ar fi plutit între două ape, niciodată fixând ceva anume. Îţi lăsa impresia că picură în urma lor udori cleioase, gălbui, în care şi-ar fi găsit moartea orice insectă ce din imprudenţă le-ar fi atins. Odată cu individul se strecură în birou şi impresia de apăsare, de deprimare, dacă se poate defini astfel un sentiment ce foarte curând

avea să se transforme în repulsie. Ceva asemănător se întâmplă când priveşti o reptilă şi te gândeşti că nu-i exclus ca într-o noapte să te trezeşti din somn, simţind-o cum îţi umblă pe piept.

Văzându-l cum încearcă să-şi ascundă frica sub un zâmbet slugarnic, Dragoş – ce fusese cât se poate de liniştit, ba chiar bine dispus – se aprinse peste măsură făcând imposibilă orice legătură între el şi cel bănuit, chiar şi aceea a unui dialog. Poate de aceea l-a şi oprit pe Dumitraşc, atunci când acesta a început să vorbească.

Tăcerea a adus cu ea dimensiunea firească a inutilităţii unei asemenea reacţii. Ce rost mai avea să-i arate răul pe care l-a făcut? O să aibă alţii grijă... Făcu semn căpitanului Han să preia audierea, el aşezându-se, împăcat, la birou.

— Dacă aveţi de făcut vreo declaraţie, vă ascultăm.

Dumitraşc îşi mai admiră o vreme pantofii; apoi, ca şi cum ar fi făcut un mare efort, îşi ridică privirea. Ochii lui n-aveau nicio expresie.

— Doresc să se consemneze că din proprie iniţiativă fac mărturisiri complete.

Căpitanul mişcă din cap, afirmativ, semn că dorinţa îi va fi satisfăcută. Mai mult, întoarse capul spre Rada, aflat pe post de dactilografă, şi-i făcu semn să scrie.

— Ceea ce dumneavoastră ştiţi deja, eu am făcut.

— Adică?

— În noaptea de opt spre nouă aprilie am comis o crimă. Am omorât cu securea pe bătrânii la care locuiam în chirie.

Vorbea ca şi cum ar povesti despre Sâmbra oilor.

— De unde aveaţi securea?

— De la prietenul meu Ciopor, care locuieşte în „Balta blondă". De fapt, soţia lui mi-a dat-o. Tot ea a fost cea care a învelit-o într-o hârtie, ruptă dintr-un sac de ciment.

— Când şi în ce scop aţi procurat-o?

— Am adus-o la locuinţa mea cu câteva zile înainte, poate cu o săptămână. Trebuie să ştiţi că nu stăteam prea strălucit cu banii. Aveam de gând să tai lemne pe la oameni.

— Am aflat că aţi fost internat în spital. Cum se împacă boala cu efortul cerut de o muncă atât de dură? Se exclud reciproc, după părerea noastră.

— Vedeţi dumneavoastră, treba nu-i chiar aşa complicată cum pare. Am suferit un accident, am stat mult timp sub îngrijire medicală şi până la urmă şira spinării şi-a revenit. Vreau să fiu sincer, sper să reţineţi acest lucru, făcându-l cunoscut şi judecătorilor. Credeţi ce vreţi, dar nu-mi place să muncesc. N-am avut niciodată o meserie propriu-zisă, nu m-am calificat în ceva anume şi să fac hamalâc m-am săturat. M-am obişnuit cu traiul bun, aşa că m-am mulţumit cu ce se primeşte la penitenciar...

„Dumnezeule, dacă trai bun se poate numi o viaţă privată de libertate, atunci nu mai înţeleg nimic din lumea asta", murmură Rada, uitând din pricina uimirii să scrie ultima frază.

„Asta vrea să ne facă să credem că suferă de hebefrenie", gândi, la rându-i, Dragoş.

— Mult mă frământam ştiind că se apropia ziua când voi fi eliberat. Ce trebuia să fac? Ultimele două luni le-am petrecut la infermerie. Cunosc atâtea trucuri, încât greu a fost să-l aleg pe cel mai potrivit situaţiei mele: să par, deci, nici prea-prea, dar nici sănătos. Pachete primeam regulat de la soţie, nu şi scrisoare. Ultima, sunt trei ani de atunci, era cât se poate de clară: nu mai voia să mă vadă, a găsit alt tată copilului. Trebuia să-mi iau măsuri de precauţie. M-am eliberat înarmat cu tot felul de acte care atestau suferinţele mele. În drum spre casă m-am abătut pe la un cunoscut din puşcărie, specialist în gâdilat şi aranjat hârţoage. În câteva ore am fost servit pe cinste. Soţia mi-a dat papucii. Ce obiective aveam? Întâi să ies din iarnă, apoi o pensie de boală. M-am prezentat la Spitalul judeţean unde m-am internat. Hârtiile vorbeau. Ştiu ce să fac ca o radiografie să arate „bine“. Pentru început, m-am aranjat de un ajutor social... V-aţi putut convinge în parc că povestea cu şira spinării a rămas doar o poveste.

„O viaţă sordidă, un om venal”, continua Dragoş să-l caracterizeze, fără să fie auzit.

— Cum s-au petrecut lucrurile în noaptea crimei?

— Domnule ofiţer, asta nu mai ştiu nici eu. Mi se întâmplă uneori să uit chiar ce am făcut cu o oră în urmă. Nu trebuie să vă mire, dar de la accident se trage, a fost lovit şi capul.

— Des aveţi asemenea necazuri?

Dumitraşc cumpăni o clipă răspunsul, cântărindu-l întâi în balanţă proprie.

— Nu prea, totuşi mă îngrijorează...

Han era convins că îşi bate joc de ei. Se prefăcu totuşi că îl crede, lăsându-l câteva minute, să-şi savureze „cârligul” cu amnezia.

— Păcat!

— Parcă eu nu spun tot aşa? se grăbi Dumitraşc să tragă linie şi să adune. Nenorocirile vin pe capul omului şi nechemate. Asta-i soarta, restu-i destin, filosofă el într-o manieră mai mult decât personală.

„Mă dai gata dacă continui să faci pe sentimentalul”.

— Am vrut să zic: Păcat că ne-am oprit. Nu mă întrerupe şi ascultă ce-ţi spun. Încă n-am întâlnit un om ca dumneata care, după comiterea faptei, să vorbească deschis. Probabil că cei ce vor prelua dosarul se vor întreba de ce procedezi aşa. Eu zic că avem de-a face cu un germene al căinţei – poate mă înşel, poate nu. Dar judecătorii? După câte-i cunosc eu, nu le plac jumătăţile de măsură. Nu-mi vine să cred că în zilele ce au urmat nu te-ai gândit, n-ai încercat să reconstitui cum s-au petrecut lucrurile.

„Era o idee ce trebuia prinsă din zbor şi ofiţerul să creadă că numai cu asta şi-a stors creierii”.

— Nu ştiu cum faceţi, dar citiţi oamenilor în suflet, declară Dumitraşc. Când ne-am întâlnit, aş minţi dacă aş zice că aveam de gând să mă prezint singur. Eram încă nehotărât. Să mă predau, să mă duc în lumea largă, sau să mă anin de vreun pom? Ce am făcut eu e mare păcat! Cum s-a întâmplat, ce-i drept, m-am gândit, da nu pot

pune mâna în foc că ce-mi mai aduc aminte e chiar adevărul.

— S-auzim.

— M-am trezit, parcă mă strigase cineva. Mă uit împrejur – nimeni. Încerc să adorm, nu pot. Cum stăteam aşa, simt deodată o greaţă şi îmi venea să vomit. Mă dau jos şi văd securea – nenorocirea mea. Am luat-o şi fără să-mi dau seama nici acum de ce anume, n-am dus în camera bătrânilor, unde i-am lovit de mai multe ori. Cred că întâi m-am repezit asupra bărbatului. A ţipat careva ori mie mi s-a părut, nu pot spune...

— Continuaţi! ceru Dragoş cu un ton de gheaţă, fără să-şi ridice faţa din palmele duse la înălţimea ochilor.

— La bătrâni pătrundea lumina de afară. Ca să nu-i mai văd am aruncat peste ei ce-am găsit la îndemână. Am trecut la mine în cameră unde am aruncat toporul. De fapt, înainte de asta am deschis uşa de la intrare şi am tras-o pe cea de lemn, ca să fiu sigur că nu se uită nimeni din afară. În bucătărie m-am spălat de sânge într-un lighean. Apoi am îmbrăcat alt maiou căci cel de pe mine era şi el stropit. Am vrut să dorm dar n-am mai putut. Cred că am mâncat o conservă şi la puţin timp după aceea, ca să nu mă mai duc până în fundul curţii, am urinat într-un borcan...

— Au fost găsite câteva beţe de chibrit arse. La ce v-au folosit? încercă Han să-i împrospăteze memoria.

Dumitraşc îşi mută privirea de la unui la altul, parcă chemându-i să-i dea o mână de ajutor, să-l scoată din

impas. Avea înfăţişarea unuia ce numai cu o clipă înainte căzuse în cap.

„Ai făcut o mare greşeală lăudându-te cât de bine simulezi. A fost o scăpere pe care n-o vei putea contracara”.

— Poate ne ajutaţi să lămurim câteva neconcordanţe.

— La ce vă referiţi?

— La multe, la foarte multe lucruri, zise căpitanul, lăsându-l să creadă că mai săvârşise o greşeală.

Client frecvent al penitenciarelor, Dumitraşc trecuse prin multe cercetări şi îşi însuşise, desigur, o seamă de cunoştinţe în ceea ce priveşte munca organelor de anchetă. Nu-i vorba de metodologia propriu-zisă, de cutare sau cutare metodă, de procedura cercetării în sine. Dar orice găinar, orice borfaş cunoaşte că la locul faptei se caută amprente şi că mulţi au capotat din pricina lor. Nu e de mirare, deci, că infractorul evită să lase urme şi se teme mereu că, totuşi, le-a lăsat. Atâta timp cât mai are o speranţă, nu va recunoaşte însă decât în faţa probei certe. Uneori, recunoaşte lucruri minore pentru a abate cercetările pe alt făgaş. Îşi schimbă comportamentul de la o zi la alta, de la un ceas la altul, se încurcă în propriile-i mărturisiri, până nu mai poate da înapoi din faţa adevărului. Desigur, avea şi Dumitraşc un plan şi se întreba cât ar trebui să spună din proprie iniţiativă. Se întreba, adică, ce ştia, de fapt, miliţia? El cotrobăise peste tot şi probabil că observaseră asta. Deci, pe ocolite...

— Neputând dormi, m-am mai luminat la cap şi a intrat frica în mine. Trebuia să plec, să fug, parcă auzeam pe bătrâni vorbind dincolo în pat. M-am îmbrăcat şi am dat să ies. În prostia mea mi-am închipuit că dacă voi câştiga timp n-o să mă mai prindă nimeni. Am aranjat cuverturile pe paturi, am aruncat două preşuri peste o băltoacă de sânge şi am căutat ceva bani ca să pot dispărea. Atunci am aprins câteva chibrite lângă noptiera bătrânei, crezând că banii sunt în noptieră. Erau numai vreo şaisprezece lei pe care i-am băgat în buzunar. La plecare, am pus lacătul pe uşă pentru a lăsa impresia că bătrânii au plecat de acasă. Cheia am aruncat-o dar nu îmi amintesc unde...

— Ce a urmat?

— M-am dus la gară, hotărât să părăsesc oraşul. La ora aceea nu pleca niciun tren. Am rămas în sala de aşteptare, chibzuind unde aş putea merge. Mi-am zis că cel mai sigur ar fi acasă, la părinţi. Or, spre Bacău nu aveam tren convenabil decât pe la prânz. Am rămas în gară iar dimineaţa m-am reîntors în oraş. De la biroul de voiaj am cumpărat biletul. Am umblat fără ţinţă şi ca să mai treacă timpul am intrat la un film. Rula „O lume nebună, nebună". Am stat vreo două zile la părinţi, apoi la Bucureşti. Azi dimineaţă m-am reîntors. Voiam să aflu de la Ciopor ce s-a mai întâmplat, dacă...

Cu încuviinţarea şefului, Han îl încredinţă pe Dumitraşc unui plutonier adjutant ce urma să-l ducă în alt birou pentru a-şi scrie declaraţia, completă, după pofta inimii.

— Nu s-ar părea, totuşi, ca suferă de amnezie, conchise căpitanul, ridicându-se.

— Sper că nu ai crezut nicio clipă gugumănia asta?! ripostă Dragoş. N-are niciun deranjament la etajul superior, al circuitelor integrate. Faptul că a greşit, că a lăsat urme evidente îl pun pe seama vieţii dezordonate. Iar revenirea lui în oraş nu face decât să confirme zicala după care, criminalii – mai devreme sau mai târziu – tot se întorc la locul faptei.

Ceru centralistei să-i facă legătura cu procuratura.

— Alo, Bungescule, salut! Da, eu sunt, n-am nicio problemă. Voiam doar să ştiu dacă l-ai citit pe Bobleanţă cu „Amintirile unui mincinos”?... Stai, nu te pripi, nu-i vorba despre un infractor care şi-a scris autobiografia. Ăl pe care-l ştii tu avea fluturii lui. Ăsta e prietenul meu. Are el mutră de suspect, dar dacă ţi-l aduce vreun agent, dă-i drumul, fiindcă singura lui vină e că trăieşte din „Amintiri inventate”. De ce te bat la cap? Păi, am găsit un individ care, într-un fel, – glumesc fireşte – îmi imită amicul: inventează. Azi-dimineaţă i-am comunicat lui Savii numele chiriaşului căutat. Acum – să nu te superi – îţi predau ţie criminalul. Îţi stau la dispoziţie, el şi primele lui mărturisiri. Şi să mai zici că nu suntem operativi...

— *Ascultă, „Ţigane”, pui o vorbă bună să trec în secţia voastră?*

— *Te-ai certat cu „Şobolanul”?*

— Încă nu, dar timpul nu-i pierdut. L-a apucat dintr-o dată dragostea de mine. Suferă când se gândeşte că lucrez doar noaptea.

— Cu directorul ai vorbit?

— Daco vorbeam nu te-aş mai fi deranjat. Parcă eu nu ştiu că o să-ţi cearăă părerea? Întâi spune-mi dacă eşti de acord, să nu-mi mai tocesc pingelele degeaba...

„Ţiganul“ se uită lung la mine, cumpăneşte o clipă răspunsul, clipeşte şiret, dar nu se pronunţă;

— Cândva te-am chemat la noi, ziceai...

— Lasă aducerile-aminte pentru când ieşi la pensie. Ştii bine care era motivul. Nu puteam să plec fără Puia şi fără ceilalţi doi. Când v-aţi extins, aţi avut nevoie de specialişti pentru carusel şi celelalte maşini. Atunci ai făcut pe dracu în patru şi mi-ai lăsat şefu' cu buza umflată. Dacă ei au fost buni în noua voastră secţie, bun sunt şi eu! Nu-s deloc modest şi tu ştii asta mai bine ca oricine.

— Eu te-am propus şi pe tine, numai că „Şobolanul“ n-a fost de acord.

— Şi cu asta te-ai mulţumit. Zău, nu mă aşteptam chiar de la dumneata la o asemenea figură. Atunci de ce ţi-ai mai pierdut timpul cu mine? Ai uitat zilele când veneam amândoi mai devreme ca să-mi poţi explica tot ce-i mai bun în meseria asta? N-aveai nicio obligaţie şi totuşi ai făcut-o.

— Lasă sentimentalismele, că la capitolul ăsta stau cam prost. Ce vrei? Bătrâneţea...

— Da sau ba? întreb eu, convins – pe jumătate – că treaba-i aranjată.

Mă cuprinde pe după umeri, apoi îmi face semn să mă duc la director. Se întoarce şi pleacă grăbit spre magazie, înainte să fi apucat să-i mulţumesc.

Fac antecameră; am tot timpul să constat că vechea mea cunoştinţă a părăsit cuibul. În locul ei se află acum o femeie fără vârstă ce seamănă, mai degrabă, cu un liniar îmbrăcat într-un ciorap flauşat. Totuşi, nu-i urâtă, însă nici amabilă nu pare. Oare cât timp să fi trecut de când am fost ultima oară la director? Socotesc în gând şi nu-mi vine să cred. De fapt, am fost de două ori: când m-am angajat şi când am făcut expertiza persanului. De atunci, pur şi simplu, am evitat să-l vizitez. Asta nu înseamnă că n-am mai discutat. Doar el s-a ţinut de capul meu să dau examen la facultate. Zâmbesc aducerilor aminte şi aşa cum am făcut-o şi altădată, mă întreb dacă mie mi s-au putut întâmpla atâtea? Uneori am impresia că totul n-a fost decât un vis urât din care nu mă mai puteam trezi.

Întâmplarea de la examenul de admitere a fost una din ultimele mari lovituri pe care le încasasem. În privinţa asta nu văd ce aş mai putea spune. Nimic din ceea ce aş încerca n-ar putea exprima deziluzia ce mă cuprinsese. Un individ a dat cu barda în mine, în munca mea, în nopţile mele chinuite, căci dacă lucrasem doar în schimbul trei, o făcusem ca ziua să mă pot pregăti. A lovit şi în Puia care, pentru a-mi fi de ajutor, continua să-mi stea prin apropiere. A lovit şi în ceilalţi prieteni care au crezut în mine.

În aceeaşi toamnă, pentru completarea locurilor, s-a mai dat un examen la seral. Sincer să fiu, m-am prezentat mai mult împins din spate. Am reuşit al treilea şi, de atunci, seară de

seară, sunt la institut. După cursuri vin la lucru şi până dimineaţa sunt strungarul Zaharia Râpan. M-am obişnuit într-atât cu schimbul de noapte, încât aproape nu mai am idee dacă şi altcumva ar fi bine. Nu-i numai meritul meu, recunoscător trebuie să-i rămân şi „Şobolanului".

Am mai amintit numele acesta, dar dacă-mi va sta în putere, voi încerca să fie, acum, ultima oară. Pentru mine el nu mai există ca om şi, chiar de-ar fi să rămână în secţie încă cincizeci de ani – din partea mea să-l ducă de aici direct la groapă – tot nu-mi voi schimba părerea. Nu-i vorba de încăpăţânare, ci de faptul că nu-mi place să rămân dator. A fost cel mai înverşunat din toată întreprinderea asta, ori de câte ori a fost vorba de persoana mea. Nu o făcea din răzbunare, deoarece n-aveam nimic de împărţit. Cine l-a botezat aşa, a fost mai mult decât inspirat, fiindcă văzându-i chipul, cele câteva fire de mustaţă, ochii mici ca de gheaţă şi permanenta-i adulmecare prin colţuri, erai tentat să-l stârpeşti sau măcar să-i arzi câteva perechi de palme. „Şobolanul" s-a străduit din răsputeri să fie mojic până şi cu cei mai apropiaţi prieteni ai săi. Pe „Ţiganul" el l-a botezat aşa, uitând că au copilărit şi învăţat meserie împreună. Fiindcă e bun de gură, a reuşit să ajungă şef de secţie.

Nu vreau să-i fac acum un rechizitoriu. Poate i-l vor face alţii, cândva. Mojiciile se vor întoarce într-o zi împotrivă-i şi, din balonul umflat, peticele se vor alege. După el, ceilalţi, colectivul, sunt buni doar să muncească, să îndeplinească planul, cu care să se poată mândri pe la şedinţe.

Gândurile astea mă îndeamnă să mă uit urât spre uşa capitonată. Oare „Taurul" nu vede toate astea? Sau n-are ce-i

face? Pun frâu pornirii, zicându-mi că sunt pătimaş în neuitare, dar cum aş putea să mă transform în mieluşel după toate „atenţiile“ de care dăduse dovadă? Una doar şi ar fi ajuns să nu-i mai dau bună ziua.

S-a împotrivit din toate puterile când a fost să mă reîntorc în secţie. Dacă a văzut că tot voi fi primit, a găsit de cuviinţă să-mi amărască viaţa în fel şi chip. La toate corvezile eram cap de listă. Mă purta în sus şi-n jos fără niciun rost; numai să mă înnebunească. Târziu am priceput eu că în spatele ostilităţii de neînţeles a unora se afla, de fapt, nepreţuitul meu şef. Şi, culmea, nu-i ierta nici pe cei ce îmi arătau câte un pic de omenie. Relaţiile dintre noi evoluau într-o curbă pregnant ascendentă, încât ajunseserăm până acolo că orice vorbă de a mea să fie întâmpinată cu un categoric „Nu!”

Şi după ce m-am calificat, situaţia a rămas neschimbată. Îi pricinuiam supărări fiindcă nu putea să-mi impute rebuturi, absenţe şi altele de acest fel ce i-ar fi umplut inima. Îi venea din ce în ce mai greu să fie consecvent. Nemulţumit de proasta planificare a comenzilor, timp de o săptămână – noapte de noapte – după două-trei ore de lucru nu mai aveam ce face, am ridicat chestiunea într-o şedinţă. Foc s-a făcut şi numai ce-l aud tunând:

— Un puşcăriaş să nu mă înveţe pe mine cum trebuie să am grijă de interesele întreprinderii...

Stupoarea a fost generală. Cei alături de care lucram nu mai făceau demult asemenea aprecieri. Ei mă respectau pentru ceea ce făceam, obligându-mă, chiar prin aceasta, să mă integrez în marea lor familie. Vorbele „Şobolanului“ m-au opărit şi eram

gata să-l strâng de gât. Ah! câte nu mi-au venit atunci pe limbă! M-am stăpânit totuşi. Apoi m-am gândit că, până-mi trece furia, cel mai înţelept lucru ar fi să ies afară. Abia ajunsesem la uşă, că s-au ridicat o mulţime de voci în apărarea mea. Obişnuit să aibă ultimul cuvânt, „Şobolanul" a încercat să trâmbiţeze pericolul social pe care-l reprezint, dar oamenii s-au îndârjit într-atât, încât am crezut că se lasă cu bătaie. A fost nevoit să cedeze şi să trimită după mine.

Nu mă încânta victoria în sine, ci preţuirea şi dragostea pe care mi le arătau tovarăşii mei de muncă. Întorcându-mă în hală, dau cu ochii peste o roabă de-a zidarilor, încărcată cu cărămizi.

— Le-am adus ca să te baţi cu ele în piept, susţinându-ţi originea sănătoasă. Dacă nu ajung, sunt dispus să car de afară întreaga stivă, i-am explicat eu. Cât despre cuvântul „puşcăriaş", ai făcut foarte bine că l-ai amintit, deoarece, personal, mă jenam să deschid discuţia. Eu am „fost" şi oamenii care sunt aici de faţă m-au ajutat, arătându-mi că nu mai trebuie să mă întorc acolo. Şi n-am s-o fac! Dar nu sunt tot atât de sigur în ceea ce-l priveşte pe tânărul ce vă poartă numele şi pe care-l cocoloşiţi, încărcând schema cu un pontator în plus.

Lovisem sub centură şi asta l-a sufocat. N-a mai avut cum să se reculeagă. Sărindu-mi în ajutor, câţiva îşi amintiră că şi nevastă-sa e pontatoare şi că cei trei nu mai isprăvesc cu concediile şi recuperările. Au mai fost amintite şi alte matrapazlâcuri...

Pare incredibil, dar „Şobolanul" nu m-a cuprins în braţe şi nu mi-a mulţumit, plin de recunoştinţă pentru prilejul oferit

oamenilor de a-l critica; n-a declarat că săpuneala prinde bine, aşa cum susţinea când era vorba de altcineva. A încercat printr-o metodă mai subtilă să-mi bage minţile în cap: timp de mai bine de un an n-am primit nicio primă. A aşteptat să mă căciulesc în faţa lui, dar n-am făcut-o. Nu că aş fi fost plin de bani – pe vremurile acelea câştigul era cu mult mai mic – dar nu voiam să-i dau vreo satisfacţie.

Povestea cu odrasla-i era cât se poate de adevărată şi n-aveam nicio vină dacă nu se putea aduna de pe drumuri. Nu reuşise să termine măcar liceul. În schimb, frecventa cu asiduitate localurile, se ţinea de afaceri, improvizase câteva mariaje oficializate la ulucă, dispărea cu zilele de acasă. Într-un cuvânt, promitea! L-a adus taică-său la întreprindere, având grijă să nu-i lipsească şapte perini de pe scaun. Pentru el, tot; altora, nimic. Gândindu-se că i-ar sta mai bine cu scaun la cap, l-a convins să-şi termine liceul la seral. Pe vremea aceea intrasem la facultate şi aş fi dorit să lucrez doar în primul schimb. A zis că nu se poate, dar m-a povăţuit din inimă să renunţ, zicea el, să nu-mi bat atâta capul, că Doamne fereşte, pot păţi iarăşi ceva la ochi. Ce-mi trebuie facultate dacă peste câţiva ani am să ajung la categoria maximă? Toate astea fiindcă oricum ajungeam acolo. Nu acelaşi lucru s-a întâmplat cu odrasla-i, care curând avea să dezamăgească.

N-am plecat din întreprindere. Nu mi-am căutat un loc mai moale. Am rămas să lucrez nopţile, însă acum când mai aveam doar câteva luni până la examenul de stat, treaba părea tot mai anevoioasă. Ceea ce mă nemulţumea cel mai mult era transferarea la altă secţie a prietenilor mei. Mă surprinde, apoi,

bunăvoinţa „Şobolanului“. Dintr-o dată şi-a dat seama că sunt un element capabil şi m-a propus brigadier pe schimb. Toate bune şi frumoase, veţi zice, numai, vă asigur că omul a lucrat cu schepsis. Oare mai trebuie să spun că, brigadier fiind, trebuie să lucrezi cot la cot cu oamenii tăi? Şi când vom fi în schimbul doi ce fac, stau cu ei, sau merg la cursuri? Şi, fiindcă ne cunoaştem prea bine, că nu de ieri, de alaltăieri lucrăm împreună, am înţeles că-i ultima lui încercare de a-mi trage preşul de sub picioare.

Toate astea le-am spus directorului. Am găsit înţelegere şi m-am reîntors în secţie, l-am comunicat „Şobolanului” că de luni am să lucrez în secţia nouă, lucru ce se pare că l-a nemulţumit:

— Mai vedem, noi, proroci el ameninţător.

N-aveam de gând să stau la taclale, cu atât mai puţin să întindem pelteaua amintirilor, dar privindu-i mutra arogantă, sfidătoare, am simţit – iarăşi – cum mă mănâncă sub limbă:

— Păi, tocmai asta şi voiam: vedeţi pe cine puneţi în locul meu.

Tipul dădu ochii peste cap, mustăci un zâmbet superior, apoi, ca un veritabil cabotin de operetă, voind parcă să-i ia ca martori pe cei ce se aflau în acel moment în biroul lui, declară sentenţios:

— Ascultă-mă, te zbaţi degeaba, tot la mine ai să te întorci!

A căutat-o cu lumânarea şi cu martori, aşa că nu aveam niciun motiv să nu i-o plătesc:

— Desigur, numai că s-a omis un mic amănunt. Mă voi întoarce doar pentru a prelua secţia. Între noi fie vorba, ai condus-o cam după ureche şi niciodată n-ai avut auz muzical.

Dar pentru că ai fost totdeauna generos cu mine, dacă, bineînţeles, mai ştii să porneşti un strung, poate am să-ţi ofer postul de brigadier. La revedere şi... pe curând!... un an, cel mult, adaug, întorcându-mă din uşă.

— Ascultă, locotenent Comloşan, dacă nu te-ai prostit de tot, pricepe odată că n-am de gând să accept toate aiurelile tale. De câte ori te-am întrebat câte ceva, chiar şi când îmi veneai noaptea acasă, o ţinei morţiş cu secretele tale de serviciu şi cu veşnica ta rugăminte de a fi înţelegătoare. Nu poţi pretinde că nu am fost înţelegătoare şi că m-am amestecat vreodată în treburile tale.

— Dar am vorbit şi cu tovarăşul maior, am acordul lui, se lamenta locotenentul în faţa soţiei ce se dovedea neînduplecată.

— Cu atât mai rău pentru tine. De ce nu mă consulţi? Ce îşi închipuie maiorul ăsta al tău, că poate comanda şi la mine în casă? Spune-i-o dacă vrei, ori lasă-mă pe mine să-i spun. Te asigur că a doua oară n-o să mai recurgă la ajutorul meu. Ce sunt eu, cobai?

— Nu, draga mea...

— De vreme ce nu-mi poţi dezvălui tot, înseamnă că-i chiar mai rău. Dar ţie puţin îţi pasă! Vrei să mă îmbraci ca pe o paţachină şi să mă duci nu ştiu unde, ca să mă vâri în mai ştiu eu ce treabă a miliţiei. Dacă mi se întâmplă ceva? Poate că tocmai asta urmăreşti! Mai bine spune cinstit că în viaţa ta a intervenit o altă femeie şi te las liber... Nu-s bătrână, nici chiar urâtă, am să mă descurc eu...

Se smiorcăia, să înduioşeze şi pietrele, nu alta. Comloşan, culcat în patul de alături, încerca să mai spună un cuvânt, să-i mai explice, dar nu era chip.

— Să nu-ţi închipui că ai să scapi de mine cu una cu două. Întâi te opăresc şi numai după aceea poţi să te duci la alta!

În cele din urmă renunţă, lăsând totul pe a doua zi, dimineaţa.

Într-adevăr, la ora când soţia lui Comloşan ieşea de le serviciu, locotenentul o aştepta cu maşina maiorului Georgevici. Nu erau căsătoriţi decit de trei ani, aşa că veţi crede că s-au îmbrăţişat fără să se ruşineze de cei din jur. După câteva ocolişuri locotenentul opri în apropierea teatrului de revistă „Fantazio" unde l-au căutat pe cel ce se ocupa cu machiajul. Din pachetele aduse au fost scoase o vestă şi o pereche de pantaloni roşii în carouri. O perucă blondă, puţin fond de ten, pudră, cremă şi alte nimicuri despre care femeile susţin că le ajută să fie frumoase, completară recuzita. Omul era un artist în meseria lui, studiase dinainte şi fotografia primită de la locotenent, iar când totul a fost gata, soţia lui Comloşan semăna destul de bine cu victima de la hotelul „Zalis". Norocul lor era că femeia nu ştia adevărul (locotenentul îi spusese o poveste oarecare). Altfel...

Până spre seară s-au tot învârtit prin Mamaia, când în maşină, când făcând lungi plimbări pe jos. În ciuda oricăror strădanii, Comloşan nu se lovea însă decât de ridicări neputincioase din umeri.

— Încercăm şi mâine, îşi anunţă el consoarta, în timp ce parcă maşina în dreptul blocului în care locuiau.

— Ai noroc că îmi place cu maşina... Vremea e splendidă şi nu văd de ce n-am continua aşa până la toamnă. Spune-i maiorului să-ţi tot dea misiuni din astea, am fi şi noi mai mult împreună, iar tu n-ai uita că eşti însurat. Când m-ai invitat la cofetărie, chiar mă miram cum de îţi mai aminteşti că pe lumea asta mai există şi altceva în afară de miliţie.

A doua zi, după masă, reluară plimbarea. Străbăteau, în linii mari, acelaşi traseu. Când au ajuns la staţia PECO de la intrarea în staţiunea Mamaia, locotenentul vră, dar nu se duse să alimenteze. Lăsă maşina deoparte. Voia să aibă o discuţie cu personalul staţiei. Ştia că aici se lucrează în ture şi îi căuta pe aceia care ieri avuseră zi liberă. Trebui să aştepte câteva minute bune, fiindcă atunci mai sosiseră vreo zece vehicule. Între timp, soţia lui coborâse şi ea. Stătea cu spatele spre staţie, urmărind din priviri traficul intens de pe şosea.,

Când unul dintre cei doi lucrători de la staţie servi şi ultima maşină, locotenentul se grăbi să profite. Se legitimă, apoi, pe scurt, îi spuse ce ar dori să afle de la el.

Individul avea cel mult treizeci de ani. Nu era el prea vorbăreţ şi în timp ce locotenentul îi vorbea îşi aruncă de câteva ori privirea spre maşina maiorului, fără să arate însă că l-ar preocupa în mod deosebit.

— Îmi pare rău, mărturisi omul, nu vă pot ajuta cu nimic. Trece atâta lume...

Întoarse ochii roată, parcă voind să se asigure, încă o dată, că totu-i în ordine prinprejur şi că nimeni nu aşteaptă să fie servit din cauza discuţiei cu cel ce i-a „căzut” pe cap. I se păru locotenentului, sau într-adevăr privirile omului au întârziat asupra soţiei sale?

— Şi chiar nu ai nimic să-mi spui? stărui el, cu un ton atât de plictisit de parcă îi era indiferent ce va auzi.

Stăteau faţă în faţă, studiindu-se ca doi cocoşi, gata să se repeadă unul la altul. Se înfruntau pe tăcute fără ca vreunul să ştie ce gândeşte celălalt.

— Dacă nu mă înşel, dumneavoastră aţi venit cu maşina aceea? cedă omul, arătând cu capul spre singura maşină ce se afla atunci în staţie.

Locotenentul încuviinţă tăcut, înclinându-şi chelia ce părea mereu proaspăt lustruită. Doar buzele-i zâmbeau.

— Când aţi pescuit-o? se interesă omul, făcând desigur aluzie la femeia ce se învârtea pe lângă maşină. Şi ca să se facă mai bine înţeles trase cu coada ochiului, clipind şiret.

„Fiecare, cum îl duce mintea”, îşi zise locotenentul, stăpânindu-se să nu-i dea replica cuvenită. Omul avea ce admira şi nu odată Comloşan se întrebase cum de l-a preferat nevastă-sa tocmai pe el, când era de ajuns să deschidă mai bine ochii.

— Vrei să-mi spui şi altceva?

— Ei, bine, da! Dacă sunteţi aici, înseamnă că v-a spus tot. Treaba ei, dar nu-i frumos după ce am ajutat-o! După dispoziţiile noastre, n-aveam voie să-i vând benzină în sticlă, dar atât a insistat, încât am servit-o. Poate că n-am

respectat regulamentul, recunosc, nu l-am respectat, însă voiam să-şi facă – şi în felul acesta – o impresie bună despre noi.

— În ce limbă aţi vorbit?

— În italiană, parcă n-aţi şti? Adică ea a vorbit iar eu am priceput că a rămas cu maşina în pană de benzină. Voia doar un litru ca să se poată întoarce aici să-şi umple rezervorul. Şi uite dom'le cum mi-am aprins paie în cap fără să vorbesc cu pompierii. Să mai faci altădată bine...

— Când a fost asta?

— Stai să văd... Luni, nu, miercuri am avut recuperare, joi, joi 9 mai.

— În ce sticlă a luat benzină?

— Ei asta-i acum, vă legaţi şi de sticlă? Dacă tot a ciripit, se înţelege că ştiţi că de la mine a luat-o. Era o sticlă în care fusese cândva un Murfatlar. Şi asta-i interzis?

L-a rugat să-şi scrie declaraţia. Omul se ocăra în gura mare, promiţând că „de i-ar vedea întinşi în drum", n-o să le mai dea strop de benzină celor rămaşi în pană. La plecarea locotenentului, se interesă:

— Şi cu mine cum rămâne?

— Ca şi până acum. N-am eu competenţa să fac ordine aici, şi-apoi, dumneata m-ai ajutat. La revedere.

Omul rămase descumpănit, nepricepând că s-a înşelat în privinţa femeii aflate lângă maşină. Prezenţa acesteia l-a stimulat să-şi aducă aminte că a servit-o pe cealaltă cu benzină. Nu era puţin lucru. Astfel s-a ajuns la concluzia

că însăşi victima – şi nu altcineva – a procurat lichidul inflamabil.

Resturile de hârtie carbonizată au dat la iveală, în laborator, într-o primă fază, începutul unui cuvânt format din trei litere: „GUL” precum şi cifra 8, ce părea să provină dintr-un document, identic cu materialele ce se folosesc la buletinele de identitate. Au mai fost descifrate nişte cifre care ar fi putut corespunde unor numere de telefon. S-a observat că doar două din acestea se compuneau din şase cifre. Or numai Bucureştiul avea o astfel de centrală. Celelalte numere erau formate din grupe de cinci, ceea ce putea corespunde multor oraşe din ţară.

Era totuşi un pas făcut, deoarece folosindu-se diferite combinaţii, cel puţin unele dintre numere s-ar putea reconstitui.

Procurorul Savii avu o scurtă întrevedere cu Aurel Dumitraşc. Poate că a fost vorba doar de curiozitate, deoarece niciun moment nu se gândise la interogatoriul decisiv. Procesul-verbal de ascultare, declaraţia de la miliţie erau destul de grăitoare, chiar dacă Dumitraşc scrisese acolo cinci minciuni şi o jumătate de adevăr. Îl trimise deci înapoi, hotărât să-l asculte cât mai degrabă cu putinţă.

Întâi, se ocupă de ordonanţa de prelungire a reţinerii, motivând că ea este reclamată în interesul anchetei penale

ce se efectuează. Ceru prelungirea până la 19 aprilie, ora optsprezece. Urma să o trimită spre aprobare, dar asta după ce va termina şi ordonanţa de punere sub învinuire. Nu-i făcea deosebită plăcere să tot întocmească la acte, însă procedura trebuia respectată.

Peste două ore se întâlnea la locul faptei cu Angela Hortoban, nepoată a victimei Marta, pe care o convocase pentru a stabili împreună dacă lipseşte ceva din casa bătrânilor. Din relatările de până atunci, ea părea indicată a stabili eventualele pagube. Cel puţin o dată pe săptămână îi vizita pe bătrâni, ajutându-i la treburile gospodăriei. Era foarte important să se stabilească dacă a dispărut ceva din casă, căci în felul acesta s-ar fixa un eventual mobil al crimelor. Mobilul, într-adevăr, rămăsese încă nebulos. Basmele despre omoruri fără un motiv anume sunt greu de digerat. O cauză, oricât de mică, de neînsemnată se găseşte totdeauna.

Ca să preîntâmpine orice exces de zel din partea femeii, Savii o rugă înainte de a începe inventarierea să-i enumere lucrurile pe care şi le aminteşte. Gura îi mergea ca o meliţă; părea bine documentată. Au trecut la partea practică şi aici totul merse strună. Supărător i se părea procurorului doar faptul că, după ce termina cu inventarul, – să zicem al unui dulap – Angela îşi nota rezultatul într-un carneţel.

— De ce aveţi nevoie de aşa ceva? întrebă Savii, nemaiputându-se stăpâni.

— Să pot controla dacă nu dispare ceva, între timp, mărturisi ea, găsind probabil firesc să se repeadă în bunurile celor ce doar după-amiază vor fi înmormântaţi.

— Locuinţa a fost sigilată iar cheia se afla la procuratură. Întrucât sunteţi singura persoană ce va moşteni aceste bunuri, poate mai aşteptaţi două-trei zile până vă predăm cheia. O să vă bucuraţi atunci în voie, fără ca plăcerea să vă fie umbrită de prezenţa mea.

Au continuat fără alte incidente. Conform spuselor femeii, lipseau câteva cămăşi de-ale bătrânului (nu putea preciza câte, dar susţinea că a avut mai multe), un jerseu de damă din lână neagră – nou-nouţ, o garnitură de farfurii mici şi mari, toate ornate cu flori, pentru care cineva îi oferise bătrânei cinci mii de lei. Se mai adăugau pe listă două rochii noi, tot negre – cu una ţinea să fie îngropată – precum şi câţiva metri de material, roz, pentru haine de pat.

— Credeţi că au avut oarecari economii?

— Nu ştiu dacă ţineau bani în casă. Doamne, vorbesc prostii, fiindcă la CEC sunt sigură că nici n-au intrat vreodată. Numai Ghedeon avea pensie şi nu le prea prisosea. Poate, acolo, câteva sute...

După câteva ore primea o vizită.

— M-a trimis la dumneavoastră tovarăşul căpitan Han. Zicea că aici trebuie să depun plângerea. Foarte cumsecade acest tovarăş! Dacă nu aveam norocul să-l cunosc, cine ştie pe la câte uşi ar fi trebuit să bat până să primesc ceea ce este al meu. Sunt o biată văduvă...

— Luaţi loc şi spuneţi cum vă numiţi.

— Şarlota Cnoblo. Apropo, am uitat – iertaţi-mă – o scrisoare pentru dumneavoastră, de la tovarăşul Han.

Luă plicul şi îl deschise intrigat, gândindu-se că ajunge omul să nu se mai poată urni fără o recomandare. Ce l-o fi apucat pe căpitan, umblă cu „pile“ la procuratură? Despături hârtia şi făcu ochii mari-mari: *In herbis, in verbis, in lapidibus*. Avea impresia că în spatele acestor cuvinte vede chipul căpitanului, atenţionându-l. Deci asta era? Are îndoieli împotriva bătrânei şi, bun la suflet cum e, mă pune în gardă.

— Ce vă nemulţumeşte? se adresă el bătrânei, admirându-i pălăria de dantelă, perforată, cu nimic mai mică decât roata volantă a unei batoze de treierat.

— Am făcut ceva de care acum mă căiesc amarnic. N-aveam de unde bănui ce se va întâmpla. M-am gândit că fac un bine. Acum însă, m-am nenorocit şi asta la bătrâneţe, cu atât mai dureros, cu cât nu mai am de la cine aştepta ajutor. Familie nu mai am. Tot ce-am agonisit s-a dus. Dacă n-o veni curând moartea după mine, o să ajung să mă îngroape primăria. Baremi dacă m-ar primi la Casa săracilor, se tângui ea, tamponându-şi uşor ochii cu o batistă.

— Nu pricep nimic, recunoscu procurorul.

— Când mi-au descoperit vecinii omorâţi, într-atât m-am pierdut cu firea, încât am şi uitat de mine. Dacă vă gândiţi bine, aveam şi de ce. Nu-i uşor să trăieşti atâţia ani uşă în uşă cu nişte oameni – să schimbi sute de vorbe într-

o zi – şi dintr-o dată, aşa din senin să-i găseşti morţi. Vedeţi dumneavoastră, cu vreo trei săptămâni în urmă eu am împrumutat-o pe Marta şi pe Ghedeon cu bani. Dacă ar fi fost câţiva lei nu mi-ar păsa. Dar i-am împrumutat cu şaisprezece mii, bani agonisiţi de mine pentru zilele când o trebui să mă dau în ţinere. Ce mă fac, cine îmi înapoiază banii?

„*In herbis, in ver*...", îşi aminti Savii.

— Aveţi vreun înscris prin care vă probaţi cele afirmate?

— Ce să am?

— O chitanţă, sau, eventual, martori?

— Nu, nu am aşa ceva că doar erau oameni de omenie. În Marta aveam încredere ca şi în mama mea. Dumnezeu s-o ierte! Nici prin gând nu mi-ar fi trecut...

Delicată situaţia, îşi zise Savii, frecându-şi bărbia. Cum să ai convingerea că spune adevărul? Pe de altă parte, de ce să nu fie crezută? O şti căpitanul mai multe? Ori intueşte doar că este vorba de o escrocherie? Bătrâna afirmă că îl cunoaşte, ceea ce nu exclude reciprocitatea şi acesta-i motivul pentru care m-a făcut atent. Nu pare ea din cei ce pot da bani cu împrumut, însă cu bătrânii ăştia niciodată nu poţi fi sigur. În nouăzeci la sută din cazuri, bătrâneţea face pe om înţelept, mai strângător.

— Desigur, până a-i împrumuta, banii îi aveaţi depuşi la C.E.C.?

— Nicidecum, îi ţineam în casă. La mine erau în siguranţă şi îmi plăcea să mă uit din când în când la ei. Ce

vreţi, aşa suntem noi, adică, vreau să spun că l-am moştenit pe tata, care a fost cârciumar şi n-avea încredere nici în bănci, fiindcă, odată – în tinereţile lui – şi-a pierdut banii când banca a dat faliment.

— Înţeleg, o asigură procurorul. De fapt, el se gândea că pierduse şansa de a afla dacă madam Şarlota avusese sau nu bani puşi deoparte. Deci dumneavoastră v-aţi lipsit de toate economiile ca să puteţi face un serviciu prietenilor.

— Ooo nu! Asta nu s-a întâmplat. Mai am acasă cinci mii trei sute. Chiar dacă mă rugau, n-aş fi dat mai mult decât am dat. Niciodată nu ştii ce îţi poate aduce ziua de mâine. Cazi bolnavă, Doamne fereşte, şi n-ai un leu pentru doctor, pentru celelalte nevoi. Chiar atât de nesăbuită nu sunt, chit că unii mă consideră de pe acum ramolită.

Ar fi vrut s-o întrebe cum a reuşit să strângă atâţia bani, că el de mult se tot chinuia să adune pentru o maşină. Se răzgândi însă. Bătrâna putea să motiveze în fel şi chip. De pildă, că adună încă de a doua zi de după naţionalizare, că o persoană singură se mulţumeşte cu puţin, că tricotează, că săptămânal norocu-i pune mâna în cap şi câştigă la loz în plic şi aşa mai departe. N-ar fi avut argumente s-o contrazică; poate reuşea, într-adevăr, să pună leu peste leu. Dacă reclamaţia Şarlotei se va dovedi întemeiată, o să-şi trimită soţia la ea – în schimb de experienţă – nu de alta, dar Silvia numai pentru perlan, biotim şi celelalte asemenea produse îi cheltuieşte un sfert din retribuţie, de parcă ar avea contract cu firmele producătoare. Cele necesare copiilor, pe care Silvia îi cam râzgâia, e drept,

înghiţeau alte două sferturi. Aşa se face că maşina visată ajunsese doar la trei roţi, ceea ce venea în totală contradicţie cu fantezia constructorilor de automobile. Dar cum un procuror nu-şi poate permite să fie prozaic în exerciţiul funcţiunii, întrebă:

— Cunoaşteţi cumva ce voiau să facă vecinii cu banii?

— Cum să nu, se poate? Chiar eu i-am încurajat. Era vorba să cumpere o grădină, un fost loc de casă. L-ar fi lucrat un an-doi, apoi l-ar fi vândut cu un preţ mai mare.

— Poate ştiţi numele celui ce voia să vândă?

— La ce bun? se oţărî bătrâna, parcă indignată de întrebare. Ştiu doar că s-au luat după un anunţ apărut în ziar.

— Din câte am aflat despre vecinii dumneavoastră, se pare că le venea destul de greu să-şi facă chiar şi cumpărăturile... Ori lucru la o grădină...

— Am spus eu altceva? Apoi, sfătoasă: Tinere domn, se vede că locuieşti în plin centru. Oare ai uitat că pe la noi este obiceiul ca bătrânii să dea în parte grădina când n-o mai pot lucra singuri? Aşa zicea, de fapt, şi Marta... Numai că dacă nu m-aţi întrebat...

Putea să fie adevărat, dar după viclenia ce scânteie de câteva ori în ochii Şarlotei, după mulţumirea ce o cuprinse după explicaţia dată, Savii îşi zise că tot atât de bine ar fi putut fabrica răspunsul ad-hoc, convinsă că nu are cum să o verifice.

— Vânzarea-cumpărarea s-a perfectat?

— Nu, a fost amânată, deoarece zicea Marta că proprietarul se îmbolnăvise. Urmau să facă actele, imediat ce se însănătoşeşte.

„Dacă banii aceia au rămas în casă, ei puteau constitui o ispită pentru chiriaş, astfel explicându-se şi mobilul crimelor. Oricum, la cercetările de până atunci banii n-au fost descoperiţi. Dumitraşc susţine că şi-a însuşit doar vreo şaisprezece lei“.

— Se înţelege că dumneavoastră doriţi să vă recăpătaţi banii. Cum credeţi că ar fi posibil acest lucru?

— Nu sunt în măsură să dau sfaturi, dar după mintea mea proastă, cred că i-a furat chiriaşul. Dacă nu are de unde plăti, rămân lucrurile vecinilor ce s-ar putea scoate la licitaţie. Sau, ştiu eu, o tranzacţie de obiecte ce ar acoperi suma...

Asta era, exact cum îşi imaginase Savii. O rugă să-şi scrie plângerea, după care o conduse până la uşă, promiţându-i, bineînţeles, că va face tot ce trebuie pentru ca echitatea să fie pusă în drepturile ei.

Dacă lumea ar şti ce muncă uşoară au procurorii, mulţi ar opta pentru o astfel de profesiune. Să-l luăm pe Savii de exemplu. Pe lângă celelalte „nimicuri” cu care îşi omora timpul (el o făcea în numele legii), trebuia acum să stabilească dacă Dumitraşc cunoscuse că bătrânii aveau o sumă aşa de mare în casă, să afle, apoi, dacă şi-a însuşit-o; iar dacă nu – să descopere unde ar putea fi.

Şi ca să nu se plictisească, porni întâi să caute pe nepoata bătrânei. Nu-i spusese direct despre ce e vorba. O

întrebă doar dacă nu-i auzise pe bătrâni că ar vrea să se împrumute.

— Nu ştiu să se fi împrumutat, n-aveau de ce, răspunse Angela Hortoban. Se mulţumeau cu reumatismul şi sărăcia lor.

— Auzisem că aveau de gând să-şi cumpere o grădină pe care s-o lucreze...

— Glumiţi, desigur. Grădină le trebuia lor, când nu erau în stare s-o scoată la capăt cu ce aveau? Nu vă spuneam că deseori îi ajutam, chiar şi în casă la curăţenie, fără să vă mai amintesc că majoritatea cumpărăturilor le făceam eu. Lor le venea greu să se deplaseze şi până la colţul străzii. Dumneavoastră aţi lucrat vreodată într-o grădină ca să aveţi idee ce înseamnă asta?

Nu-i satisfăcu curiozitatea şi nici nu-i aminti că întrebările le pune, de obicei, procurorul. Îi mulţumi pentru informaţie şi părăsi casa. Afară cald, frumos, niciun nor de ploaie. Asta-l făcu imprudent şi porni fără griji prin mijlocul drumului. I se făcu sete de atâta plimbare, dar spera în – sinea lui, să întâlnească o oază. La o răscruce dădu peste ea, însă avea să constate că în acel anotimp bere se servea numai pe litoral. Paşte murgule... n-ai ce face! Şi cum soarele îl bătea în creştet, se pomeni gândindu-se că s-ar impune de îndată o percheziţie amănunţită în apartamentul victimelor.

Când avu hârtia parafată în buzunar, un reprezentant de la miliţie în stânga şi doi martori în dreapta, începu treaba. Bani, câte pene pe broască; nici seifuri îngropate,

nici nişe mascate de tablouri, nici comoară ascunsă în hornul casei; nici vorbă de prag dublu sau alte asemenea locuri, în care să găseşti un creiţar pitulat.

Rămânea în picioare – nu Savii, că el era frânt, – întrebarea: dacă Dumitraşc, ştiuse de cele şaisprezece mii?

— Ce tot împingi la uşa aia, nu ştii să citeşti? se auzi un glas piţigăiat, în timp ce o umbră se apropie de perdelele ce acopereau intrarea.

Locotenentul Chita – ce urma de ieri o altă dispoziţie a maiorului Vaida – văzu un copilandru care-l privea dezaprobator.

— Deschidem la zece! Mai plimbă-te până atunci: o să-ţi facă bine!

Băiatul lăsă din mână perdeaua şi se îndepărtă: îl luase drept un consumator grăbit să se adape sau să-şi potolească focul de cu seară.

Locotenentul zâmbi şi bătu din nou, de data aceasta mai insistent. Fără voia lui, nervozitatea i se transmise în gest, pentru că cei dinăuntru nici nu se sinchiseau. Erau probabil obişnuiţi cu astfel de clienţi. Într-un târziu, tot puştiul îşi făcu apariţia. După înfăţişare era mai mult decât clar că primise împuternicirea să-l trimită la dracu' pe cel ce le tulbura liniştea. Locotenentul îi întinse, însă, legitimaţia şi flăcăul se metamorfoză cât ai clipi. Gura i se întinse până la urechi. Zise ceva de cheie şi o zbughi spre interior de parcă l-ar fi fugărit un tigru hămesit.

Locotenentul se afla în faţa bufetului „Pescăruş” şi până să vină cineva să-i deschidă avu tot timpul să-şi dea seama că picase la o oră nepotrivită. Nepotrivită pentru cei dinăuntru, nu pentru el care era în picioare de la cinci. Şi asta nu că i-ar fi cerut-o cineva anume, ci fiindcă el făcea parte din categoria acelora pe care clinicienii şi fiziologii i-au denumit – în funcţie de ritmurile lor de activitate cotidiană – „ciocârlii”. Adică, un tip care se trezeşte cu noaptea în cap, aleargă în sus şi în jos cât e ziua de mare, fără să-şi piardă voiciunea şi buna dispoziţie, chiar dacă nu realizează mai nimic din ceea ce îşi propune. În schimb, seara cade obosit, doarme neîntors cum s-ar zice, cu un somn adânc şi fără vise.

Erau tocmai momentele dinaintea deschiderii, când responsabilul făcea o ultimă inspecţie şi degusta sever grătarul servit pe post de gustărică. Oameni suntem, deci şi ceilalţi au dreptul la viaţă, mai ales că o fac cu cele mai bune intenţii: voiau să constate dacă nu cumva bucătarul şi-a ieşit din mână. Ţineau foarte tare la renumele localului. Nu puteau servi carnea alterată, ori, şi mai rău, cafeaua leşinată, care după unii consumatori impertinenţi seamănă cu apa rămasă de la spălatul vaselor. Aşa că nimic mai firesc decât hotărârea tacită de a degusta, colo, un mizilic. Dar să nu exagerăm: locotenentul, chiar dacă ar fi ştiut să tricoteze, tot n-ar fi terminat un pulovăr până să vină responsabilul şi să-i deschidă, cu mari şi interminabile ploconeli.

Chita simţi din prima clipă că omul îi place; nu fiindcă se juca cu propria-i viaţă – era foarte periculos, la cele vreo sută treizeci de kilograme ale lui, să tot penduleze de la verticală la orizontală, să rămână îndoit ca şi cum te-ar invita să i te urci în spate, sau să sari „capra” – nici pentru faptul că reuşise să adune aproape tot personalul la intrare, plasându-l deoparte şi de alta a uşii. Mişcătoare primire, dar insensibilul Chita părea că nici n-o bagă în seamă. Pe el îl fascinau doar buzele, vinete, cărnoase şi dinţii de aur ai responsabilului precum şi strădaniile lui de a dovedi, deşi nimeni nu-l întrebase, cât este de cinstit. Desigur, căsca omul gura, să-i arate de la bun început că usturoi n-a mâncat şi nici pe acolo n-a trecut. Îi mai plăcea lui Chita şi faptul că, oricât s-ar fi chinuit, nu reuşea să-i prindă privirea, care aluneca în toate părţile.

Responsabilul îi arăta locotenentului o simpatie cel puţin la fel de mare. „Prima impresie contează, de ea depind multe... uneori”, îşi zicea el, făcându-şi, în acelaşi timp, cruce cu limba pe cerul gurii. De cum l-a anunţat puştiul cine-i la uşă, ochiul drept a început să i se zbată. „Parcă poţi ghici când te trezeşti cu miliţia economic!?”

În această atmosferă de bunăvoinţă – când mai erau exact cincisprezece minute până la deschiderea localului – au început tatonările. Locotenentul puse pe masă fotografiile color, printre care şi pe aceea a victimei. Brusc, localul se lumină de chipurile destinse ale celor din jur. Cum să nu fie aşa, când te aştepţi la ce-i mai rău şi uite, locotenentul ăsta – simpatia crescu şi deveni unanimă –

nu cere niciun registru, nu verifică absolut nimic, ci doar îi roagă să-şi amintească dacă n-a trecut pe la ei, cu „treburi”, bineînţeles, o fetişcană.

Dacă n-ar fi fost locotenentul, cu siguranţă că l-ar fi îmbrăţişat. Ce, parcă n-au şi ei o coardă sensibilă? Ar fi împărţit cu el mizilicul ascuns în grabă, să ciugulească şi el, săracul! Totuşi – mai bine nu – că ăştia intră la idei. În cele din urmă, a apărut o cafeluţă, pe care i-au vârât-o sub nas cu de-a sila. Se şi întreba locotenentul oam cât timp i-ar trebui până să o bea, când anume să telefoneze după salvare şi câţi lei să lase pe masă pentru „turceasca” servită într-un castron, aproape tot atât de încăpător ca cel din care mama lui punea supă la patru persoane.

Mulţumit a trebuit să se declare, la rându-i, şi Chita, fiindcă majoritatea celor convocaţi de „Buzevinete” porniră să vorbească. Noroc că trebuiau să deschidă localul şi astfel situaţia deveni suportabilă. Cu prea multe veşti bune – vorbeau toţi deodată – după seceta din săptămâna care a trecut, risca să facă un infarct. Delectându-se, doar cu câte unul, putea să savureze totul în tihnă. Şi aveai ce. În scurtă vreme, tabloul mult dorit se întregise.

Un tablou banal, vor susţine unii, am mai văzut ceva asemănător, ba unele aveau chiar un uşor parfum ieftin de cocotă, ştiţi, dintr-acelea care îţi face greaţă când stai prea aproape.

Să nu ne lăudăm, ar zice Chita, auzindu-vă, că nici eu n-am stat la pension şi aş putea să vă povestesc multe

despre „arta abstractă”, timp halit cu polonicul, ori suave fripturiste. Iată ce notase locotenentul, drept concluzii, in carnetul său:

1) Femeia a fost văzută în local, de mai multe ori, în compania unor străini.

2) Se confirmă că vorbea italiana.

3) Unii dintre bărbaţii de atunci frecventează şi acum localul.

Ultima informaţie, furnizată de responsabil, să te scoată din minţi, nu alta. Mai zicea dumnealui că cel puţin doi dintre bărbaţi poposeau destul de frecvent la bufetul lor; chiar şi anul trecut.

— Turişti?

— Parcă poţi şti?

— Spuneai că au fost şi anul trecut, încearcă să-ţi aminteşti cam în ce perioadă au apărut.

Urmă un consult colectiv, timp în care responsabilul trecu pe la personalul din subordine, răspândit prin tot bufetul. Locotenentul intervenea doar atât cât să-şi lămurească unele probleme, sau când grăsanul încerca să insufle convingerea lui celui chestionat.

Reieşea, cu aproximaţie, că unul din cei doi bărbaţi – unul brunet – începuse să frecventeze localul, cam din iunie anul trecut. A dispărut la sfârşitul sezonului, poate chiar ceva mai târziu, dar a reapărut anul acesta prin martie. Nimeni nu putea preciza de ce naţionalitate ar fi, fiindcă, îl auziseră vorbind şi în germană şi în italiană şi în franceză. Rareori venise singur. Obişnuia să se aşeze la o

masă anume şi, după cum declarau chelnerii, băutura lui preferată era berea.

— Am băgat totuşi de seamă că, de cele mai multe ori, işi face apariţia în jurul orei paisprezece. Ieri, cam tot la ora asta a fost. Nu ştiu de unde vine şi nici încotro pleacă după ce iese de la noi, declară epuizat responsabilul.

— Vorbiţi de clientul acela ce se aşează mereu la masa de lângă geam? se interesă puştiul care îl primise atât de amabil pe locotenent şi care de un timp se ţinea scai după el.

— Valea! Ce te bagi unde nu-ţi fierbe oala? N-auzi? se repezi responsabilul gata să-l încurajeze cu o palmă după ceafă.

— Stai o clipă, îl opri locotenentul, dându-şi seama că băiatul nu intrase până atunci în preocupările lui. Cunoşti cumva mai bine pe cei de care ne interesăm?

— Nu pretind aşa ceva, dar am impresia că domnul acela cu părul negru lucrează pentru „Neckermann". Din câte am înţeles, şi-a dat întâlnire azi, tot aici, cu individul de ieri – unul slab ca un ţipar.

— Măi guriţă, îl luă şeful lui, pe ocolite, de când ştii tu limbi străine? Nu vorbi prostii, fiindcă tovarăşul locotenent n-are timp de pierdut. Recunoaşte că ai vrut să faci pe grozavul şi te iert. Acuşica îţi dau vreo două...

— Nu da, şefu', că îţi faci păcat. Nu ştiu eu multe, da italiana o rup binişor. Să n-am parte de servici dacă n-a zis că vine azi.

Chita trebui să intervină ca puştiul să râmânâ nescărmănat. În definitiv, o să-l aştepte. Locotenentul era optimist. Va sta toată ziua. Dacă tipul nu apare, vine şi mâine şi poimâine... Până la urmă o să-şi arate el faţa. Se interesă de un telefon şi comunică maiorului Vaida ultimele noutăţi. Vaida îi ceru să rămână acolo şi să-l sune imediat dacă intervine ceva.

De fapt, gândi Chita, instalându-se la o masă, s-ar putea ca mâine să nu mai fie nevoie să-l aştept, chiar dacă nu îşi face azi apariţia. Mai mult ca sigur, maiorul o să verifice dacă vreunul din reprezentanţii firmei străine corespunde descrierii pe care i-o furnizaseră oamenii de la local.

Cum tot nu avea ce face, locotenentul scoase dintr-un buzunar un notes şi începu sâ schiţeze chipul unui bărbat. Pentru cine avea pretenţia că îl cunoaşte, cât de cât, îndeletnicirea din acele clipe ar fi fost o surpriză. Doar câţiva ştiau că era un talent în grafică; încă din copilărie s-a simţit atras de foaia albă pe care transpunea imaginile ce-l atrăgeau prin frumuseţea lor sau îi loveau dureros retina. Lucra în filigran, reuşind să redea până în cele mai mici detalii fizionomia oricărui chip, parcă scoţându-i la iveală şi gândurile. Făcu mai multe schiţe, încercând să pună pe hârtie ceea ce aflase de la personalul hotelului. De zeci de ori s-a lăsat corectat de cei ce îi furnizaseră semnalmentele; aceştia se antrenară în ceea ce credeau că este doar o joacă şi, când rupeau o clipă liberă, se apropiau de masa lui, atestând sau negând asemănarea dintre portret şi clientul lor.

Când obţinu asentimentul majorităţii, Chita ieşi în stradă, simţind nevoia să se mişte. Se învârti de colo până colo, fără să piardă din priviri intrarea. Aşa îl găsi maiorul Vaida, care nu mai avusese răbdare să aştepte telefonul. Au intrat şi, fiindcă tot era trecut de prânz, se hotărâseră să mănânce.

— Bere? În timpul serviciului? se prefăcu mirat locotenentul, după ce chelnerul plecă să le onoreze comanda.

— Nu mai fă pe ipocritul! răspunse Vaida. Şi, zâmbind, adăugă: Dar dacă nu vrei, mă rog... nu te pot obliga. O să beau şi sticla ta.

Chita i-a povestit tot ce aflase. După aceea au rămas în aşteptare mai bine de o oră. Credeau că au ratat întâlnirea, când piccolo cel atotştiutor făcu un semn discret locotenentului. În local intrase un individ schizoid de o constituţie astenică, cu o faţă exprimând o oarecare severitate redată poate tocmai prin trăsăturile fizionomice mici şi ascuţite, de „şoarece". Locotenentul exulta: sosise cel ce trebuia să-l întâlnească pe „omul lor".

Individul îşi roti privirea prin local, apoi se îndreptă spre masa unde a stat şi ieri. Înaintează cu paşi mici, ca şi cum i-ar fi fost frică să nu ajungă prea repede.

— În lucrările sale, Balzac a consacrat mult spaţiu mersului, vorbi Chita, urmărind, aparent calm, instalarea noului sosit. Zicea că ar exprima foarte bine caracterul.

— Şi?

— Nimic; repet ce-au spus alţii.

— Credeam că vrei să-mi vorbeşti despre caracterul individului. Oare cel cu care şi-a dat întâlnire o să vină?

— Sper să fie parolist. Ia te uită la slăbănog: parcă s-ar jena că e aşa de înalt. Umblă gârbovit şi renunţă să-şi etaleze pasul pentru a nu se deosebi de cei din jur. Pare complexat, timid.

— Priveşte-i ochii, mişcările inutile. Totul trădează instabilitate motrice şi anexietate. Să ne amintim „fişa" unor asemenea tipi: inteligenţi, buni ca pâinea caldă, ori turbaţi ca nişte coioţi, manieraţi, înclinaţi spre erotomanie şi, destul de des, predispuşi bolilor de plămâni. Sunt maleabili, dar numai în limita intereselor proprii...

S-au oprit din vorbă fiindcă apăruse cel aşteptat. Care mai de care dintre personalul bufetului se întreceau să le atragă atenţia, cu toate că rămăsese stabilit cine anume o va face. E şi de mirare că individul n-a băgat de seamă. În mare, fizionomia acestuia fusese prinsă de locotenent. Ceea ce lipsea din schiţă se datora, desigur, povestitorilor.

Dintr-o ochire noul sosit l-a reperat pe celălalt – întâlnirea părea să-i facă plăcere – şi, salutându-l cu glas tare, porni spre el.

— Două halbe, răcni el la puştiul ce răsărise nechemat, apoi începu să-şi copleşească interlocutorul cu o vorbărie atât de zgomotoasă, de parcă s-ar fi aflat singuri în local.

Vorbea cu tot ce avea: gură, ochi, mâini; comediant înnăscut. Foc de artificii, însoţit de tropăituri zgomotoase, când picioarele îi însoţeau vorbele, se grăbeau să le ajungă

din urmă, ori să le întreacă, se răsuceau sau punctau exclamaţiile vorbitorului.

Toată fiinţa lui plesnea de sănătate, gata parcă să împrumute şi altora, fără dobândă. Tuciuriu, dar nu într-atât încât să-l confuzi cu un metis, avea părul cârlionţat şi atât de negru încât mai că îţi venea să juri că a umblat la clondirul cu vopsea. Faţa mare, lată, era încadrată de favoriţi ce aproape se uneau sub bărbia proeminent despicată.

Cu siguranţă că oricine i-ar fi stat alături s-ar fi pierdut în umbra lui, ar fi fost acoperit de energia pe care el o investea în orice fleac. Era inepuizabil şi, fără să vrei, gândul ar căuta ceva anume pentru el. Poate că sibaritismul i-ar veni ca o mănuşă, întrucât la capacitatea lui de dăruire ar trebui să legăm, pentru totdeauna, fuga, căutările delirante după plăcerile acestei lumi. Dă-i o singură mână, un deget, fie şi cel mic şi vei avea impresia că te poartă prin rai, ori prin locuri despre care nici n-ai visat vreodată.

Maiorul Vaida cunoştea italiana. Ascultă o vreme conversaţia celor doi, apoi se ridică, fără grabă, şi se îndreptă spre masa lor.

— Sunt maior de miliţie. Dacă nu vă deranjează, aş vrea să discutăm o problemă.

Tipul se opri din vorbit, îl cântări o clipă din priviri, după care, amabil, îl invită pe maior să se aşeze.

— Vorbesc româneşte binişor, vă stau la dispoziţie.

— Cum doriţi, nu mă supără dacă continuaţi în italiană.

— Ooo, ooo!

Fără sfială, cu un gest nu prea eleganţ, tuciuriul se descotorosi de lungan, dându-i să înţeleagă că ar fi mai bine să-şi caute de treabă.

Individul era cunoscut sub numele de Pet, însă paşaportul arăta clar că îl chema Pedro Mosero. După cum singur recunoştea – nu fără mândrie – era, într-adevăr, unul din reprezentanţii firmei „Neckermann". Nu se pierdu cu firea, ba chiar trecu el primul la atac, încercând şâ ghicească ce anume l-ar interesa pe maior. Debordant de amabil, promitea, dinainte, orice, lăudându-se că are atâtea relaţii în întreaga lume, încât procurarea unui urs polar, a unei lame de ras din Australia, a unei pagode sau a unei mostre de sol lunar ar fi pentru el o nimica toată. Vaida îl lăsă să-şi mai termine din muniţie şi numai după aceea făcu să explodeze trotilul.

Vom lăsa la o parte complimentele reciproce, tatonările. Fără ele nu se poate, fiindcă bunele maniere te obligă la o oarecare ceremonie înainte de a intra în miezul problemei. Dar nu numai acesta e rostul amânării. De fapt, cei doi se studiau reciproc, căutând să intuiască, fiecare, forţa celuilalt. În cele din urmă Vaida înţelese că unui astfel de om e mai bine să-i spui totul deodată, să nu-i laşi timp de gândire şi, mai ales, să faci să se creadă că ştii dinainte ce-ţi va răspunde.

Spus de-a dreptul sau numai sugerat, cam acesta era, în esenţă, miezul celor ce i le adresă în minutele următoare: Lasă-te, dragă, de aiureli că nici dacă îmi oferi pe gratis un

cangur n-am unde-l ţine. Ai mai văzut dumneata cangur la etajul trei? Dacă nu, fă bine şi ascultă-mă cât se poate de atent. Nu are rost să fabulezi, deoarece am destui martori care te-au văzut aici în local cu o tânără. Nu mă întrerupe! Ai tot dreptul, fireşte, să-ţi cheltuieşti banii cum îţi convine. Despre altceva e însă vorba. Deci: era tânără, blondă, cu un păr ce îi ajungea până la şale, era îmbrăcată aşa şi aşa, te înţelegeai cu ea în italiană...

— O nebună şi nimic altceva, vă asigur. Am cunoscut-o întâmplător.

Pet ridicase mâinile, de parcă voia să cheme în ajutor cerul, încercând şi în felul acesta să-şi arate indignarea.

— Oricum, vă mulţumesc pentru informaţie, se declară Vaida satisfâcut. Dumneavoastră trebuie s-o fi cunoscut mai bine, de vreme ce afirmaţi că era o nebunâ. Dacă stau şi mă gândesc, nici nu se putea s-o cunoaşteţi decât întâmplător, absolut întâmplător. Era firesc să n-o întrebaţi de unde vine şi unde pleacă. Asemenea întrebări le punem mai degrabă noi. Apropo: nu cumva tânăra aceea, în arabă... Din neatenţie... A confundat unele lucruri... În sacoşa aceea de plastic de culoare verde...

— Nu, nu am să-i reproşez nimic – se grăbi Pet – din contră, şi-a lăsat la mine...

Îşi muşcă buza înciudat, dându-şi seama că l-a luat gura pe dinainte.

— Mă bucur că am găsit înţelegerea, pe care, dealtfel, mărturisesc, scontam. Ne interesează foarte mult tânăra în cauză şi de aceea vă propun o discuţie mai detaliată.

Faţa maiorului nu lăsă să se înţeleagă că se bucura de greşeala celuilalt. Tonul rămase prietenos, dar Pet distinse în cuvintele maiorului o invitaţie semioficială. „Cine ştie ce-a mai făcut aiurita aia?" gândi el, fără a trăda în niciun fel neliniştea ce începuse să-i dea târcoale. O încurcătură cu autorităţile putea să aibă repercusiuni asupra slujbei lui, or tocmai acest lucru nu era de dorit.

La audiere, Pedro Mosero a recunoscut unele lucruri foarte uşor. În unele momente aveai însă impresia că l-a apucat, din senin, durerea de măsele sau, Doamne, fereşte! l-a pălit amnezia. Maiorul Vaida trebui să facă uz de tot tactul de care dispunea ca să-l determine la mărturisiri. Şi-a dat seama că punctul slab îl constituie firma Neckermann şi de aceea a pus degetul pe rană.

„Umbla singură şi după cum întorcea capul, după cum privea bărbaţii în ochi, după multe alte nimicuri pe care, de fapt, acum nu le pot explica, dar pe care un bărbat le cunoaşte, am crezut că aş avea oarecari şanse. Era tânără şi foarte frumoasă, ceea ce m-a determinat să încerc... M-a repezit, însă într-un mod ce era mai degrabă o invitaţie. Am perseverat şi... Vechea poveste, indiferent dacă o auzi la Hong Kong, în Trinidad, în Alaska. Toate seamănă ca picăturile de ploaie, schimbându-se numai numele iubitului care a părăsit-o, datele biografice şi dacă sunt deştepte adaugă floricele. Drama e aceeaşi, florile de lămâiţă chiar mânjite ţi le flutură pe sub nas. Nu vor decât un suflet nobil care să le înţeleagă şi care, eventual, să aibă grijă de stomacul lor. N-aveam motive să nu-i spun că la

poarta părinţilor mei n-ar străluci un blazon; şi minciuna-i bună pentru aşa ceva”.

Într-adevăr, nimic ciudat, nimic care să iasă din banalul acestor întâmplări, şi totuşi...

„Aşa se face că a petrecut cu mine câteva zile, a dormit în camera mea de la hotel «Parc». Mi-a spus că o cheamă Paula”.

— Aţi putea preciza cam în ce perioadă a stat cu dumneavoastră?

— Desigur, chiar foarte exact. Am întâlnit-o în după-amiaza zilei de şapte mai şi până în noaptea de unsprezece spre doisprezece mai a fost prin preajma mea. Dacă la început a fost o adevărată plăcere, obiceiul ei de a mă însoţi aproape peste tot a început să mă obosească.

— Îmi pare nespus de rău că trebuie să mă amestec, dar ne interesează dacă în acest timp nu aţi reţinut şi alte date din biografia ei. Ştim că vorbea italiana, dumneavoastră confirmaţi acest lucru. Chiar şi din plictiseală ar fi fost firesc să vă interesaţi când şi unde a învăţat această limbă. Vorbea cumva şi alte limbi?

Stimabilul Pet încreţise fruntea ca şi cum ar fi trebuit să răspundă la cine ştie ce întrebări sofisticate. Înghiţi de câteva ori în sec, de parcă maiorul l-ar fi obligat să dea pe gât câte o lingură cu untură de peşte. Era nemulţumit că tocmai lui a trebuit să i se întâmple una ca asta. „Unde am ajunge dacă vom da socoteală pentru fiecare din plăcerile noastre?” întrebau ochii lui, cerând înţelegere din partea maiorului.

— Tot ce pot afirma este că Paula vorbea o italiană mai mult decât acceptabilă. Mi-a spus odată că părinţii ei sunt în Italia, unde o să plece şi ea când o să-şi termine studiile. N-am crezut o iotă, deoarece avea momente când îndruga bazaconii. Afirma, de pildă, că a pus bazele unei noi doctrine religioase. Apoi nega totul. La început m-a pus pe gânduri; mă temeam că dintr-o clipă în alta o să mă trezesc cu autorităţile.

Am insistat şi până la urmă m-am lămurit că ceva era dereglat în frumosul ei cap. Ura oamenii, fiindcă nu voiau să îmbrăţişeze noua doctrină, ce nici măcar în mintea ei nu era pe deplin lămurită. Ceva între creştinism şi budism, presărat din belşug cu dogme, luate la întâmplare din religiile tuturor popoarelor. Un amalgam la care avea pretenţia că mai lucrează. De fapt, a reieşit că autorităţile nu ştiau de intenţiile ei – atunci m-am liniştit, astfel o zvârleam în stradă. Bărbaţii cărora le-a făcut propunerea să-şi schimbe crezul au refuzat-o, ori au dus-o cu vorba. Dacă şi lor le-a făcut propunerea în timp ce era în pat – când umbla nu avea astfel de preocupări – nici nu mă mir eşecul.

A încercat şi cu mine. Mai mult să scap de gura ei m-am prefăcut că accept, altfel nu mai apucam să pun geană peste geană. Ca să-i fac pe plac, am lăsat-o să-mi mâzgălească în palma dreaptă două linii verticale, de culoare roşie. Vopseaua era într-un tub pe care.il purţa în sacoşa ei. Că nu îi erau toate oile acasă o dovedeşte şi spusa ei că, dacă nu va găsi şi alţi adepţi, se va sinucide,

dându-şi foc într-o piaţă. Jertfa ei va fi pilda cea mai elocventă, iar oamenii vor înţelege ce au de făcut. Fizic va dispărea, însă va trăi de-a pururi în inimile pocăite peste care sufletul ei va veghea din nu ştiu ce vârf de munte".

Multe se legau până la un punct, dar mai erau necesare amănunte. Vaida insistă şi încet, încet, o imagine se întregea, chiar dacă, pe alocuri, se ridicau alte semne de întrebare. Putea oare acest Mosero să aibă un motiv atât de puternic încât să dorească moartea victimei, s-o împingă – direct sau indirect – spre deznodământul din doisprezece mai?

Nu părea dintre cei care nu ştiu ieşi dintr-o aventură. Şi-apoi, dacă ar fi vinovat cu ceva, n-ar fi fost normal să nu dea atâtea amănunte? Oricât de abil s-ar crede cineva, nu are prea mulţi sorţi de izbândă, dansând pe muchie de cuţit, cu faptele ce-i sunt potrivnice. Recunoştea, de pildă, că uneori îi era lehamite şi, ca să-l lase în pace, îi dădea să bea. Nici alibi nu avea, deoarece mărturisi că nu cunoştea ora când a plecat Paula de lângă el. Când s-a trezit era singur. La hotel nimeni nu ştia că înnoptează împreună. Atunci de ce a recunoscut? Să-i fi fost teamă că recepţionerul pe care – eventual – îl mituise, ar putea vorbi? Susţine însă că recepţionerul nu ştia nimic. A adus şi lucrurile rămase de la subchiriaşa lui. Peruca neagră explica de ce n-a remarcat-o personalul hotelului. În valijoara victimei se mai găsiră piese dispersate de lenjerie, o pijama înflorată, un costum-taior de culoare

bleumarin şi un carneţel, în care doar vreo cinci foi erau acoperite cu un scris mărunt.

Vaida şi Georgevici încercară să descifreze – în aceeaşi seară – conţinutul carneţelului. Deşi amândoi aveau ochi buni, se dovedi necesară o lupă. Autorul acelor rânduri era, în privinţa miniaturizării, un performeur. Fără să vrei, îţi venea în minte bobul de orez cu cele câteva sute de litere încrustate pe el. Tot aşa şi scrisul din carnet: fineţea desenului se datora unui instrument extrem de fin. Un fir de păr? Folosise altă tehnică? Maiorii nu se puteau pronunţa, se aflau pentru prima oară în faţa unui asemenea caz. Era neapărată nevoie de competenţa unui grafolog, fiind vorba de o psihognoză extrem de subtilă.

— Observi? Nici hârtia nu e din cea obişnuită. Carnetul a fost, probabil al victimei, îşi spuse Georgevici părerea, aplecat peste lupă.

Vaida tocmai scotea din birou colile albe pe care avea de gând să transcrie citeţ însemnările din carneţel.

— Nu te contrazic, aşa ar fi firesc. Numai că tot atât de bine putea să aparţină altcuiva şi dintr-un motiv oarecare să ajungă la tânără. Siguri nu putem fi decât atunci când îi vom descoperi identitatea şi o să ne procurăm o probă de scris. Pe mine mă intrigă următorul lucru: ea sau altcineva a făcut tot ce i-a stat în putinţă să distrugă orice înscris care i-ar fi putut dezvălui trecutul. Şi atunci, cum explici că nu s-a atins de carneţel?

— A uitat de el, din grabă, sau poate că, într-adevăr nu l-a scris ea; dacă vrei, mai adaug alte câteva explicaţii.

Persoana care a scris rândurile acestea – atât cât mă pricep eu – a accentuat traseul literelor în partea interioară, ceea ce, coroborat cu neregularitatea aşezării din subsol, ar putea să ne dezvăluie lipsa de siguranţă, nehotărârea. Impulsivitatea terminaţiilor, înclinaţia eterogenă a literelor şi a rândurilor vorbesc şi ele despre o fire impresionabilă, plină de contradicţii, cu un echilibru psihic precar...

Când au terminat transcrierea – textul din carneţel fusese scris în româneşte – s-au uitat unul la altul, fără să priceapă mare lucru. Era o înşiruire de concepte, de fraze ce n-aveau nicio legătură unele cu altele, un amalgam cu iz religios, totul pudrat cu citate în care omul era asemuit când cu un animal, când cu florile, cu vântul sau cu alte fenomene meteorologice. Oricât de teafăr ai fi fost, cu mare greutate ai fi putut reda trei fraze una după alta, fără să omiţi ceva.

— Sunt convins că victima a scris toate astea, zise Georgevici. Ştim doar că voia să lanseze o nouă doctrină şi n-ar fi exclus să avem în faţa noastră esenţa ei. Era o exaltată care a copiat de ici, de colo, fără prea mult discernământ.

— Ultimul rând îţi spune ceva?

— Chiar şi faptul că între el şi restul textului se află un spaţiu alb, de mai bine de trei centimetri, denota că l-a scris ulterior.

— A.= porc!

— Se exprimă laic, precis, cu adresă concretă. A simţit nevoia să-şi întărească prin scris o constatare. Poate o fi şi un avertisment, înscris acolo pentru a nu-l uita. Mânia femeilor...

— Cine se ascunde sub acest A?

— Numai el ne mai lipsea, încolo toate-s clare, se plânse Georgevici, îndreptând ciucurii de la covor. Ţinând cont de preocupările dumnealui şi de amabilitatea cu care ne-a indicat genul, cred că este vorba de un Adam, Adrian, Alexandru, Amuliu, Augustin, Avachian, pe scurt, de un bărbat al cărui nume ori prenume începe cu litera „A".

— Dacă tot dai dovadă de atâta perspicacitate, poate-mi spui şi când a scris-o, fiindcă mi-ar veni mai uşor să-l găsesc pe acel domn „A". Nu ştii de unde sare iepurele! Te pomeneşti că tocmai individul ăsta ne lămureşte. Din declaraţiile lui Pet rezultă că el şi dulcineea nu s-au întâlnit cu persoane ale căror nume încep cu prima literă din alfabet. Pe cei indicaţi de Mosero îi vom audia ca martori, poate îşi amintesc mai multe. Deocamdată, dintre persoanele ce formează anturajul italianului germanizat prin slujbă şi interese, nu văd s-o fi jignit cineva; avea, oricum, un protector autoritar. Poate că altcineva a declanşat reacţia.

— De ce nu l-am căuta pe acest altcineva înainte de 7 mai?

Vaida se întoarse spre Georgevici surprins şi încântat:

— Nici nu-ţi dai seama cât valorează ideea asta a ta! Domnul „A" trebuie căutat înainte de şapte mai, perfect.

Am uitat că femeia a fost văzută la hotel „Select”. Haide să verificăm la recepţie!

În mai puţin de o oră erau edificaţi. În zilele de 1 şi 2 Mai, la hotel au fost cazaţi cinci bărbaţi al căror nume ori prenume începea cu litera căutată. Trei dintre ei au fost eliminaţi fiindcă veniseră împreună cu soţiile lor. Rămâneau doi: Alexandru Vizoveanu din Sărata Monteoru şi Angelo Dechiari, cetăţean italian.

— Ce răspunsuri am primit la adresele făcute?

— Negativ, nimic nu lipseşte, nimic nu se ştie etc. şi încă o dată tot aşa.

— Iată încă un posibil indiciu că victima nu este străină. Deocamdată să ne ocupăm de bărbaţi. Din registru reiese că amândoi sunt în floarea vârstei. Cu Vizoveanu nu-i deloc greu, cât despre italian, trebuie să aflăm întâi dacă n-a părăsit, între timp, ţara. Apariţia unui nou personaj nu schimbă cu nimic problema. Rămâne şi pe mai departe ipoteza omuciderii – să ne amintim şi de nota din carneţel – alături de aceea a sinuciderii...

— Este aproape cert că victima nu era străină. Pentru identificare extindem cercetările – pe întregul litoral – în localurile de zi şi de noapte, din nou la hotele, la atelierele cooperativelor de îmbrăcăminte şi încălţăminte, la forţele de muncă, prin staţiile terminus C.F.R. şi I.R.T.A., la gazde O.J.T. şi în toate celelalte locuri unde ar fi putut s-o ducă paşii.

— Vă mulţumesc că v-aţi grăbit să daţi curs invitaţiei mele, tovarăşe Ciopor.

— Nu se putea altfel, mai ales după ce am aflat că ne-aţi vizitat acasă. La început am fost curios, dar mi-a spus băiatul câte ceva despre Dumitraşc, mai să nu-l cred. Deci, el este cel ce a înfăptuit crima despre care vorbeşte tot oraşul? Cine l-ar fi crezut în stare! reluă Niţă Ciopor, minunându-se şi el de isprava ce a şocat atâta lume.

— Tocmai pentru acest lucru v-am chemat, să discutăm despre prietenul dumneavoastră. Îl cunoaşteţi de mult?

— De cunoscut îl cunosc de multişor, numai că prieteni, în adevăratul înţeles al cuvântului, n-am fost. Cândva, am fost vecini...

— Încercaţi să uitaţi cele ce se spun pe seama lui Dumitraşc în aceste zile. Ce părere aveţi despre el?

— Nu m-am gândit în mod deosebit la aşa ceva. Ştiu că a călcat de multe ori alături, dar ziceam că odată ce şi-a ispăşit pedeapsa, n-ar mai avea niciun rost să-i umplu capul cu morală. Când se elibera trecea pe la noi, blând, supus, îl ajutam cu ce puteam. Trecea şi după aceea – ce-i drept rar – aveam impresia că în casa noastră se simţea bine, era considerat om.

— Când l-aţi revăzut ultima dată?

— Pe la mijlocul lui februarie, anul acesta. A venit ca de obicei, a dat bună ziua – de parcă doar cu o zi în urmă s-ar fi despărţit de mine – şi s-a pus pe tăcute. Era o zi frumoasă, n-am vrut s-o pierd, de aceea m-am apucat să repar gardul. M-a ajutat până seara, chiar a cinat la noi.

Despre el spunea că tocmai ieşise din spital şi voia să plece cât mai curând la părinţi, deoarece soţia nu-l mai primea în casă.

Savii se ridică de lângă oaspetele său şi merse până la birou. Acolo, dădu la o parte un ziar şi îl întrebă pe Ciopor:

— Cunoaşteţi acest obiect?

O aruncătură de ochi i-a fost suficientă acestuia pentru a răspunde:

— Este toporul meu.

— Despre el aş vrea să vorbim.

— Am bănuit eu şi de aceea am adus-o pe Rita cu mine. Soţia mea aşteaptă afară.

— Cheam-o, omule, n-o lăsa să ne aştepte. Se poate?

Savii îşi dădu imediat seama că cei doi erau o pereche potrivită, se completau bine unul pe celălalt. Energică şi inteligentă, Rita era şi plină de tact. Nu ţinea deloc să arate lumii, cu atât mai puţin soţului, că ea conduce destinele familiei Ciopor.

— Relataţi-mi povestea toporului, o îndemnă Savii.

— Dumitraşc a venit la noi spre seară şi l-a aşteptat pe bărbatul ăsta al meu. Văzând că el întârzie, trecuseră vreo două ore, m-a rugat pe mine să-i împrumut un topor, deoarece voia să caute de lucru în următoarele zile. De unde era să bănuiesc ce are de gând? I l-am dat, dar el mofturos, a mai avut pretenţia să-l împachetez în ceva, că doară n-o merge cu el în mână ca cei ce lucră la pădure. Până i-am găsit sacul acela de hârtie, era să-i spun că l-a

cotropit ruşinea să ducă toporul, dar nu-i crapă obrazul să umble din curte în curte după lemne de spart. Asta de pe masa dumneavoastră e bucata de sac ce i-am dat-o, o recunoşti Niţă? că tu când ai vopsit stâlpii de la vie cu minium, ai folosit sacul ca să nu murdăreşti cimentul. Şi legătoarea-i de la mine, vă puteţi convinge că mai am un ghem acasă. De acolo am tăiat-o.

— Când a împrumutat toporul?

— În data de opt aprilie.

— Gândiţi-vă bine, ceru procurorul, care ştia din declaraţia lui Dumitraşc că faptul s-ar fi petrecut mai înainte.

— N-am la ce mă gândi. Opt a fost şi gata! În opt ridică Niţă chenzina şi în sara aia a uitat că-i însurat. La miezul nopţii a venit... Ne-am dondănit dar avea dreptate. O dată la câţiva ani o face şi el mai lată...

— Fără să ştiu nimic, a doua zi am întrebat de topor că îmi trebuia. Aşa am aflat că i l-a dat lui Dumitraşc. Opt aprilie a fost, confirmă şi bărbatul.

„Dumitraşc să fi indicat intenţionat altă dată, pentru a nu fi învinovăţit că şi-a premeditat omorul? L-a dus acasă iar noaptea a ucis! Acesta e probabil adevărul. El, însă, vrea să ne convingă de cu totul altceva: după multe zile s-a împiedicat de topor şi, într-o stare de iresponsabilitate, a acţionat. Dacă mai susţine că a fost în transă, îl strâng cu mâna mea de gât!“ hotărî Savii.

Vă asigur însă că nu totdeauna are timp să-şi respecte promisiunile.

În biroul său, Savii cerceta raportul de expertiză dactiloscopică:

„Căpitan de miliţie Adrian Seracu, expert dactiloscop din cadrul Inspectoratului judeţean, secţia tehnico-ştiinţifică şi expertiză...“

Urmau obiectul expertizei, datele preliminare peste care Savii sări, fiindcă, doar el dispusese efectuarea expertizei şi atâta ţinere de minte mai avea.

„Cunosc prevederile articolelor 159—186 C.p.p. şi articolul 411, aliniat 2 c.p. cu privire la unele drepturi şi obligaţii ale experţilor...“

Amintirea i-l aduse în faţă şi Savii se pomeni murmurând: „Măi, Copi, măi, nici nu mă îndoiesc că nu le ştii, ba chiar şi ceva pe deasupra. Cunoşti tu multe, asta ai dovedit-o, dar explică-mi mie de ce eşti fleţ? Mă, tu de bun ce eşti, unii te consideră prost. Când o să termini cu sentimentalismul? Chimist de prima mână şi nici de funcţie nu te-ai putut plânge. De idei nu duceai lipsă, ba, chiar erai pe cale să realizezi un lucru extraordinar. Ce-ţi veni atunci? Aplecaşi urechea la off-ul altuia şi te zbătuşi, cât pe ce să-ţi aprinzi paie-n cap cu şefii. Îi cedezi locul, funcţia şi tot tu eşti cel mulţumit că te-ai întors aici, acasă, lângă părinţi. Poate-i firesc aşa, numai că cel cu care schimbaşi locul, într-un fel, a cules ce ai semănat tu. Urmarea? El a ajuns la Bucureşti şi când o veni în control o să stai smirnă în faţa lui. N-a fost suficient şi iarăşi

filantropul din tine n-a putut dormi. Îţi puseşi obrazul pentru aia, te-ai dat peste cap, ai ajutat-o – întâi în cadrul laboratorului, apoi mai sus – s-a dus şi nu te mai cunoaşte. Zicea nevastă-ta că mai nu strâmbă din nas când vă vede. Cât mai ai de gând să te zbuciumi pentru alţii, dar te-aş şi întreba cum faci că numai de – «recunoscători» – ai parte!“

Mai sări peste câteva lucruri cunoscute şi se opri la constatări:

Pe sticluţa de spirt, ridicată din camera victimelor, prin relevare cu carbonat de plumb (C03Pb) s-au evidenţiat două urme digitale. Una dintre ele este fragmentară şi cu desenul papilar şters. Prin urmare, nu poate face obiectul unui examen dactiloscopic comparativ.

Analizând cea de-a doua urmă, constatăm că este de tipul monodeltic, varietatea sinistro-deltic cu nucleul în formă de lanţ închis. Desenul papilar este clar, cuprinde toate cele trei zone şi ca atare este apt efectuării unor comparaţii dactiloscopice.

Examenul comparativ între urmă şi impresiunile numitului Dumitraşc Aurel: constat că degetul mijlociu de la mâna dreaptă prezintă acelaşi tip şi varietate cu urma. Urma şi impresiunea coincid şi în ce priveşte forma, plasamentul, mărimea şi direcţia.

Pentru a ilustra identitatea elementelor caracteristice, ataşăm prezentului raport de expertiză o planşă demonstrativă pe care prin numerotare sunt scoase în evidenţă o parte din punctele coincidente: bifurcaţie de

creste papilare, devieri, început de creastă, contopire, butoniera. Toate dovedesc identitatea degetului creator.

Concluzia: urma digitală lăsată pe sticluţa de spirt a fost creată de degetul mijlociu de la mâna dreaptă a numitului Dumitraşc Aurel.

„Bine, Copi, asta înseamnă că în timpul cât a cotrobăit camera bătrânilor, individul a dat peste sticlă. O fi tras un gât, apoi a pus-a la loc. Poate va trebui să descoperim ce anume a căutat dumnealui".

Staţia de recoltare şi conservare a sângelui comunică procuraturii: „La adresa dumneavoastră, dosar 18/B. vă facem cunoscut că numitul Dumitraşc Aurel are grupa sanguină AB IV".

Urmau două iscălituri indescifrabile, ale medicului director şi ale medicului specialist.

Cererea procuraturii era motivată prin faptul că s-ar fi putut găsi la locul crimei şi alt sânge decât al victimelor. Existau şanse minime, întrucât, aşa cum constatase şi doctorul Marcu, victimele nu prezentaseră urme de apărare; pe de altă parte controlul medical nu descoperise nici pe corpul lui Dumitraşc vreo urmă, o cât de mică zgârâietură, o vânătaie măcar ce s-ar fi putut pune pe seama victimelor disperate. Dacă s-ar fi descoperit printre lucrurile pătate, urme de sânge AB IV, ancheta ar fi avut o dovadă că Dumitraşc a fost neîndoios de faţă.

De ce atâta oboseală dacă individul a recunoscut? veţi fi tentanţi să întrebaţi. Savii n-ar zâmbi, nu v-ar eticheta drept naivi, dimpotrivă o să vă explice că fără probe

temeinice, cel învinuit ar putea nega totul în faţa judecătorilor, retractând dintr-o suflare mărturisirile anterioare. Ar putea avea chiar tupeul să afirme că a fost constrâns să le facă. Dacă nu vor descoperi mobilul pentru care a ucis, Dumitraşc ar putea susţine că el nu există, personal n-ar fi avut motive să-i ucidă. Iar dacă mai aduce în sprijin şi un alibi, cât de cât plauzibil, completul de judecată ar putea respinge dosarul pentru noi cercetări.

— Vrei să-l înfunzi cu orice preţ?

— Vreau să nu scape nepedepsit cel ce a ucis!

Cercetările, extinse pe multiple fronturi, pentru identificarea victimei de la hotelul „Zalis" au continuat săptâmâni în şir fără niciun rezultat. Din lista persoanelor date dispărute pe întreaga ţară, niciuna nu corespundea semnalmentelor ei. Anchetatorii ajunseseră într-un adevărat impas. Parcă se învârteau într-un cerc. Peste tot, ridicări din umeri, „nu ştiu", „nu cunosc", „n-am văzut", nimic altceva.

Această „sărăcie" de informaţii putea să însemne şi că victima venise de foarte puţină vreme pe litoral. Numai în felul acesta se explica, de pildă, absenţa ei din rândul celor ce duceau o viaţă – mai mult, sau mai puţin – dubioasă, al celor ce îşi începeau ziua când noaptea era străpunsă de cărări de lumină fluorescent. Dar nu se excludea nici posibilitatea să fi fost o „sezonieră", un fel de lupoaică singuratică.

Se învârteau în cerc (sau cercul se învârtea în jurul lor) prea mare importanţă nu mai avea, atâta timp cât nu găseau nici măcar o fisură prin care să iasă afară, dincolo, în zona unde nădăjduiau să găsească o fărâmă de adevăr.

Alexandru Vizoveanu avea un alibi mai mult decât convingător. Petrecuse cele două zile împreună cu logodnica; după cum avea să ateste şi registrul de la recepţie, ea fusese cazată în camera vecină. Şi pentru că nimeni nu avea chef să se încurce în supoziţii absurde – de pildă, că blonda îl vizita imediat după plecarea logodnicei la culcare – individul a fost şters de pe lista şi aşa săracă a bănuiţilor.

Singurul de care se legau acum speranţele lor rămăsese Angelo Dechiari. Cum nu era un ac în carul cu fân, până la urmă s-a aflat că părăsise portul Constanţa în zorii zilei de şapte mai, îmbarcat pe nava sub pavilion italian „Tempico". Trebuia lămurit dacă Angelo lucra, sau nu, pe acel vas. Cum însă „Tempico" a acostat în rada portului Constanţa doar la data de cinci mai, Angelo Dechiari fu exclus din rândul marinarilor. Aşadar: cum, cu cine, şi unde şi-a petrecut zilele scurse între plecarea de la hotelul „Select" şi îmbarcarea lui pe vas? Ce-i drept, apăruseră oarecari indicii, dar, până la un răspuns convingător, trebuiră întocmite acte şi obţinute aprobările necesare; apoi telexurile începură să facă schimburi de mesaje. Vaida recunoştea că urmăresc o umbră şi că n-ar fi exclus ca, în final, când umbra va vorbi, să se vadă că n-are habar că pe lume a existat o frumoasă blondă, undeva, pe

litoralul românesc. Nu erau de invidiat colegii de la Interpol...

„Cercetările continuă!" era singurul răspuns pe care îl puteai primi dacă te încumetai să întrebi pe vreunul dintre cei ce formau echipa. Parcă s-ar fi vorbit cu toţii să nu deschidă mai mult gura, mai să crezi că au mâncat măcriş care să le fi strepezit dinţii. Iată însă că, peste câteva zile, adevărul proverbului „cine caută găseşte" se verifică – pentru a câtea oară? — deplin. După nenumărate eşecuri, amânări, incertitudini, se ivi o primă rază.

O familie din Constanţa, una dintre cele ce închiriază camere prin O.J.T., a recunoscut că fără ştirea celor de la oficiu a cazat cinci zile un italian şi pe fiica acestuia. Oamenii se lăcomiseră la câştig şi încălcaseră legea.

Numai Chita ştie la ce n-a recurs – el fusese norocosul – ca să obţină mărturisirea. Se dovedi atât de inspirat, încât cei doi pensionari, deşi se temeau de urmări, au preferat să-i spună adevărul. A reieşit că femeia îşi ascunsese identitatea; cât a locuit acolo, a vorbit numai italieneşte cu presupusul ei tată. Bătrânii nu aveau habar cum au nimerit la ei, până atunci nici nu s-au întrebat, dar prevăzători din fire, chiar dacă plata a fost dublă faţă de tariful oficial, au cerut paşaportul. Nu puteau explica de ce, „probabil din obişnuinţă", au notat ce au crezut ei de cuviinţă. Când au adus hârtia aceea locotenentului mai să-i vină cheful de dans. Angelo Dechiari şi nu altul interpretase rolul de tată.

— Nu mă pot plânge de ei, recunoscu bătrânica. Erau oameni de treabă; dumnealui, de câte ori venea din oraş, mă servea cu ciocolată. Fata stătea aici cu mine, adică în camera ei, nu ştiu de ce nu ieşea niciodată. O fi fost bolnăvicioasă sau îi plăcea foarte tare muzica: zi şi noapte nu se mai oprea aparatul ăla al lor. El îi zicea Paula...

— Spune tot, femeie, hai să nu mai umblăm cu fofârlica. Auzi, dumneata, nu mă pot plânge de ei! o imită bărbatul, cam indispus. Dar cu banii? Cu banii cum a fost? Sau te pomeneşti că i-ai dat de pomană pentru sufletul răposatului meu socru?

— Chiria şi-au plătit-o înainte...

— Asta a mai auzit-o tovarăşul locotenent.

— Era în dimineaţa de şapte mai, când ne-am întors de la piaţă, se hotărî femeia, întorcându-se spre Chita. Chiriaşul nostru plecase cu o seară înainte la Bucureşti, asta am aflat-o chiar de la el, fiindcă trebuie să ştiţi că o rupea pe româneşte. Ne rugase să avem grijă de fată. Când am venit de la piaţă, ia-o, dacă ai de unde. Ne-am zis că nu-i copil, se descurcă ea. Cum s-a dus, o să găsească şi drumul înapoi. A venit după douăsprezece. Nervoasă de nu-şi găsea locul. Eu singură, de mă...

— Te-a găsit de fraieră, cârâi bătrânul.

— Nu luaţi în seamă, încercă să-l scuze soţia, obişnuită pare-se cu astfel de ieşiri. Ca să nu mai lungesc vorba, vine dânsa la mine şi în cele din urmă pricep că îmi cere cu împrumut două sute de lei, până se întoarce taică-său. Avea bani la ea, dar nu ştiu din care şi vroia să cumpere

ceva, însă n-avea schimbat. A plecat cu banii şi de atunci n-am mai văzut-o. Nici tatăl ei nu s-a mai întors.

Când bătrânii îşi epuizară informaţiile despre chiriaşii ce i-au tras pe sfoară, Chita îşi luă rămas bun, lăsându-i să-şi depene amintirile tinereţii ori, dacă le făcea plăcere – să-şi reproşeze cine ştie ce nimicuri.

— Domnule Dumitraşc, zilele acestea, noi doi am tot stat de vorbă. Ai spus ce ai vrut, cum ai vrut şi nu totdeauna declaraţiile succesive au fost identice. Ai retractat, ţi-ai modificat – pe alocuri – spusele, susţinând că este dreptul celui audiat să se apere cum crede de cuviinţă.

— Dreptu-i!

— Aş vrea să lămurim astăzi câteva fragmente din declaraţiile dumitale.

— Putem s-o facem, nu mai am ce ascunde. Am spus numai adevărul.

Părea sincer.

— Câţi ani are acum băiatul dumneavoastră?

Era o întrebare la care nu se aşteptase, el concentrându-se până atunci cu deosebire asupra faptei pentru care era anchetat.

— Paisprezece sau cincisprezece, se hazardă cel întrebat. De ce îl amestecaţi?

— Treisprezece, domnule Dumitraşc, azi împlineşte treisprezece ani. Niciodată n-ai avut prea mult timp

pentru el. Nu te-ai gândit că într-o bună zi o să-şi întrebe mama cine este tatăl lui?

— Nici eu nu am crescut în puf. Să se descurce cum o putea, mai ales acum, când deşteaptă de maică-sa face nazuri. Dacă asta-i tema ce vreţi s-o lămurim, întrebaţi-o pe ea, eu refuz categoric să discut.

— Mulţumesc, a fost doar o curiozitate de-a mea, extraprofesională, dacă vrei să o numeşti aşa.

Procurorul Savii ar fi vrut să-i spună mai multe, dar se abţinu, dându-şi seama că, în fond, n-are cu cine discuta asemenea „nimicuri". Nu-l înţelegea, nu-i intra în cap că un părinte poate decădea într-atât, încât să-şi lase copilul la voia întâmplării. Nu ştia cum sunt alţi părinţi dar considera că nu-i deloc exagerat să trăieşti pentru copii tăi, în primul rând pentru ei. Ei erau bucuria lui şi a soţiei, iar dacă se întâmplă să nu-i vadă o singură zi, simţea că îi lipseşte ceva. Îşi umplea sufletul cu amintirile anilor în care au crescut, reauzea primele lor cuvinte, primele fraze, revedea o sumedenie de scene, amuzante sau duioase... Nu-i era ruşine de dragostea ce le-o purta, nu făcea paradă din ea şi nici nu-şi copleşea copiii cu afecţiunea lui... Dar se cunoşteau bine, aveau încredere unii în ceilalţi, se respectau reciproc. Erau fericiţi împreună.

— Din momentul acesta, atât întrebările mele, cât şi răspunsurile dumneavoastră vor fi consemnate, declară Savii, fără ca glasul lui să trădeze ceea ce gândise.

Făcu semn dactilografei să fie atentă, mai aşteptă câteva clipe până Dumitraşc îşi aprinse o ţigară şi, după primul fum, i se adresă:

— Precizaţi care au fost relaţiile între dumneavoastră şi sora medicală Niculina. Treceţi peste felul cum aţi cunoscut-o. Referiţi-vă la situaţia din preajma părăsirii spitalului şi punctaţi ce a urmat.

Lui Dumitraşc îi trebuiră minute întregi până să răspundă cum se cuvine la ceea ce i se cerea. Probabil îşi pregătise dinainte întreaga expunere, memorând-o de la un capăt la celălalt. Necazul era că n-o putea secţiona, că trebuia să o ia mereu de la început. Asemeni unui elev tocilar, care a învăţat lecţia pe dinafară şi pe care îl dezorientezi dacă îi ceri s-o spună de la jumătate. Rătăci îndelung până ajunse, totuşi, la oarecare coerenţă.

— Aveam impresia că nu-i sunt indiferent; cât despre mine, abia aşteptam să vină la serviciu. Nu mi-a mărturisit nici după ce i-am scris câteva scrisori, n-o învinovăţeam că îmi face fiţe, zicându-mi că femeilor le place să fie curtate: Odată chiar mi-a zis că îmi dă două scrisori de-ale ei; văzându-i mereu scrisul, să-mi treacă dorul. Nu-mi erau adresate, dar asta nu mă deranja. Când avea răgaz, în salon, sau în camera de gardă, în timp ce stăteam de vorbă ea desena tot felul de lucruri pe care apoi mi le dădea mie. Într-o seară mi-a dat chiar fotografia ei pe care a scris litera „N“ şi adresa de acasă. Se juca astfel cu mine, dar ştiam că femeile când cochetează nu o fac din ură. Aducea şi prăjituri.

— Dânsa declară că toate lucrurile au intrat în posesia dumneavoastră printr-o asiduă jecmăneală. Ultimul cuvânt nu-mi aparţine. Tot ce vă cădea sub mână dispărea în buzunarele halatului, drept amintire. Desenele erau urmarea plictiselii, pentru ea nu reprezentau absolut nimic; iar dacă vă servea cu dulciuri ori se purta mai atent, o făcea din milă nu din dragoste.

Savii fusese dur, dezvăluindu-I declaraţia Niculinei. Dar Dumitraşc părea imperturbabil; nu putea crede că s-a înşelat. Era atât de sigur de el, încât îşi permise să zâmbească sfidător.

— După cum ştiţi, am obţinut de la prevederile sociale un ajutor. Ştiind că n-am unde merge şi crezându-mă bolnav, medicii au propus să fiu internat la spitalul-cămin din Sighet. Niculina m-a sfătuit să nu accept. De ce? Vă spun eu; voia să mă aibă aproape! Ei, ce ziceţi de asta?

— Dumneavoastră sunteţi liber să credeţi ce vreţi. Continuaţi!

Fraze murmurate în barbă, ochii rotiţi a căutare:

— Am ieşit din spital la 16 februarie. Niculina mă aştepta. Am mers cu ea la o adresă unde ştia o cameră de închiriat. Când am ajuns, am constatat că nu mai era liberă. Ne-am sfătuit şi am găsit că cea mai bună soluţie ar fi plecarea mea la părinţi. Ea mi-a dat două sute patruzeci de lei şi a mai cumpărat şi ceva pentru drum. Ne-am despărţit; eu i-am promis că am să mă întorc, ea m-a asigurat că va găsi o gazdă pentru mine. Cum nu aveam tren decât noaptea, am trecut pe la familia Ciopor. De

acolo – la gară. La părinţi am stat până la începutul lui martie. La plecare, familia – fratele meu mai mare a contribuit substanţial – mi-au făcut cadou două costume, un pardesiu cu mesadă şi ceva bani. Imediat ce m-am întors, am căutat-o pe Niculina la spital, numai că n-am găsit-o: avea zi liberă. Am înnoptat în gară. A doua zi m-am tot plimbat prin faţa casei ei până am fost văzut. M-a condus la noua mea gazdă şi tot ea mi-a plătit o sută cincizeci de lei chiria.

— Ce s-a întâmplat apoi?

— Nimic. Am pretins că nu mă simt restabilit, determinând-o, în felul acesta, pe Niculina să se ocupe de mine. A găsit că-i potrivit să-mi facă nişte injecţii. Mi-a dat şi vitamine. De două ori am fost eu acasă la ea pentru injecţii, dar de groaza bărbatului ei, care putea afla de la vecini, a preferat să vină ea la mine. Injecţii, masaj, altceva nimic.

— În restul timpului cu ce vă ocupaţi?

— Greu de spus, fiindcă nu făceam nimic. Umblam pe unde se nimerea, stăteam prin parc...

— Din ce trăiaţi?

— Din banii primiţi de la părinţi, uneori îmi mai vira Niculina câte ceva în buzunar. Ajutorul social încă nu-l primisem. Nu sunt pretenţios; mâncam conserve de peşte, îmi plac foarte mult.

— Nu vă întreb dacă nu vă jena situaţia în care vă aflaţi,

— Puteţi s-o faceţi fără grijă! Şi Niculina mai aducea vorba despre aşa ceva. Am tot amânat-o cu boala, până m-

am săturat şi eu. Am inventat atunci altă poveste. Ziceam că aştept, de la o zi la alta, partea mea din împărţeala bătrânului; era chipurile voia lui: fratelui mai mare i-a dat, şi voia să mă căpătuiască şi pe mine. Sanchi, împărţeală! Aş! Dar femeia a crezut. În bucuria ei, mă pomenesc a doua zi că îmi pune în braţe un pachet, rugându-mă să-l duc verişoarei, dacă tot treceam prin Bucureşti. Aş fi plecat eu, dar nu mai aveam bani. De-ntâi aprilie am minţit-o iar că plec. Speram să fac rost de lovele, numai că nu s-a potrivit nimeni cu gândul ăsta al meu. Nu voiam s-o mai întâlnesc: mi-era ruşine. Îmi petreceam timpul în parc, prăjindu-mă la soare.

În şapte aprilie, când am venit acasă, am aflat de la bătrână că mă căutase Niculina. Îmi lăsase un bilet. Mă întreba ce am făcut cu pachetul ei? Mai menţiona că se va reîntoarce miercuri şi să o aştept în parc la ora douăsprezece, aflase că pe acolo îmi fac veacul.

Niculina mărturisise că în pachetul cu alimente trimisese verişoarei şi zece perechi de mănuşi chirurgicale. De unde le avea? „Păi, păi să vedeţi... de la spital”.

— Într-o declaraţie anterioară, spuneaţi că era în intenţia dumneavoastră să căutaţi de lucru.

— Nici dacă mă tăiaţi felii şi puneţi sare n-am să neg acest lucru. În câteva rânduri văzusem că spărgătorii de lemne au căutare. Am aflat şi preţul cerut pentru transportul lemnelor în pivniţă. Nu era cine ştie ce scofală, dar dacă apucam măcar doi clienţi într-o zi, mă

chiverniseam şi îmi luam tălpăşiţa. Pentru asta am şi împrumutat toporul de la prietenul meu Ciopor.

— Am observat că aveţi o memorie bună. Când aţi împrumutat toporul?

—???

— La ce dată?

— Exact nu mai ştiu; oricum, imediat după ce i-am promis Niculinei că plec.

— Mulţumesc. Acum o altă întrebare: exista vreun motiv – material, spiritual, oricare altul – care să vă determine la comiterea faptei din noaptea de opt spre nouă aprilie?

— Cu gazdele n-am avut nimic; ba le-am dat şi pachetul de la Niculina, că mie nu-mi place slănina afumată şi prunele uscate. Nici nu ne-am contrazis vreodată. Nu le-am făcut necazuri, întrebaţi-o şi pe doamna Şarlota care mă simpatiza. Adevărata cauză ce m-a îndemnat, n-o ştiu, mă apucase greaţa şi...

— „îmi venea să vomit. Mă dau jos şi văd securea – nenorocirea mea. Am luat-o şi fără să-mi dau seama nici acum de ce anume, m-am dus în camera bătrânilor“... completă procurorul, citind din declaraţia de la miliţie. Corespunde?

— Întocmai.

— Menţineţi declaraţia?

— Până la ultimul punct.

— Perfect. Au fost găsite o pereche de cizme, abandonate sub un pat. Au fost recunoscute că erau ale lui

Ghedeon. Curios pare doar faptul că cineva le-a tăiat. Pe carâmbi s-au găsit o mulţime de urme ce atestă că aţi umblat cu ele. Dacă vreţi să ne spuneţi că le-aţi lustruit, nu mai este cazul.

Dumitraşc se scărpină zdravăn în cap, de parcă dintr-o dată s-ar fi umplut cu păduchi de găină.

— Erau ale moşului şi am vrut să le iau. Le-am încălţat dar n-am putut să le suport în picioare. Strângeau de mai să-mi taie răsuflarea. Am vrut să le dau jos, dar a fost imposibil. Atunci le-am tăiat pe la căpute.

— Unde s-au întâmplat toate astea?

— La mine în cămăruţă, bineînţeles. De necaz le-am azvârlit în bucătărie.

„Destul de corect pentru unul ce afirmă că memoria îi joacă feste.“

— Ce obiecte de-ale dumneavoastră au rămas în casa bătrânilor?

— O haină albastră, un fular, chiloţi, maioul flanelat, pătat cu sânge, o cămaşă...

— În camera înohiriată pătrundea lumina becului de afară?

— Nu, dormeam cu uşa închisă.

— Dacă uşa dinspre bucătărie ar fi fost deschisă, lumina becului din curte ar fi ajuns în odaie?

— Atât cât să nu-mi bag degetele-n ochi.

— Cămăruţa avea vreun geam?

— Parcă n-aţi şti că există doar o gaură de aerisire ce dă într-un coş de fum.

— Obişnuiţi să dormiţi cu lumina aprinsă?

— M-am săturat prin penitenciare. Bezna mă odihneşte.

— Mai concret, vă rog.

— Era stinsă.

— Sigur?

— Dacă vă spun!

— Atunci explicaţi cum aţi văzuit pe întuneric securea? Am putea admite că nu vă simţeaţi bine, că aveaţi o stare aparte; însă nimeni n-o să vă creadă că în situaţia aceea şi datorită ei aţi început să cotrobăiţi după secure, sub dormeză. Un astfel de caz, dacă se va proba ştiinţific, cu siguranţă că va fi trecut – la loc de cinste – în analele Academiei Medicale. Să ştiţi că starea aceea pe care o reclamaţi nu-i deloc compatibilă cu căutatul toporului. În patru, declaraţii afirmaţi că eraţi treaz; atunci cum explicaţi transa, somnambulismul?

— Poate că erau totuşi aprinsă...

— Vă rog, nu vă pripiţi să distrugeţi ce cu atâta trudă aţi clădit: apărarea dumneavoastră. Căutaţi ceva zguduitor, să topească inima judecătorilor. Gândiţi-vă bine! Până atunci, ca să nu ne plictisim, vă sugerez o altă variantă, mai verosimilă: toporul nu era sub pat, ci la-ndemână. V-aţi trezit, aţi pus mâna pe el şi ce-a urmat se ştie. Povestea cu senzaţia de greaţă, vomă, ameţeli cade şi întrun caz şi în celălalt, fiindcă toporul fusese împachetat în hârtie şi legat cu sfoară de Rita Ciopor. Dacă, prin absurd, cineva ar accepta că, totuşi, toporul a ajuns în mâna dumneavoastră dintr-o întâmplare, cum ar putea

explica dezlegarea nodului, înlăturarea hârtiei? Aşa ceva nu se vede nici la o şedinţă de hipnotism.

E drept, varianta propusă de mine duce la concluzia premeditării. Mă tem, însă că şi povestea dumneavoastră tot acolo duce. S-au găsit martori ce susţin, sub prestare de jurământ, că toporul v-a fost împrumutat doar în seara zilei de opt aprilie, aproximativ pe la orele douăzeci. Dorinţa de a-l primi împachetat atestă dorinţa de a trece neobservat. Oricum am întoarce-o, tot a premeditare miroase.

Cu fiecare clipă, deruta şi îngrijorarea lui Dumitraşc creşteau. Expresia chipului său nu lăsa nicio îndoială.

— O să aveţi timp suficient să redactaţi câte variante doriţi. În interesul adevărului vom întocmi câte un proces-verbal de ascultare ori de câte ori vă exprimaţi această dorinţă. Încă ceva: De unde aţi avut bani de tren? Singur aţi spus că abia puteaţi cumpăra câte ceva de mâncare.

— În gară am vândut, unor necunoscuţi mesada de la pardesiu pentru suma de şase sute de lei – porni să se rotească placa dinainte înregistrată. Asta s-a întâmplat noaptea, în sala de aşteptare. Cum spuneam, dimineaţa am fost în oraş, la film, iar la întoarcere spre gară am vândut şi pardesiul propriu-zis cu două sute.

— Ce-aţi făcut între 9 şi 14 aprilie?

— Am plecat direct la Bacău unde am ajuns doar în zorii zilei de 10 aprilie. N-am avut curajul să merg mai departe. Ce era să le spun alor mei? Două zile am umblat de colo-colo, negăsindu-mi locul. În tot acest timp mi-am

cumpărat o pereche de pantofi noi; pe cei vechi i-am abandonat într-un coş de gunoi. La Bucureşti am hoinărit fără niciun rost, apoi, nu ştiu de ce, m-am urcat în accelerat şi în dimineaţa de 14 aprilie eram la Satu Mare.

— Mai aveţi ceva de declarat?

— Am comis fapta sub influenţa unei crize de nervi, fiind suferind de când am avut accidentul. După tratamentul făcut s-a stabilit că sufăr de psihopatie...

După ploaie, vine soare! proclamă un dicton străvechi, îndemnând la răbdare şi optimism. După ploaie, vine soare! afirmă cei ce se pretind totdeauna bine informaţi, uneori se mai hazardează şi meteorologii. După ploaie, apar ciupercile, vor susţine cei ce nu lasă sub cincisprezece lei kilogramul când vrei să le cumperi. Maiorul Georgevici constată doar că ploaia – ce vuise toată noaptea de credeai că s-au rupt baierele cerului – se oprise la fel de brusc cum începuse. „Vântul o să alunge norii şi în două ore plaja o să fie plină", jubilă maiorul, scrutând înaltul încă plumburiu.

Înseninarea i-a cuprins şi pe cei de la inspectorat. Sosise raportul complet al celor ce s-au ocupat cu descifrarea urmelor ridicate de la hotelul „Zalis". Pe baza celor trei litere şi a cifrelor găsite pe resturile de hârtie carbonizată, a fost identificată victima în persoana numitei Guleran Ecaterina Rodica, fiica lui Vasile şi Varvara, născută la Abrud, cu douăzeci şi patru de ani în urmă.

Cercetările intrau de acum în altă fază, extinzându-se considerabil. A fost anunţată miliţia din Abrud de la care se solicită primele date concrete. Vaida îi rugă pe cei de acolo ca, de îndată ce vor strânge materialul, să-i comunice telefonic ce au aflat, urmând ca actele întocmite să-i parvină ulterior.

— N-ar fi de mirare să găsim la Abrud cheia problemei, acceptă el, mai puţin convins decât Chita. Dacă va fi nevoie, unul din noi se va deplasa până acolo, fiindcă, drept să spun, căutările astea în van s-au prelungit mai mult decât credeam. Se pare că ce a fost greu a trecut, cu toate că surprize mai pot să apară. Tovarăşul colonel Babeu este de părere să-l trimitem pe locotenent. Ai mai fost prin părţile acelea?

Spre regretul locotenentului, telefonul primit de la comandantul miliţiei din Abrud a contramandat călătoria plănuită. Numita Guleran nu avea domiciliul stabil la părinţi. Provenea dintr-o familie dezorganizată; părinţii se despărţiserâ de aproximativ zece ani şi fiecare dintre ei era acum la a doua sau a treia încercare de a-şi reface căsnicia. Singurul copil – Ecaterina Rodica – a rămas la mamă. Dar numai câteva luni; mama o lasă în seama bunicilor; care locuiau tot în Abrud. Fata creşte mai mult singură, părinţii negăsindu-şi prea mult timp pentru educaţia ei... Urmau şi alte date, precum şi informaţia neoficială a ofiţerului constatator: la aflarea veştii despre moartea fiicei lor, atât Vasile cât şi Varvara nu s-au arătat prea afectaţi. Au găsit de cuviinţă să se acuze reciproc, să arunce vina unul

asupra celuilalt, amintindu-şi vechile ofense şi necazuri de dinaintea divorţului.

Îţi vine să urli când constaţi – şi Vaida a cunoscut multe la viaţa lui – cât de meschini pot fi unii din semenii noştri. O imagine a acestora, din păcate, mereu completată, maiorul şi-o formase de mult; meseria îi cerea să umble, să dezgroape, să scormonească până în adâncul sufletelor ca să descoperi adevărul, ferecat, cel mai adesea, de ipocrizia şi prostia omenească, trebuia să te loveşti de tot noroiul şi să-l dai la o parte. După o vreme începi să oboseşti de tot ceea ce îţi repugnă, gândul se zbate să rămână ca florile de cais, iar teama îţi da târcoale pe aproape, teama să nu greşeşti, să rămâi aceiaşi.

Animat mereu de sentimente, sau poate fără să-ţi dai seama te autosugestionezi, îţi confecţionezi o imagine lăuntrică căreia îi zici speranţă într-o schimbare în mai bine şi de care te cramponezi, uneori cu disperare. Dar vine şi ziua aceea – minte cine pretinde că le-ar cunoaşte numărul – când, oricât te-ai strădui, ai strania senzaţie că totul îţi iese pe dos, când începi să simţi că n-ai să răzbeşti orice ai face. Îţi ieşi din fire, totul te nemulţumeşte, răbufneşti în tine, uneori dai şi pe de lături. Dacă n-ai pe cineva apropiat pe care să te descarci, să te înţeleagă şi să te accepte aşa cum eşti în acel moment, rişti să fii privit cu alţi ochi, ori să-ţi blestemi zilele considerând că viaţa îşi bate joc de tine, cere mai mult, te încearcă mai nemilos, mai perfid ca pe oricare.

În câteva zile, Vaida ajunsese să aibă aerul unuia ce se topeşte ca o lumânare. Căzuse într-o stare de depresiune ce părea a-l cuprinde mai lacomă decât acele temute nisipuri mişcătoare. Cazul pentru care fusese detaşat la Constanţa luase o întorsătură cu totul neaşteptată. Oricât l-ar fi afectat, nu putea să nu recunoască faptul că şanse de rezolvare nu se întrevedeau. Dar tocmai această luciditate i-a spulberat, până la urmă, ceea ce avea să numească singur – neîncredere bolnăvicioasă. Era vorba de munca, de colaborarea celor două judeţe, de strădania oamenilor, de lungile zile şi nopţi de trudă, de veghe şi efort; dar, mai ales, e vorba de căutarea adevărului, de îndeplinirea datoriei, a menirii lor. În singurătatea lui a întrevăzut, în cele din urmă, un fir. Era un risc, o nebunie sau amândouă la un loc? Sau o inspiraţie fericită ce va conduce spre elucidare? Şi-a prezentat punctul de vedere şi, după lungi dezbateri, a fost acceptat.

Eliberat de povară, convins acum de reuşită, Vaida a redevenit cel din totdeauna: demonic de normal. Ştirea de la Abrud n-a avut darul să-l scoată din sărite, deşi ceilalţi o considerau o nouă piedică. Vaida era cât se poate de bine dispus când formă prefixul 961, apoi numărul atât de bine cunoscut. În celălalt capăt de ţară, undeva pe o străduţă liniştită, într-o casă nu prea arătoasă pe dinafară, telefonul porni să sune. Nimeni nu ridică însă receptorul.

„Nu-i nimic, am să revin la fiecare jumătate de oră”, decise maiorul.

Acest prim eşec nu l-a indispus. Bucuria convorbirii preconizate era mult mai puternică decât umbra unei amânări. „Fie şi aşa, avem timp”. Îşi scoase haina şi după ce îşi făcu un „Nes” se reaşeză la birou. De lucru avea berechet, nici vorbă să se plictisească.

Rămăsese la inspectorat până la acea oră fiindcă i se făcuse pur şi simplu lehamite de neprimitoarea cameră în care îşi petrecea nopţile. Câţi dintre noi, aflaţi pentru un timp departe de casă, de cei dragi, nu am simţit nevoia să evadăm dintre cei patru pereţi, unde, în afara geamantanului, nimic nu este al tău? Te-ai duce oriunde, ai face orice numai să scapi din locul acela. Până şi un şoarece ar înnebuni dacă l-ai obliga să citească la nesfârşit inventarul încăperii, plasat sub geamul ce acoperă masa, ori imediat la intrare, inventar înscris pe un carton căruia timpul i-a îndoit muchiile. Vaida rămăsese deci bucuros la birou. Pânâ să răspundă cel chemat, îşi zise să nu stea degeaba. Va întocmi întâi formele oficiale care să justifice necesitatea convorbirii telefonice.

Prin geamul deschis, maiorul auzi după un timp melodia ce anunţa terminarea programului de la televiziune. Venea probabil de la altă fereastră deschisă spre aerul curat de afarâ. Melodia îi aduse aminte că e târziu şi că repetatele lui apeluri telefonice au rămas fără răspuns...

„Unde tot umblă băiatul ăsta?” se întrebă Vaida, încercând să ghicească ce ispită ar fi putut să-i taie calea până aproape de crucea nopţii.

Celor ce n-au bănuit despre cine este vorba, le vom spune că cel aşteptat nu era altul decât locotenentul Bandu. Ei, da, Bandu, blondul şi cârlionţatul Bandu, în al cărui păr frizerii nu umblă decât cu piaptăn de aluminiu, atât e de aspru şi de sârmos. El care îi scotea maiorului peri albi, dar de care maiorul însuşi nu s-ar fi despărţit pentru nimic în lume. Copilul Bandu care, nu cu prea mult timp în urmă, se ţinea scai de Vaida prin curtea casei; locotenentul de mai târziu, umbra maiorului de azi. Mereu împreună, indiferent de problemă, dincolo de „neînţelegeri", cei doi formau un cuplu extrem de eficient. Ce anume i-a legat atât de trainic? Ei înşişi n-ar fi putut răspunde. Se pricepeau spontan, îşi prindeau ideile „din fugă", de multe ori nici nu mai era necesară rostirea frazei până la capăt. Nemărturisit, maiorul vedea, câteodată, în Bandu un succesor. Alteori, privindu-l – neobosit, întreprinzător – îşi amintea de propria tinereţe.

Dragostea ce i-o purta îl făcea însă sever. Nu-l cocoloşea (dealtfel, Bandu nici nu s-ar fi lăsat ţinut în braţe), dimpotrivă. Nu-i trecea cu vederea nici cea mai mică greşeală. Încerca necontenit să-i cultive perspicacitatea şi voinţa, atât de necesare în activitatea desfăşurată, atunci când urâtul, necuviinţa nebunia unora amărăsc, otrăvesc şi spurcă singura, scurta şi niciodată îndeajuns de preţuita noastră viaţă.

Mai formă o dată numărul. Se hotârâse: era ultima încercare din noaptea aceea.

— Ascult! articulă o voce nu prea amabilă, învăluită de acum în toropeala somnului clintit din făgaşul său.

— Vai, cât m-aş bucurai declară maiorul patetic, dând glasului nuanţe de tragedie antică.

A urmat o explozie de voie bună în care locotenentul nu mai prididea cu întrebările şi tot el se grăbea cu altele, aşa că aproape numai lui i se auzea glasul. Ca să-l mai domolească, că doar n-o să stea cu receptorul la ureche pânâ la cel de-al treilea cântat al cocoşilor, maiorul îl întrebă, cât se poate de serios:

— Pe unde îmi umblaşi, domnişorule?

— Am fost la operă, pe...

— I-auzi? Probabil te-a obligat generalul? Până mai ieri afirmai că aşa şi pe dincolo, împănându-ţi disertaţia cu „desuet", „mă zgârie la ureche", „retrospectivă muzicală pentru bunica-bunicii" şi alte câteva asemenea profunde cugetări.

— Să vedeţi... vă spun eu când ne vom reîntâlni...

— Asta s-ar putea întâmpla mai curând decât speri. Aş vrea să mă ajuţi într-o treabă anume... Nu mă mai întrerupe şi ascultă. Mâine dimineaţă îţi trimit cele necesare pentru documentare. Mă interesează tot ce poţi afla despre o anumită duduie Culeran.

— Frumoasă?

— Foarte! Adică a fost, înţelegi? Tot ce ştim – de la părinţi – şi te-ar putea ajuta este faptul că a urmat liceul de arte plastice din Timişoara. Ultimul domiciliu legal, strada Vasile Lucareţ, numărul...

— Stimate şi prea stimate tovarăşe Novac, mărturisesc că mă frământă mai multe probleme. Întâi: regret că n-am apucat să gust din sandvişul din care muşcaţi cu atâta ferocitate, mie rămânându-mi doar plăcerea de a contempla un lucru bine făcut, ceea ce mă obligă să vă urez tradiţionalul, dar nu totdeauna sincerul „să vă fie de bine”. Doi: m-am întâlnit cu fostul nostru profesor de română – Jucu – şi, printre altele, a întrebat de tine. L-am asigurat de toată consideraţia noastră, aflrmând că te-ai făcut om de treabă şi nici prin cap nu-ţi trece să-i porţi pică pentru neînţelegerile ce au fost între voi. De fapt, nu tu erai cel ce se supăra: el nu putea pricepe de ce fugeai de la orele lui.

— Bandule, lasă-mă să-mi tihnească! De la nevastă-mea ai aflat? Înghiţi ultimul dumicat, apoi, prost dispus, continuă: Auzi, nenorocitul ăla mic n-a dat de două zile pe la şcoală. Când am aflat, credeam că îl omor.

— De, aşchia...

— Hai, termină că nici tu nu erai mai breaz. Cu noi a fost altceva, alte condiţii...

— Desigur, alte condiţii – îl imită Bandu, persiflându-l. După câte îmi amintesc, războiul se terminase de mult când te-ai născut tu. Au mai trecut şapte ani până ai mers la şcoală, dar pentru tine au rămas aceleaşi „condiţii” – grele, dacă am înţeles eu bine? Ce-ţi lipsea, mă rog? Se terminase cu pâinea pe cartelă, punctele au fost

desfiinţate, ai tăi aveau unde lucra, numai cu mine ai fost de vreo cinci ori în diferite tabere de copii; niciodată n-am băgat de seamă să-ţi lipsească ceva anume şi tu îndrăzneşti să afirmi gogoriţe. V-aţi învăţat să bagatelizaţi lucrurile şi, are sau n-are rost, îi trageţi cu câte un exemplu din trecut.

— Ai căzut cumva pe scări şi te-ai lovit oarecât la cap?

— Încă nu, dar asta nu înseamnă că trebuie să-ţi las frâu liber când baţi câmpii. Nu vreau ca tu, prietenul meu, să trăieşti din ce au făcut alţii. Respectăm ce trebuie respectat: tradiţia! Dacă se mai aduce trecutul ca suprem argument, să-l facă cei ce nu pot rezolva problemele de acum, când pe lângă devotament se mai cer şi multe alte lucruri. Tare mă deranjează când repetăm mecanic. Vorbe mari şi cu fiu-tu. Când ai trecut ultima dată pe la şcoală?

— Da, ce, am timp? Spune mai bine de ce ai venit. Acasă o să mă descurs şi singur.

Novac se întunecase la chip. Dar dacă socotea bine, Bandu avea dreptate. Nu se putea supăra pe el din foarte, foarte multe motive. Nu era pentru prima oară când îşi spuneau de-a dreptul părerea unul despre celălalt. Observase şi el că uneori vorbea „ca din calendar”. Era mai uşor? Alta era cauza? N-ar fi putut răspunde acum şi nici uşor nu-i era să recunoască.

— Maiorul Vaida m-a rugat să mă interesez de cineva. Te rog să-i notezi numele: Culeran Ecaterina Rodica. Cunoscându-i adresa mi-am zis că nimic nu poate fi mai simplu. Într-adevăr, am găsit-o cu mutaţia făcută, totul,

legal. Adică găsesc numele şi cele ce se cer când se întocmesc asemenea forme. Ia să-l caut acum, îmi zic, pe cel care a primit-o în spaţiu, poate mă dumireşte el. Îmi fac un calcul şi, ieri, fiind duminică, gândesc că am mai mulţi sorţi să găsesc pe cineva acasă. Nimeresc casa şi o admir îndelung: îmi dau seama că în vreo şaizeci de ani – dacă nu mănânc nimic – aş putea şi eu aduna jumătate din banii necesari pentru cumpărarea unui asemenea castel împrejmuit cu gard de piatră şi ferecat cu porţi de fier.

Mă apropii de sonerie. Degetul împunge aerul, rămâne aşa cât timp citesc numele şi profesia: „medic ginecolog". Apăs cu plăcere pe butonul acela sidefiu; undeva în castel se aude un „bim-bam".

Vine să-mi deschidă o fată cochetă; ochi frumoşi, nu-ţi mai vorbesc de zâmbet. Îmi face o reverenţă şi mă trezesc cu un „sărut-mâna" care m-a pleoştit. Până atunci eram convins că nu arăt chiar aşa bătrân. Mă invită din priviri, poate a arătat şi cu mâna, dar eu refuz – la fel de mut – s-o iau înainte. Venisem cu o treabă anume, însă m-am gândit că nu strică să văd cum o femeie sfidează legile gravitaţiei sau, dacă vrei, eram îngrijorat de glezna-i fină ce s-ar fi putut vătăma din cauza tocului cui, pe care, recunosc, l-am remarcat din prima clipă. Şi-apoi, altfel urci câteva scări când cineva se leagănă înaintea ta. Până la urmă am urcat alături.

Mă trezesc vârât într-un adevărat muzeu unde rămân singur. Ce mi-a fost dat să văd, nu mă întreba. Parcă mă sfiam să pângăresc cu privirea icoanele pe sticlă, zecile de

icoane, tablourile originale pe care le văzusem doar reproduse în albume. Obiect lângă obiect, totul aranjat cu cea mai mare atenţie, încât să iasă şi mai bine în evidenţă. Argint şi alte minunăţii pe care Casa Sotheby's din Londra ar fi putut licita o săptămână întreagă muncind zi-lumină. Mă prefac indiferent şi, ca să nu fiu surprins căscând gura, mă hotărăsc să-mi văd de treabă, adică să-mi admir pantofii. Urât din partea mea, mai ales dacă ignoram, în continuare, covoarele ce nu lăsau descoperit niciun centimetru din parchet, sau mobila despre al cărui stil nu aveam nici cea mai vagă idee. Părea trainică, masivă şi ca să mă conving – profitând că nu mă vede nimeni – apuc un colţ de masă, cu care s-ar fi putut mândri orice consiliu profesoral. Dau s-o ridic, dar simt că dacă mai fac o asemenea încercare o să ajung să mă operez de hernie.

— Bandule!

— Niţică răbdare, băiatule, că nu era să te introduc aşa hodoronc-tronc în miezul problemei. Şi decorul îşi are rostul lui, ai să te convingi. Deci îţi spuneam că stăteam copleşit, uitat acolo, când aud o voce de tenor:

— „Gill, dragă, încă un minut şi sunt al tău. Mă scuzi, da?"

N-am apucat să-i răspund, fiindcă o uşă trântită (poate de curent) mă încunoştinţă că tenorul îşi vedea de treabă prin alte încăperi. Cât despre faptul că m-a alintat cu un nume ce nu-mi displăcea, mi-am zis că ăsta o fi obiceiul casei. Când mă aşteptam mai puţin, apare lângă mine un individ cu dreapta întinsă şi zâmbetul lăţit pe toată faţa.

Se opreşte contrariat şi mă întreabă, ca şi cum m-ar fi descoperit cu un tablou sub braţ:

— Ce cauţi dumneata aici? Cum ai intrat?

Ochii bulbucaţi, chelia lui mare, bronzată mă fascinau. Adică cum, adineaori cu „dragă" şi acum o schimbă? Era din cale afară de revoltat şi nu prea înţelegeam de ce.

— Dacă dumneavoastră sunteţi doctorul Mureşan Decu, aş...

— Acasă nu dau niciun fel de consultaţii. Mă puteţi găsi la spital ori la cabinetul cu plată. Nu insistaţi, fiindcă este în zadar. Am şi eu dreptul la o zi liberă. Vă rog!

Din nou întinsese mâna, însă doar pentru a mă pofti afară. Moment în care fata ce mi-a deschis poarta îşi făcu apariţia ducând în braţe o tavă pe care se afla un ibric şi două ceşcuţe de cafea.

— Te-a chemat cineva? se răsti doctorul la ea.

— Păi, dumneavoastră...

— Şterge-o imediat şi altădată ai grijă pe cine bagi în casă. N-auzi?

Obişnuită să asculte, făcu întocmai, lăsându-ne singuri.

— Sunt de la miliţie, îi spun eu, arătându-i în acelaşi timp legitimaţia. Am vrut să vă consult într-o problemă, dar vă rog să mă scuzaţi pentru deranj. Aveţi, desigur dreptate în ceea ce priveşte ziua de duminică şi n-o să fiu tocmai eu cel care să abuzeze de timpul dumneavoastră liber. Încă o dată...

Continui să mă scuz şi mă îndrept spre uşă, dându-i dreptate. Ce am căutat, aia am găsit. Erau atâtea căi de a

discuta cu o persoană iar eu am ales-o pe cea mai nefericită. Aflând cine sunt, tenorul-doctor părea în dilemă, dar prestanţa nu-i permitea mai mult. Sobru, rece cu un zâmbet nedefinit, părea a spune: n-am ce-ţi face, nu poţi să te legi de nimic, pentru că am avut eu dinainte grijă.

Dacă ar fi avut bun simţ, ar fi putut să mimeze oarecare bunăvoinţă, să încerce, fie şi formal, să mă reţină. Venea în urma mea, lăsându-mi impresia că până nu mă vede în stradă nu-i complet liniştit în privinţa colecţiei. Dacă a urmărit să mă vadă plecând cu coada între picioare, mai că a reuşit, fiindcă simţeam că îmi crescuse aşa ceva, iar dumnealui o tot călca. De fapt, mă călca pe nervi cu aerele lui. În holul de la intrare, îi strigă fetei să mă conducă. I-o coc machiavelic, nu-i las răgaz, aşa cum proceda şi Colombo; îi zic, plat aparent dezinteresat:

— Venisem pentru Culeran Ecaterina Rodica, dar nu-i nicio grabă!

Şi mă pregătesc să pun piciorul pe prima treaptă.

De când intrasem în mândreaţa aia de casă mă tot întrebam ce anume o determinase pe victimă să locuiască acolo. Ce se aflase la baza tranzacţiei? Nu-i lucru curat cu doctorul ăsta! mi-am zis eu. Am hotărât că nu strică să-l perpelesc niţel. De aceea i-am aruncat în treacăt motivul vizitei mele.

Reacţia lui a întrecut orice aşteptări. M-a prins imediat de braţ şi, cu mari eforturi, reuşi să articuleze ceva din care înţelegeam că trebuie să rămân, să lămurim lucrurile.

Nici urmă de aroganţă, masca de înfumurare se topise. Aveam în faţă un speriat şi doar atât. De ce se temea? Mă prefac că sunt hotărât să plec. El: nu; eu: da; fiecare începu cu scuzele – eu că l-am deranjat, el că m-a confundat (uitase că m-am legitimat); dacă tot am venit, de ce să-mi mai răpească şi altădată din preţiosul meu timp? Subit devenisem cineva!

Am reintrat în casă; la urma urmei, pentru această discuţie venisem. Totul era să nu scap hăţurile din mână. S-a dovedit mai docil decât îmi imaginasem şi, după ce o intrigă pe fată cerându-i cafeaua, refăcut, chiar foarte lucid, explică:

— Ce să zic? Ştiţi şi dumneavoastră că în viaţă oricărui bărbat pot lăsa urme una sau mai multe femei...

Nu l-am aprobat, dar nici nu l-am contrazis. În câteva minute aflasem o poveste de care în alte împrejurări m-aş fi lipsit cu plăcere. Trecut de prima tinereţe, celibatar fiind, a cunoscut-o pe „Rodi” – aşa îi zicea el. Terminase liceul de arte plastice. În aceaşi toamnă încearcă să intre la facultate. Nu reuşeşte, în schimb, îl cunoaşte pe el – nu prea frumosul, dar bănosul doctor. Se consolează repede, idila se coace, iar dumnealui, ca dovadă supremă a iubirii ce i-o purta, îi face mutaţia. Trece un an, al doilea, începe încă unul, fără să-i intereseze prea mult ce vorbeşte „lumea bună” în târg; doctorul încercase, cât i-a stat în putinţă, să mascheze această legătură. Timpul, care rezolvă multe probleme sentimentale, le-a permis să-şi descopere şi defecte. El o vedea treptat cu alţi ochi; ea

aducea din ce în ce mai des vorba de căsătorie. Primele certuri. Diferenţa de vârstă – el vorbea despre diferenţa dintre gradul lor de cultură (ipocritul!) – începea să-şi spună cuvântul. Ceea ce altădată fusese plăcere, pe nesimţite se transformase în obligaţie. Fiecare căuta de-acum altceva. El, om cu stare, întrezărea la orizont un mariaj pe măsura pretenţiilor sale. Ea, ea şi-a făcut într-o bună zi valiza şi dusă a fost. A mai urmărit-o de la distanţă, ca să fie sigur că nu se mai întoarce. Pe urmă a perfectat visata lui căsătorie.

Iată de ce era atât de speriat când i-am amintit de Rodica Culeran. Văduva care şi-a unit bogăţia cu a lui nu admite nimic din ceea ce ar putea umbri profilul moral al unui bărbat. I-a atras atenţia de la început că, la cea mai mică încurcătură cu vreo femeie, îl scoate în stradă. Doctorul mi-a mărturisit – şi acum mă mir cum nu i-a crăpat obrazul – că, la căsătorie, văduva i-a cerut să treacă toate bunurile pe numele ei. Cum de-a acceptat? Din lăcomie. Văduva are cu douăzeci şi cinci de ani mai mult decât el; speră, probabil, că nu va trece o veşnicie până o va conduce la groapă şi atunci îi va rămâne averea ei. Asta n-a mai spus-o, dar sunt convins că aşa gândeşte. Iar acum îi era teamă de „Rodi”, crezând că vrea să-l vâre în cine ştie ce încurcătură.

— Şi ai venit la mine să-ţi găsesc firul pe care a mers fosta lui iubită din ziua când i-a întors spatele? Emoţionant când mă gândesc cum ai tu grijă să nu mă

plictisesc. N-am încotro! Dacă aflu ceva, vei fi primul meu confident...

I.C.S.M.L.L. Filiala Cluj-Napoca, comisia medico-legală: Comisia medico-legală întrunindu-se şi luând în discuţie raportul medico-legal întocmit de doctor Marcu Mihai, medic şef legist, referitor la autopsia cadrevrelor cercetate, pe baza datelor din raport aprobă concluziunile. Urmau şase iscălituri ale membrilor comisiei.

În altă ordonanţă emisă de procuror se ceruse efectuarea unei expertize medico-legale la nivelul Institutului de cercetări ştiinţifice medico-legale „Prof. Dr. M. Minovici", filiala Cluj-Napoca. Ea trebuia să răspundă întrebărilor:

— Cărei grupe sanguine aparţin petele de sânge de pe cămaşa-maiou flanelat?

— Cărei grupe de sânge aparţin petele de pe cearşafuri?

— Sângele de pe secure aparţine unei singure grupe? căreia?

— Cărei grupe sanguine aparţin petele aflate pe bucăţile decupate din pernă?

S-a pus la dispoziţia specialiştilor toporul şi celelalte piese necesare expertizei.

Către Procuratura judeţeană

La adresa dumneavoastră, privind dosarul 18/B, vă comunicăm rezultatul expertizei solicitate.

Buletinul de expertiză medico-legală conţine trei secţiuni. Savii trecu în fugă peste materialul primit, „Obiectul expertizei", oprindu-se foarte atent la „Metodologie şi rezultat".

1. Examenul efectuat stabileşte că toate petele identificate pe corpurile delicte conţin sânge (Metoda Bertrand).

2. Sângele din pete este sânge de om (Metoda Uhlenhuth).

3. Grupele sanguine nu s-au putut determina din cauza putrefacţiei avansate ce a dus la dispariţia aglutininelor (Metoda Lattes).

Iscălea profesor doctor Pricǎ Sergiu, un medic primar şi un medic specialist – trei somităţi în medicina legală, în faţa cărora orice contestaţie ar fi fost dinainte sortită eşecului. Lui Savii nu-i rămânea altceva de făcut decât să trimită după corpurile delicte.

— Dane, ce vânt te aduce la mine în birou? N-ai mai pus piciorul pe aici de mai bine de o săptămână.

— Dispoziţiunile articolului 254.

— Vrei aprobare pentru prelungirea termenului de anchetare şi arest preventiv?

— Cine altul mi-o poate da, în afara procurorului şef? Până acum am întocmit acte pentru pornirea procesului penal, punerea sub învinuire, audieri de martori, expertiză dactiloscopică, precum şi alte lucrări de urmărire penală, le ştii tu.

— Cum îţi motivezi cererea?

— Am nevoie de o expertiză neuropsihiatrică, prezentarea materialului şi întocmirea actului de finalizare a cauzei.

—Pune totul pe hârtie şi mă ai de partea ta, promise Bungescu, fără să mai caute nod în papură, cum îi era obiceiul. În privinţa mobilului n-a mai apărut nimic nou?

— Ar fi ceva... dar deocamdată numai supoziţii.

— Pot să le cunosc şi eu?

— Se zice că în faţa şefului trebuie să te prezinţi cu lecţia învăţată, aşa că merg să mai repet. O să-mi facă deosebită plăcere şi altădată. Mâine, sau... când o fi.

— Ei, ce veşti îmi aduci? întrebă Bandu curios, ieşindu-i în întâmpinare.

Novac clătină din cap, a negaţie, închizând cu infinite precauţii uşa în urma lui. Locotenentul reveni la biroul său şi se reaşeză posomorât de-a binelea. Văzându-l pe Novac crezuse, într-adevăr că problema e rezolvată. Tresărirea lui de bucurie, convingerea că va afla noutăţi se întemeiau pe una din ciudăţeniile colegului său. Anume: oricine mergea la Novac cu o treabă de rezolvat, zadarnic încerca să afle vreun amănunt înainte ca acesta să fi dus totul până la capăt. Ba, încă, atâta vreme cât aveai la el în lucru, indiferent ce, aproape că nu te cunoştea, lăsând impresia că – pur şi simplu – te ocoleşte. Când termina, se prezenta singur şi îţi punea totul pe masă. Era ştiut că nu

intra în alte birouri decât atunci când aducea o veste. Apariţia lui l-a derutat pe Bandu.

— Bine, spune atunci de ce ai venit?

— Mă interesează dacă ai de gând să dai ceva de băut.

— După câte ai făcut pentru mine, cel mult un pahar de apă minerală.

— O bere! O bere mă va recompensa după atâta alergătură. Habar n-ai ce ţi-am adus.

— Ce mi-ai adus? repetă Bandu ca şi cum ar fi vrut să fie absolut sigur că auzul nu l-a înşelat, că a distins în glasul locotenentului major acea binecunoscută nuanţă de triumf. Nu cumva...

— Evident! Că nu era să-ţi calc pragul pentru ochii tăi frumoşi.

— Atunci, zi-i odată!

— Am refăcut un drum destul de întortocheat, dar previzibil, reluă Novac, prefăcându-se că nu bagă de seamă încântarea de pe chipul lui Bandu. După cele aflate de la tine, nu m-am mirat deloc când am constatat că numita Guleran era cunoscută la noi – „plimbăreaţă” – surprinsă deseori în compania unor străini. Ultima dată confundase ringul de dans cu una din mese, pe care ţopăia ridicându-şi poalele în cap. Bineînţeles, trează n-a fost, însă asta n-a scutit-o de o amendă substanţială. Am stat de vorbă cu cel care a „ajutat-o” să coboare de pe masă. Asta s-a întâmplat vara trecută. De atunci a mai fost zărită prin diferite localuri, în preajma unor bărbaţi ori a unor prietene „mereu neconsolate”; ştii, dintre acelea ce îţi

zic că n-au noroc în dragoste şi îşi caută uitarea în cafea şi băutură, de regulă, plătite de alţii. Nu se ştia exact când a dispărut. Certă era doar absenţa ei.

Eu, unul, o regretam cel mai puţin, însă trebuia să caut în continuare, fiindcă pisălog cum eşti... Întreb în dreapta, întreb în stânga şi îmi dau seama că totul se opreşte prin luna august, cel mult, septembrie. Reuşesc să-mi formez o imagine clară despre persoana în cauză. Află de la mine că nimic nu este mai instructiv decât să auzi cum se laudă fâţele astea între ele, mai ales când cea lăudată nu-i de faţă. Cât adevăr şi câtă minciună ori invidie cuprinde o astfel de relatare rămâne să discern singur; numai că, din vorbă în vorbă, aflu despre un oarecare individ – cu nume de cocotă masculină – care cică ar cunoaşte-o destul de bine: se aflaseră, cândva, în relaţii mai mult decât apropiate.

Îmi scarmân memoria; de fapt, nici nu era nevoie mare, deoarece lucrurile s-au petrecut destul de recent. Respectivul fusese condamnat, printre altele, ca bişniţar. Cunoscându-i adresa, înarmat cu cele necesare, mă prezint la penitenciar. Tipul se dovedi deosebit de vorbăreţ. Mă asigură de la început că, dacă îmi răspunde o face numai din propria lui voinţă. Primise – zicea el – suficienţi „coţi”, aşa că o nouă declaraţie nu i-ar mai putea agrava situaţia. Din câte am priceput, motivul era mult mai profund. Avea necaz pe toţi cei ce nu se aflau după gratii, considerându-i, probabil, vinovaţi de ceea ce i s-a întâmplat lui. Gândul că într-un fel sau altul s-ar putea

răzbuna îl făcea să mărturisească lucruri bine tăinuite în faţa fostului organ de anchetă, apoi la tribunal. În privinţa lui avea dreptate: „va mai sta un timp pe cracă”.

A recunoscut că s-a înţeles foarte bine cu „Rodi”; a fost o vreme când a iubit-o – cât poate un astfel de declasat să iubească, n-am încercat să aflu. Părăsindu-l pe ginecolog, „Rodi” s-a mutat la el, în frumosul apartament moştenit de la părinţi. Totuşi, după un anumit timp au început să se plictisească unul de altul. Ea era prea emancipată, dornică să-şi trăiască viaţa – „până la sânge" – asta-i era expresia; pe de altă parte, din ce în ce mai des, îşi amintea că este şi o fiinţă pură, înzestrată cu har. El n-a prea luat în seamă tot ce îndruga ea despre reîncarnare, spirit şi despre religia la care zicea că lucrează. Începuse să-l plictisească şi, oricâte serate organiza la el în apartament, nu putea scăpa de sentimentul de deprimare ce-i cuprindea când rămâneau singuri. Seratele se transformau în adevărate orgii la care fuseseră ademeniţi şi mulţi străini.

În casa lui a cunoscut-o un oarecare Cerra Otello, cetăţean italian, aflat în Timişoara ca reprezentant al firmei „Ultrochi”.

— Otello, ai zis?

— Da. Dar nu seamănă cu cel ce s-a lăsat prostit pentru o batistă. L-am vizitat. Iată-i semnalmentele: melancolic, mic, uscat, capul cât o tărtăcuţă, spân, fost păr negru, actualmente uşoare urme, dantură superbă – prea superbă ca să nu fie lucrătură de maestru – mâini lungi ce amintesc

de vremea când „omul” gâsea tot ce-i trebuia în copaci; îmbracă haine în carouri...

— Şi frumuseţea asta s-a încurcat cu fata?

— Va să zică ai ghicit? Vorbeşte cu mult respect despre ea, afirmând că i-a fost mai mult decât tată. Tată degenerat, aş fi completat eu, numai că l-am lăsat să creadă că a nimerit peste un nătăfleţ. Minţea cu atâta convingere, încât credea şi el pe jumătate. Dacă aş afirma că-i şiret ca o vulpe, aş insulta animalul. Pe lângă el, vulpea ar fi o biată inocentă, hulită pe nedrept.

— Îmi închipui că n-a stat prin preajma fetei doar să i se pună prişniţe, sticle cu apă caldă la picioare, iar când luna trecea dintr-un pătrar în altul s-o roage să-i prepare câte un ceai de sunătoare.

— Destul de aproape cu ceea ce încerca să-mi fluture pe sub nas. Asta, bineînţeles, în pauzele dintre reprizele în care sporovăia despre Milano, Roma, secretul pregătirii spaghetelor şi alte vreo douăzeci de subiecte ce nu mă interesau.

— „Vedi Napoli, e poi muori!”?

— A zis-o şi pe asta, dar în cele din urmă Otello a priceput că nu eram dispus să asist cum îşi prăjeşte gogoşi. Discuţia mi-a confirmat două lucruri aflate la penitenciar: Ecaterina Rodica cunoştea italiana din liceu. Ulterior şi-a perfecţionat-o cu Cerra Otello şi cu amicii acestuia. Plecarea din Timişoara nu era un capriciu, ci urmarea faptului că a reuşit la facultate.

— Mai că nu-mi vine să cred, se arătă Bandu neîncrezător, gândindu-se, desigur, la tot ceea ce i se spusese până atunci.

— Şi eu mi-am exprimat îndoiala, însă de fiecare dată am primit asigurări certe. Nu-i cunoşteam adresa deoarece protectorul îi făcuse vânt, iar stafiditul cu nume legendar rămăsese puţin în afara preocupărilor ei.

— La donna e mobile?

— Cam aşa ceva. Revoltat, Cerra Otello mărturisi că printre relaţiile şi cunoştinţele lui de afaceri se aflau şi fraţii Gianfranco şi Angelo Dechiari.

Bandu, care primise materialele de la inspectoratul din Constanţa, era, cum s-ar zice, iniţiat într-o oarecare măsură şi de aceea numele Dechiari nu-i suna necunoscut. Îl căutase şi el dar fără rezultat.

— De unde au mai apărut şi fraţii ăştia? se pomeni întrebând fără rost, parcă temându-se să nu îşi sperie gândurile pornite în întâmpinarea veştilor aduse de Novac.

— Din Lună, sau de aiurea, se stropşi locotenentul major. Îţi spusei doar că erau în relaţii cu bătrânul Cerra. Se pare că „Rodi" s-a pregătit pentru facultate fără tam-tam, de unde şi faptul că prea puţini îi cunoscuseră intenţiile. Chiar şi Cerra aflase numai după plecarea ei.

— Am să-i transmit tovarăşului maior această informaţie. Tare m-aş mira dacă duduia asta a fost vreodată studentă. Cât despre paharul cu apă minerală, îl

meriţi cu prisosinţă. Data viitoare, cu mâna mea am să te servesc.

— De ce nu acum?

— Fiindcă mai ai puţină treabă. Mă interesează fraţii Dechiari, mai ales Angelo. Poate te ajută melancolicul; află-mi când a părăsit ţara şi, eventual, unde poate fi găsit?

Novac se scula greoi. Părea supărat când scoase din mapa ţinută până atunci pe genunchi mai multe file dactilografiate, pe care le aşează în faţa lui Bandu.

— Cu tine am terminat, declară el categoric. Ai în faţă tot ce îţi trebuie. Poate treci după-masă pe la noi. A mai rămas din afinata aia din care ai băut, data trecută, jumătate. Eşti tare simpatic. Poate ne distrezi cu ceva bancuri despre zgârciţi. Ai experienţă, nici nu mai ţin minte de când n-ai făcut cinste. Nu râde, n-auzi? Apropo: prietenul meu Otello zicea că săptămâna asta fraţii Dechiari vor sosi în oraş.

Închise uşa fără să-i mai dea posibilitatea la replică. De fapt, Bandu era prea surprins ca să mai poată spune ceva.

Copie de pe fişa de antecedente penale.

Numitul Dumitraşc Aurel are următoarele antecedente penale:

— Condamnat 3 luni închisoare corecţională pentru furt, sentinţa 745, judeţul Bacău.

— Condamnat 6 luni închisoare corecţională pentru furt, sentinţa 352, judeţul Bacău.

— Condamnat 5 ani închisoare corecţională pentru furt din avutul obştesc, sentinţa 46 a Tribunalului Petroşani.

— Condamnat 2 ani închisoare corecţională pentru furt, sentinţa 789, Tribunalul Târgu-Ocna.

— Condamnat 6 luni închisoare corecţională pentru căsătorie ilegală, sentinţa 183, Tribunalul municipiului Braşov.

— Condamnat 8 ani închisoare corecţională pentru furt din avutul obştesc, sentinţa 143, Tribunalul Satu-Mare.

— Condamnat 12 ani închisoare corecţională şi 6 ani interdicţie corecţională pentru furt prin spargere: şase unităţi socialiste la care se adaugă mai multe locuinţe particulare, sentinţa 203, Tribunalul municipiului Braşov.

= Executat 14 ani şi 6 luni, fiind graţiat conform Decretului 1165 al Consiliului de Stat.

= Executat 12 ani, mandat 305.

= La data de 14 aprilie a.c. — după 104 zile de la eliberarea din ultima detenţie – a fost arestat preventiv pentru crimă de omor în baza mandatului emis de Procuratura Satu Mare. Nu avem soluţia acestei cauze.

Şeful biroului – căpitan Paul Soboleanu

Comunicase cele aflate maiorului Vaida şi, foarte curând, ţinându-se cont de situaţia creată, locotenentul Bandu era însărcinat să ia legătura cu Angelo Dechiari, despre care până la acea oră niciunul din organismele solicitate nu dăduse relaţii clare.

Reprezentantul lui „Ultrochi” susţinea că relaţiile firmei sale cu fraţii Dechiari urmau să fie perfectate în cel mult, patru zile. Va veni Angelo? era întrebarea ce şi-o punea Bandu în fiecare dimineaţă. Are el vreun amestec în sfârşitul nefast al femeii? Ştiindu-se implicat vrea ca tocmai prin venirea lui să înlăture orice urmă de suspiciune? Sau habar nu avea de cele intâmplate după plecarea lui? A fost o plecare oarecare sau o fugă din calea celor ce făceau cercetările? Greu de răspuns. Trebuia oricum audiat, deoarece, pe lângă faptul că se cunoştea dinainte cu victima, au şi fost împreună câteva zile la mare. Era de presupus că relatările lui vor aduce lumină sau vor umbri definitiv cazul.

Când te pregăteşti să înfrunţi o anumită persoană, e necesar să ai un ascendent psihologic asupra ei; trebuie să-i cunoşti dinainte punctele slabe pe care, ulterior, vei miza. De unde, însă, detalii în cazul de faţă? În Cerra Otello nu se puteau pune speranţe; nu era indicat să redeschizi cu el o discuţie despre Angelo. Trebuiau să se mulţumească cu ceea ce i-a spus lui Novac atunci când, cu atâta bunăvoinţă, îşi ponegrea rivalul. Era ceva, dar nu suficient ca să poţi obţine o tipologie anume, să defineşti un caracter. Hazardându-te, riscai să construieşti pe nisip o stereotipie fără personalitate. Ce îţi rămâne de făcut? Să aştepţi şi, dacă poţi, să nu-ţi ieşi din fire.

Se scurse şi ultima din cele patru zile, fără ca situaţia să se fi schimbat. Nesiguranţa, tensiunea, prelungite atâta vreme, îl obosiseră pe Bandu. Decise să mai aştepte o

noapte şi numai după acee să-i telefoneze maiorului la Constanţa.

Stătea, pur şi simplu, de pomană, mereu amânând plecarea acasă, sperând – nici el nu mai ştia ce. Cele mai apropiate puncte de frontieră, pe unde se presupunea că vor intra în ţară, fuseseră anunţate. Se însera când sosi şi vestea mult aşteptată. Bandu calculă în gând cam cât timp le-ar trebui până să ajungă în oraş şi, cu toate că mai era destul timp, porni grăbit spre „Continental", unde ştia că obişnuiesc să poposească fraţii Dechiari.

Găsi cu greu un loc pe terasa de unde putea supraveghea parcarea. Îi va aştepta acolo, chiar şi după ora închiderii. Făcu apoi semn unui ospătar şi ceru ceva de mâncare. Nu-i era foame, dar ce putea face când, în jurul lui, aromele dădeau târcoale, iar berea potolea arşiţa acumulată în timpul zilei? Ar fi cerut şi el o sticlă, însă gândul că urma să-l întâlnească pe Angelo îl făcu să renunţe.

A prelumgit cât a putut cina, a băut şi două cafele, înciudat că, atunci când ar fi mai mare nevoie, ospătarii nu ştiu să întârzie. Totul a fost însă uitat când două autotrenuri îşi făcură apariţia. Nu se putea înşela: cu litere enorme, firma Dechiari îşi făcea reclamă. N-au mai tras la parcare, poate şi din cauza lungimii vehiculelor, greu de manevrat pe un spaţiu relativ aglomerat. Au rămas în stradă, într-un refugiu, construit probabil tocmai, pentru asemenea maşini. Până la terasă erau mai puţin de o sută de metri, nici că se putea alege loc mai potrivit. Coborâră

cinci bărbaţi. Bandu n-avea ochi decât pentru unul. Nu doar pentru că era mai distins, ci fiindcâ corespundea întocmai semnalmentelor lui Angelo.

Cei cinci ocoliră terasa privind cu voluptate la ceea ce avea să-i aştepte după un drum, desigur, lung şi obositor. Bandu îi rugă pe cei ce erau cu el la aceeaşi masă să-i reţină câteva clipe locul apoi îşi făcu de lucru la recepţie. Să-şi dea palme, nu alta, când constată că noii veniţi aveau camerele rezervate.

„Şi eu, tontălăul, mă dădeam de ceasul morţii ştiind doar că vor trage la acest hotel. N-aveam decât să mă interesez şi aflam exact când sosesc... Omul cât trăieşte... am toate şansele să mor prost dacă nu-mi pun capul la contribuţie!" conchise Bandu fără menajamente.

Angelo vorbea perfect româneşte şi, după cum se vedea, el era şeful. Solidul care îi semăna destul de bine trebuia să fie Gianfranco; Bandu observă că acesta avea pantalonii şifonaţi la genunchi şi mâinile destul de neîngrijite; în general nu se deosebea prea mult de ceilalţi trei şoferi. Dealtfel, Cerra afirmase că Gianfranco se ocupa personal de transporturile internaţionale ale firmei.

Predându-le cheile de la camerele rezervate, Angelo îi sfătui să se grăbească cu baia, el urmând să-i aştepte pe una din terase, unde aveau de gând să se ospăteze. Locotenentul porni spre locul lui, gândindu-se ce să facă. Să-l abordeze acum? Pentru asta îl şi aşteptase, dar... „alt loc mai nimerit n-ai găsit să stai de vorbă?", parcă auzea dojana lui Vaida.

Părăsi restaurantul în care, prin fum, îşi vedea reflectată în oglinzi figura posomorâtă şi ieşi pe terasă. Hotărât lucru, avea ghinion; doar nu era să meargă după el, să-l prindă cu gingăşie de braţ şi să intre în vorbă: „ei, cum ţi-a mers de când ai fost ultima dată pe la noi?". „Aşa, şi-aşa", „Oricum, bine, sper, fiindcă cine vă vede nici nu v-ar da cincizeci trecuţi". „Chiar, nu? mă flatezi, eşti amabil. Cu ce te pot servi?". „Apelez la sinceritate, concentraţi-vă!" „Mă rog. Dă-i drumul".

Îl treziră la realitate cei de la masa cărora se aciuise cu vreo două ore în urmă. Plecau şi se simţeau datori să-i ureze „petrecere plăcută, în continuare". Lăudabilă treabă, numai că n-aveau de unde bănui, sărmanii cât de mult se înşelau.

Providenţa – Bandu avea să explice mai târziu totul prin lipsa de locuri – a făcut ca atunci să apară, lângă masa lui, Angelo. Se interesă politicos dacă-i permite să se aşeze, iar când locotenentul confirmă, luă loc foarte degajat. Avea un fel de a se purta – remarcase şi la recepţie – de parcă peste tot unde s-ar duce s-ar simţi ca la el acasă. Şi comandă un coniac; cu privirea porni să caute cunoscuţi prin mulţimea de la mese ori printre cei ce dansau. Nemulţumit de rezultat, sau simţind doar nevoia de conversaţie, se adresă locotenentului:

— A fost o zi tare caldă azi, n-ar strica o ploaie.

Cei de rea credinţă, oricât li s-ar explica, nu vor crede că lucrurile s-au petrecut atât de simplu. „Prea seamănă a lucrătură din condei" vor declara ei, neputând înţelege că

întâmplarea, numai întâmplarea i-a adus unul lângă altul. Nu lor, neîncrezătorilor din fire, ci celor ce recunosc că în viaţa lor şi a altora simpla întâmplare a jucat adesea un rol hotărâtor, le redăm ce a urmat.

Bandu întrezări într-o fracţiune de secundă şansa ce i se oferea. „Singur se îmbie, atunci de ce să-l refuz?”

— N-ar strica... Mie chiar mi-ar place, zise. Mă odihneşte, mă destinde...

Se simţi privit ca o curiozitate, poate şi fiindcă artroza adunată în atâţia ani nu-i permitea probabil interlocutorului său să se bucure de umezeală. Găsea necesară ploaia, dar numai pentru câmp. Se bucura când venea, însă era şi mai mulţumit când nu-l mai necăjeau încheieturile. Voind să fie totuşi amabil, se grăbi să-i lege o etichetă de gât:

— Sunteţi, desigur, un sentimental.

Bandu ridică din umeri şi, candid, mărturisi:

— Printre altele, ofiţer de miliţie, locotenent. Locotenent Bandu.

— Foarte, foarte interesant, declară Angelo, surprins totuşi de situaţie. Deranjez cumva? Aş putea...

Primind asigurările de rigoare, se recomandă, la rându-i, ba chiar se părea că o asemenea companie îl amuză. Se gândea deja la ce o să povestească cunoscuţilor când se va întoarce acasă. Păcat numai că ofiţerul nu avea un grad mai mare! Eh!... o să-l avanseze el!

La scurt timp, prin preajmă, îşi făcură apariţia cei cu care venise. Umblau după locuri, iar cuvintele ce le

schimbară cu şeful arătau cât sunt de irascibili. Angelo îi expedie la restaurant, amintindu-le că pot găsi şi acolo ceea ce căutau. Să-l lase în pace! Când va termina discuţia, o să vină şi el. După a treia sau a patra întrerupere, provocată de Angelo pentru a saluta cordial câţiva tineri – bişniţari, îi catalogă Bandu în gând – locotenentul făcu o remarcă ce exprima, chipurile, numai mirare:

— Aveţi multe cunoştinţe în oraşul acesta.

— În toată ţara, îl asigură, plin de sine, Dechiari. Tratez de mult afaceri cu statul român şi deseori am venit la dumneavoastră. Un popor foarte prietenos, dealtminteri ginta latină îşi spune cuvântul, argumentă el, zâmbind jovial.

„Păi, dacă zici că suntem niţel şi înrudiţi, n-o să te superi dacă aduc apă şi spre moara mea".

— De fetele noastre nu ziceţi niciun cuvânt de laudă? strecură Bandu întrebarea, surprinzându-l tocmai când Angelo conducea cu ochi de cunoscător o tânără ce trecea pe lângă ei.

— Numai cuvinte de... Nu îşi termină fraza şi, mai mult instinctiv, deveni prudent; zâmbetul i se răci pe chip. Are chiar aşa de mare importanţă? completă el.

— Era doar o întrebare şi nimic altceva, mărturisi Bandu, convins însă că pusese de acum piciorul în scara de la şa. Poate mă ajutaţi să pricep de ce aproape toţi italienii care ne vizitează declară, la o adică, că ar fi necăsătoriţi?

Ochii, ochii aceia negri trădau pe cel ce nu crezuse o iotă din explicaţiile mai mult decât străvezii.

— Numai atât?

Rece, de te şi mirai cum poate cineva să-şi schimbe dintr-o dată glasul, aruncându-te – pradă – amintirilor din iernile copilăriei, când sprâncenele şi genele se umpleau de chiciură, vrabia împietrea pe creangă, iar dorinţele se mărgineau la o sobă încinsă.

Bandu zâmbi.

— Sincer să fiu, ceva mai mult... Nu-mi place să umblu cu şiretlicuri, rosti el, apoi, încet, dar autoritar: Dacă ar fi fost aşa, mă prefăceam că vă cunosc de undeva, mă chinuiam câteva minute să găsesc o cunoştinţă comună, mă tânguiam de memoria care îmi joacă feste, promiţându-vă că până la urmă tot...

— Habar n-am unde vrei să ajungi, îl întrerupe Angelo, contrariat.

— ... am să-mi amintesc, continuă locotenentul ca şi cum n-ar fi fost întrerupt. Am mai schimba câteva impresii, dumneavoastră aţi termina de cinat şi într-un târziu, neapărat spre sfârşitul întrevederii noastre, lapsusul meu s-ar destrăma. Radiind de fericire aş exclama: Acum ştiu! Era frumoasă, blondă-blondă şi, mai ales, tânără. Dacă ar fi să ne prefacem – pe mai departe – dumneavoastră, flatat veţi zâmbi cu un aer superior, că doar n-o să recunoaşteţi imediat: bănuiesc că sunteţi discret în asemenea împrejurări. Şi-apoi, n-o să vă spovediţi mie numai pentru că ocupăm aceeaşi masă.

Nesilit de nimeni mi-aţi făcut onoarea să conversăm. Eu, încăpăţânat, dar tot prefăcut – reţineţi, vă rog, ultimul cuvânt – ar trebui să vă reamintesc: fata vorbea italiana şi mulţi îi ziceau, simplu, „Rodi”, întrucât numele din buletin – Guleran Ecaterina Rodi ca – era lung şi, mai ales, banal.

Faptul că nervii l-au săltat de pe scaun cu mai mare grabă decât ar fi făcut-o un recrut la trecerea superiorului, arăta, desigur, că numele pronunţat l-a deranjat binişor. Văzându-l gata de plecare, Bandu rosti destul de tare ca să se facă auzit.

— Chelnerul s-ar simţi jignit, văzând că aproape nu v-aţi atins din mâncare. Se va-ntrista, la fel de tare, dacă plecaţi fără să achitaţi nota. Bineînţeles, numai nota dumneavoastră.

Fulgerat de răutate, Angelo se reaşează mecanic, înfruntându-l:

— Dă-i drumul! Spune ce vrei de la mine. Până acum am aflat cum ai proceda dacă ai lua-o pe ocolite; poate de acum înainte o să învăţ cum lucrezi când mergi direct. Am dreptul să ştiu ce mi se pune în cârcă, e dreptul meu, dreptul meul repetă el, de parcă locotenentul ar fi avut de gând să i-l nege. După cum văd, trebuie să mă apăr.

— Liniştiţi-vă! Nu-i momentul să ne dăm în spectacol. Propun să amânăm discuţia pentru altădată. Dumneavoastră, probabil, nu aveţi nimic de ascuns iar eu nu am acuzat pe nimeni. Veţi primi o invitaţie oficială şi nu mă îndoiesc că...

Angelo Dechiari, lăsând capul în piept, îi făcu semn cu mâna să nu mai continue. Ştia şi singur că legile ţării căreia îi erai oaspete trebuiau respectate şi că pentru elucidarea oricăror probleme... Da, nu se gândise că povestea ar putea lua o întorsătură urâtă. Din punctul lui de vedere totul a decurs conform planului; nimic nu lăsase să se întrevadă că împotriva sa s-ar putea strânge nişte probe. Aşa l-a asigurat şi prietenul acela al lui, iar scrisoarea pe care acesta i-a trimis-o confirma că au anticipat corect situaţia.

În primul rând, ce anume voia să afle locotenentul? Toată viaţa se ferise să aibă încurcături cu autorităţile din ţările pe unde-l purtaseră paşii. Pentru el, omul legii reprezenta puterea şi, fără voia lui, când împrejurările îl forţau să intre în legătură cu vreunul, avea un sentiment de culpă de care nu se putea debarasa în niciun fel. La vamă ori în altă parte, senzaţia de frică se amplifica fără niciun motiv iar fantezia îi juca mereu aceeaşi festă, derulând un film unde el era arestat şi îmbrăcat în haine vărgate.

— Domnule ofiţer, pentru liniştea mea, vă rog, să continuăm discuţia, se strădui Angelo să-şi recapete stăpînirea de sine. Am fost şocat şi nu s-ar putea spune că mi-a trecut. Nu cunosc ce reclamaţii a făcut „Rodi”, însă, dacă acceptaţi, o să vă daţi seama de netemeinicia lor.

— Poate că mâine...

— Vă rog, acum. N-aş vrea să afle şi alţii, adică cei cu care am venit. Mâine am o zi plină. Lipsa mea ar putea să-mi încurce afacerile.

Bandu aprobă mişcând doar capul, ceea ce pentru Angelo era mai mult decât suficient ca să continue:

— Nu pot pricepe cum se face că am nimerit tocmai lângă dumneavoastră, aşa fără ca cineva să mă ducă de mână. Probabil că n-am să ştiu niciodată ce aţi fi făcut dacă alegeam altă masă. O taină o să rămână şi faptul că v-am întâlnit pe această terasă, când nimeni, dar absolut nimeni nu îmi cunoştea intenţia. N-am să insist, văd după zâmbetul dumneavoastră...

Locotenentul nu-l încuraja în niciun fel.

— Bine, să trecem peste aceste amănunte, consimţi Dechiari cu vădită părere de rău. În ceea ce mă priveşte sunt hotărât să vă spun tot adevărul, deoarece şi mie tertipurile îmi displac profund. De la bun început vreau să se ştie că nu neg faptul că am cunoscut-o pe „Rodi". Am cunoscut-o bine, poate chiar prea bine, precizează el, mai mult pentru sine.

Afirmaţia suna a reproş, dar n-ar fi fost de mirare să însemne şi altceva, întrucât locotenentul mai mult bănui ceea ce murmurase Angelo.

— Situaţia aceasta terifiantă mă deranjează cum nu vă puteţi închipui.

— La ce anume vă referiţi?

Gândurile lui Bandu se opriră la victimă. Oare să ştie ceva despre ceea ce s-a întâmplat după plecarea lui? Are vreo vină sau...

— Pentru mine este îngrozitor – şi asta-i puţin spus – să trag ponoasele, să fiu bănuit. Propriu-zis, nu ştiu cum să încep.

Poate că era, într-adevăr, sincer. Dar tot atât de bine se putea ca, făcând pe neajutoratul, să încerce să afle ce ştie, sau nu ştie locotenentul? Bandu îi ceru să-şi înceapă relatarea din momentul când a cunoscut-o pe Rodica Guleran.

Angelo şi-a depănat amintirile, reactualizând trei ani. Nimic spectaculos, o viaţă mai mult decât banală. Între el şi Rodica – o legătură comodă, de care uita chiar în clipa când părăsea ţara. I-a făcut, fireşte, unele promisiuni, dar asta la începutul prieteniei lor. Desigur, promisiuni dintre acelea pe care le fac bărbaţii când sunt interesaţi. Niciodată nu s-a gândit să se ţină de cuvânt. Nici n-ar fi putut, fiindcă acasă avea o familie, o fată de măritat. Timpul rezolvase oarecum problema, deoarece „Rodi" nu mai insistase cu căsătoria.

La fiecare reîntoarecere o găsea, câte puţin, schimbată. Cam de vreun an, comportamentul ei a început chiar să-l îngrijoreze. „Rodi" trecea dintr-o extremă în alta, fără vreun motiv aparent şi deseori avea un fel de crize de misticism. N-a înţeles-o niciodată. Îşi amintea vag de pretenţiile ei de a revoluţiona religia. Era atât de aprinsă, încât Angelo avea sentimentul că îşi ieşise din minţi.

Primăvara trecută îl anunţase că va încerca din nou să intre la facultate. În toamnă, minunea s-a întâmplat. Cel mai mult s-a bucurat Dechiari, văzând în acest lucru o ieşire onorabilă din impasul în care intraseră relaţiile lor. De atunci n-a mai văzut-o. În aprilie, anul acesta, venise în ţară după nişte animale de prăsilă. Trebuiau să le ducă cu vaporul şi de aceea în dimineaţa zilei de 30 aprilie plecă din Timişoara spre Constanţa, urmând să asiste la îmbarcarea vitelor, apoi să însoţească transportul. Face un popas în Bucureşti unde îşi rezolvă unele treburi, având de gând să lase acolo maşina unui prieten, maşină cu care pornise din Timişoara.

În seara zilei de 30 aprilie, s-a pomenit cu „Rodi" că îi bate în geamul maşinii – el aştepta la un stop. A fost de-a dreptul încântat. Au cinat împreună iar a doua zi au plecat cu un accelerat spre Constanţa.

Fata n-a vrut să-i spună nimic despre ea; tăcea sau schimba vorba când o întreba cum şi-a petrecut timpul, ce-a mai făcut de la mutarea ei la Bucureşti. Două zile au fost cazaţi la hotel „Select" din Mamaia, însă cum vaporul aşteptat nu mai sosea, treburile au început să se complice. Vitele adunate pentru export ridicau probleme neprevăzute, ceea ce însuma alergătură şi mare bătaie de cap. S-ar fi descotorosit cu dragă inimă de „Rodi", dar până la urmă n-a făcut-o. Se mutară la un particular în Constanţa declarând că sunt turişti – tată şi fiică.

Angelo Dechiari mărturisea destul de jenat de cele ce s-au întâmplat apoi. Zicea că doar atunci a avut pe deplin

sentimentul că fata era aproape nebună. Aflase ce treburi l-au adus la Constanţa şi îi cerea vehement s-o ajute să plece din ţară; altfel, zicea ea, se va sinucide.

— Trebuie să fi invocat cauzele pentru care voia să plece.

— Vechea poveste pe care o şi uitasem. Doctrina aia religioasă ce se cuibărise în mintea ei şi faptul că toţi o luau în derâdere. Îmi impunea să fac ce voi şti şi s-o îmbarc clandestin pe vapor. Din Bosfor, vroia să ajungă în Pamir sau mai ştiu eu unde. Afirma că o să-şi construiască, sau o să i se construiască un templu şi la foarte puţină vreme după aceea lumea o să i se prosterneze la picioare. Drept răsplată, o să primesc şi eu o funcţie pe lângă templu...

— Şi?

— Doar nu credeţi că mi-am pierdut minţile!? Bineînţeles, m-am prefăcut că sunt de acord, însă niciodată n-am avut intenţia să procedez aşa. N-am avut şi n-am nevoie de încurcăturii Ar fi însemnat să calc legile ţării dumneavoastră; treburile mele sunt mai importante decât... Na mă puteţi învinovăţi pentru că n-am dat curs unei asemenea cereri. Dar să revin la ce a fost. În cele din urmă, sosi şi vaporul, îmbarcarăm vitele iar eu, sub pretextul că plec până la Bucureşti, la ambasadă, am reuşit să scap de ea. Când vaporul părăsea rada portului Constanţa, ea mă aflam pe punte. Se pare că a bănuit intenţia mea, dar am potolit-o dându-i un număr de telefon care pretindeam că este de la ambasadă. În

prealabil, aranjasem cu prietenul meu din Bucureşti să mă sune la Constanţa şi să se dea drept funcţionar al ambasadei. Ea mă urmărea ca o umbră, dar, auzind convorbirea, s-a liniştit şi astfel am putut să scap.

Rămăseserăm înţeleşi ca, a doua zi, dimineaţa, să mă caute la numărul respectiv. Atunci eu eram departe! Îl rugasem pe amicul meu s-o trezească la realitate. După un timp, amicul mi-a scris că a primit telefonul, i-a spus fetei că am plecat din ţară, pentru totdeauna. Dacă nu crede, să meargă în port şi să întrebe de vasul „Tempico". A fost o glumă cam nesărată... dar... oricum voiam să termin definitiv cu ea.

— Cred că aţi reuşit, murmură Bandu, indispus de povestirea lipsită – de la un cap la celălalt – de ce are omul mai de preţ: dragoste şi minte.

— Mă poate cineva acuza fiindcă n-am făcut ce mi-a cerut?

Pe terasă, în afară de ei doi, nu mai era nimeni. Din când în când, paznicul trecea prin apropiere, privindu-i bănuitor. Nu pricepea ce aveau atâta de discutat. Locotenentul găsi că-i mai nimerit ca, deocamdată, Angelo să au afle ce s-a întâmplat. La despărţire îi spuse:

— Poate vă faceţi mâine timp să treceţi pe la inspectorat. Dacă nu aveţi nimic împotrivă, puteţi aşterne pe hârtie întreaga poveste... Noapte bună!

— V-am chemat deoarece din declaraţia numitei Mara Dumitraşc reiese că dumneavoastră sunteţi bărbatul cu

care trăieşte în concubinaj. Nu pentru acest lucru v-am deranjat, ci pentru că am aflat de la dânsa că, în dimineaţa zilei de 9 aprilie, l-aţi fi întâlnit în oraş pe fostul ei soţ.

— Într-adevăr, nu era prima oară când ne întâlneam. Întâi acasă, când s-a eliberat din puşcărie, apoi încă de patru sau cinci ori. Eu sunt vitrinier şi prin natura lucrurilor mă tot deplasez de la magazin la altul. În aceste drumuri îl întâlneam, te şi miri unde. Îmi închipui ce vreţi de la mine şi de aceea am să fiu cât mai clar şi mai concis.

Apariţia lui la uşă – cred că mă puteţi înţelege – m-a întărâtat, dar m-am liniştit repede. Era normal să vină acasă la el, însă refuzul Marei îl găseam întemeiat fie şi numai după necazurile pe care i le-a pricinuit. Eram hotărât să-mi apăr femeia, chiar dacă după acte era a lui. N-a mai fost nevoie; e un caracter slab. A renunţat imediat la ea, regretând mai puţin decât după o pălărie pe care ţi-o ia vântul la fereastra vagonului.

După un timp, ne-am reîntâlnit şi el a fost cel care a deschis vorba. Părea schimbat, era mai vesel, mai bine îmbrăcat. Avea chiar un pardesiu, destul de elegant. Mi-a spus că fusese pensionat şi că nu-i supărat pe mine. Din contră, m-a rugat să pun o vorbă bună pe lângă fosta lui soţie, deoarece el vrea să ceară divorţul.

Au urmat încă vreo două întâlniri, la interval de câteva zile.

În dimineaţa zilei de 9 aprilie, l-am întâlnit din nou, în plin centru. Eram grăbit şi i-am spus-o. El mi-a promis că n-o să mă reţină prea mult, are să-mi comunice ceva foarte

important. Mi-a zis că pleacă din oraş, fiindcă ai lui din Moldova i-au găsit o slujbă bună. „Uite că scăpaţi de mine, nu te bucuri?” m-a întrebat. Nu ştiu ce a înţeles el, dar ca să mă convingă şi-a scos portmoneul de unde a pescuit biletul de tren.

— A pescuit?

— Scuzaţi-mă, ziceam şi eu aşa, că până l-a nimerit se tot încurca prin nişte hârtii şi bani.

— Ce fel de bani?

— Câţiva de douăzeci şi cinci, restul de o sută. Ştiu bine acest lucru, căci în nerăbdarea lui o parte i-au scăpat pe trotuar. L-am şi ajutat să-i adune.

— Aţi putea aproxima ce sumă era în portofel?

— Nu, tovarăşe procuror... Nu prea mulţi. Eu am ridicat trei hârtii de o sută, el vreo patru... mai rămăseseră în portofel câteva de douăzeci şi cinci... În total, nu putea fi mult peste o mie.

— N-aţi avut impresia că insistenţa lui cu biletul a fost pusă la cale numai pentru a se făli cu banii? pentru a vă impresiona?

— Eu am crezut, în primul moment, că-i beat, dar nu era, fiindcă am un nas ce nu mă înşeală. Mai degrabă nervos, pripit. Parcă se bucura sincer că pleacă.

— Cum era îmbrăcat?

— Cum să fie? În talie.

— Gândiţi-vă bine, nu avea pardesiul pe el? Sau poate-l ţinea pe mână?

— În niciun caz, de asta sunt sigur.

Descrise, în mare, cum era îmbrăcat şi Savii trebui să admită că erau aceleaşi haine cu care Dumitraşc fusese arestat. Era oare acest lucru un indiciu că omul din faţa lui avea un spirit de observaţie destul de dezvoltat şi că nu greşea când afirma că n-a văzut niciun pardesiu?

— Cam la ce oră l-aţi întâlnit?

— În jurul orei nouă.

„Dumitraşc declarase că mesada a vândut-o noaptea, iar pardesiul după ce a ieşit de la film. Niciun matineu nu începe mai devreme de zece. Iată încă o nepotrivire. Să facem un calcul: şase sute pentru mesadă, plus două sute pentru pardesiu. Oricum ai aduna tot opt sute rămân. Am să mă interesez cât putea să coste biletul. Scăzând – să zicem – o sută şi ceva, în portmoneu nu mai puteau rămâne o mie ori, chiar peste o mie de lei. De unde atâţia bani? Să fie o parte din suma împrumutată de victime de la Şarlota? Acceptând această posibilitate, explicăm mobilul celor două crime. Înseamnă oare că putem accepta ideea că Dumitraşc ştia de împrumut? Da, dacă dovedim premeditarea!"

— Cum puteţi fi sigur de oră?

— La nouă urma să mă întâlnesc la magazinul „Piticul" cu colegul meu şi eu am sosit înaintea lui cu vreo cinci minute. Întâlnirea cu Dumitraşc am avut-o la vreo două sute de metri de magazin.

— Aş vrea să revenim la penultima întâlnire. Dumitraşc avea pardesiul acela elegant?

— Categoric, nu! La ultimele două întâlniri nu-l avea. Înainte, da.

„Să-l fi vândut ca să aibă din ce trăi?”

— O ultimă întrebare şi nu vă mai reţin. Nu sunteţi obligat să-mi răspundeţi... Ce aveţi de gând, adică, voiam să spun, dumneavoastră şi Mara Dumitraşc?

— Este o problemă strict personală. Am să vă răspund totuşi, deoarece păreaţi destul de încurcat când aţi pus-o. Înseamnă că mă întrebaţi, aşa, omeneşte şi nu cu gânduri ascunse. Şi eu am fost căsătorit. M-am înţeles cu Mara să ne refacem viaţa, însă am considerat că este mai bine să hotărească ea momentul oficializării. Simţeam că ceva o mai leagă de fostul ei soţ. S-a decis după ce l-a văzut liber. Poate nu ştiţi, dar a înaintat divorţul încă de acum două luni. Dacă vă interesează soarta copilului, nu vă faceţi griji. Ne înţelegem şi sper să-i ofer ceea ce i-a lipsit până acuma...

Telex. Către Inspectoratul judeţean Constanţa. Răspuns la adresa dv. Nr. 815.

„... numita Guleran Ecaterina Rodica, studentă, anul I, Institutul de arte plastice, exmatriculată din cauza absenţelor. Din ianuarie a.c. angajată muncitoare la «Tricodava». La 5 februarie internată de urgenţă la spitalul de psihiatrie nr. 1. În urma tratamentului situaţie generală ameliorată. 29 aprilie: învoită câteva ore, treburi personale, nu se mai întoarce la spital... “

Raport de expertiză psihiatrico-judiciară.

...

La examenul psihic, bolnavul se prezintă liniştit, pare sincer în relatările sale. Nu poate da nicio explicaţie faptei penale, lucru care coincide cu declaraţia din dosarul judiciar unde spune că a intrat în casă, a avut „o stare nervoasă" şi a lovit. Descrie gesturile şi comportarea sa, imediat după faptă, cu lux de amănunte.

Din analiza şi din conţinutul dosarului judiciar reies o serie de manifestări ale unei psihopatii instabile, cu dizarmonia dezvoltării personalităţii şi cu un marcat grad de dezadaptare socială: nu are nicio meserie, nu a muncit niciodată, nu are locuinţă, a avut mai multe neveste. Se adaugă: părăsire de cămin conjugal, furturi repetate – atât de la soţie, cât şi de la alţi particulari sau din avutul obştesc.

A mai fost condamnat, fără ca detenţia să aibă o influenţă pozitivă asupra lui.

Este corect orientat auto şi allopsihic. Atenţia şi memoria, în limite normale. Intelectul, gândirea şi raţionamentul fără modificări patologice. Tonusul afectiv normal. Analizele pentru sifilis în sânge şi L.C.R. negative. Examenul E.E.G. arată un traseu electric în limite normale. Fundul de ochi normal. Examenul neurologic normal.

Concluzii:

Comisia de expertiză, examinând pe învinuitul Dumitraşc Aurel şi fapta sa penală, constată: individul

prezintă diagnosticul de psihopatie instabilă, sechele traumatism vertebro-medular. Aceste maladii pot duce la scăderea inhibiţiei şi autocontrolului, cât şi la creşterea impulsivităţii, însă nu-i afectează discemământul.

Iscăleau un medic primar psihiatru, un medic specialist psihiatru şi medicul legist.

Telex. Conform recomandării dumneavoastră, s-a trecut la audierea familiei numitului Dumitraşc Aurel. Declaraţiile au fost date în faţa maiorului Mihail Boţârlan, întrunind cele legale. Din nota ofiţerului însărcinat cu audierea, rezultă că tatăl învinuitului, Moise Dumitraşc, refuză orice fel de discuţii în legătură cu fiul său. Afirmă că nu mai vrea să-l recunoască, deoarece, de pe urma lui, s-a acoperit de ruşine. Crede că păcatele celui ce a ucis o să-i îngreuneze lui sufletul, fiindcă n-a ştiut să-l ferească de satana când era mic. Se pare că este vorba de o criză mistică şi nu s-a mai insistat.

Rezumăm declaraţiile obţinute, urmând ca originalele să fie trimise ulterior pentru a constitui piese la dosar.

„Mă numesc Sofia Dumitraşc şi sunt mama lui vitregă. Adevărata mamă a lui Aurel a fost sora mea geamănă, Eleonora, care s-a prăpădit de inimă. Asta s-a întâmplat acum vreo treisprezece ani. Cum eu locuiam şi înainte la sora mea, pot spune despre Aurel Dumitraşc următoarele: la paisprezece ani a furat o vacă de acasă şi a fugit cu ea. A vândut-o şi, la câteva luni, s-a întors. După nici doi ani a

fugit iarăşi, luând cu el toţi banii agonisiţi, haine şi o salbă de aur. De atunci venea pe acasă doar ca musafir. Am auzit că a fost închis de mai multe ori dar cu noi nu vorbea de asta. Tatăl lui l-a îndemnat să rămână pe lângă casă, numai că de fiecare dată pleca în lumea mare. În luna februarie a venit iarăşi, pentru vreo două săptămâni. Era mai slab, aproape că nu vorbea şi stătea mai mult singur, în casă. Nici n-a ieşit în sat, decât de trei ori la fratele lui care trăieşte tot în Prăjeşti, la socri. El zicea că o să primească o pensie şi o să fie bine. Mereu mă întreba dacă avem bani strânşi. După plecarea lui, am găsit toporul nostru la el în pat. Oare voia să ne omoare dacă-i spuneam că avem ceva bani? Am auzit că la plecare a furat mai multe lucruri din casa fratelui".

„Sunt fratele lui Aurel. Mai mare cu cinci ani şi mă cheamă Alexe. Ce să vă spun? Sângele apă nu se face, chiar dacă el este oaia neagră a familiei. A apucat-o pe căi greşite, dar nu credeam că o să ajungă la omor. Când a venit în iarnă acasă, am vorbit mult cu el, am încercat să-l fac să înţeleagă că ar fi timpul să se schimbe. Zicea că şi el vrea asta. Mie nu mi-a spus, însă de la soţie am aflat că i-a mărturisit că o să divorţeze. A fost de mai multe ori în casa mea. Pe la sfârşitul lui februarie, începutul lui martie – nu mai reţin data – a venit la noi, spre seară; ea nu mă întorsesem de la servici. Soţia mea este asistentă medicală şi a fost chemată urgent la un bolnav. L-a lăsat în casă. Când s-a întors, a găsit totul vraişte. Aurel furase două

costume de ale mele, un pardesiu nou cu mesadă, o trusă de bărbierit, lenjerie şi un geamantan de vinilin. Nu l-am mai văzut de atunci."

Dosarul 18/B se completează cu încă un proces-verbal, urmarea faptului că numitul Ioan Hortoban s-a prezentat la procuratură, declarând că se constituie parte civilă şi cere despăgubiri pentru cheltuielile de înmormântare. Face dovada cu chitanţe.

Vaida coborî grăbit din trenul de Constanţa. Abia a avut timp să urce în acceleratul de noapte ce urma să-l ducă la Timişoara, acasă. Spre marea lui satisfacţie, compartimentul în care intră era complet gol.

Detaşarea se terminase şi ardea de nerăbdare să se întoarcă printre ai lui. N-avea nimic de reproşat colegilor din Constanţa, numai că se săturase până peste cap de camerele de la hotel. Prin faţa geamului, alergau ultimele macazuri luminate. Trenul prinsese deja viteză – semn sigur că depăşiseră triajul – când uşa se deschise şi în compartiment intrară doi tineri. Nici „bună-seara", nici „du-te draculu", de parcă ar fi nimerit în plin pustiu. Nu se supăra Vaida din atâta lucru; vorba ceea; unde nu-i minte, degeaba mai stărui. În niciun caz n-o să sufere din cauza asta.

Cei doi vorbeau englezeşte. El, la perfecţie, ea: juma-juma. Adică, o parte engleză, cealaltă franceză amestecată cu italiana, iar când nu-i ajungeau cuvintele se ajuta şi cu

mâinile. La fel de politicoşi ca şi prima dată, stinseră lumina.

Din câte pricepuse, fata – după părerea lui Vaida, dacă împlinise şaisprezece ani – urma să-l conducă până la Arad, unde tânărul o să se urce în internaţionalul care-l va lăsa la Paris. Nu asta era problema ce ajunsese să-l irite, ci comportarea tinerei. Mai răbdă cât mai răbdă, întrebându-se, de câteva ori, ce-i cu ea? Are părinţi, n-are? Dacă are, de ce nu-i poartă de grijă? În bunătatea lor, în naivitatea lor, părinţii ajung să-i creadă pe copii, chiar mai mult decât trebuie. Şi când se trezesc...

Se ridică din fotoliu şi aprinse lumina, dându-le de înţeles că s-a săturat de lecţiile lor de anatomie. Şi ca să nu le zică ceea ce ar fi meritat, ieşi pe culuar să fumeze o ţigară. Nu-l calmă şi de aceea mai aprinse una. Nu era vorba de o pudoare de domnişoară bătrână, ci de bun simţ. Şi el are o fată, ce-i drept, mică acum, dar gândul la iresponsabilitatea, deopotrivă a părinţilor şi a copiilor, îi picura sămânţă de ceartă pe limbă. Avusese de-a face cu destul de multe „poveşti" romanţioase şi mai toate se terminaseră cu intervenţia organelor de miliţie.

Picioarele îi amorţiseră de atâta stat pe loc, dar nu voia să reintre în compartiment. În alte situaţii dăduse dovadă de stăpânire, însă când venea vorba de minori, rolul de părinte trecea deseori în faţa celui de om al legii. Să-i facă morală? Ar fi ca şi cum ai căra apă cu ciurul. Şi-apoi, în ce calitate?

Tot sărind din iubire în iubire ajung „paraşutiste”. Aşa a început probabil şi Guleran Ecaterina Rodica, a cărei moarte a fost elucidată de curând. Gândurile maiorului se întoarseră la zbuciumul acelor lungi zile. În cele din urmă, pe baza datelor şi informaţiilor adunate, s-a ajuns la concluzia că numita s-a sinucis, într-un moment de depresiune nervoasa.

În temeiul articolului 11, punctul 1, litera „a” din Codul de Procedură Penală, Procuratura judeţului Constanţa dispuse la 30 septembrie clasarea cauzei.

Clasarea cauzei, o formulă ca atâtea altele, nu-i spune mare lucru unui neiniţiat. În cazul de la hotelul „Zalis” însuma 142 zile, deci peste douăzeci de săptămâni, exact 3 408 ore şi munca zecilor de oameni angrenaţi în aflarea adevărului. Şi pentru ce toate astea? Pentru a scoate la lumină o viaţă anostă, o moarte stupidă...

— Ce citeşti acolo, scrisori de amor?

— Aş vrea eu, dar a cam trecut timpul. „Amiralul” de pe „Kara Mustafa” face pregătiri pentru banchet. Tu n-ai primit invitaţie? Scrie că a dat sfoară în ţară să afle ce adrese s-au schimbat. Îl ajută din umbră eminenţa cenuşie – Hristea, maiorul ce s-a pensionat şi...

— Bairam, dans, antren, îmi place. Vin şi fetele?

— Desigur, „cocoşelule”, numai că unele dintre fete au ajuns, între timp, bunicuţe. Nici tu nu stai mai bine.

— Chef să fie! că dumicaţii are nevastă-mea grijă să-i taie. Cât urmează să sărbătorim acuma?

— Treizeci de ani, căpitane Han! Văd că nici după atâta vreme n-ai învăţat să socoteşti. Poate ştii, în schimb, alte noutăţi despre colegi.

— Pe Mircea Bulic l-am pierdut, că a ajuns mare director la Reşiţa. Comloşan se chinuieşte de câţiva ani să dobândească faima lui Kojak. Picu face critică literară, Weiterschan Werner măreşte producţia la hectar, Inocentul a ajuns academician, iar eu trăncănesc cu tine, în loc să mergem să ne vedem de treabă.

În aceeaşi zi, Han şi Savii au vizitat-o pe Şarlota Cnoblo. Bătrâna numai la aşa ceva nu se aşteptase.

— Tovarăşul căpitan! Vai ce bine îmi pare! O, l-aţi adus şi pe tovarăşul procuror Savii!? Şi dumnealui a fost foarte amabil cu mine. Luaţi loc, luaţi loc!

Cu mişcări de vechil îşi alungă „puii de tigru”, oferindu-le musafirilor cele mai bune fotolii, cu pluşul ros pe alocuri şi cu arcuri ce ameninţau, în orice clipă, să rupă lanţurile robiei, lanţuri ce numai cu vreo optzeci de ani mai devreme fuseseră o sfoară trainică. Han, mai obişnuit cu neprevăzutul, nu făcu mofturi, îndemnându-l din priviri pe procuror să-i urmeze pilda. Un pantalon sfârtecat era o pierdere prea mică faţă de măreţele gânduri ce-i aduseseră acolo, aşa că, fie ce o fi, şi Savii se aşează cu graba celui urcat pe rug.

— Mai mare ruşinea pentru mine, se văicărea Şarlota. N-am nimic cu care să vă pot servi, nici măcar o dulceaţă.

— Nu vă faceţi nicio problemă, o linişti Han, băgând mâna în buzunar. Întâmplător, am la mine o sută de grame de cafea şi, dacă îmi permiteţi...

Oricât ne-ar fi de greu, trebuie s-o spunem că Han, ei, da!, minţea! În privinţa unui amănunt e drept, dar acesta e adevărul. În faţa acestei condamnabile atitudini – n-o să credeţi – nu s-a făcut nici gaură în cer, nici n-a crăpat pământul ca să-l înghită. Că cerul şi pământul n-au vrut să reacţioneze, nu-i totuşi un indiciu că-l vor răbda la infinit.

„Minciună, numele tău este femeie" era deci o poveste depăşită şi desigur, raportându-se la cele aflate se vor lua şi măsurile pentru corectare. Nu întâmplător se găsea cafeaua în buzunarul căpitanului. O cumpărase cu bună ştiinţă, îngrozit că ar putea fi servit cu vreo specialitate de-a Şarlotei.

După o rezistenţă minimă, bătrâna se oferi să transforme pulberea într-un deliciu.

— Vă rog, vă rog, nu vă deranjaţi, aruncă în luptă căpitanul toată puterea lui de convingere. Am s-o pregătesc eu, ştiu o mie şi una de reţete.

— N-aş fi crezut, se minună bătrâna, gata-gata să-şi facă cruce.

— Se vede că nu citiţi cărţi de aventuri, replică Han, preocupat să aprindă aragazul. Aproape că nu-i carte în care să nu se demonstreze – negru pe alb, dacă-i hârtie scris I şi negru pe gălbui, dacă-i hârtie scris II – cât de pricepuţi sunt oamenii legii în prepararea acestei otrăvi. Sunt descrise tot felul de reţete. E necesară şi o anumită

ştiinţă la răsucirea robinetului, la apă. Un sfert de învârtitură în plus sau în minus echivalează cu o catastrofă. Dar vorbesc prostii, fiindcă un micron contează. Nu respecţi reţeta, te-ai ars. Nu, nu luaţi în seamă ce mi s-a întâmplat mie acum, eu aşa obişnuiesc. Este foarte important cu ce mână amesteci, cine-i vecinul de la parter, cât o laşi să bolborosească, dacă eşti la zi cu cotizaţia la sindicat şi încă multe altele.

— Dar este dumnezeiască, afirmă bătrâna după ce sorbi un strop.

— Braziliană.

— Nu plecaţi până nu-mi lăsaţi şi mie reţeta. Cine v-a învăţat?

— Un prieten, un foarte bun prieten din Bucureşti. De-aţi şti cât s-a trudit, săracu' până să mă înveţe, pe mine şi pe căpitanul Apostolescu... Oricum, îi sunt recunoscător.

Credeţi ce vreţi despre cei doi musafiri, însă lor nici prin gând nu le trecea să intre în subiect. Stăteau la taclale sorbindu-şi fără grabă cafeaua. La un moment dat, Savii o rugă pe gazdă să-i ierte că au zăbovit atâta, dar, după câte treburi au avut în ziua aceea, după atâta alergătură, locuinţa ei apărea ca o adevărată oază răsărită în plin deşert.

Ce alergătură, când nu părăsise o clipă biroul?

— Pe unde aţi umblat? făcu Şarlota imprudenţa să-i întrebe.

— Am avut un caz afurisit de încâlcit, mărturisi Savii, iar faţa i se strâmbă ca şi cum numai amintirea i-ar fi adus gust amar în gură.

— Bine că s-a terminat, completă căpitanul. În toată cariera mea n-am avut de rezolvat ceva mai neplăcut. Există asemenea oameni care ajung să recurgă la cele mai murdare tertipuri pentru a se căpătui. Azi am avut de-a face cu o mărturie mincinoasă.

— Uneori, mărturisesc că îmi vine tare greu să-i înţeleg de ce se cramponează de neadevăr, fără să se gândească la urmări. Căci nu numai ei, ci şi familia are de suferit. Parcă ar fi blestemaţi, atât se străduiesc să se chiverniséască cu o condamnare. Aşa şi cazul de acum: pentru o prăpădită de casă, individul a recurs la minciună...

— Cincisprezece ani o să încaseze, pe puţin, interveni Han, sorbind ultima picătură de cafea.

— Doamne, dumnezeule, aşa de mult? se înfioră bătrâna.

— Păi cum altfel, te joci cu legea? Aici, pe lângă fapta propriu-zisă, se mai adaugă deranjul procurorului nevoit să cerceteze cazul, al miliţianului care-l ajută, fără să mai punem la socoteală instanţa ce o să dea verdictul...

N-o să ghiciţi după ce cod penal se dau astfel de pedepse. Nici nu vă obosiţi, ar fi zadarnic. Sperau că prelungita conversaţie cu Şarlota să-şi atingă ţelul.

Când au plecat duceau cu ei liniştea unei persoane ce, după propria-i mărturisire, primise o aleasă educaţie într-un pension.

A doua zi, dimineaţa, procurorul Savii primi vizita bătrânei doamne. Arăta ca după o matură chibzuinţă, ceea ce pentru perspicacitatea dumneavoastră – mai ascuţită decât un brici Solingen, sau lăsaţi-l că nu se mai poartă şi faceţi referiri la lame Wilkinson – arăta cât se poate de clar că nu închisese ochii toată nopticica. Chiar şi pălăria îi era mai pleoştită ca de obicei. Spontan cum îl cunoaşteţi, Savii era cât pe ce să-i spună că nu mai e la vârsta când să piardă nopţile, fără ca asta să nu se răzbune imediat. A făcut un efort şi a reuşit să se abţină după ce şi-a muşcat limba. Făcu pe surprinsul, dar nu era deloc aşa, fiindcă bătrâna era persoană aşteptată.

Îi oferi un scaun şi se interesă de necazurile ce o duceau la el.

— Tovarăşe procuror, am venit să-mi retrag plângerea, atacă Şarlota cu toată artileria.

După această frază, îşi recăpătă demnitatea de văduvă lezată în amorul propriu. Aştepta să fie întrebată, să dea explicaţii, dar procurorul se mulţumi să-i pună în faţă o coală de hârtie, albă. Bătrâna începu să turuie:

— Poate că nu interesează pe nimeni, dar vreau să vă aduc la cunoştinţă, oricât mi-ar fi de neplăcut, că sufăr de scleroză. Nu căutaţi să mă contraziceţi, ori, şi mai rău, să mă menajaţi, deoarece ar fi îngrozitor. Nu mi se întâmplă de azi, de ieri, dar ziceam că este firesc de la o anumită

vârstă să-ţi scape unele lucruri nesemnificative, căutând printre lucrurile mele, ce credeţi că descopăr?

„Omenia”, vru să-i spună Savii, dar se răzgândi. Luă foaia albă şi o puse la locul ei în sertar. Se mulţumi să ridice din umeri, nevrând să-i răpească o bucurie.

— Închipuiţi-vă, tovarăşe procuror, am găsit un plic în care erau banii împrumutaţi. Marta, săraca, mi i-a înapoiat, însă eu, aşa împrăştiată cum sunt, am uitat. Aţi mai întâlnit un asemenea caz?... Oare când mi i-a dat?

Ar fi vrut s-o roage să-i arate şi lui banii. Era sigur că toată povestea fusese inventată, dar la urma urmei, ce rost mai avea. Principalul era că vizita lor n-a fost zadarnică.

Văzând că procurorul nu se aprinde la o asemenea veste – părea doar mai gânditor – Şarlota îndrăzni să termine lucrul început:

— Vă rog să mă scuzaţi şi să mă ajutaţi să nu persist în greşeală.

Savii scoase plângerea ei dintr-un dosar şi i-o restitui fără părere de rău.

— Puteţi să o rupeţi, dacă vă face plăcere, o sfătui el cu tonul cel mai firesc posibil.

Apoi, în timp ce ea se grăbea să-i urmeze sfatul, îi mărturisi:

— Întrebarea care mă frământă se referă la Dumitraşc. Oare el ştia că bătrânii au împrumutat de la dumneavoastră suma respectivă?

Şarlota Cnoblo părea preocupată de propria-i manichiură, ferindu-şi astfel privirea de procuror. Oricât

de mult timp ar lua o asemenea ocupaţie, omul nu are decât zece degete, lucru de care avea să se convingă repede. Mai oftă de câteva ori, apoi se decise:

— Ştia, ştia de la mine de bani. Eu i-am spus. Cu vreo două săptămâni înainte de cele întâmplate. Stăteam pe scăunele, la soare, în faţa uşii mele. Venise vorba de munca timpului. Zicea că se pricepe şi că i-ar plăcea să-şi ocupe timpul, fiindcă dacă îl vor pensiona, o să se plictisească teribil.

Savii extrase din dosar o filă albă. O ţinea de parcă ar fi fost nehotărât.

— Am să declar şi în scris ceea ce v-am spus acuma. Aveţi cumva şi un toc?

— Cu inginerul Râpan! hârâi pâlnia difuzorului.

— Vă ascult, tovarăşe director.

Un timp nu se mai auzi nimic, ceea ce mă făcu să cred că directorul iar s-a apucat de altceva, aşa cum îi e obiceiul.

— Râpane, eşti singur în birou?

— Întâmplător.

— Când intră cineva mă anunţi...

— Bine, tovarăşe director...

— Ia mai lasă-mă cu „tovarăşe director" şi spune mai bine ce faci acolo, îţi baţi joc de mine? Ce-i întreprinderea asta, uzină metalurgică, sau creşă? Adică, nu creşă, ci mult mai grav, vrei să-mi transformi secţiile în institute de reeducare?

— Nu văd nimic rău în asta, strecor eu o frază, înţelegând de-acum ce mă aşteaptă.

— Să taci când vorbeşte un om mai în vârstă. Nu mă mai întrerupe! Asta numeşti tu autoritate? Rău am ajuns! Mă auzi?... Ei, omule, mai eşti acolo?

— Sunt, dar nu vreau să vă întrerup. Poate că ar fi mai bine să vin la dumneavoastră...

— Stai unde eşti şi ascultă-mă bine. Câţi... Din „ăia" mai ai în secţie?

A ezitat să le zică foşti puşcăriaşi, ştiind că mă zgârie la ureche.

— Doi.

— Parcă ştiam de trei, ce s-a întâmplat?

Face pe naivul lumnealui, vrea să audă din gura mea şi apoi să-mi demonstreze că a avut dreptate când a prevăzut că-i zadarnică orice trudă cu indivizi de teapa asta. Nu-i mare lucru să recunosc că n-am reuşit cu unul dintre ei; a fost din nou arestat. Poate că nici cu ceilalţi doi n-o să reuşim, dar mai bine ne-am întreba de ce nu suntem în stare de aşa ceva. Şi ăştia, când apar dimineaţa, parcă vin la tăiere, nu la lucru. Să sperăm totuşi...

— S-a „reangajat", pe masă şi casă, răspund eu, amintindu-mi-l cât de colţos se învirtea prin secţie.

— Într-adevăr, mult l-a ţinut cinstea, două luni şi jumătate. Iar a furat maşini? Cel puţin dacă o fura şi pe a ta, să te înveţi minte... Cu unul ai terminat, al doilea, aud că a cotrobăit prin vestiar. Să mă anunţi şi pe mine când începe al treilea să se dea în spectacol...

— Poate am s-o fac, poate nu. Oricum, despre chestia din vestiar sunteţi puţin greşit informat. Sunt convins că nu a furat

cei trei sute de lei. Cristofic este un beţiv şi când îl apucă nu se mai poate opri. De teama scandalului de acasă a inventat toată povestea, găsind ţap ispăşitor, natural, nu? pe un fost delicvent. Am discutat azi cazul în secţie şi, după cele spuse de amicul lui de pahar, suma cheltuită se apropie de trei sute. Nu-i numai părerea mea, i-au spus-o şi oamenii, aşa că mă şi mir că a avut obrazul să meargă la dumneavoastră.

— Râpane, îţi baţi cuie în tălpi!

— Asta-i specialitatea mea, doar mă cunoaşteţi.

— Cum vrei, spune-mi numai când o să-ţi ridice statuie.

— La primăvară, depinde de mine, fiindcă nu m-am hotărât încă dacă accept bust sau mărime naturală. În privinţa textului ne-am înţeles: „Zaharia Râpan, tatăl puşcăriaşilor". Înduioşător, nu? Poate îmi sugeraţi dumneavoastră unde ar fi mai nimerit s-o plasăm: în faţa întreprinderii, sau în Piaţa operei? N-aş vrea, totuşi, ca porumbeii...

— Mai du-te dracului cu tâmpeniile tale, mă exasperezi.

— Poate vreţi totuşi să vin la dumneavoastră.

— În niciun caz. Îmi ajunge că m-a vizitat prietenul tău Vaida. Aşa, deci, vă înţelegeţi dinainte, apoi îl trimiţi cu jalba în proţap. Ce, miliţia n-are altă treabă decât să se ocupe de cei pe care tot ea i-a priponit cândva? Auzi, domnule, îmi propune să mai primesc un protejat de-al vostru.

— Nu neg...

— Ce anume, mă rog?

— Că Vaida-i prietenul meu, că locotenent fiind a venit la dumneavoastră şi a pus o vorbă bună pentru mine, a vorbit chiar şi cu Puia – fie-i ţărâna uşoară – că şi de data aceasta...

— De ce nu se angajează în altă parte? S-au găsit câţiva deştepţi care să te aprobe şi eu ca prostu'...

— În mine de ce aţi avut încredere?.

Tace, nu-i convine să mă apropii de „coarda sensibilă".

— Cum rămâne cu...

— Întreabă-l pe Vaida, dacă tot vrei să ştii...

— Am sosit acolo cu acceleratul de dimineaţă, spuse locotenentul major Rada. Ştiam că, la ei, de cazul „Nasturilor de aur" se ocupă locotenentul Bandu. L-am sculat, pur şi simplu, din pat. Vă transmite salutări şi ne ameninţă că o să ne calce când pleacă în concediu. L-am vizitat împreună pe cel de-al patrulea păgubaş. „Diplomatul" a lucrat după aceeaşi metodă şi reuşita a fost deplină. Declaraţiile şi tot ce am putut aduna se află în faţa dumneavoastră.

— Mulţumesc, Petrică, se declară satisfăcut căpitanul Han, cântărind din ochi, dosarul. Cred că am dat peste o afacere de milioane. Adică, nu chiar de milioane, dar îmi place cum i-a dus de nas „Diplomatul". Dacă n-ar fi vorba şi de valori recunoscute, mai că m-aş bucura de păţania afaceriştilor ălora. Până acum „Diplomatul" a recunoscut nouă „acţionări". Am însă impresia că numărul lor este mult mai mare. De i-ar fi reuşit lovitura, n-ar mai fi avut nicio grijă la bătrâneţe...

— Ce mi se pare mie ridicol în toată afacerea asta este că cei escrocaţi nu sunt oameni simpli, ci numai unul şi unul, indivizi cu pretenţii.

— Ce să-i faci? Lăcomia-i lăcomie!

— Pentru că tot mă aflam acolo şi de timp nu duceam lipsă, m-am interesat de Dumitraşc. Ştiţi că din acte nu rezulta clar în ce împrejurări s-a întâmplat accidentul, lovitura aceea, de care pomenea şi el. Ce-i drept, nu are legătură directă cu cazul de acum, însă simţeam nevoia să mă lămuresc ce fel de om era. N-aş putea afirma că m-am edificat întru totul. Nu-l uitaseră, deoarece le-a dat destulă bătaie de cap. Nu era un tip violent, din contră, supus ca un mieluşel; n-ar fi întors vorba, n-ar fi spus vreodată nu, dar, după cum au putut să se convingă, pe ascuns, opunea rezistenţă, era refractar şi îi îndemna şi pe alţii. Din păcate, statele lui de serviciu îi impresionau pe cei aflaţi acolo doar „în trecere", de pe urma cărora profita în diferite chipuri. Ştia să se erijeze în şef şi, după o lege nescrisă, lua caimacul din toate. Era un personaj ce se sustrăgea de la orice; numai la auzul cuvântului muncă făcea alergie...

Vă amintiţi de tatuajul pe care Dumitraşc îl are la încheietura pumnului stâng? reluă Rada, după un moment de întrerupere.

— Un craniu şi un trandafir, pare-mi-se.

— Exact. Luam prânzul, împreună cu Bandu, când la masa noastră s-a aşezat o cunoştinţă de-a locotenentului. De fapt, aveam să aflu că este un bun prieten de-al şefului său, al maiorului Vaida. Rămăsesem cu pixul în mână, mă jucam cu el şi din când în când trăgeam câte o linie pe şerveţelul de hârtie. La un moment dat, am urnit nişte linii

şi mai departe a mers de la sine. Pe şerveţel se afla o reproducere, fidelă, a tatuajului.

— Ce reprezintă? s-a interesat Zaharia Râpan. Am uitat să vă spun că aşa se prezentase noul venit.

— Mai nimic, zic eu, punându-l deoparte.

Discuţia continuă. Aveau ăia o bere rece de mai mare dragul să stai acolo până o veni timpul să mergi la gară. Observ totuşi că cel ce întrebase de desen nu mai era totuşi atât de volubil ca la început. Se tot uita spre şerveţel, ba chiar, la un moment dat, întinse mâna şi îl trase spre el. Mă rog, dacă îl interesa atât de tare! Treaba lui! mi-am zis. Tocmai când eu şi Bandu făceam un schimb de impresii, decente şi foarte omeneşti, că nu era să ne legăm la ochi când un grup de turiste au coborât dintr-un autocar Râpan vru să ştie:

— Sunteţi sigur că nu-i totuşi ceva mai mult? Mă interesează dacă l-aţi conceput din imaginaţie ori l-aţi văzut pe undeva?

În definitiv, ce tot voia de la mine? Se vâră în sufletul omului...

— Vă pasionează cumva heraldica? întreb eu, lăsându-l să înţeleagă că n-aş avea nimic împotrivă dacă şi-ar vedea de drum.

— Numai mecanica fină şi delicvenţii minori.

„Asta îşi bate joc de mine“. Îl privesc mai atent, însă, în afara tâmplelor albite tare, nimic nu-mi garantează că l-aş distinge in mulţime dacă ar fi să-l întâlnesc a doua zi. Un

chip comun, ca multe altele. Mă uit la Bandu, numai că el era ocupat cu autocarul.

— Şi dacă aş recunoaşte că am văzut acest desen, v-ar mulţumi? „Adică, o să pleci?“ completez în gând.

— Era singura explicaţie. Probabilitatea unei asemănări, mai precis, a unei identităţi absolut întâmplătoare era minimă, dacă nu imposibilă. Mulţumesc, asta am vrut să ştiu.

Părea satisfăcut şi doar atunci observai că privirile-i parcă scăpărau. O fi fost el mulţumit, eu însă... Dintr-o dată, fac legătura între desen, tatuaj şi Dumitraşc. Ce legătură poate avea Râpan cu toate astea? Bandu îl prezentase ca inginer mecanic, părea serios... Individul se scuză, vru să-şi ia rămas bun. Iată că roata s-a întors. Apelez şi la locotenent, amândoi ne străduim să-l convingem să mai rămână. Îmi exprim nedumerirea şi-l rog să-mi spună ce ştie despre desen. La început, se codeşte; în cele din urmă, totuşi, acceptă.

— O poveste veche. Pe vremea aceea niciunul dintre dumneavoastră, bănuiesc, nu ştia că o să lucreze în miliţie. Patru persoane au avut tatuat acest desen la încheietura pumnului stâng. Două dintre ele au murit, ceea ce înseamnă că dumneavoastră aţi văzut desenul la un oarecare Dumitraşc Aurel. O clipă, să fac un calcul... da individul trebuie să fie acum liber, de câteva luni.

Dacă altcineva mi-ar fi spus că i s-a povestit aşa ceva, l-aş fi trimis la plimbare, sfătuindu-l să nu mai mănânce mult înainte de culcare. Râpan însă părea foarte sigur, iar

Dumitraşc era o realitate şi nu un nume inventat. Greşea doar când susţinea că este liber. Am vrut totuşi să clarificăm câteva lucruri:

— Afirmaţi că au fost patru persoane. Poate că am văzut desenul la cel de-al patrulea, nu la acel Dumitraşc de care vorbeaţi.

Mă privi îngăduitor. Pentru o clipă, zâmbetul i-a înflorit pe buze, apoi s-a stins.

— Numai la Dumitraşc aţi putut să-l vedeţi. Nu mă interesează în ce împrejurări. Cât despre a patra persoană, să nu mai vorbim. Eu sunt persoana aceea.

Îşi descheie manşeta şi sub brăţara ceasului văd o cicatrice, urma unei arsuri. Poate că spunea adevărul.

— Aveam vârsta când credeam că tot ce zboară... Mai aveam şi un pic de talent la desen, aşa că eu le-am făcut tatuajele. Drept recunoştinţă, s-au simţit datori şi, fără voia mea, mi-au imprimat şi mie unul. Mai puţin reuşit ca cele făcute de mine, e drept, dar destul de asemănător.

Dacă tot se ivise un asemenea prilej, continuă Rada, trebuia să profit. L-am rugat să-mi spună câte ceva despre Dumitraşc.

— Dacă vă interesează, din câte îl cunosc, iar are încurcături. Dacă vă vorbesc nu o fac din răzbunare. Conturile dintre noi s-au lichidat de mult. Cum, n-are importanţă. Dumitraşc e tipul parazitului înnăscut. Nu străluceşte în inventivitate. Avea o gândire submediocră şi nu cred să se fi schimbat prea mult. În schimb, e perfid. Valorifică ideile altora. Numai când n-are de ales se apucă

de furt. De muncă să n-audă. Visul lui era o pensie, sub acoperirea căreia să-şi justifice veniturile nocturne...

Ani de zile nu mai scrisesem nimic în jurnalul meu. Poate că la atât s-ar fi oprit însemnările, dacă ziua de astăzi n-ar fi răscolit în mine trecutul. Ziua s-a sfârşit, numai că nu pot închide măcar un ochi; mă tot răsucesc în aşternutul ce mi se pare de tablă.

De vină sunt cafelele băute noaptea trecută. A fost un adevărat chef! Un chef între bărbaţi ale căror neveste sunt plecate din oraş. Iniţiatorul am fost eu.

Cruciţi-vă, scuipaţi în sân, cine vrea poate să-şi muşte şi limba, dar ăsta-i adevărul: Iasmina s-a întors la mine. Ieri dimineaţă, duminică fiind, aveam de gând să-mi fac de cap, adică să trândăvesc în papuci cel puţin până la douăsprezece. Nu era puţin lucru dacă mă gândeam că duminica, de regulă, se mai găsea câte ceva de cumpărat şi, bineînţeles, absolut voluntar – înainte de a fi numit din oficiu – mă ofeream să alerg după frişcă, smintind, pâine proaspătă şi alte articole interzise mie, cu sadism, de consoartă, sub pretextul că şi aşa sunt destul de gras. Urma să prânzesc la mama, deoarece Madlena şi fetiţa plecaseră în concediu la mare.

Să fi fost ora zece când telefonul începu să sune. La început credeam că-i vreo greşeală, dar cum tot îmi îndesa în urechi chiseaua cu dulceaţă, am început să mă conving că eu eram cel drăgălit. Nu mai încăpea nicio îndoială: la celălalt capăt al firului, era Iasmina – numai miere şi iubire. Mi-a spus că vorbeşte din oraş şi că abia aşteaptă să mă vadă. N-am apucat să

inventez ceva plauzibil. Cum, necum, mi-a smuls promisiunea că ne vom întâlni. Şi nu când o fi, ci imediat. Nu aiurea, ci la hotel „Continental" unde îşi reţinuse o cameră.

Normal ar fi fost să-i zic bye-bye, însă, de când mă ştiu, n-am putut fi mojic cu femeile. Pornesc, aşadar, la drum. Din tot ce-aş fi vrut să-i imput, n-a mai rămas nimic. Mă simţeam cuprins de emoţie, ca un adolescent. Bat la uşă. Mi se răspunde imediat, pătrund ca împins de furtună. Dar, vai! clocotul inimii se potoli într-o clipă. Era Iasmina şi parcă nu mai era ea. În faţa mea stătea o femeie la care nu mai recunoşteam decât ochii şi părul tuns scurt. Rămăsese tot frumoasă, se împlinise; sălbăticia de altădată se transformase într-o feminitate ispititoare.

Întinde mâinile spre mine, dar parcă prinsesem rădăcini lângă prag. Nu se spunem nimic şi nici nu mi-am dat seama când s-a apropiat, când şi-a încolăcit mâinile în jurul gâtului meu. Se învârte camera cu mine, iar lipsa de antrenament îmi aminteşte că dacă nu fac ceva, indiferent ce, riscam să mă sufoc sub sărutarea ce mă învăluise îşi parcă îmi luase minţile, oricum, atâta cât mai aveam.

Am vrut s-o întreb ceva, însă nu-mi dă nicio şansă. Mă strânge turbat şi se lasă moale în voia braţelor mele. Înainte ca plămânii să-mi plesnească de lipsa aerului, o ridic în braţe – aveam senzaţia că cineva mi-a tras o mască de gaze defectă pe faţă – şi ne prăbuşim peste somiera moale, încăpătoare.

Era mai mult decât promiţătoare revederea! Or, tocmai asta mă deranja. Vă asigur că nu sunt bolnav, n-am idei preconcepute şi nici nu sunt omul care să nu întoarcă capul când vede ceva frumos. M-am desprins din braţele ei, preocupat

doar să pun cât mai mare distanţă între noi. Bleg nu sunt, dar de mic ştiu că nu-i bine să te joci cu focul, mai ales când singur ai convingerea că nu ţi-ai însuşit normele de stingere a incendiilor.

N-ar avea niciun rost să redau tot ce-am vorbit, fiindcă, vă asigur, niciunul dintre noi nu credea în spusele celuilalt. Iasmina se comporta de parcă ar fi lipsit doar o zi. Incredibil cum se putea preface şi ce dulce putea minţi! Zicea că venise să mă cheme la ea. Ori, dacă doresc, era gata să rămână ea cu mine, aici. Ştia că sunt căsătorit, însă, dacă o iubeam, nu vedea niciun impediment în calea fericirii noastre.

Deci, Madlena, fetiţa nu însemna nimic pentru ea Pentru mine, ele erau totul.

Am luat masa împreună în oraş; apoi am hoinărit prin locuri altădată atât de dragi. I-am satisfăcut orice capriciu, prefăcându-mă că mă las prins în jocul reînodat. Se alinta şi, în unele momente, mi se părea chiar că am regăsit-o pe Iasmina cea adevărată. Ca să nu rămân peste noapte singur cu ea, am dat telefon, într-un moment de răgaz, unui prieten, întrebându-l dacă-l pot vizita. I-am explicat, pe scurt despre ce este vorba.

Am prelungit acea vizită până în zori. De câte ori a încercat Iasmina să mă înduplece să plecăm, gazda şi un alt prieten, chemat de primul în grabă, se opuneau cu înverşunare, declarând că asta i-ar jigni. Trei bărbaţi şi o femeie: muzică, dans, cafele, şuiete şi priviri furişe spre pendula ce măsura în sferturi precise noaptea ce nu se mai sfârşea.

Dimineaţa am dus-o la hotel, să se odihnească, iar eu am plecat direct la întreprindere. M-am întors după câteva ore

având la mine un bilet de avion. Am căutat să fiu cât se poate de politicos. I-am explicat de ce nu pot accepta oferta ei. Nu m-au impresionat nici lacrimile, cu toate că, între noi fie vorba, mi-am dat seama că are nevoie de cineva să o ajute. Am ţinut s-o însoţesc până la aeroport. Ne-am despărţit ca doi oameni care nu mai au să-şi spună nimic; ne-am despărţit, poate cu puţină obidă, poate cu nostalgia a aceea ce n-a fost să fie.

Şi pentru că tot mă învoisem în ziua aceea, când m-am întors de la aeroport, am intrat într-o grădină de vară. Ziceam că o bere rece nu poate să-mi strice. Tocmai eram în căutarea unui loc liber, când locotenentul Bandu îmi face semn să mă aşez la masa pe care o ocupa cu un oarecare. M-am aşezat, dar curând avea să-mi pară rău. Desenul făcut de amicul locotenentului m-a dus cu gândul peste ani, de parcă nu era de ajuns întâmplarea cu Iasmina. Am fost surprins văzindu-l şi, fără să vreau, m-am arătat curios. Poate că şi figura interlocutorului m-a întărâtat, cel cu desenul prea avea un aer atotştiutor; nu m-am putut stăpâni, simţind nevoia să-l dezumflu. Se uita la mine când i-am mărturisit că am făcut puşcărie de parcă l-ar fi văzut pe Al Capone reînviat, iar el pus în faţa alternativei de a interveni ca om al legii, sau a închide ochii în faţa inamicului public.

' De fapt, am găsit ceea ce am căutat dacă n-am fost în stare să-mi ţin gura. Chipul lui vorbea de la sine, ce rost mai avea să intru în detalii? De ce tocmai el să priceapă că de mult nu mai caut pe cine să învinovăţesc, cine să-mi plătească eroarea de a fi suferit în locul altuia. O parte din vină îmi aparţinea, desigur, fiindcă legea nu e o simplă barieră, cum îmi plăcea să o interpretez. Mă grozăveam, zicând că în viaţă boii se opresc în

faţa barierei, porcii se strecoară pe dedesubt, iar un pur-sânge va sări totdeauna peste. Aveam să constat curând că nici pe departe nu puteam fi asemuit cu cel ce sare atât de elegant peste obstacole; epitetul de măgar mi se potrivea cel mai bine.

Dar am mai aflat un lucru pe care, sunt sigur, n-am să-l uit toată viaţa: există şi dintre aceia ce te îndeamnă să-ţi faci vânt, ca apoi, tot ei să ţipe, cât îi ţine gura, că legea a fost încălcată.

— Iată-ne, deci, în faţa concluziilor de învinuire, rezumă Radu Bungescu, procuror şef, discuţia de până atunci.

— Nu mai rămâne niciun dubiu că Dumitraşc a ucis pentru a jefui. În principal, vroia bani, amintiţi-vă însă şi de cizmele acelea. Faptul că a căutat bani se probează şi prin beţele de chibrit, arse. O fi găsit doar câţiva lei, aşa cum susţine? Probabil minte. Oricum, tot jaf se cheamă.

— Cred că ai dreptate, tovarăşe Savii, zise Dragoş, comandantul miliţiei. Dumitraşc va fi judecat şi o să-şi primească pedeapsa. Nu acelaşi lucru se poate spune despre Şarlota Cnoblo, care, în prostia ei, i-a spus lui Dumitraşc că a împrumutat vecinilor şaisprezece mii. Din punct de vedere moral, ea este vinovată, deoarece dacă n-ar fi scornit minciuna cu banii, gândul crimei poate n-ar fi încolţit în mintea chiriaşului. În plus, voia să se îmbogăţească apoi din nenorocirea altora. Ştim că vizita procurorului Savii şi a căpitanului Han n-a fost întâmplătoare. Nimeni nu poate acuza că s-a încercat intimidarea martorului ori că s-a urmărit retragerea acelei

plângeri, pentru a nu avea noi o problemă în plus. Existau serioase îndoieli în privinţa sincerităţii numitei Şarlota. Vizita a fost aprobată de procurorul şef. Crezând că cei doi fac aluzii la situaţia ei, dar îi acordă totuşi o ultimă şansă, bătrâna se prezintă la procuratură şi îşi retrage plângerea. Tardiv...

— Absolut adevărat, însă, în cazul de faţă, nu poate fi făcută vinovată. Întreaga vină cade pe Dumitraşc. Ajuns la mare strâmtoare, reluă Savii, cere de la gazde, la data de 5 aprilie, zece lei cu împrumut, să aibă bani de autobuz până va merge în centru să scoată de la C.E.C. Gazda – Marta – nu are decât o hârtie de o sută şi se duce în vecini să o schimbe. Când s-a întors din oraş Dumitraşc i-a restituit banii.

— Nu cumva Dumitraşc a urmărit prin aceasta să vadă unde-şi ţin bătrânii banii?

— Nu ştiu ce să spun, tovarăşe Bungescu. Poate că acesta-i adevărul, poate că într-adevăr îi erau de trebuinţă. Nu ca să meargă la C.E.C., ci ca să-şi potolească foamea până reuşeşte să mai vândă ceva din lucrurile sale.

— Probabil că începuse să tragă mâţa de coadă. Minciuna cu plecarea la ai săi nu mai avea trecere. Punctul culminant a fost vizita Niculinei. Aflând că ea are de gând să revină, Dumitraşc intră în panică şi hotărăşte să facă roşit de bani, cu orice preţ. După cum s-a stabilit, procurarea toporului a fost ceva premeditat.

— A doua zi după crimă, îi întâlneşte pe concubinul soţiei sale. Acesta vede la el aproximativ o mie de lei. Mai

mult ca sigur că era recolta culeasă după ce i-a ucis pe bătrâni. Ţinând cont de condiţiile în care trăiseră, de obiceiul bătrânilor – în general – de a drămui fiecare leu, credem că doar atât avuseseră în casă, adăugând, bineînţeles, costul biletului de tren.

— Cum explicaţi faptul că a recunoscut din primul moment?

— Cred că este vorba tot de o manevră de-a lui. Şi-a dat seama că a lăsat urme. Ştie ce îl aşteaptă şi tocmai de aceea mărturiseşte crima. Însă aşa cum îi place lui: fără vreun mobil, fără premeditare, mânat de cine ştie ce porniri. Joacă pe sârmă, zicându-şi că se va considera că un om normal nu recunoaşte imediat. Nădăjduia că se vor lua în consideraţie şi sechelele de pe urma accidentului şi că, în final, va fi declarat iresponsabil...

Procuratura dispuse trimiterea în judecată, în faţa Tribunalului judeţean Satu-Mare, în stare de arest preventiv, a învinuitului Dumitraşc Aurel.

Prin adresai numărul 516, dosarul 18/B a fost înaintat tribunalului. Pentru ca procedura să fie completă, sunt necesare nu mai puţin de şaisprezece noi acte; de asemenea, convocarea martorilor, cererea unui apărător din oficiu.

Învinuitul manifestă o atitudine indolentă, declarând că persoana lui nu-l mai interesează şi că singura lui dorinţă este să se termine o dată totul.

În oraş, ba, se poate spune că şi în întregul judeţ, cele două crime au stârnit vâlvă. De la bun început evenimentul a polarizat în jurul lui cele mai controversate discuţii. Nu era vorba numai de faptul în sine – nici el obişnuit, chiar nemaiîntâlnit prin ferocitatea de care a dat dovadă asasinul – ci de liniştea tulburată a cetăţenilor, de liniştea atât de necesară pentru munca şi viaţa lor cotidiană.

24 septembrie. Şedinţă publică. Sală arhiplină. Preşedintele instanţei: Solomon. Chiar dacă n-ar fi existat asemănarea de nume, actualul Solomon promitea să nu fie mai prejos decât tizul lui biblic când va împărţi dreptatea. Trec ore după ore de dezbatere. Spicuim din „încheiere”:

— Hortoban Mihai – renunţă la despăgubiri.

— Soţia inculpatului dedară că nu vrea să fie ascultată ca martoră. Ţinându-se cont de situaţia psihică şi de rolul ei nu prea semnificativ ca martor, se aprobă cererea.

— S-a luat interogatoriul inculpatului şi s-au audiat ceilalţi martori; răspunsurile fiind consemnate în procese verbale ce au fost ataşate la dosar.

— Apărătorul lui Dumitraşc, motivând importanţa faptelor ce se judecă, cere o nouă expertiză medicală ce urma să fie făcută de către Institutul medico-legal „Dr. Mina Minovici” din Bucureşti. Expertiza să precizeze dacă inculpatul răspunde sau nu de faptele sale.

— Reprezentantul procuraturii aminteşte că mai există la dosar o expertiză. Cu toate acestea nu se opune cererii apărătorului.

— Tribunalul admite proba solicitată de apărător şi amână cauza până la 22 octombrie.

În perioada care a urmat se întocmesc alte acte, se face adresă către institutul din Bucureşti, punându-se la dispoziţia experţilor tot materialul de care au nevoie. La sfârşitul lui septembrie, apărătorul din oficiu refuză să-l mai apere pe Dumitraşc; se întocmeşte delegaţie de substituire pentru alt avocat.

22 octombrie. La apelul nominal făcut în şedinţă publică se prezintă inculpatul sub stare de arest şi noul lui apărător.

— Se face referatul cauzei, după care reprezentantul procuraturii, arătând că expertiza cerută nu se află la dosar, cere amânarea, recomandând să se revină printr-o nouă adresă la institut, solcitând rezultatul.

— Tribunalul dispune amânarea pricinii.

Alt rând de acte, acte, acte.

19 noiembrie. Expertiza nu a sosit încă. Convins de importanţa rezultatului aşteptat, reprezentantul procuraturii cere acordarea unui nou termen. Tribunalul aprobă, fiindcă această probă a fost acceptată de instanţă şi amână judecarea până în decembrie.

Se face o nouă revenire către institut: „... cauza de faţă a suferit mai multe amânări pentru nedepunerea la timp a expertizei medicale. Rugăm ca expertiza medico-legală să fie trimisă înaintea termenului de 2 decembrie, dată pentru care s-a amânat soluţionarea cauzei”.

2 decembrie: procedură completă.

— Expertiza nu a sosit. Apărătorul, de comun acord cu reprezentantul procuraturii – cer un nou termen.

— Tribunalul menţine în întregime jurnalul anterior şi amână judecarea cauzei.

Caruselul actelor continuă.

16 decembrie. La apelul nominal făcut în şedinţă publică s-a prezentat apărătorul din oficiu. Lipsea inculpatul, iar la dosar nu exista nici fila de înmânare a citaţiei. După referatul cauzei, apărătorul şi reprezentantul procuraturii, invocând lipsa expertizei cer încă o amânare, precum şi repetarea procedurii cu inculpatul.

Tribunalul aprobă amânarea pentru 13 ianuarie.

Secretara întredeschise masiva uşă, vârându-şi fruntea în biroul procurorului şef.

— Telefonul, ridicaţi...

— Cine-i? se interesă Bungescu, neînţelegând de ce e atât de misterioasă.

Secretara făcea semne cu mâna, împungând aerul. Îi urmări arătătorul, dar oricât de sus ar fi privit, tot tavan zărea. Dincolo de el ştia că e podul, acoperişul aşa că din direcţia aceea...

— Alo, da, eu sunt... să trăiţi, tovarăşe secretar... mulţumesc de întrebare...

Vreo două minute nu mai scoase un alt cuvânt, apoi zise: Am să mă ocup personal! Când lăsă receptorul din mână, încă nu ştia ce ar trebui să întreprindă. Asta numai un moment, până îşi aminti de Savii. Ieşi din birou cu

gândul să meargă la el. N-a mai fost nevoie, întrucât s-au întâlnit după câţiva paşi.

— Haide până la mine.

Reîntors în birou îi mărturisi:

— Am primit adineaori un telefon şi, printre altele, am fost întrebaţi ce are de gând procuratura. Adică, de ce nu se judecă cazul Dumitraşc? Am o rugăminte: dacă tot pleci diseară la Bucureşti, fă-ţi timp şi treci şi pe la institut. Vezi ce se aude cu expertiza...

— Alo, Bungescule? Da, eu sunt, Savii. Din capitală, se înţelege. Am fost la institut.

— Ai vorbit cu birocraţii ăia?

— Vorbit! Trebuie să le dăm dreptate. Spune-mi, poţi să te lipseşti de mine câteva zile? Eventual, să-mi prelungeşti delegaţia şi când se va da gratificaţia să mă ai în vedere cu ceva substanţial.

— Pentru ce?

— Auzi, vorbă! Pentru sacrificiul de care dau dovadă. Rămân la institut să-mi fată mie expertiza, că pe Dumitraşc nici măcar nu l-au văzut.

— Cum???

— Exact ceea ce ai auzit. Îi bombardăm cu adrese, dar nimeni nu s-a îngrijit de trimiterea lui Dumitraşc. Ştii vorba, de unde nu-i... nici expertiză nu se poate face... Ai zis ceva?

— Numai în gând. Mersi pentru serviciu. Înapoiază-te şi vedem noi...

13 ianuarie. Toată lumea prezentă. Se expun cauzele întârzierii expertizei.

Tribunalul dispune amânarea pentru 17 februarie, precum şi transferul inculpatului la Bucureşti.

Adreselor obişnuite li se adaugă şi aceea prin care se cere ca inculpatul să fie readus la Satu Mare înainte de 17 februarie.

17 februarie: Lipseşte inculpatul şi expertiza. Cauza se amână.

17 martie: Situaţie neschimbată. Judecata se fixează pentru 21 aprilie.

Soseşte raportul de expertiză medico-legală psihiatrică. Concluziile au fost semnate de cinci doctori:

1. Numitul Dumitraşc Aurel prezintă tulburări de comportament în cadrul unei dezvoltări dizarmonice a personalităţii, de tipul psihopatiei impulsive.

2. Aceste tulburări nu-i alterează conştiinţa sau discernământul, sus-numitul putând să aprecieze conţinutul şi consecinţele faptelor penale imputate...

Ieri a fost executat Dumitraşc Aurel, dovedit culpabil pentru dublă omucidere. Tribunalul Suprem, secţia penală – dezbătând recursul făcut, a ţinut seama şi de condiţia anterioară a inculpatului, numitul fiind în majoritatea timpului în executarea unor pedepse privative de libertate. S-a ajuns la concluzia că aplicarea unei noi

pedepse privative de libertate nu este indicată şi, în raport cu fapta comisă, cu consecinţe de o gravitate deosebită, totul coroborat cu datele ce caracterizează persoana infractorului – a respins recursul.

Las ziarul din mână şi nu-mi vine să cred, cu toate că recitisem ştirea de câteva ori la rând. Pentru majoritatea cititorilor, un fapt divers – ce-i drept, neobişnuit – însăilat în rubrica cu acelaşi nume. Nu cred că se va găsi cineva căruia să-i pară rău după Dumitraşc. Uitat o să-i fie numele chiar de-a doua zi; fapta-i condamnabilă va mai răscoli un timp unele inimi, apoi timpul va aşterne uitare peste toate.

Fără voie mi-l amintesc, aşa cum era cu ani în urmă, când drumurile noastre s-au întâlnit într-o celulă. Parcă-i aud şi glasul, retrăiesc amănuntele – mereu aceleaşi – ale zilelor fără sfârşit şi fără început; un lung şir de aşteptări lipsite de bucurie. Au fost zilele când visam să se întâmple o minune dare să deschidă porţile ferecate. Cu atât mai dureroase cu cât eram lucizi că numai în poveştile cu zâne se mai petrec asemenea lucruri. Acele zile au fost pierdute pentru totdeauna şi nimeni nu va putea să le înlocuiască cu altceva.

Miracolul nu s-a produs, dar am avut parte de o amnistie: un cec în alb, un avans de încredere pentru noi, cei „pătaţi". Fiecare putea face cu poliţa lui ce voia...

La câteva luni după aceea, l-am întâlnit pe Dumitraşc. L-am găzduit o noapte iar dimineaţa ne-am despărţit certaţi. Pentru totdeauna. N-o duceam nici eu prea strălucit, şicanele mă exasperau, propunerile lui erau ademenitoare, iar viitorul îmi

era descris în cele mai tentante perspective. Am avut totuşi tăria să-l refuz, să rezist ispitelor, presiunii morale ce a urmat. Am făcut tot ce mi-a stat iî putinţă ca să nu înşel încrederea învestită în mine. Pe Spirea l-am convins, în bună măsură, încă din penitenciar; pe cel de-al doilea, după amnistie şi sunt sigur că, dacă n-ar fi intervenit acel stupid accident cardiac, nu m-ar fi făcut de ruşine. Dumitraşc rămăsese singur...

Dacă ar fi existat în viaţa lui un Puia, un „Taur", colegi de muncă, o familie, oare aş mai fi citit astăzi ştirea în ziar? Categoric, nu!

Obosit şi, de ce să nu recunosc, puţin deprimat, sunt gata să adorm în fotoliu.

Nu mai sunt nici eu chiar aşa de tânăr. Îmi zic că merită să te zbaţi – chiar dacă n-o să-ţi ridice nimeni statuie – pentru ca să nu mai existe un alt Dumitraşc şi persoane exaltate ce vor să schimbe lumea asta şi aşa destul de aiurită. Desigur, am aflat de la Vaida de cazul petrecut la mare şi de „cecul" neonorat.

Visez sau sunt pe cale, dar parcă aud din depărtări glasul fostului instructor paraşutist: „Veţi fi lansaţi în viaţă..."

EDITURA DACIA

Lei 8,50